Compl. Yo. Ap.

ANALECTA HYMNICA

MEDII AEVI.

XVI.

HYMNODIA HIBERICA.

Spanische Hymnen

des

Mittelalters.

Herausgegeben

von

Guido Maria Dreves,

S. J.

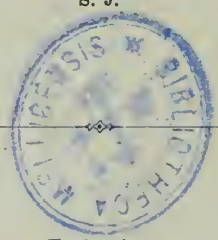

Leipzig.

O. R. Reisland.

1894.

HYMNODIA HIBERICA.

Spanische Hymnen

des

Mittelalters

aus

liturgischen Handschriften und Druckwerken
Römischen Ordos.

Gesammelt

von

Guido Maria Dreves,
S. J.

Leipzig.
O. R. Reisland.
1894.

JUN - 8 1938

10796

VORWORT.

Der vorliegende Band der Analecta enthält eine Reihe von Hymnen, die spanischen Brevieren römischen Ritus entnommen sind. Ich habe mich sonst nie recht dafür erwärmen können, Hymnen, Sequenzen oder Officien nach ihrer örtlichen Herkunft zu ordnen, aus dem einfachen Grunde, weil eine solche Scheidung nur für einen verhältnismäfsig kleinen Bruchteil dieser Dichtungen, nur bei den s. g. Lokal-Heiligen, durchführbar ist. Nur bei diesen läfst sich nämlich in der Regel die ursprüngliche Herkunft eines Liedes feststellen. Legt man aber nicht die Herkunft, sondern den Gebrauch etwa der verschiedenen Länder oder gar der einzelnen Bistümer und Stifter zu Grunde, so ist der Wiederholungen kein Ende, da ein nicht geringer Bestand allen oder doch vielen Ländern und Sprengeln gemeinsam ist. Wenn ich für Spanien eine Ausnahme von der sonst befolgten Regel mache, so geschieht es, weil die gröfsere Abgeschlossenheit des Landes ein Eindringen fremder Hymnen (abgesehen von den allen gemeinsamen) selten, das Vordringen spanischer Lieder aber nach anderen Gegenden wo möglich noch seltener gemacht hat. War aber so die Möglichkeit einer specifisch spanischen Hymnensammlung gegeben, so mufste zur Verwirklichung dieser Möglichkeit das besondere Interesse drängen, welches eine solche Lese erregen dürfte. Omnia rara cara, sagt ein geflügeltes Wort; alles Spanische aber gehört für uns mehr oder minder zu den seltenen und ungewohnten Dingen. In unserem Falle aber trifft das Gesagte um so mehr zu, als die Quellen der spanischen Hymnodie nur sehr spärlich flieſsen und wahrlich nicht zu den leicht zugänglichen Dingen rechnen.

So reich die Urkundenbestände der spanischen Archive zu sein scheinen, ebenso arm ist das Land an Monumenten seiner alten Liturgie. Liturgische Handschriften, ja selbst die seit dem Ausgange des 15. bis zur Mitte des 16. Jahrhunderts gedruckten

Breviere und Meſsbücher sind von gröſster Seltenheit. Dazu kommt, daſs man nicht nur auſserhalb des Landes, sondern auch in Spanien selbst fast aller Mittel enträt, um sich von den Handschriftenbeständen der verschiedenen Bibliotheken eine irgendwie geartete Vorstellung zu machen. Es bleibt nichts übrig, als sich auf gut Glück an Ort und Stelle zu begeben, oftmals nur um festzustellen, daſs eben nichts von dem vorhanden, was man sucht. Von den Spaniern, die man um Rat befragt, wird man in der Regel Antworten erhalten wie: In N werden Sie zweifellos sehr viel finden, es ist ein uraltes Bistum, ein uraltes Kapitel u. s. f. Auf diese Weise wird man sich so lange herumjagen lassen, bis man zur Erfahrung gelangt, daſs in Spanien das hohe Alter eines Stiftes weit eher ein Grund ist zur Vermutung, dasselbe habe nichts Wertvolles bewahrt als eine Veranlassung zum Glauben, dasselbe besitze noch Schätze irgendwelcher, besonders litterarischer Art. Namentlich aus den zahlreichen spanischen Klöstern sind uns liturgische Handschriften verschwindend wenige erhalten.

Als ein weiterer das Suchen und Sammeln erschwerender Umstand tritt die in den meisten spanischen Bibliotheken und Archiven erbgesessene Unordnung hinzu. Kataloge gehören recht eigentlich zu den Seltenheiten. Meist wird der den Archivfrieden störende Eindringling vor die bestaubten Büchergestelle geführt und dann seinem Schicksale überlassen. Will ihm das Glück, so mag es ihm gelingen, aus dem mehr oder minder chaotischen Bestande das herauszufinden, was für ihn von Wert ist. Nimmt man zu alledem noch hinzu die beispiellos schlechten Verkehrsmittel, deren Beschreibung ich mir hier leider versagen muſs, da ich keine Reisebeschreibung beabsichtige, so wird man sich ein schwaches Bild davon machen, welche Anstrengungen es gekostet, diese Hymnen friedlich in einem Hefte der Analecta zu vereinigen. Muſste ich doch, um das eine Brevier von Urgel einzusehen, in brennender Junisonne auf Saumtierpfaden einen Weg von 50 km zurücklegen, da bis heute keine fahrbare Straſse die alte Bischofstadt erreicht. Bei sothanen Umständen dürfte es vielleicht keine ganz verlorene Mühe sein, wenn ich mit wenigen Worten aufführe, was ich namentlich an gedruckten Brevieren des 15. und 16. Jahrhunderts in den verschiedenen Bibliotheken vorfand.

Gerona besitzt zwei für spanische Verhältnisse nicht unbedeutende Handschriftensammlungen, die eine im Kapitelsarchiv, die andere im Pfarrhofe von Sankt Felix. Beide enthalten eine kleine Anzahl liturgischer Handschriften; in beiden findet sich das Missale secundum laudabilem consuetudinem dioecesis Gerundensis, Lyon 1546. Einem gedruckten Breviere von Gerona bin ich nirgends begegnet, obwohl es keinem Zweifel unterliegen kann, dafs ein solches existiert hat. Die öffentliche Bibliothek des bischöflichen Seminars enthält eine einzige liturgische Handschrift, unter den gedruckten Liturgica nichts von Interesse. Die Bibliotheca provincial im Instituto besitzt das Breviarium Monasticum secundum consuetudinem Ordinis sancti Benedicti de observantia Congregationis coenobii Sancti Benedicti Vallisoletani, Vallisoleti 1538. Eine spätere Ausgabe, Salamanca 1567, befindet sich auf der Nationalbibliothek zu Madrid.

Barcelona. Einen nicht unbedeutenden Bestand an Handschriften und Incunabeln besitzt das Archiv des Domkapitels, das über dem linken Seitenschiff der Kathedrale sich befindet; leider enthält dasselbe äufserst wenige Liturgica. Die Handschriften der beiden bedeutenden Stifte San Cucufate und Ripoll befinden sich im Archiv der Krone von Aragon. Es sind aber unter ihnen überhaupt nur spärliche Liturgica und namentlich weder Mefs- noch Chorbuch, sei es von Ripoll oder San Cucufate[1]). Weitaus die wichtigste Bibliothek Barcelonas, nach der von Madrid die gröfste Spaniens, ist die Bibliotheca Provincial y Universitaria; nur läfst hier die Ordnung viel zu wünschen übrig. In einem Aufsatze, betitelt: Souvenir d'une Excursion Archéologique en Espagne (L'Université Catholique, N. S. VIII, 481 ff.), den man nicht ohne Interesse lesen wird (enthält er doch sogar die Beschreibung eines Stiergefechtes), findet sich über diese Bibliothek (S. 529) die Notiz: Malgré l'heure tardive mes compagnons insistent pour entrer à la bibliothèque de l'Université; le concierge me laisse même parcourir les fiches du catalogue: rien. Die Thatsache ist zweifellos: von den Liturgica enthält der Katalog nichts. Es hiefse aber sehr vorschnell handeln, wollte man daraus schliefsen, auch die Bibliothek enthalte nichts. Dieselbe besitzt

[1]) Noch Tamayo hat für sein Martyrologium handschriftliche Breviere dieses Klosters benutzen können. Heute sind dieselben verschwunden.

BQ
5253
.A5
v.16

vielmehr ein eigenes Zimmer mit Handschriften, unter denen sich einige liturgische, sowie ein kostbares, auf Pergament gedrucktes Incunabelbrevier befinden, das Breviarium Illerdense, gedruckt 1479 zu Lérida per Henricum Botel de Saxonia, Alemannum, Ein zweites Exemplar dieses Breviers, aber auf Papier gedruckt, hat Bradshaw für die Universitätsbibliothek von Cambridge erworben; ein drittes, aber höchst unvollständiges, beherbergt das Kapitelsarchiv von Lérida. Aufser dem Handschriftenzimmer besitzt die Bibliothek einen Saal mit Incunabeln und alten Druckwerken. Hier entdeckte ich unter andern, auf dem Fufsboden liegenden Büchern das Breviarium Barcinonense, gedruckt 1540 bei Johann Rosembach. Es ist dies schwerlich der älteste Druck des Breviers von Barcelona; es ist aber das einzige ältere gedruckte Brevier der Barcasstadt, das ich in und aufser Spanien gesehen. Drittens besitzt die Bibliothek in einer Ecke zusammengestellt einige hundert Breviere und Mefsbücher, die aus den aufgehobenen Klöstern der Stadt stammen. Die Mehrzahl derselben reicht freilich nicht über das 17. und 18 Jahrhundert zurück; allein bei genauer Durchsuchung fanden sich doch manche recht wertvolle Dinge. Ich erwähne nur das Brevier von Tortosa, Lyon 1547, trotz des späten Datums die editio princeps dieses Breviers, während das Mefsbuch (ob in erster Auflage?) schon 1524 bei Rosembach in Barcelona gedruckt ward; ferner das Brevier von Vicq, Lyon 1557, gleichfalls editio princeps und auch dadurch merkwürdig, dafs es, mit dem Brevier von Quignonez in Kürze wetteifernd, die zweite und dritte Nokturn ein- für allemal unterdrückt. Erwähnt seien weiter: Horas de Nuestra Señora segun la orden Romana, Çaragoça 1534; dieselben enthalten u. a. die Hymnen 327 bis 333 bei Mone, deren von Mone behaupteter französischer Ursprung ebenso problematisch erscheint, als die angenommene Abfassung im 12. Jahrhundert. Die Metrik des Stückes ist auch dem 15. Jahrhundert nicht fremd, und der Gedanke: Me tecum flere plagasque sentire ist zweifellos dem Stabat mater entlehnt[1]). Des weitern: Horae Beatae

[1]) 327, Vers 7 lies futuram. — 328, 2 promittens. — 328, 6 laetatur. — 328, 7 zu lesen: Nascitur mater Jesu redemptoris. — 329, 11 sq. zu lesen: Ecce ancilla Domini fiatque Hoc verbum tuum. — 333, 3 Nisi locus, zu lesen: ni locus. Die Schwierigkeit Mones bei Erklärung dieser Strophe ist keine; zu konstruieren ist: nihil reperitur, ni(si) „locus, in quo“ et (reperitur), manna

Mariae Virginis, Barcinonae 1572; Horae B. M. V. ad normam antiquae professionis Carmelitarum, Venetiis 1585 (enthält zahlreiche Hymnen, verfafst per Fratrem Simonem Salibam, Carmelitam, die uns natürlich hier nicht interessieren). Die Bibliothek des Seminario Conciliar fand auch ich noch in Kisten verpackt, die in einem verschlossenen Raume auf- und übereinander gestapelt waren. Zu oberst entdeckte ich drei neuere, mit dem Buchstaben M gezeichnete Kisten. Meine Vermutung, dafs sie die Handschriften enthielten, bestätigte sich bei Eröffnung derselben; leider ergab sich aber auch, dafs sie nichts Liturgisches von Bedeutung verschlossen. Nicht unerwähnt will ich das kostbar illuminierte, auf Pergament gedruckte Exemplar des Mefsbuches von Barcelona (Lyon 1521) lassen, das in der Capilla de San Jorge in der Audiencia territorial bewahrt wird. In den verschiedenen Privatbibliotheken, die zu besuchen ich Gelegenheit hatte, fand ich wenig; nur in einer ein kostbares neumiertes Antiphonar des 12. Jahrhunderts.

Vicq. Diese kleine abgelegene Stadt enthält eines der sehenswertesten kunsthistorischen Museen Spaniens. Das reiche Barcelona besitzt keine ähnliche Sammlung, die sich mit demselben messen könnte. Der gegenwärtige Bischof hat im Laufe von nur drei Jahren diese Sammlungen in seinem Palais vereinigt, eine rettende That, die zugleich den Beweis liefert, was Einsicht und Umsicht in Spanien zur rechten Zeit vermocht hätten. In dies Museum ist auch ein Teil der Handschriften des Kapitelsarchivs überführt, während ein anderer Teil in den Archivräumen im Kreuzgange der Kathedrale verblieben ist. An beiden Stellen finden sich liturgische Handschriften; einige ältere Drucke, darunter Mefsbuch und Brevier von Vicq, in der bischöflichen Bibliothek im Palais. Nicht unterlassen darf ich, an dieser Stelle Sr. bischöflichen Gnaden für die freundliche Förderung meiner Arbeit und liebevollste Gastfreundschaft meine Dankbarkeit zu bezeugen.

Tarragona. Auf dem Archiv des Domkapitels befindet sich an liturgischen Handschriften nichts. Das 1499 zu Barcelona gedruckte Mefsbuch von Tarragona (Hain 11433) ist nicht mehr

---

de coelo ibidem esse. Der Ausdruck „locus, in quo“ ist mittelalterlich-scholastische Brachylogie, gerade wie das bekannte „materia, circa quam“, „terminus, a quo“ u. a.

vorhanden. Der einzige liturgische Schatz des Archivs ist das Breviarium secundum consuetudinem sanctae metropolis ecclesiae Tarraconensis, s. l. et a., thatsächlich gedruckt zu Barcelona bei Johann Rosembach 1484. Ohne Interesse ist das Missale parvum cum magna diligentia emendatum et correctum etc., gedruckt Barcinonae per Iohannem Rosembach, artis impressoriae magistrum, anno salutis nostrae 1509, die ultimo Octobris. Dagegen sei erwähnt, dafs Ramon de Huesca, Ord. Capuc. noch 1802 im Karmeliterkloster zu Jacca eine weitere Auflage des Breviers von Tarragona sah, ebenfalls bei Rosembach gedruckt im Jahre 1525. Vergl. sein Theatro Historico del Regno de Aragon VIII, 481. In einem geradezu beispiellosen Zustande befindet sich die Bibliotheca provincial. Sie enthält die Handschriften und Bücher des berühmten Cistercienserstiftes Poblet. Ein gutes Drittel der Druckwerke ist aber durch Feuchtigkeit derart zusammengeleimt, dafs dieselben nicht mehr zu öffnen und einem Ziegelsteine oder, wenn man lieber will, einem Handkäse ähnlicher sind, denn einem Buche, da sie obendrein von den Würmern aufs Ungestörteste in Behandlung genommen worden. Unter den Handschriften befinden sich drei Breviere von Poblet aus dem 13. und 14. Jahrhundert. Dieselben folgen indes streng dem Ordo der Cistercienser und bieten keinerlei Nova.

Tortosa. Das Kapitelsarchiv ist, auch was Liturgica betrifft, eines der reicheren. Es enthält aufser den alten liturgischen Drucken des Diöcesanbreviers, von dem schon oben die Rede war, und des Mefsbuches, Barcelona bei Rosembach 1524, eine Reihe ebensolcher Handschriften. Ein Katalog existiert allerdings auch hier noch nicht.

Valencia. Auch dies Kapitelsarchiv ist reich an liturgischen Handschriften und Druckwerken. Erwähnt sei von letzteren das Brevier von Valencia, Zaragoza 1503, dem ich nur hier begegnet bin, unerwähnt dagegen lasse ich das Missale Romanum, Venetiis 1482. Nur wenige Liturgica enthält die Universitätsbibliothek unter den Handschriften; unter den Druckwerken nichts Nennenswertes. Das Brevier von Sixena, das Georgius Cocus, Alemannus, 1547 zu Zaragoza gedruckt und das noch Villanueva (Viaje I, 92) hier sah, ist nicht mehr vorhanden; es findet sich aber ein Exemplar zu Madrid. Auch die Bibliothek des Colegio del Corpus besitzt unter seinen vielen

alten Druckwerken einige Liturgica, u. a. Missale secundum almae ecclesiae Pacensis consuetudinem, Hispali (Johann Cronberger) 1529. G. F. Hänel spricht in seinen Catalogi Librorum Manuscriptorum von einer Bibliothek zu Valencia, die sich im Temple (in aedificio, quod templum vocant) befinde; er teilt sogar den Katalog und die Signaturen der Handschriften mit. Heutzutage ist nicht nur im Temple von dieser Bibliothek nichts mehr zu sehen, sondern es gelang mir, alles Umfragens ungeachtet, nicht einmal, irgend welche Auskunft über das Verbleiben jener Bücherei zu erlangen. Niemand, der eine Erinnerung davon bewahrt hätte, dafs sich im Temple jemals eine Bibliothek befunden. Die Handschriften der Universitätsbibliothek decken sich keineswegs mit denen Hänels, und stellte überdies der Bibliothekar durchaus in Abrede, dafs je Bücher aus dem Temple in die Universität gekommen seien.

Madrid. An liturgischen Handschriften besitzt die Nationalbibliothek wenig genug, kaum mehr, denn ein halbes Hundert, unter denen noch mehrere, weil nicht spanischer Herkunft, von geringerem Interesse für mich waren. Dazu lassen die Handschriftenkataloge noch sehr viel zu wünschen übrig. Bedeutend ist dagegen der Bestand an gedruckten spanischen Mefsbüchern und Brevieren. Chevalier hat a. a. O. S. 514 die Titel einer Anzahl derselben nach dem Zettelkataloge zusammengestellt, auch Drucke des 17. und 18. Jahrhunderts, die für uns natürlich kein Interesse mehr haben. Dagegen vermisse ich bei ihm gerade die ältesten und interessantesten von denen, die ich einsehen konnte; vermutlich, weil er nur dem einen Zettelkatalog — es giebt deren zwei verschiedene — seine Aufmerksamkeit schenkte. Ich gebe den bei ihm übersehenen Brevieren ein Sternchen.[1]) *Braccarense*, Salmanticae 1512. — **Burgense* s. l. et a, ein sehr früher Druck und herrlich erhaltenes Exemplar, vermutlich Unicum, wie so viele dieser alten Breviere. — **Caesaraugustanum*, Venetiis 1496. — *Caesaraugustanum*, Caesaraugustae 1527. — Breviarium Ordinis Immaculatae *Conceptionis*, Compluti 1551, eigentlich richtiger Horae zu nennen, da es nur das Officium Conceptionis BMV. enthält. — **Compostellanum*, Ulixbonae

[1]) Die Signatur lasse ich fort, da dieselbe bei der demnächstigen Überführung der Bibliothek in das neue Gebäude am Paseo de Recoletos geändert werden dürfte.

1497. — *Compostellanum*, Salmanticae 1569; von dieser Ausgabe besitzt das Kapitel von Compostella ein zweites Exemplar. — *Conchense*, Conchae 1558. — Ein Breviarium S. *Cucufati* (210—7), ohne Anfang und ohne Ende, findet sich freilich im Zettelkatalog, figuriert auch bei Chevalier und hat ihm der Buchbinder diesen Titel in dorso eingeprägt. Wer indes das Buch selbst zur Hand nimmt, wird sehr bald einsehen, dafs hier eine Mystification vorliegt und er nicht ein Brevier von San Cucufate, sondern ein solches der italienischen Benediktinerkongregation „de sancta Justina sive de unitate ordinis sancti Benedicti" in Händen hält. — *Dertusense*, Lugduni 1547; schon oben unter Barcelona und Tortosa erwähnt. — *Eborense*, Ulisiponae 1548. — *Gienense*, Hispali 1528. — Breviarium Ordinis S. *Hieronymi* (Breviarium Romanum secundum consuetudinem ordinis fratrum sancti Hieronymi), Lugduni 1547. — Dasselbe, Caesaraugustae 1562. — **Hispalense*, unvollständig. — *Illerdense*, Illerdae 1571. — *Majoricense*, Venetiis 1506. — Breviarium Ordinis S. Mariae de *Mercede*, Lugduni 1560. — *Oscense* et Iaccense, Caesaraugustae 1505. — *Placentinum*, Venetiis 1554. — *Pampelonense*, s. l. 1551. — *Salmanticense*, Salmanticae 1541. — *Segobiense*, Vallisoleti 1527. — *Seguntinum*, Seguntiae 1561. — *Sigenense* (Breviarium secundum ritum Sixene monasterii, ordinis sancti Iohannis Hierosolymitani sub regula beati Augustini), Caesaraugustae 1547. — **Tirasonense*, Venetiis 1497. — **Toletanum*, Venetiis 1492. — *Toletanum*, Lugduni 1551. — **Zamorense*, unvollständig.

Weniger reich und weniger interessant ist die Sammlung der Mefsbücher; ich führe nur diejenigen spanischen Missalien auf, die Chevalier a. a. O., ich weifs nicht aus welchem Grunde, übergangen hat: *Caesaraugustanum* s. l. et a. — *Caesaraugustanum*, Caesaraugustae 1498. — *Caesaraugustanum*, Caesaraugustae 1522. — *Calagurritanum* et Calciatense s. l. 1544. — *Gerundense*, Lugduni 1557. — *Hispalense*, Hispali 1520. — *Hispalense*, Hispali 1534. — *Hispalense*, Hispali 1537. — Ordinis s. *Hieronymi* (Ordo Missalis secundum consuetudinem Romanae curiae et ordinis fratrum s. Hieronymi), Caesaraugustae 15011 [sic].

Bevor wir uns zu anderen Büchersammlungen der Hauptstadt wenden, sei eines Gedichtes Erwähnung gethan, das in

dem Repertorium Hymnologicum Chevaliers eine Stelle gefunden. Da ich diesen „Hymnus“ füglich nicht in meine Sammlung aufzunehmen vermag, will ich demselben, damit nicht ein fleifsiger Benutzer des Repertoriums ihn vermisse, hier eine Stelle gönnen. Er steht Cod. Matriten. ol. Toletan. 14—1. saec. 11/12 hinter der Expositio Psalmorum Sancti Augustini und hat den Schreiber des Codex zum Verfasser. Die Aufschrift lautet: Metrum Sapphicum constans ex trochaeo, spondaeo, dactylo; ultimus indifferenter ponitur. Quod quidam cecinit in hilaritate mentis suae infra portas filiae Sion coram fratribus:

Dum cibis corpus modicis fovetur,
Pinguis a ruma stomachus marcescit,
Dumve non pinsat puteal palati
Crapula putris,

Cordis ignescat generosus ardor,
Mentis excrescat pia fortitudo,
Longius prisca tretrici fugata
Criminis offa.

Mentis ut frondes Zephyrus virentes
Veris accessu revehit tepentes
Seu velut tellus liquefacta sulcis
Gignit orexim;

Mollibus sic nos moderans habenis
Suggerat vires vitio carentes,
Dedat et fletus nimios ocellis
Spiritus almus.

Hoc Augustini studui volumen,
Dum rudis normae modulis docerer,
Dum pia fratres Aderaldus abbas
Lege regebat.

Ac regat, glisco, diuturnus aevo,
Bis mori pro quo paterer libenter,
Si vel undenos sibi lucis auctor
Adderet annos.

Cui Deus fidum socians alumnum,
Quem pie forti conjunxit [sic] priorem,
Corrigens segnes pietate mitis
Temperat omnes.

Qualis aurorae rutilans ab ortu
Phoebus albescit radio micanti,
Noctis incusas speciosus alas
Rumpere curat;

Talis et hujus penetral libelli
Intus augustum recreans ocellum
Luminis pulpae scabiem fugantis
Dote salubri.

Flatibus largis avet immolari,
Intimum cujus liber hoc vibravit,
Sepia nexus habiles notavi
Sirmatis ampli.

Hunc tenens lota ab manibus podagra
Fratris Osberti memor, hortor, adsis
In tui saltim precibus cubilis
Fletibus apti.

Ut Dei cernas Sabaoth tribunal,
Coetibus sacris mereare jungi,
Cum quibus possis pie dithyrambis
[Pneum]atis uti.

Eine kleine Anzahl liturgischer Handschriften und Drucke besitzt die Anstalt San Fernando (Calle del Meson de Paredes). Zu erwähnen vor allem das Brevier von Toledo, Hispali 1493, ein Nachdruck der Venetianer Ausgabe von 1492, deren Fehler diplomatisch getreu reproduziert werden.

Eine gröfsere Reihe von alten Brevieren, zusammengebracht durch den unermüdlichen Florez, befindet sich auf dem Sekretariat der Real Academia de la História (Calle de Leon 21). Leider war die betreffende Büchersammlung, als mir bereitwilligst Einsicht und Benutzung gestattet ward, in einem Zustande völliger Unordnung. Die sämtlichen Bücher waren mit Stricken zu Bündeln von je 20 bis 25 Stück zusammengeschnürt und füllten so in krausem Durcheinander eine Reihe von Glasschränken Da es unthunlich war, sämtliche Bücher aus dieser Umschnürung zu lösen, mufste ich mich begnügen, diejenigen herauszuziehen, die nach Format oder Aufschrift als Breviere kenntlich waren. Chevalier nennt a. a. O. S. 513 einzig das Brevier von Siguenza, Seguntiae 1661 (ich habe 1561 notiert). Wohl das interessanteste — weil Unicum — ist das von Solsona (Chelsonense), Caesaraugustae 1514. Auch das Brevier von Oviedo, Oveti 1556, sah ich nur hier; dagegen sind die von Evora, Huesca, Majorca u. a. schon oben als in der Nationalbibliothek befindlich erwähnt worden. In demselben Gebäude befinden sich auch die Bibliothek der Real Academia sowie das Nationalarchiv. Beide besitzen eine kleine Anzahl liturgischer

Handschriften. Dasselbe gilt von den Bibliotheken der Universitad Central und der von San Isidro el Real. Aus letzterer seien erwähnt: Missale Seguntinum, Seguntiae 1552, und Missale Placentinum, Venetiis 1553.

Sehr günstig traf es sich, dafs während meines Madrider Aufenthaltes jene Ausstellung fortdauerte, die sich den Namen Historico-Europaea beigelegt. Unter den von einer grofsen Reihe von Kapitelskirchen, Bibliotheken und Archiven ausgestellten Gegenständen befanden sich nämlich nicht wenige liturgische Handschriften und Druckwerke zum Teil aus Orten, die ich aller Wahrscheinlichkeit nach unberührt gelassen hätte, ich nenne Zamora, Osma, Tarazona, Munébrega, Lugo u. a. Gereichen ähnliche Ausstellungen in der Regel nicht zur Förderung des Studiums, weil der Reisende entweder Sachen verliehen und in die Ferne gesandt findet, deren Benutzung er nur ungerne enträt, oder indem die Reglementierung der Ausstellung es schwer, wo nicht unmöglich macht, das Vorhandene zu benutzen. Anders lag die Sache hier. Mit gröfster Zuvorkommenheit ward alles aufgeboten, die Arbeit zu erleichtern, und ich kann es mir nicht versagen, namentlich dem Hochwürdigen P. Fidel Fita y Colomé S. J. an dieser Stelle meinen aufrichtigen Dank auszusprechen.

Von den Bibliotheken Sevillas besitzt nur die Columbina liturgische Codices u. z. vor allem eine Anzahl handschriftlicher Mefsbücher. Brevier oder Antiphonar ist nicht vorhanden. Das älteste gedruckte Brevier von Sevilla, das die Columbina besitzt, ist die Auflage vom Jahre 1563. Aufserdem ist zu erwähnen ein verstümmeltes Exemplar des Breviarium secundum consuetudinem ordinis militiae sancti Jacobi de spata (Legione 1532). Unter den gedruckten Mefsbüchern ist etwa das von Córdoba, Hispali 1525, zu erwähnen, sowie Ausgaben des Hispalense von 1534, 1537, 1538 und 1558. Von der ältesten Auflage, die noch ins 15. Jahrhundert gehört, befindet sich ein schönes, auf Pergament gedrucktes und reich illuminiertes, leider aber am Schlufs defektes Exemplar unter den Handschriften. Aufserdem sei erwähnt: Aurea hymnorum totius anni expositio diligentissime reognitorum [sic] una cum textu et annotationibus suis locis appositis multisque elucidationibus aliis. Nec non familiaris in proprios sanctor[um hym]nos, qui in priori volumine desiderabantur animadversio: edita et nuper aucta per Petrum Nuñez

Delgado presbyterum, artium bachalarium [sic] et in studio Hispalensi cathedrarium, s. l. et a. Der Text ist der des Hilarius, natürlich erweitert und verändert.

Noch weniger Ausbeute gewährt die Bibliothek des Kapitels von Córdoba. Handschriften und Drucke lagen bei meinem Besuche in einer Kammer des bischöflichen Palais an der Wand zu einer doppelten Mauer aufgeschichtet. Ich untersuchte die Bücher so gut es unter solchen Umständen gehen mochte und glaube, dafs unter den vorhandenen Codices liturgische sich nicht befinden. Die älteste Auflage, die Córdoba von seinem eigenen Breviere besitzt, ist die 1557 zu Córdoba selbst gedruckte. Ein zweites Exemplar auf der Seminarbibliothek. Vom Missale sind drei Auflagen vorhanden: die erste Venetiis bei Lucas Antonius (Giunta) anno MCCCC . . ., der Rest der Datierung ist verschwunden; die zweite s. l. (Hispali) bei Johann Cronberger 1525 gedruckt; die dritte zu Córdoba 1561.

Nach der Nationalbibliothek von Madrid ist keine Bibliothek Spaniens reicher, als die des Kapitels von Toledo. Dieselbe war unlängst nach Madrid überführt, ward aber dem Kapitel zurückgegeben, indes nicht ohne dafs eine Anzahl der wertvollsten Handschriften auf der Nationalbibliothek zurückblieben. Toledo ist für uns vor allem wichtig durch eine Sammlung von achtundzwanzig Brevieren, die sämtlich selten, zum Teil unica sind. Alle sind gleichmäfsig in rotes Leder gebunden und stehen alphabetisch geordnet: *Abulense*, Salmanticae 1551. — *Auriense*, Salmanticae 1501. — *Braccarense*, unvollständig. — *Burgense*, Compluti 1538. — *Caesaraugustanum*, Caesaraugustae 1544. — *Caesaraugustanum*, Caesaraugustae 1556. — *Calagurritanum* et Calciatense, Lucronii 1543. — *Cauriense*, Cauriae 1559. — *Civitatense* s. l. 1555. — *Compostellanum*, Salmanticae 1569. — *Cordubense*, Hispali 1525. — *Dertusense*, Lugduni 1547. — *Granatense*, Granatae 1544. — *Gienense*, unvollständig. — *Hispalense*, Hispali 1521. — *Illerdense*, unvollständig (ca. 1533). — Breviarium secundum consuetudinem ordinis sancti *Jacobi de Spata*, Legione 1532. — *Pacense*, Hispali 1529. — *Palentinum*, Methymnae 1565. — *Pampilonense*, unvollständig. — *Salmanticense*, Salmanticae 1562. — *Segobiense*, unvollständig. — *Seguntinum*, Seguntiae 1561. — *Toletanum*, Venetiis 1483. — *Toletanum*, Venetiis 1506. — *Toletanum*, Venetiis 1551. —

Uendense, s. l. et a. — *Valentinum*, Valentiae 1533. — Die Editionen mozarabischen Ritus unter Cardinal Cisneros erwähne ich nicht; sie sind in 12 und mehr Exemplaren in Toledo vorhanden und auch anderwärts in Spanien nicht selten. Auch die Bibliotheca Provincial, die frühere erzbischöfliche Bibliothek und noch in den alten Bibliotheksräumen im Palais untergebracht, enthält einige ältere liturgische Drucke.

El Escurial. So reich diese weltberühmte Bibliothek an Handschriften aller Art ist, so spärlich sind die liturgischen in ihr vertreten. Ich hatte mir aus dem Katalog nur 31 zur Einsicht notiert. Hinzukommt, dafs ein guter Teil dieser Handschriften strikte dem usus Romanae curiae folgt. Unter den gleichfalls wenig zahlreichen gedruckten Brevieren ist vor allem das von Granada, Granatae 1506 (in folio), zu nennen, dem ich nur hier begegnet bin.

Avila, nach Toledo zweifellos Spaniens interessanteste Stadt, besitzt in seinem Domschatze ein altes Evangeliar mit prachtvollem Silberband, auf welches die Bischöfe ihren Eid zu leisten pflegen. Sonst ist weder im Kapitelsarchiv, noch in der Bibliothek des Seminars, noch in jener des herrlichen, von den katholischen Königen erbauten Dominikanerklosters das Mindeste zu finden.

Salamanca, ein grofses Memento mori in Stein, ist eine der wenigen spanischen Städte, die sich eines gedruckten Handschriftenkatalogs erfreuen. Leider ist unter den wenig zahlreichen Codices ein einziger liturgischer. Unter den vielen alten Büchern, die aus den aufgehobenen Klöstern in die Universitätsbibliothek gekommen und in einem geräumigen Saale noch immer eines Ordners harren, vermochte ich leider Breviere nicht zu entdecken. Dagegen fand ich im Dominikanerkloster auf einem an die Empore anstofsenden Speicher eine erkleckliche Anzahl geschriebener Antiphonare riesigsten Formats, dem 15. und 16. Jahrhundert angehörig. In der Bibliothek des irischen Kollegs, des einzigen noch bestehenden, war mein Suchen ebenfalls vergeblich.

Valladolid. Weder die herrlich installierte Bibliothek des Museums noch die überraschend kleine der Universität,

deren Handschriftenkatalog gedruckt ist, enthalten liturgische Seltenheiten. Chevalier erwähnt in seinem Repertorium ein Brevier von Valladolid mit dem Druckjahre 1598. Ich habe dasselbe weder in Valladolid noch anderwärts zu Gesicht bekommen. Das Kapitelsarchiv besitzt weder dies Brevier noch irgend etwas Ähnliches.

Palencia. Die Bibliothek des Kapitels enthält zwei leider verstümmelte Exemplare eines Psalteriums, das 1512 zu Logroño gedruckt ward und von einem mit den Singweisen versehenen Hymnar begleitet ist. Gleichfalls unvollständig ist das Exemplar des Breviarium Pallantinum von 1545 mit dem Druckort Palencia.

Leon. Das Dom Kapitel ist das einzige spanische Kapitel, das sich eines gedruckten Handschriftenkataloges rühmen kann. Derselbe verzeichnet nur wenige Liturgica, und zwar nicht, ohne einigen Irrtümern anheimzufallen. No. 8, Neumiertes Antiphonar vom Jahre 1066 ist mozarabischen Ritus, enthält aber leider keine Hymnen. No. 9, Cantos ecclesiasticos ist ein Processionale. Unter No. 23, Libro di canto wird fol. 60^{r} eine Benedictio cerei erwähnt mit dem Anfang:

Stans ad aram supplex homo infulatus pontifex,
Debitum persolvit omne consecratus chrismate.

Als er dies niederschrieb, ist dem Verfasser eine merkwürdige optische Täuschung begegnet. Dies ist nämlich nicht der Anfang eines Liedes, sondern die dritte Strophe des Hymnus Audi judex mortuorum (Mone I, 102), dessen erste und zweite Strophe auch keineswegs in unserer Handschrift fehlen. No. 36, Breviarium Legionense ist leider nur ein Diurnale. An Drucken ist nichts vorhanden. Leon gehört zu den Diöcesen, von denen mir ein altes gedrucktes Brevier nirgends begegnet ist.

Eine interessante alte Bücherei besitzt das regulierte Chorherrnstift San Isidro von Leon. Dieselbe wurde mir bereitwilligst eröffnet mit dem wiederholten Versichern, alte Breviere und Mefsbücher seien keinerlei vorhanden. Allein ich hatte nicht lange gesucht, Staub und Spinnenweb nicht achtend, welche der Himmel von Zeit zu Zeit durch das scheibenlose Fenster befeuchtet, und ich entdeckte nicht nur geschriebene, sondern auch gedruckte Breviere, so das älteste Toletaner Brevier 1483, trotz der Ungunst der Lage, wundervoll konserviert. Nur das Kapitel von Toledo besitzt ein Exemplar dieser Auflage. Weiter

fand ich ein höchst merkwürdiges Brevier des 16. Jahrhunderts, ohne Anfang, ohne Mitte und ohne Ende, das sich gelegentlich als ein Romanum bezeichnete. Dasselbe weicht aber von allen römischen Brevieren in erheblichster Weise ab, noch mehr als beispielsweise das der Hieronymiten. Ich habe aus diesem Brevier mehrere Hymnen in vorliegende Sammlung aufgenommen, da ich den seltenen Druck wohl als einen spanischen ansehen mufs.

Compostella. Das Kapitel besitzt aufser dem berühmten Codex Calixtinus, der uns ein anderes Mal beschäftigen mufs, nur ein handschriftliches Brevier und die gedruckte Ausgabe von 1569. Der ebenso unterrichtete als liebenswürdige Archivar, Kanonikus Don Antonio López Ferreiro, bewahrte mich vor einer resultatlosen Reise zu den alten Bischofsitzen von Tuy und Orense, die er persönlich besucht, und von denen ersteres nichts, letzteres nur sein Missale von 1494 besitzt, das auch auf der Nationalbibliothek zu Madrid sich findet. Nach España Sagrada XXIII, 34 soll Sandoval ein Brevier von Tuy gesehen haben, das 1564 zu Salamanca gedruckt war. Schon Florez kannte also selbst kein solches.

Burgos. Das Kapitelsarchiv besitzt einige wenige liturgische Handschriften, die aber so gut wie nichts Neues enthalten. Dasselbe gilt von den alten gedruckten Brevieren von Burgos, dasselbe von den Antiphonarien im Coro der Kathedrale, in der Capilla del Condestable und im bischöflichen Palaste. Nachdem das Concil von Burgos 1085 die Abschaffung des mozarabischen Ritus endgültig entschieden, scheint man in Burgos eifersüchtiger als anderwärts über die Reinerhaltung des letzteren gewacht zu haben. Die wenigen Sachen, die ich in dem berühmten Cistercienserinnenstifte Las Huelgas fand, enthielten gleichfalls nichts Neues.

Tudela. Das Archiv der alten Kollegiatkirche ist nicht grofs, aber in gröfster Unordnung. España Sagrada L, 78 erwähnt eines handschriftlichen Breviers von Tudela als unauffindbar. Auch ich war nicht so glücklich, ein solches zu entdecken. Ein Glück war es, dafs ich wenigstens das gedruckte fand, ein Unicum, dessen Explicit also lautet: Breviarium secundum usum et consuetudinem decanatus ecclesiae collegialis beatae Mariae civitatis Tudellae Regni Navarrae, Tirasonensis dioecesis, ex sacra potissimum scriptura et probatis sanctorum

historiis confectum et accuratius per Reverendum ipsius ecclesiae Capitulum recognitum et emendatum finitur, Caesaraugustae impressum in aedibus olim Georgii Coci, nunc Petri Bernuz, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo quarto. Wie der Titel an Quignonez erinnert, so die Einrichtung. Das Brevier kennt, wie jenes von Vicq und Pampelona (1551), nur eine Nokturn. Das Archiv enthält auch ein Missale Calagurritanum et Calciatense. Da es inkomplet, vermag ich nicht zu sagen, ob die Auflage mit jener der Nationalbibliothek identisch ist oder nicht. In der uralten Kirche von St. Maria Magdalena fand ich immerhin ein notiertes Hymnar des 15. Jahrhunderts.

Tarazona. Die handschriftlichen Breviere und Mefsbücher von Tarazona hatte ich auf der Ausstellung, das gedruckte Brevier auf der Nationalbibliothek zu Madrid gesehen, weshalb ich einen Abstecher nach Tarazona unterliefs. Ich will hier nur bemerken, dafs Ramon de Huesca in seinem Theatro Histórico del Regno de Aragon V, 249 eine andere Auflage des Tirasonense vom Jahre 1547 erwähnt.

Zaragoza. Ramon de Huesca sah noch zu Ende des vorigen Jahrhunderts, wie er V, 277 mitteilt, im Archiv der Seo von Zaragoza ein geschriebenes Breviarium Caesaraugustanum vom Jahre 1440 und ein anderes ebensolches im Archivo del Pilar. Dank der liebenswürdigen Behandlung, deren sich Zaragoza seitens seiner nördlichen Nachbarn zu erfreuen hatte, besitzt heute weder das eine Archiv, noch das andere sei es liturgische Handschriften, sei es Drucke. Einige wenige und wenig bedeutende Drucke besitzt die Bibliothek des Seminars von San Carlos. Die wenig imponierende Universitätsbibliothek enthält u. a: Missale Tirasonense, Caesaraugustae (Georgius Cocus) 1529.

Huesca. Das Kapitelsarchiv gehört wieder zu den reicheren, es enthält eine verhältnismäfsige Anzahl von liturgischen Handschriften. Dafs sich dieselben im Zustande der Ordnungslosigkeit befinden, bedarf wohl kaum bemerkt zu werden. Von Druckwerken sei erwähnt: Missale Romanum secundum consuetudinem fratrum ordinis sancti Hieronymi, Caesaraugustae (Georgius Cocus) 1540. Das 1505 gedruckte Brevier von Huesca und Jacca ist uns schon oben in Madrid begegnet. Ramon de Huesca erwähnt (VI, 311 ff.) drei weitere

verschiedene Breviere, sämtlich unvollständig [1]), die er im Archiv von Jacca gesehen. Ob dieselben dort noch vorhanden, vermag ich nicht zu sagen. Da ich auf meine telegraphische Anfrage vom Kapitelsarchivar die Antwort erhielt, dafs handschriftliche Breviere keine vorhanden seien, und ich die Ausgabe von 1505 gesehen, stand ich von einem Abstecher nach Jacca mit der Tags zuvor eröffneten Bahn ab. Von Mefsbüchern erwähnt Ramon de Huesca eins vom Jahre 1488, gedruckt zu Zaragoza bei Johann Hurus aus Konstanz; er sah es im damals noch bestehenden Kloster San Juan de la Peña. Ein späteres bei Georgius Cocus gedrucktes fand er in der Kathedrale von Jacca, in San Juan und bei einem Kanoniker von Huesca, Don Antonio Casaviella. Ich will hier anfügen, dafs er nach VII, 406 auch das ohne Ort und Jahr, thatsächlich 1521 unter Abt Alonso de So, Castro y Pinós, gedruckte Brevier des benachbarten Mont-Aragon gekannt. Das Mefsbuch des berühmten Klosters besitzt die Nationalbibliothek zu Madrid; das Brevier habe ich leider nicht zu Gesicht bekommen. Die Bibliothek des Instituto Provincial (früher Universität) enthielt ein Missale Oscense et Jaccense, natürlich schadhaft, so dafs Ort und Jahr des Druckes fehlen. Ferner: Aurea hymnorum expositio cum textu, noviter vigilanti studio Jacobi Alorae, grammaticae [sic] atque poetae, artium professoris, diligentissime correcta, fausto sidere est explicita, arte Johannis Gysser Alemanni de Seligenstat, impressa Salmanticae anno salutis MCCCCCI, die vero XV Februarii.

Lérida. Das Kapitelsarchiv gehört in Liturgicis zu den reichsten Archiven Spaniens. Es besitzt zwei gesonderte, in verschiedenen Lokalen untergebrachte Sammlungen, von denen die eine in Ordnung ist und Nummern trägt, die andere beides entbehrt. Von Druckwerken erwähnte ich schon oben ein inkomplettes, nicht gebundenes Exemplar des Breviers von 1479. Zu verzeichnen ist weiter eine doppelte Auflage des Missales vom Jahre 1524, beide von Georgius Cocus, die eine in fol. maj., die andere „in compendiosiori forma“ besorgt.

Montserrat. Dies einzig schön gelegene Kloster ist ebenfalls von den Franzosen in Asche gelegt, so dafs es nur wenig

---

[1]) Band VIII, S. 480 erwähnt er ein Brevier von Huesca aus dem Jahre 1547.

von seinen alten Schätzen gerettet hat. Es besitzt noch einige handschriftliche Cantiones, sowie ein Mefsbuch und ein Processionale, die beide in der Abtei selbst gedruckt worden, letzteres im Jahre 1500, ersteres zwar s. l. et a., faktisch aber 1521. Die Seo des nahen Manresa hat zwar ein an Urkunden nicht armes Archiv, aber keinerlei Liturgica.

Urgel. Diese alte abgelegene Bischofstadt besitzt ein Exemplar ihres 1487 zu Venedig gedruckten Breviers. Villanueva erwähnt dasselbe. Es war aber seitdem abhanden gekommen und erst wenige Monate vor meiner Ankunft wieder aufgefunden. Da dies Brevier in Chevaliers Repertorium citiert wird und er das Exemplar von Urgel nicht kennen konnte, stünde zu vermuten, dafs irgendwo ein zweites Exemplar des seltenen Buches vorhanden. Weiter besitzt das Kapitelsarchiv in duplo ein zu Anfang des 16. Jahrhunderts gedrucktes Processionale. Da beide Exemplare schadhaft, ist das Druckjahr nicht zu ermitteln. Ferner: Ordinarium sacramentorum, Caesaraugustae 1536. Das alte Missal von Urgel ist in vier verschiedenen Auflagen vorhanden: eine stammt aus dem Jahre 1509; da das Exemplar (Bibliothek im bischöflichen Palais) unvollständig, fehlt die Angabe des Druckortes; eine zweite aus dem 16. Jahrhundert, ebenda, ebenfalls inkomplett, ist jedenfalls nicht älter als 1536; eine dritte, gleichfalls unvollständig, nicht vor 1553 (Kapitelsarchiv); die vierte ist zu Zaragoza 1557 erschienen. Exemplar im Kapitelsarchiv.

Da mir bei meinen Arbeiten und dem Fehlen fast aller Informationsmittel die spärlichen Angaben bei Florez, Villanueva, Ramon u. a. vielfach wie Sterne in finsterer Nacht erschienen, habe ich geglaubt, vorstehenden flüchtigen Notizen den Raum gönnen zu sollen, den sie beanspruchen. Hinzugefügt sei noch, dafs einzelne spanische Breviere sich auch auf der Pariser Nationalbibliothek, der Bibliothek von Sainte Geneviève und zu Rom auf der Corsina und Barberina finden.

Es ist eingangs bemerkt worden, dieser Band enthalte spanische Hymnen des römischen Ritus. Nachweislich mozarabische Hymnen habe ich aus dieser Sammlung ausgeschlossen mit Ausnahme der verschwindend wenigen — es sind ihrer noch kein halbes Dutzend —, die aus dem mozarabischen sich in das spätere Brevier hinüberretteten. Flössen die Quellen in Spanien

reichlicher, wäre namentlich mit den Büchereien der Klöster, vornehmlich des Nordens, nicht so barbarisch umgegangen worden, so müfste die Ausbeute eine weit gröfsere sein, obgleich der Zeitraum zwischen Abchaffung des mozarabischen Ritus (Ende des 11. Jahrhunderts) und Einführung der tridentinischen Reformen kein grofser zu nennen ist.

Ein weiterer beklagenswerter Umstand ist die rücksichtslose Neuerungssucht, die in den spanischen Brevieren des 16. Jahrhunderts förmliche Orgien feiert. Die alten Brevieren des 15. Jahrhunderts sind leider sehr selten; manche Diöcesen, ich erinnere an Tortosa, an Vicq, haben sich überhaupt erst spät entschlossen, ihr Brevier drucklegen zu lassen. In den spätern Brevieren ist aber vielfach so gut wie alles, was in den ältern an Proprien sich fand, radikal getilgt oder umgeschaffen worden. Wie reich erscheint nicht das Brevier von Lérida vom Jahre 1479; in der Ausgabe von 1571 ist von all dem, was den Reiz jener ausmacht, auch nicht die Spur mehr zu gewahren. Ähnlich wenn man das Brevier von Córdoba aus dem Jahre 1524 mit dem von 1556 vergleicht. Vicq, Pampelona, Tudela u. a. reducierten sogar proprio Marte die drei Nokturnen der alten Breviere auf nur eine. Aus diesem humanistischen Mangel an Pietät gegen das Hergebrachte erklärt sich das Trockene und Nüchterne in so vielen spanischen Brevieren.

Noch uninteressanter als die Breviere sind für den Hymnologen in der Regel die spanischen Mefsbücher, die mit spärlichen Ausnahmen keine Sequenzen enthalten. Darum behaupten wollen, dafs die Sequenzen in Spanien nie üblich gewesen, heifst indes zu weit gehen. Manche Breviere strotzen von Sequenzen, und die wenigen uns erhaltenen Troparien zeigen, dafs in gewissen Gegenden Spaniens die Sequenzen ebenso beliebt waren, wie anderwärts. Der mozarabische Ritus allerdings kannte von Sequenzen nichts. Wo er herrschte, konnten diese keine Wurzel fassen, und als er verdrängt ward, ersetzte ihn ein Ritus, der ebenfalls den Sequenzen nie gehuldigt hatte, der usus Romanae curiae. In den Gegenden aber, in denen, wie in der spanischen Mark, der römische Ritus frühern Eingang gefunden haben dürfte und in anstofsenden Diöcesen finden wir im frühen wie im späten Mittelalter Sequenzen; vereinzelt sogar in andern Kirchen, bei denen keine dieser Bedingungen zutrifft.

Ist es somit im Vergleich zu andern Gegenden wenig, was sich in Spanien an hymnologischer Ausbeute — noch dazu nur mit aufsergewöhnlicher Geduld und unter gröfseren Anstrengungen denn in andern civilisierten Ländern — heute noch retten läfst, so ist dies Wenige auch deshalb um so wertvoller, als man dortlands dem Eindrucke sich nicht entziehen kann, dafs man die Sachen sozusagen der Zeit unter dem alles versehrenden und verzehrenden Zahne fortreifst. Spanien ist wohl noch nicht am Ende seiner Verluste angekommen. Das ist eine Überzeugung, die sich jedem aufdrängt, der die Unordnung und Sorglosigkeit gewahrt, die in der Mehrzahl der Bibliotheken und Archive herrschen. Die staatlichen Institute sind unter dieser Rücksicht kaum besser in Stand als die geistlichen. Die Libris und das Feuer werden schwerlich verfehlen, das Ihrige zu thun. In den meisten spanischen Bibliotheken sind die Böden der Winterkälte wegen mit Strohmatten belegt, was indes das gesamte Personal, Bibliothekare, Diener, Publikum, nicht abhält, unausgesetzt zu rauchen. Da kann es nur eine Frage der Zeit sein, wann die letzten Schätze ein Raub der freien Tochter der Natur werden. Ich erinnere mich eines handbreiten Loches, das unter dem Sitze eines Archivars in die Dielen des Fufsbodens gebrannt war. Wird der Löschversuch auch ein zweites oder drittes Mal gelingen? Wahrscheinlich ist, dafs später Kommende manches der vorerwähnten Bücher vergeblich suchen werden, wie wir manches aus denen vermissen mufsten, die Ramon de Huesca, die Florez, die Villanueva noch vorgelegen.

Tisis, den 3. September 1893.

Guido Maria Dreves.

HYMNODIA HIBERICA.

1. De Nomine Jesu.

Ad Vesperas.

1. Gaude, mater ecclesia,
Adsunt nova solemnia
Nominis Jesu, quo tua
Placantur desideria.

2. Lux lucis, splendor gloriae,
Jesus, nostrae deliciae,
Nomen tuum nobis dulce
Da, veneremur hodie

3. Nomen Jesu benedictum
Et super cuncta locatum,
Gloriosum in saecula,
Dirigat corda et corpora.

4 Laus patri sit ingenito,
Laus ejus unigenito,
Laus sit sancto spiritui
Et altissimo nomini.

Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. A. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. B. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. C. — 2, 1 splendorum gloriae A. — 2, 2 Jesus gratae deliciae C. — 2, 4 Da fehlt C. — 3, 4 Corda dirigat AB. — Die Doxologie lautet in C:

Gloria tibi, Domine,
Qui apparuisti sidere,
Cum patre et sancto spiritu
In sempiterna saecula.

2. De Nomine Jesu.

Ad Nocturnum.

1. Jesu, panis angelorum,
Mundi auctor et coelorum
Rex et director fabricae,
Actus nostros tu dirige.

2. Te colimus a te facti,
Laudes damus consignati
Tui nominis culmine
Sed et redempti sanguine.

3. Miserere nobis reis
Et tuere ab adversis,
Sed et post diem funeris
Fac gaudere cum superis.

4. Laus patri sit ingenito,
Laus ejus unigenito,
Laus sit sancto spiritui
Et altissimo nomini.

Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. A. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. B. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. C. — 3, 1 nobis rex ABC. — Doxologie in C wie beim vorigen Hymnus.

3. De Nomine Jesu.

Ad Laudes.

1. Noster chorus modulatum
Psallat Jesum magnifice,
Ab excelsis derivatum,
Hymnum novum laetitiae.

2. Gratum nomen [nomen] Jesu,
Dulcis ejus praesentia,
Cordis certa spes de venia
Dans gustanti vera gaudia.

3. Auditur nil jucundius,
Canitur nil suavius
Nec cogitatur dulcius,
Quam ex coelo nomen Jesus.

4. Laus patri sit ingenito,
Laus ejus unigenito
Laus sit sancto spiritui
Et altissimo nomini.

Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. A. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. B. — 1, 2 Jesu B. — 2, 3 sq. haben in beiden Quellen eine Silbe zu viel. — 4, 1 patri sit A.

4. De Nomine Jesu.

Ad Laudes.

1. Jesu, rex clementissime,
Da robur, fer auxilium,
Ut dignis tuo nomini
Laudis canamus titulis.

2. Nomen tibi potentiae,
Excelsum et terribile,
Cui omne genu flectitur,
Quod pavet turba daemonum.

3. Nomen tibi clementiae,
Dulce, suave, amabile,
Quod laudant omnes angeli
Et beatorum spiritus.

4. Nomen tibi perpetuae
Salutis atque gloriae,
Per quod coetus fidelium
Oportet salvos fieri.

Gloria tibi, Domine.

Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569.

5. De Nomine Jesu.

Ad Vesperas.

1. Nomen excelsum Domini canamus,
Quod supergressum super omne nomen
Altius cunctis volitavit ultra
Sidera coeli.

2. De sinu patris verbum exsilivit,
Quod fuit semper minus haud parente,
Et petens terras subiit pudicam
Virginis alvum.

3. Et caro factum tenebras abegit
Mentis humanae docuitque vere
Nos Dei cultum Deus ipse, Jesus,
Maximus auctor.

4. Nomen aeternam referens salutem,
Morte quam nobis propria redemit
Perditam primi vitio parentis
Non bene cauti.

5. Gloriam patri referant beati,
Gloriam nato populi redempti,
Flamini sancto sine fine laudes
Concinat orbis.

Brev. Pallantinum imp. Pallantiae 1545. A. — Brev. Cordubense imp. Cordubae 1557. B. — Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. C. — Brev. Seguntinum imp. Seguntiae 1561. D. — Die Strophen 2 und 3 nur in C. — 4, 2 Morte qua nos propria D. — Der Hymnus dient in Vesp. et Laud. ABD.

6. De Nomine Jesu.

Ad Nocturnum.

1. Nocte psallendo vigilet piorum
Turba, te Jesum veneremur omnes,
Et tuum nomen famuli canamus
Supplici mente.

2. Trinitas nomen dedit hoc, vocavit
Virgo, quam prius docuit superni
Nuntius nomen pariterque causam
Nominis almi.

3. Namque cum virgo thalamo lateret
Mentis in coelos oculis levatis,
Missus e coelo Gabriel repente
Angelus intrat.

4. Nuntiat sacrum radians et ingens
Nomen immensum sine fine Jesu,
Summa quod solum tulit universo
Gaudia mundo.

5. Gratias patri meritas agamus,
Gratias Jesu sine fine Christo,
Pneuma procedens ab utroque nostras
Accipe grates.

Brev. Pallantinum imp. Pallantiae 1545. A. — Brev. Cordubense imp. Cordubae 1557. B. — Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. C. — Brev. Seguntinum imp. Seguntiae 1561. D. — Str. 3 und 4 nur in C.

7. De Nomine Jesu.

Ad Laudes.

1. Jesus, aeterni soboles parentis,
Jesus, humani generis redemptor,
Nos suo semper sibi dedicatos
Nomine servet.

2. Nomen hoc ingens, hilarat quod omnes,
Omnium mentes faciens beatos,
Quotquot a primo meruere vitam
Cardine mundi.

3. Quod quidem nullus potuit virorum
Assequi plene, potuit nec ullus
Angelus, quamquam Seraphim adhaerent
Proxima Christo.

4. Hunc adoremus latria potentem,
Verticis nutu quatit hic Olympum,
Si quid aut ultra latria valemus
Reddere majus.

5. Sit patri summo decus et perennis
Laudis immensae cumulus, sit una
Filio, cum quis pariter colatur
Spiritus almus.

Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560.

8. De nomine Jesu.

In Vesp. et Laud.

1. O sole Jesu clarior
Et balsamo suavior,
Omni sapore dulcior,
Dulcore et omni gratior.

2. Amor tuus nos afficit,
Odor tuus nos recreat,
Nullum timentem deseris
Omnique amanti sufficis.

3. O mentis oblectatio,
Amoris o perfectio,
Tu nostra gloriatio,
Mundi salus, spes unica.

4. Quocunque, Jesu, duxeris,
Calcabo sectans aspera,
Tu dux ad astra et semita.
Sis meta nostris cordibus.

5. Jesu, tibi sit gloria.

Antiph. ms. Augustin. saec. 16. Cod. Praedicat. Salmanticen. s. n. — Es braucht wohl nicht bemerkt zu werden, dafs dieser und der folgende Hymnus nichts als eine Plünderung und Entstellung des bekannten Jesu dulcis memoria sind.

9. De Nomine Jesu.

Ad Nocturnum.

1. O vita Jesu cordium,
Dans vera nobis gaudia,
Quin melle semper dulcior
Jesus fit in praesentia.

2. Nil lingua profert sanctius,
Nil auris audit gratius,
Nil cogitat mens dulcius,
Nil cor amat praestantius.

3. Jesu, reis spes unica,
O quam pius petentibus,
O quam bonus quaerentibus,
Verum quid adsequentibus.

4. Nulla explicat facundia,
Nullus character exprimit,
Expertus autem concinet
Jesum colentis gaudia.

5. Jesu, tibi sit gloria.

Antiph. ms. Augustin. saec. 16. Cod. Praedicat. Salmanticen. s. n.

10. De Fuga in Aegyptum.

Ad Vesp. et. Noct.

1. Concinat noster chorus hoc in aevo
Gesta, quae Christus puer almus egit,
Dum petit mater Nazarethi domum
Purificata.

2. Noctu et in somnis Josepho praedicit
Nuntius celso veniens Olympo,
Puero Deo fugiendum esse,
Mors enim instat.

3. Accipe, dixit, puerum matremque,
Sancte nutritor, celerique cursu
Fuge Judaeam, deferens alumnam
Petas Aegyptum.

4. Quaerit Herodes, tumidus tyrannus,
Virginis natum hominem Deumque
Ferro mactare, fuge, ne moreris,
Expedit enim.

5. Virgo post partum, exsulans puella,
Da tuum natum, miseri precamur,
Claudat ut tristis Erebi cavernas
Te duce, virgo.

6. Praestet hoc nobis deitas beata
Patris ac nati pariterque sancti
Spiritus, cujus reboat in omni
Gloria mundo.

Brev. Segoviense imp. Vallisoleti 1527.

11. De Fuga in Aegyptum.

Ad Laudes.

1. Orbis immensi decor et polorum,
Qui tua dextra populos tenellos
Saepe sustentas, reparas labentes,
Nos quoque serva.

2. Antra deserti fugiens petisti
Altaque lustrans stabula ferarum,
Ulnis amplexus genitricis almi,
Dive Mariae.

3. Intrans obscurum via lux Aegyptum,
Corruunt statim simulacra divum,
Nequeunt stare te praesente Deo
Numina nequam.

4. Nata rectoris superum potentis,
Orbis o lux et genitrix superni,
Da tuo nato, deprecamur omnes,
Comites esse.

5. Et qui pro nobis exsulando fugit,
Deus aeternus, natus ipse tuus,
Donet et nobis pietate sua
Regna polorum.

Brev. Segoviense imp. Vallisoleti 1527.

12. In Transfiguratione DN.

Ad Laudes.

1. Illuxit dies inclita,
Qua credimus pollicita
Condonari poscentibus
Christi sacris operibus.

2. Qui glorioso lumine
Prae solis claritudine
Transfiguratur hodie
Sub deitatis specie.

3. Nunc jubilationibus
Omnes plaudant cum manibus
In his tantis solemnibus
Nobis regnum praebentibus.

4. Ubi jam transfiguratum
Trinum et unum Dominum
Conspiciemus splendidum
Ei cantantes canticum.

5. Gloria tibi, Domine,
Splendenti claro lumine,
Cum patre et sancto flamine
In sempiterna saecula.

Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569.

13. De Vulneribus Christi.

Ad Vesperas.

1. Totus affectu reverenter orbis
Intimo cordis veneremur agni,
Qui gregem nostrum reparavit unus,
Stigmata quinque.

2. Haec tulit nostri generis redemptor,
Ut forent lapsus veteris medela,
Utque coelesti frueremur aula
Labe carentes.

3. Is pedes ambos pariter manusque
Pertulit diros reserare clavos,
Et latus ferro fluvium cruoris
Spargere fossum.

4. Cumque vexaret cruciatus illum,
Non tamen poenas vetuit subire
Intimum numen, nec opem relicto
Attulit ullus.

5. Languidum quamvis foret usque totum
Corpus, horrendos jugiter dolores
Vulnerum, tormen superavit atrox
Stigmate notum.

6. Atra quae primum fuerant, refulgent,
Visa quae primum fuerant amara,
Jam placent passo nimiumque fiunt
Dulcia Christo.

7. Quinque pro plagis honor increato
Sit patri, nato pariterque sacro
Pneumati passim simul et perennis
Gloria semper.

Brev. Oscense et Jaccense imp. 15**.

14. Feria Quinta Majoris Hebdomadae.

Ad Mandatum.

1. Dum pietas multimoda,
Deus gubernans omnia,
Per virginem puerperam
Formam sumpsisset carneam,
In hujus mundi area
Grana sevit vitalia.

2. Editus absque macula
Mundi piavit scelera,
Devicto mortis principe
Spem dedit nobis veniae,
Testantur evangelica
Divinitus eloquia.

3. Jesus quondam humanatus
Compatiens mortalibus,
Conviva factus humilis
Absque carnis illecebris,
Docebat inter pabula
Vitae coelestis dogmata.

4. Mirantur plures nobilem
Praedicantis indaginem,
Quorundam stupent pectora
Peccati leto saucia,
Quod filius altissimi
Consors foret edulii.

5. In domo quippe Simonis
Cum esset cum discipulis,
Maria supplex humilis,
Famosa quaedam meretrix,
Compuncta verbo Domini
Locum quaerit remedii.

6. Unguentum ferens pisticum
Intrat in domicilium,
Absque sequestra nuntio
Procumbit coram Domino,
Naevo delicti tabida
Precatur medicamina.

7. Accessit temeraria
Cum veniae fiducia,
Nardi spicati speciem
Effudit super verticem,
Testans ex imo pectoris
Affectum poenitudinis.

8. Dehinc pudoris conscia
Curvatur ad vestigia,
Et cujus caput liquido
Perfuderat antidoto,
Ejus rigavit plurimis
Devota pedes lacrimis.

9. Dehinc pudoris conscia
Curvatur ad vestigia,
Flebat supplex uberius
Suspirans corde gravius,
Pro speciali linteo
Deservit capillitio.

10. Inter sacra convivia
Non defuit invidia,
Quae protoplastum repulit
De paradisi gaudiis,
Cujus longum exsilium
Crucis solvit patibulum.

11. Nam quidam corde tumido
Improperabat Domino:
Si nosset hic mysteria
Divinitatis intima,
Non sineret peccatricem
Se tangere mulierem.

12. Respondens autem provide
Rimator conscientiae,
Cujus non latet oculum
Creaturae latibulum,
Proponens imitabilem
Remissionis speciem:

13. Simon, inquit domestice,
Affatur allegorice,
Duo fuerunt homines
Diverso vincti foenore,
Quingentis alter numulis
Alter vero quinquagenis.

14. Qui rependendi debitum
Non habuere pretium,
Compulsus corde creditor
Indulsit beneficio;
Dic itaque, quis plurimum
Horum dilexit praemium.

15. Nec mora Simon addidit,
Is, inquiens, plus diligit,
Quem major poena debiti
Premebat beneficii,
Qui vero parum debuit,
Minus profecto diligit.

16. Adjecit quoque Dominus
Et dixit coram omnibus:
Recto quidem judicio
Sensisti de proposito,
Attende jam veriloquam
Te moneri parabolam.

17. Domum tuam introii,
Cum ceteris discubui,
Nec caput meum roscido
Delinivisti oleo
Nec saltem unda rivuli
Pedes rorasti hospitis.

18. Haec autem, ex quo subiit,
Implevit, quidquid potuit;
Quia me multum coluit,
Multam mercedem meruit,
Cuncta ejus facinora
Mea delet clementia.

19. Conversus ad mulierem
Sic consolatur flebilem:
Peccatorum remissio
Tibi fiat continuo,
Sponte quaesisti medicum,
Hoc tibi sit remedium.

20. O felix illa meretrix,
O audax cor mulieris,
Incendium libidinis
Quae restinguit cum lacrimis,
Vulnus occultum pectoris
Crine detersit capitis.

21. Curramus ergo propere
Angustam callem patriae,
Spatiosa itinera
Morti linquamus proxima,
Efficiat nos incolas
Coeli sancta humilitas.

22. Jesus pro peccatoribus
Venisti de coelestibus,
Ut reparares numerum
In supernis angelicum,
Unde cadens apostata
Satan ruit in tartara.

23. Adesto nobis miseris,
Quos gravat pondus sceleris,
Per fidei vestigia
Sequamur te in patriam,
Quam promisisti omnibus
Te vere diligentibus.

24. Laus, honor tibi, Domine,
Sit et perennis gloria,
Agnus qui cuncta tollere
Venisti mundi crimina,
Cum patre es sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Process. Montis Serrati imp. in Monte Serrato 1500. — 6, 5 delicti rabida. — 7, 5 imo pectore. — Dafs 8, 1 sq. und 9, 1 sq. völlig gleichlautend sind, scheint durch Irrtum der Abschreiber gekommen zu sein. — 9, 6 capicilio. — 11, 1 Jam quidem corde. — 11, 3 Si essent hic. — 13, 5 Quingentis alter minus; lies miniis? — 14, 2 Non habuere debitum. — 17, 3 rocido. — 17, 4 Delinisti. — Vergl. auch die Hymnen: In domo quippe Simonis, O felix illa meretrix und Pro speciali linteo.

15. De sancto Spiritu.

Ad Nocturnum.

1. Hora surgendo congrua,
Mens nostra Deum rogitet,
Ut pulsa culpae tenebra
Lux sancta nos illuminet.

2. Donetque nostris sensibus
Spiritus sancti gratiam,
Ut superatis hostibus
Veniamus ad gloriam.

3. Praestet hoc nati genitor,
Hoc genitoris genitus
Ac par utrique conditor
Paraclitus haec spiritus.

Orat. ms. saec. 15. Cod. S. Ferdinandi Matriten. 14.

16. De sancto Spiritu.

Ad Primam.

1. Te lucis in principio
Rogamus, alme spiritus,
Remoto omni vitio
Fide firmari penitus.

2. Ut spretis voluntarie
Hujus vitae illecebris
Jam dono tuae gratiae
Coeli fruamur gaudiis.

3. Praesta, pater piissime.

Orat. ms. saec. 15. Cod. S. Ferdinandi Matriten. 14.

17. De sancto Spiritu.

Ad Sextam.

1. Hora diei tertia
De coelo venit spiritus,
Ut cuncta pellat vitia
A fidis Christi mentibus.

2. Mens, lingua, sensus, animus
Atque vigor corporeus
Discipulorum capitur
Et in Deum dirigitur.

3. Gloria patri Domino
Natoque, qui a mortuis
Surrexit, ac paraclito,
Qui dedit hoc discipulis.

Orat. ms. saec. 15. Cod. S. Ferdinandi Matriten. 14.

18. De sancto Spiritu.

Ad Nonam.

1. Compar patris et filii
Venit in ignis specie
Spiritus adjutorii
Atque misericordiae.

2. Qui ut flamma apparuit
Et linguae formam detulit,
Dans nobis eos perfluos
Atque amore fervidos.

3. Deo patri sit gloria
Ejusque soli filio,
Quibus una substantia
Est simul cum paraclito.

Orat. ms. saec. 15. Cod. S. Ferdinandi Matriten. 14. — 1, 2 specie fehlt. — 1, 3 Spiritus sanctus. — 1, 4 Ad devotos misericordiae.

19. De sancto Spiritu.

Ad Completorium.

1. In lucis hujus termino
Toto precemur animo
Deum patrem piissimum,
Ut det nobis paraclitum.

2. Hic tuus, Christe, spiritus
Per te [datus] nos visitet,
Ut nos natos inter[ius]
Culpis solutos recreet.

3. Ipse det patrem noscere
Nobis et filium ipsum
Credentes omni tempore
Se utriusque spiritum.

Orat. ms. saec. 15. Cod. S. Ferdinandi Matriten. 14. — 3, 4 Seuque spiritum Hs.

20. In Exaltatione s. Crucis.

Ad Vesperas.

1. Salve, vitae lignum,
Sacrum crucis signum,
Salve, noster honor,
Mortis delens onus.

2. Per te mors destructa
Et vita reducta,
Per te nos salvet Christus
Dudum in te fixus.

Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. A. — Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. B. — Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. C. — Der vollständige Text des Liedes findet sich schon Anal. XI, 23. — 1, 2 cujus signum A. — 1, 4 Morte delens A. — 2, 3 salvet nos A. — 3, 2 Ejus atque A. — Die ganze Doxologie lautet in C abweichend:

Sit laus Deo patri,
Laus in cruce filii,
Spiritui sancto
Trinus et unus [sic].

21. De Passione Imaginis Christi.

Ad Vesperas.

1. Nos imago trinitatis
veneremur filium,
Qui imago Dei patris
mortis tulit taedium,
Qua redempti pravitatis
Fugimus exsilium.

2. Salva nos, Christe salvator,
virtute mirifica,
Quos creasti orbis auctor,
ut lege politica
Convivamus exspectantes
munera magnifica.

3. Tui sumus, tuum plasma,
tu reforma perdita,
Renes nostros qui scrutaris
et cordis abscondita,
Praemium te nostrum scimus
intra coeli abdita.

4. Tuum est, o Jesu bone,
salvare per gratiam,
Qui salutis tenes nomen
per mundanam machinam,
Si non salvas nos, perimus,
ut speramus veniam.

Gloria et honor Deo.

Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543.

22. De Passione Imaginis Christi.

Ad Nocturnum.

1. Pange lingua gloriosi
proelium certaminis,
Renovatum in figura
jam sculptae imaginis,
Quam affixit vir Judaeus
turpis auctor criminis.

2. Sanguis fluxit de figura,
cunctis cruor claruit
Neque Judaeo sculptura
virtutis et numinis,
Quem caecarat synagoga
detestanda singulis.

3. Fides nostra roboratur
pro tanto miraculo
Et Judaea est confusa
pravitatis merito,
Spes augetur Christiana
pro tanto oraculo.

4. Gloria et honor Deo
usquequo altissimo.
Una patri filioque,
inclito paraclito,
Cui laus est et potestas
per aeterna saecula.

Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543.

23. In Dedicatione urbis Granatae.

In Vesperis.

1. Pange, lingua, voce alta
Triumphi praeconium,
Laudes Deo semper canta
Conditori omnium,
Qui edomita Granata
Bellis dedit somnium.

2. Dedit quippe pacem plenam
Populis Hispaniae,
Dedit autem malam coenam
Mahumeti insaniae,
Qui illusit Sarracenam
Gentem et Arabiae.

3. Personarum trinitatem
Diffitetur impius
Et sumpsisse humanitatem
Deum negat inscius,
Tollit fidei pietatem
Multis aliis nescius.

4. Deum patrem nos laudemus
Atque sanctum spiritum,
Verbum quoque adoremus
Verae carni insitum,
Et uterum honoremus,
Quo fuit nobis editum.

Offic. ms. Granatense saec. 15. ex. Cod. Capit. Compostellani s. n. A. — Brev. Granatense imp. Granatae 1544. B. — 2, 3 Terramque abstulit amoenam B, offenbar spätere Korrektur.

24. In Dedicatione urbis Granatae.

Ad Nocturnum.

1. Sacris solemniis juncta sint gaudia,
Et ex praecordiis sonent praeconia,
Recedant vetera, nova sint omnia,
Corda, voces et opera.

2. Dies recolitur, qua urbs fortissima
De manu tollitur Afra saevissima,
Datur conjugibus fide rectissima
Trinum Deum colentibus.

3. Post tempus plurimum, quo fuit Hispania
Correpta Arabum fera vesania,
Tandem vult Dominus, ut haec insania
Vires deperdat protinus.

4. Ut ibi rutilet fides catholica
Deoque jubilet plebs apostolica,
Ubi tantopere fraus diabolica
Longo regnavit tempore.

5. Te, trina deitas unaque, poscimus,
Sic tu nos visita, sicut te colimus,
Per tuas semitas duc nos, quo tendimus,
Ad lucem, quam inhabitas.

Offic. ms. Granatense saec. 15. ex. Cod. Capit. Compostellani s. n. A. — Brev. Granatense imp. Granatae 1544. B. — 2, 1 qui urbs B. — 2, 2 atra saevissima B. — 2, 3 Datur principibus B; die conjuges sind die reges catholici Ferdinand und Isabella. — 3, 1 fuit einsilbig.

25. In Dedicatione urbis Granatae.

Ad Laudes.

1. Verbum supernum dimicans
Fernandi regis dextera,
Granatae regnum vendicat
Vergente mundi vespere.

2. In quo jam hodie extollitur
Maxima verbi dignitas,
Cum corde et ore colitur
Vera ejus divinitas.

3. Quam saepe negat Mahumet,
Arianus stultissimus,
Fatetur tamen ipsemet,
Quod Jesus fuit sanctissimus.

4. Non capit ille insipiens.
Quod Dei omnipotentia
Sit hominem suscipiens
Salva utriusque essentia.

5. Laus Deo Patri et Filio
Una cum sacro flamine,
Quo verbum caro factum est
Ex illibata virgine.

Offic. ms. Granatense saec. 15 ex. Cod. Capit. Compostellani s. n. A. — Brev. Granatense imp. Granatae 1544. B. — 1, 1 lies dimicat? — 3, 4 fuit wieder einsilbig.

26. In Festo Exaltationis Fidei seu in festo Granatae.

In Vesp. et Laud.

1. In cantico laetitiae
Applaudat terra gaudio,
Christicolarum gloria
Felicium eximia.

2. Et orbis cosmi integer
Exsultet et salubriter,
Nostrum clima praecipue
Illiberis solumine.

3. Quae longo postliminio
In compedibus insita,
En ipsa jam nunc libera
Ferdinandi suppetia.

4. Helisabeth consortio
Illiusque praesidio,
Quibus Deo quam maximo
Laudes dantur in numero.

Gloria tibi, Domine.

Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. A. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. B. — 2, 4 Illiberti solomine A.

27. In Festo Exaltationis Fidei.

Ad Nocturnum.

1. Surgamus arcti latria
Athanato[que] reddita
Canamus in laetitia
Regali pro victoria.

2. Trophaea regum pangimus,
Quibus Deo perpendimus
Laudes enixe debitas
Nostris psallentes vocibus.

3. Nam si duliam mortalibus
Nostro debemus tempore,
Nullis dicamus justius
Hesperiae quam regibus.

4. Gloria tibi, Domine,
Qui natus es de virgine,
Cum patre et sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. A. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. B. — Ersteres mit der Rubrik: „Officium exaltationis fidei, quod ordinavit Rev. in Christo pater Didacus de Muros, episcopus Civitatensis, pro victoria civitatis et regni Granatae, regis et reginae nomine totiusque regni gratias agens Deo.“

28. In Triumpho sanctae Crucis.

Ad Vesperas.

1. Jesu, redemptor omnium,
Gentes conserva supplices
Per tis crucis mysterium,
Quas sanguine mercatus es.

2. Omnibus confer gratiam,
Da robus, fer auxilium,
Ut mereamur veniam
Ignorantes exsilium.

3. Hoc tempore non adspice
Nostros reatus, quaesumus,
Sed nos benigno conspice
Tuo conspectu, poscimus.

4. Ad te clamantes, Domine,
Tua nos dextra protegat
Ab hac dira voragine,
Quae nos glutire cogitat.

5. Ne nos hostis subripiat
Tuo nos vibra lumine,
Quod draconis eripiat
A toxicato fulmine.

6. Nostras preces ut audias,
Te postulamus affatim,
Et super hoc exaudias
Tuam plebem in perpetim.

7. Esto nostrum praesidium
Ignoscens culpis omnibus,
Christe, futurum praemium,
Rex ad te supplicantibus.

8. Succurre, sancta trinitas,
Frangens adversa proelia,
Ut tibi laudes debitas
Persolvamus cum gloria.

Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. A. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. B. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1492. C. — Brev. Toletanum

imp. Venetiis 1506. D. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. E. — Brev. Pallantinum imp. Pallantiae 1545. F. — Brev. Conchense imp. Conchae 1558. G. — Brev. Conchense imp. Conchae 1560 H. — Brev. Pallantinum imp. Methymnae 1565. I. — 1, 3 Per tuae crucis E; Propter crucis F. — F hat nur die Str. 1, 7 und 8; G und die Toletaner Breviere überschreiben das Officium: Triumphus belli de Benamarin. Die Details in diesen und den folgenden Hymnen beziehen sich auf die Schlacht von Tarifa 1340. Mariana II, 209: Nobis certissimis monumentis exploratum est 3. Kalendis Novembris, die lunae, victoriam nobilissimam partam esse, uti in fastis Toletanis notatum est; ubi anniversariis sacris festaque laetitia veteri instituto ejus diei memoria celebratur.

29. In Triumpho sanctae Crucis.

Ad Nocturnum.

1. Clangant coetus gloriosi
Melodiae carmina
Hesperique bellicosi
Triumphi certamina,
Quo Machometi dolosi
Trucidantur agmina.

2. Albohacen excitavit
Grandes manus Africas,
Afer quas ponto sufflavit
Ad oras Hespericas,
Quibus Hispanas turbavit
Gentes licet bellicas.

3. His Alphonsus, rex Castellae,
Sancto plenus flamine,
Confisus in Compostellae
Rectoris tutamine,
Bellum parat sine felle
Duro cum certamine.

4. Atrociter circumquaque
Balearis verbera,
Humum velant undequaque
Occisorum viscera
Poenorum, et usquequaque
Coelo micant sidera.

5. O quantus armorum fragor
Duri Martis litibus,
Archoe buccinae clangor
Tortis tonant flatibus,
Castellae, Leon fit clamor
Hispanis equitibus.

6. Roboranti patri demus
Decus et imperium,
Rite ac Jesu cantemus
Citharis in cordium
Spirituque exsultemus
Populi fidelium.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. B. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. C. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. D. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. E. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. F. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. G. — Brev. Pallantinum imp. Methymnae 1565. H. — Brev. Conchense imp. Conchae 1558. I. — Brev. Conchense imp. Conchae 1560 K. — 2, 1 Aliboacem DI; Mariana l. c. nennt den Mann Albohacenus; sonst heifst er Abul Hassan oder Abu'l-Hasan Ali und regierte 1331—1348. — 2, 3 Affer DI. — 3, 1 Alfons XI.

30. In Triumpho sanctae crucis.

Ad Laudes.

1. Mucro secat Iberorum
Cuspide durissima
Acies per barbarorum
Virtute fortissima
Christo firmante suorum
Corda fidelissima.

2. Colla parant cruentatis
Hispanorum ensibus
Mauri cruribus contractis,
Christi duris manibus,
Quos in fugam premunt actos
Equorum incursibus,

3. Dum regem Marochiorum
Confidentem agmine
Vicit rex Castellanorum
Transacto jam flumine
Salado in vi armorum
Crucis cum velamine.

4. Portugalliaeque rege
Granatae rex vincitur,
His prostrantur suo grege,
Machomet quis colitur,
Exaltata nostra lege
Christus benedicitur.

5. Roboranti patri demus.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. B. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. C. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. D. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. E. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. F. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. G. — 3, 5 Mariana l. c. nennt den Flufs Salsus, Gams III, 382 Salgado; der richtige Name ist der obige. — 4, 3 sua grege D. — 4, 4 Mochomat D, Machomat G.

31. Ad Completorium.

1. Ecce jam declinat dies,
jam venit ad vesperum,
Flammis vero paucis solis,
unde venit, revocans,
Ordinem suum observans
mundi clausit tenebras.

2. Nos indigni peccatores
te precantes quaesumus,
Non secundum mala nostra
tu nobis retribuas,
Sed preces, quas te precamur,
tu, Christe, suscipias.

Brev. Urgellense imp. Venetiis 1483. — Der volle Text dieses Liedes ist bereits Analecta XII, 18 aus dem Brevier von Elne mitgeteilt, weshalb hier nur die noch übrigen Abweichungen folgen. — 1, 1 In der fehlerhaften Anfangszeile des Elnense ist das erste, nicht das zweite dies zu tilgen. — 3, 3 frontes nostros. — Dieser offenbar alte Hymnus macht seiner ganzen Haltung nach sehr den Eindruck mozarabischer Herkunft. Ich vermag ihn aber in Handschriften dieses Ritus nicht nachzuweisen.

32. Hymnus pro pluvia.

1. Creator, Deus, omnium,
Exaudi preces supplicum,
Da nobis guttas imbrium
Et cunctis rorem coelicum.

2. Qui cuncta regis maria
Et separas ab arida,
Detur pluviae gratia
Telluri, quae est arida.

3. Qui Moysi eduxisti
Potus de rupe rivulos
Et populi dux fuisti,
Da nobis aquae poculos.

4. Qui totam terram rigasti
Paradisi fluminibus,
Ter mille bis satiasti
Mentes ex quinque panibus.

5. Qui signo admirabili
Aquam in vinum mutasti,
Sic terrae inarabili
Funde rorem, quem creasti.

6. Qui fudisti de latere
Aquam una cum sanguine,
Pluviam nobis mittere
Non tardes magno semine.

7. Ut quid, Deus, repulisti
Nos, tuae oves pascuae,
Ut quid in nos erexisti,
Furori pacem miscue.

8. Domine, Deus Abraham,
Nunc dona nobis pluviam
Et fructus abundantiam,
Simul salutis copiam.

9. Mittas nobis auxilium
Atque tempus irriguum
. . . . . .
. . . . . .

10. Thesauros tuos aperi
Et coelicas cataractas,
Da imbrem tuo operi
Ne populos atteras.

11. Gloria sit creatori,
Qui crebram fluat pluviam,
Ut opus credat actori
Laudemque det plasmatori.

Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. — 3, 4 aqua. — 6, 3 Pluvia. — 7, 3 ergänze te erexisti? — 10, 2 Et coelicas. characteres. — 10, 4 lies Neque populos? — Das an letzter Stelle vom vorigen Hymnus Bemerkte dürfte auch von diesem Liede Geltung haben, um so mehr, als das Gothische Brevier reich ist an Hymnen für ähnliche Anlässe.

33. De Conceptione BMV.

Ad Vesperas.

1. In virginum rosario
Viola parva oritur,
Quae dono multifario
Nec aret neque moritur.

2. Pictor verus imaginum
Hanc pinxit singulariter,
Quam nulla lex propaginum
Foedavit generaliter.

3. Formalitas originis
Angelicalis spiritus
Aptatur matri virgini,
Quantum ad esse primitus.

4. Angelicum initium
Nullum scelus compatitur,
A fortiori vitium
In matre non colligitur.

5. Innata nobis vitia
Evae nescit primordium,
Contracta cum flagitia
Nostrum sumpsit exordium.

6. Tolluntur venialia
A matre sacro dogmate,
Ergo originalia
Non sunt in ejus schemate.

7. Patrem superni aetheris
Per natum matris filium
Precemur, dono foederis
Ut nobis det auxilium.

Brev. Ord. Immaculatae Conceptionis imp. Compluti 1551. — 1, 1 virginem. — 6, 3 ejus scismate.

34. De Conceptione BMV.

Ad Nocturnum.

1. Candor aeterni flaminis
Lustravit hanc stelliferam,
Quae talis ortu germinis
Normam fregit pestiferam.

2. Status facturae labilis
Duo traxit principia,
Quae si foret durabilis,
Nulla essent mancipia.

3. Utraque manus mystica
Formavit absque macula,
Quod hostis fraus sophistica
Foedavit nigra tabula.

4. In grege reparabili
Non fuit haec carentia,
Quae lege amicabili
Fulgeret praesidentia.

5. Decus naturae continet
Uterque sexus hominis,
Quod solus Christus obtinet
Et virgo dono numinis.

6. Dum reparatrix colitur
Mundialis compaginis,
Ab ipsa nefas tollitur
Humanalis propaginis.

7. Aeterno regi genito
Laus detur excellentiae
Et dono ejus inclito
Cum patre refulgentiae.

Brev. Ord. Immac. Concept. imp. Compluti 1551.

35. De Conceptione BMV.

Ad Laudes.

1. Praeclarae lucis radius
Diffusus in nubecula
Est genitricis filius
Mundatus ante saccula.

2. Paternae mentis oculo
Dum virgo praeinspicitur,
Virtutum puro flosculo
In stipite conficitur.

3. Donum aeternum libere
Matri datur liberius,
Electam purgans ubere
Matrem colit uberius.

4. Archangelorum agmina
Transcendit ex munditia.
Cum meritorum germina
Purgantur a spurcitia.

5. Gemmarum pretiositas,
Liquor transparens fontium
Et labis vitiositas
Matrem extollit gentium.

6. Quam sanctitatis copia
Mariam ornat varie,
Tam scelerum inopia
Hanc facit absque carie.

7. Mariae natus inclitus
Donum infundat luminis
Et spiritus paraclitus
Cum genitore numinis.

Brev. Ord. Immac. Concept. imp. Compluti 1551. — 5, 3 labiis; der Vers bleibt auch so dunkel, wenn nicht verdorben. — 7, 2 Domus infundat.

36. In Conceptione VMB.

Ad Vesperas.

1. Ave, fluens mella,
Trinitatis cella,
Melos et laus oris,
Flos fragrantis floris.

2. Alvo senectutis
Conceptae virtutis
Vas et lucis via,
Genitrix Maria.

3. Conceptus felicis
Nata genitricis,
Annae piae matris
Joachimque patris.

4. Jam conceptu tali
Supernaturali
Refugit auditus
Ad salutis litus.

5. Patri laus et nato,
Flamini beato,
Lux perennitatis
Arce claritatis.

Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547.

37. In Conceptione BMV.

Ad Nocturnum.

1. Resultet in imagine
Sculpta patris in area
Opus in hoc voragine,
Lux ecce surgit aurea.

2. Sculpta est haec virguncula
Almo concepta semine,
Per te fulget in saecula,
Rerum creator optime.

3. Fit angelis laetitia
Virginalis conceptio,
Per quam tollis flagitia,
Jesu, nostra redemptio.

4. Est illibatae virginis
Conceptionis novitas,
Quam decoras fons luminis,
Tu trinitatis unitas.

5. Trino Deo et unico
Sit laudis honor debitus,
Pane nos fove mystico,
Veni, creator spiritus.

Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. A. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. B. — 1, 1 in fehlt A. — 1, 2 in aera AB. — 1, 3 in hoc margine A. — 2, 1 Oculta haec A; Sculpta haec B. — 2, 2 Almo est concepta B. — 2, 1 Sit angelis A. — 3, 1 Est illibata virginis A; Est illibatae virgini B. — 3, 3 Quam decorans floris luminis A. — 3, 4 Tu trinitas tu unitas A. — 4, 3 nos refove B.

38. In Conceptione BMV.

Ad Laudes.

1. In sedibus hierarchicis
Cum coetibus angelicis
Nostra consigna nomina,
O gloriosa domina.

2. Benedicta prae ceteris
Novae legis et veteris,
Tuus conceptus attulit,
Quod Eva tristis abstulit.

3. Per te, virgo, renascimur,
Potamur atque pascimur,
Quae gaudia das annua,
Tu regis alti janua.

4. Patri, nato, spiritui
Laudes fers omnis ritui
Ex tuo stillans nomine
Gaudium ineffabile.

5. Gloria tibi, Domine,
Qui natus es de virgine
Cum patre et sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. A. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. B. — 2, 3 Tuus nos conceptus A. — 3, 1 nascimur A. — 4, 2 Laudes foves AB; omni ritui B, was richtige Formen aber keinen Sinn giebt; ich vermute, dafs der Autor ritus nach der zweiten beugte. — Str. 5 fehlt B, und in der That läfst sich schon Str. 4 als Doxologie an. — 4, 5 scheint aber verderbt, einmal, weil der Schlufsvers nicht dem Hymnus *O gloriosa Domina* entlehnt ist, wie in den vorhergehenden Strophen, zweitens, weil der Reim stumpf, während er sonst stets zweisilbig ist. Ich möchte daher meinen, es sei etwas Ähnliches zu lesen wie:

Patri, nato, spiritui
Laudes fers omnis ritui,
Ex ejus stillans nomine
Gloria tibi, Domine. Amen.

39. In Sanctificatione Conceptionis BMV.

Ad Vesperas.

1. Gaude, fides catholica,
Et revolve devotius,
Quanta virtus deifica
Mariae fecit sanctius.

2. Primo misit de superis
Angelum en parentibus,
Qui indigentes liberis
Hos unit a distantibus.

3. Ac statim ipsis indicat,
Gratam natam attingere,
Atque majorem, praedicat,
Nunquam in mundo vivere.

4. Haec Maria vocabitur,
In hac quiescet spiritus,
Ait, templo morabitur,
Concipiet divinitus.

5. Beatitudo etiam
Ipsius erit feminis
Sermo, praestans laetitiam
Usque in mundi terminis.

6. Gloria tibi, Domine,
Qui Mariam sanctificas
Et tuo sancto nomine
Totum mundum vivificas.

Brev. ms. Gerundense saec. $^{14}/_{15}$. Cod. Capit. Gerunden. 3. — Die Aufschrift ist dem Breviere entlehnt. Sie lautet dort: In festo Sanctificationis Conceptionis BMV.

40. In Sanctificatione Conceptionis BMV.

Ad Nocturnum.

1. Laudetur Deus celebris,
Nam suum domicilium
Ipse lavit a tenebris
In salutem credentium.

2. Columnas septem posuit,
Sunt septem dona spiritus,
Quis firmatur nec corruit
Mariae mentis habitus.

3. Hujus festum sic patuit:
Quidam mare occiduum
Navigabant, et tumuit
Tempus grave et nocuum.

4. Sanctos Dei hi clamitant
Nec donatur auxilium,
Sed post Mariam pulsitant,
Deus misit tunc nuntium.

5. Hic dixit, quodsi facerent
Festum hujus et fieri
Ab aliis requirerent,
Abirent inde liberi.

6. Annuunt ipsi protinus,
Acquor planum efficitur,
Liberavit hos Dominus,
Libro de donis scribitur.

7. Gloria tibi, Domine.

Brev. ms. Gerundense saec. 14/15. Cod. Capit. Gerunden. 3.

41. In Sanctificatione Conceptionis BMV.

Ad Laudes.

1. O magnum privilegium,
Quod nunquam quis obtinuit
Nisi regina omnium,
Maria, quae El genuit.

2. Adhuc in matris utero
Sanctificata plenius
Fuit a rege supero,
Plus quam nunquam sit alius.

3. Carnis extunc infirmitas
Neque fomes peccaminis
Ipsam nec mentis pronitas
Laesit nec quid cupidinis.

4. Hanc salutavit Gabriel,
Ipsa respondit: nuntius,
Ancilla sum Emanuel,
Quod dicis, fiat citius.

5. Inde concepit protinus
Deum simul et hominem,
Qui cunctis exstat terminus
Et perire vult neminem.

6. Gloria tibi, Domine,
Qui Mariam sanctificas
Et tuo sancto nomine
Totum mundum vivificas.

Brev. ms. Gerundense saec. 14/15. Cod. Capit. Gerunden. 3.

42. In Praesentatione BMV.

Ad Vesperas.

1. Ave, porta coeli,
Felix domus Dei,
Mater Dei alma,
Audi, virgo sacra.

2. Sumens illud votum
Deus de te factum,
Ut esses in templo,
Te contulit mundo.

3. Solvens, quod debebas,
Templum advenisti,
Ternula dum eras,
Vota reddidisti.

4. Monstrabas in actu
Mirabile factum,
Nullo duce quinos
Ter scandisti gradus.

5. Virgo Dei gratum
Emisisti votum,
Cum esses in templo
Virgo digna Deo.

6. Monstra te nunc matrem,
Mittat per te pacem
Et salutem natus
Tuus cruce passus.

7. Vitam trahe puram
Ad te scalam tutam,
Ut per te post cursum
Ascendamus coelum.

8. Ubi semper tecum
Tuti maneamus
Et videntes Jesum
Semper gaudeamus.

9. Sit laus Deo uni
Trino, Deo patri
Pneumatique sancto
Tribus honor unus.

Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. A. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533. B. — 3, 3 Pernula A. — 5, 4 Virga A. — 9, 3 Neumatique A. — 9, 4 Trinus honor A.

43. In Visitatione MMV.

Ad Vesperas.

1. Praecedentem nos in via
Christi matrem adeamus,
Et ut nobis dux sit pia,
Dulci laude concinamus.

2. Gaude, via, quae fuisti
Reparare sola digna
Mundum lapsum et dedisti
Vitam lapsis, tu benigna.

3. Jesum Christum condonatum
Per te nobis ut sciamus,
Et, ut scimus nobis datum,
Nobis pium videamus.

4. Stellam maris te Mariam
Solam novimus ductricem,
Fac, ut nos per hanc viam
Te sequamur matricem.

5. Tu praecedas, nos sequamur,
Visitare servitricem,
Cum qua Jesum fateamus,
Quae te novit genitricem.

6. Matrem veram patris tui
Te proclamat infecunda,
Laeta proles ventris sui
Alvo gaudet perjucunda.

7. Te precamur, quae conducis
Jesum, testes ut cernamus
Lumen verum verae lucis,
Tecum semper procedamus.

8. Qui te veram confitemur
Matrem virginemque puram,
Da te visitante demur,
Vitam consequi futuram.

9. Patri decus sit aeterno,
Honor nato, quem sumpsisti,
Flamini laus coaeterno,
De quo Deum concepisti.

Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. A. — Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. B. — 2, 1 Paude AB; viam B. — 4, 2 u. f. fehlt je eine Silbe; lies istam viam? amatricem? — 6, 4 pro jucunda AB. — 7, 2 pestes AB. — 8, 3 visitantem A. — 8, 4 consequi securam B.

44. De Visitatione BMV.

Ad Nocturnum.

1. Diu mundo exspectatum
Exhibuisti, domina,
In signis tu figuratum
Vera monstrans per lumina.

2. Digna o mater creatoris,
Electam matrem legeras,
Sed quae foret sic honoris,
Vere, virgo, non noveras.

3. In te praemium sensisti,
Quod promissum jam sciveras,
Per quem senium fovisti
Gremio sacro bajulans.

4. Venter almus hunc portavit,
Quem nequit orbis capere,
Nosque virgo visitavit,
Quo coepit mundus vivere.

5. Tu quem, alma, genuisti,
Ostende nobis filium
Et, de quo hunc concepisti,
Patrem et sanctum spiritum.

Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. A. — Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. B. — 1, 1 Diu in mundo A; Dum in mundo. — 1, 3 Virginis tu A; Signis tu B. — 2, 2 Electa mater B. — 2, 3 Sed quae forte sic B; Sancti quae foret sic A.

45. In Visitatione BMV.

Ad Laudes.

1. Tu, veniae vena, mater,
Mundo fecisti veniam,
Tibi summus Deus pater
Supremam dedit gloriam.

2. Excitasti praecursorem
Tu visitando sterilem
Et infantem in amorem
Firmans senemque debilem.

3. Illum novit creatorem
Hic laetus alvo gestiens,
Quem dedisti redemptorem
Puella ventre deferens.

4. Hic tersit mundi crimina
Peccata delinquentium,
Tulit nostra facinora
Super se lumen gentium.

5. Laudemus hanc et filium,
Nos visitans praesidium,
Glorificemus unicum
Patrem et sanctum spiritum.

Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n.

46. In Visitatione BMV.

Ad Vesperas.

Plaude Jerusalem occurrens virgini
Quam multifaric prophetae Domini
Olim praefati sunt affatu nobili
Ecce venit de Nazareth.

Brev. ms. FF. S. Hieronymi anni 1463. Cod. Matriten. A. 169. — Diurn. ms. FF. S. Hieronymi saec. 15. Cod. S. Ferdinandi Matriten. 13. B. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. C. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. D. — Brev. Abulense imp. Salmanticae 1551. E.

Der volle Text des Liedes findet sich bereits Anal. XII, 59 aus einem handschriftlichen Brevier von Sevilla (Cod. Parisin. 13234), weshalb hier nur die Abweichungen von dem dortigen Texte notiert seien. — 2, 2 concepit sterilis A. — 3, 2 reliquit ABC. — 5, 1 mons Sion et filiae Judae ABC (filii A). — 5, 2 Jam sileat mare, mitigentur undae ABC. — Die ganze Str. 5 fehlt E. — 6, 4 Dulcis sonet A. — Die ganze Str. fehlt E. — 7, 2 Prolisque ABC.

47. In Visitatione BMV

Ad Nocturnum.

1. Generosa virgo surgens
tamquam solis radius
Montes scandit festinando
inspirata coelitus,
Procedit non demorando
plena Deo penitus.

2. Audiens a Gabriele
conceptum Elisabeth,
Concepto verbo divino
perrexit a Nazareth,
Cognatam ut visitaret,
Dei mater ipsamet.

3. Hierusalem in montana
adit virgo virginum,
Ferens utero latentem
Jesum Christum Dominum,
Plaudunt montes exsultantes
a conspectu numinum.

4. Intrat domum Zachariae
virgo Dei genitrix,
Cumque dulce salutatur,
quae vocatur sterilis,
Gaudet infans et laetatur
ventris latens abditis.

5. Sancto spiritu repletur
anus sancta gravida,
Exsultante praecursore
intra sua viscera,
Quae laudando Dei matrem
clamat voce valida:

6. Unde hoc, o benedicta
tu in mulieribus,
Sterilis et derelicta
multis jam temporibus
Meruit sic visitari
matris Dei adspectibus?

7. Beata, quae credidisti
tam virili animo,
Complebuntur, quae audisti,
annuente Domino,
O quanta promeruisti,
felix sine termino.

8. Sancto flamini sit honor
gravidanti virginem
Sexu prolisque ditanti
senectute sterilem,
Honor patri filioque
per immensa saecula.

Brev. ms. FF. S. Hieronymi anni 1463. Cod. Matriten. A 169. A. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. B. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. C.

48. In Visitatione BMV.

Ad Laudes.

1. Vox clara dulcis sonuit,
Vox turturis audita est,
Cum virgo Dei genitrix
Salutavit Elisabeth.

2. Verbum suave protulit
Virgo mitis eloquio,
Quod dulciter ut sonuit,
Gaudet infans in utero.

Brev. ms. FF. S. Hieronymi anni 1463. Cod. Matriten. A. 169. A. — Diurn. ms. FF. S. Hieronymi saec. 15. Cod. S. Ferdinandi Matriten. 13. B. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. C. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. D.

Der volle Text des Hymnus findet sich aus derselben Quelle wie Nr. 46 Analecta XII, 58; die einzige Variante ist 6, 1 Gaude statt Plaude.

49. In Visitatione BMV.

In 2. Vesperis.

1. Ave, stella, cujus splendor
effugat caliginem,
Quam induxit inimicus,
cum seduxit hominem,
Concupivit rex omnino
tuam pulchritudinem.

2. Pulchritudinis decore
inter choros virginum
Coelitus perfusa rore,
candens sicut lilium,
Magnae fidei vigore
concepisti filium.

3. Unde surgens ut aurora,
scandens alta montium,
Ferens, o virgo decora,
redemptorem gentium,
Advenisti sine mora
senis in solatium.

4. Dulci voce salutasti
cognatam humiliter,
Ad cujus suavitatem
mater, infans pariter
Sancto spiritu repleti
exsultant alacriter.

5. Sensit enim praeco regis
virginali thalamo
Conditorem novae legis,
quam veloci calamo
In salutem sui gregis
descripturus venerat.

6. Adorando miles regem
genua multiplicat,
Quem Christus magnificando
protinus sanctificat,
Sed et virgo exsultando
cecinit Magnificat.

7. Virgo, quae circumdedisti
virum sine semine,
Famulos tu meruisti
protegens a crimine,
Liberos a morte tristi
celso lustra lumine.

8. Sancto flamini sit honor
gravidanti virginem
Sexu prolisque ditanti
senectute sterilem,
Honor patri filioque
per immensa saecula.

Brev. ms. FF. S. Hieronymi anni 1463. Cod. Matriten. A 169. A. — Diurn. ms. FF. S. Hieronymi saec. 15. Cod. S. Ferdinandi Matriten. 13. B. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. C. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. D. — Brev. Abulense imp. Salmanticae 1551. E.

50. In Transfixione BMV.

In Vesp. et Laud.

1. Virginis planctum modulemur almae
Mentibus puris resonetque toto
Ore sacrati gladius penetrans
Pectoris antrum.

2. O quibus mater lacrimis videbat
Filium palmis pedibusque fixum,
Verticem spinis simul et foratum
Cuspide pectus.

3. Martyrum nulli fuit ulla poena
Tanta, tortorum genus omne quamvis
Ferreis uncis laceraret artus
Corporis omnes,

4. Cum pius nostram sitiens salutem
Ore clamavit sitio sacrato,
Et ferus miles tulit ad bibendum
Fel et acetum.

5. Gloriam patri tribuamus omnes
Et pias laudes genito simulque
Pneumati sancto, genitrici et ipsi
Demus honorem.

Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1544.

51. In Transfixione BMV.

Ad Nocturnum.

1. Laeta quae nullo peperit dolore,
Moesta nunc passum videt et cruentum,
Vertice a sacro pedis usque plantam
Vulnera mille.

2. Quae prius matri fuerant levamen,
Verba nunc versa in nimium dolorem
Excitant tristes gemitus et angunt
Viscera sancta.

3. Ecce, nam dixit, genitrix, alumno,
Haec tibi, et matri: mulier, tuus jam
Filius stabit pius iste in omni
Tempore vitae.

4. Illius jam tunc animam dolentem
Transiit mucro Simeonis ore
Dictus in templo, puerum recepit
Cum super ulnas.

5. Gloriam patri tribuamus omnes
Et pias laudes genito simulque
Pneumati sancto, genitrici et ipsi
Demus honorem.

Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1544.

52. De Pietate VM.

Ad Vesp. et Noct.

1. Intrabat sol oceanum
Causantem noctem vespera,
Cum morte plexum aspera
Plangebat mater unicum.

2. Quae vis amoris potuit
Ad hoc te, nate, vincere,
Ut illud mori tolleres,
Quod ista moestis genuit?

3. Quis caput tam sanctissimum
Tam diris spinis plexuit,
Hortum tam amoenissimum
Quis sepsit et non doluit?

4. Quis pectus rupit candidum
Tam fero ferri vibice?
Quis manus fecit murice
Fluxum dare sanguineum?

5. Laus patri sit et gloria
Cum mystico spiramine
Illique, qui victoria
Mundo triumphat sanguine.

Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. — 2, 4 ista moestis gemuit.

53. De Pietate BMV.

Ad Laudes.

1. Jam, stella maris fulgida,
Non ave tibi dicimus,
Quod tibi mater fecimus,
Vexilla sumunt regia.

2. Quam sola sedet domina
Contemplans plagas geniti,
Dolorum ense saucia,
Enixa crucis stipite.

3. Amoris color praedicat
Amorem, qui te tenuit,
Coloris dolor vulnerat
Cor ejus, quae te genuit.

4. Laus patri sit et gloria,
Cum mystico spiramine
Illique, qui victoria
Mundo triumphat sanguine.

Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560.

54. De Transfixione BMV.

Ad Vesperas.

1. Virginis alto
Turba fidelis
Canat infixum
Corde dolorem,
Quem tibi matri
Pressit acerba
Passio nati.

2. Tua transfixit
Viscera culter,
Cutis incisor
Pueri Christi,
Qui fuit omni
Crimine liber
Solus in aevo.

Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. A. — Brev. Valentinum imp. Caesaraugustae 1503. B. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533.

Der volle Text des Hymnus steht bereits Analecta XII, 64 aus dem 1519 gleichfalls zu Valencia gedruckten Breviere der Trinitarier. Die einzige Abweichung in 1, 5 siehe vorstehend.

55. De Transfixione BMV.

Ad Nocturnum.

1. O virgo clementissima,
Adesto nostris precibus,
Devoti cujus hodie
Transfixionem colimus.

2. Cum natus ad supplicium
Crucem portat in humeris,
Moles illius ponderis
Tua premit praecordia.

Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. A. — Brev. Valentinum imp. Caesaraugustae 1503. B. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533. C.

Der volle Text findet sich aus derselben Quelle wie der vorstehende Hymnus Anal. XII, 64 sq. ohne Variante.

56. In Transfixione BMV.

Ad Laudes.

1. De cruce jam depositum
Tuum jacentem gremio
Dum contemplaris filium,
Non mansit in te spiritus.

2. Cernis coronam spineam,
Quae caput ejus perforat,
Manus pedesque conspicis
Et flagellorum vulnera.

3. Concernis vulnus lateris,
Unde fluxerunt flumina
Per totum orbem sanguinis
Ad expianda crimina.

4. Tuis ablatus brachiis
In sepulchro reponitur,
Tua defecit anima
Tristem recessum cogitans.

5. O personalis trinitas,
Substantialis unitas,
Da nos consortes effici
Transfixionis virginis.

Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. A. — Brev. Valentinum imp. Caesaraugustae 1503. B. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533. C.

57. De Compassione BMV.

Ad Nocturnum.

1. Gaude, coeli curia,
Te virgo decoravit,
Quae Christi sancta brachia
Post mortem attrectavit.

2. Gaude, Deo deditus,
Virtutibus ditaris,
Dum sub cruce positus
Mariam contemplaris.

3. Gaude, peccator, venia
Tunc tibi propinatur,
Dum matris ignominia
Sub cruce consolatur.

Orat. ms. S. Clementis Toletani saec. 15. Cod. Matriten. Tolet. 122.

58. De Compassione BMV.

Ad Primam.

1. Quem cuncta super sidera
Colunt, adorant, praedicant,
Peccata nostra vetera
Ad crucem vere provocant.

2. Quae virgo Dei filium
Tunc genuit puerpera,
Stat gemens ad supplicium
Cernendo crucis misera.

3. Gloria tibi, Domine,
Matrem qui vides nitide,
Cum patre et sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Orat. ms. S. Clementis Toletani saec. 15. Cod. Matriten. Tolet. 122.

59. De Compassione BMV.

Ad Tertiam.

1. Beata matris viscera,
Transfixa crucis gladio,
Procurent nobis praemia
Post haec in coeli solio.

2. O virgo, mater inclita,
Largire bona, visita,
Verbi[que], tui filii,
Mala pelle judicii.

3. Gloria tibi, Domine.

Orat. ms. S. Clementis Toletani saec. 15. Cod. Matriten. Tolet. 122.

60. De Compassione BMV.

Ad Sextam.

1. Maria dolorosa,
Coeli summa rosa,
Nos tecum fac sentire
Vim passionis dirae.

2. Te laus, Maria, decet,
Nos dolor tuus secet,
Ut ad aeterna praemia
Coeli capiat curia.

3. Gloria tibi, Domine.

Orat. ms. S. Clementis Toletani saec. 15. Cod. Matriten. Tolet. 122. — 1, 4 Vim tuae passionis.

61. De Compassione BMV.

Ad Nonam.

1. O felix memoria
Mariae languescentis
Per te datur victoria
Serpentis molestantis.

2. Sit benedicta
sub cruce Johanni relicta,
Pro nobis orent ambo,
ne nos taeter tangat grando.

3. Gloria tibi, Domine.

Orat. ms. S. Clementis Toletani saec. 15. Cod. Matriten. Tolet 122. — 2, 4 taetri; das Versmafs dieser Strophe ist total abweichend von der vorhergehenden und läfst Zusammenstoppelung des Hymnus aus verschiedenartigen Stücken vermuten.

62. In Apparitione BMV.

Ad Vesperas.

1. Ad coenam agni providi
Adsimus omnes candidi,
Laeto canentes gutture
Congratulemur virgini.

2. Cedant procul lugubria,
Luctus, dolor, suspiria,
Hiems abivit horrida,
Jam turturis vox assonat.

3. Jam laeta mater filium
Gaudens redivivum videt,
Quem vidit alto stipite
Toto cruentum corpore.

4. Quam filii mors impia
Dolore summo affecerat,
Primam resurgens visitat
Altisque donis munerat.

5. Quaesumus, auctor omnium,
In hoc Mariae jubilo
Ab omni mortis impetu
Tuum defende populum.

6. Gloria tibi, Domine,
Qui visitasti virginem,
Cum patre et sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533.

63. In Apparitione BMV.

Ad Nocturnum.

1. O rex, aeterne Domine,
Rerum creator omnium,
Sopita somno pectora
Ad te canendum suscita.

2. Felix adesto nunc tuis,
Virgo parens, clientulis,
Tuum, beata, jubilum
Laetis canamus laudibus.

3. Mortis triumphator potens
Fractis Averni vectibus
Redit tyranno subdito
Magno patrum cum gaudio.

4. Mortis dolore sauciam
Fletuque mersam lugubri
Matrem resurgens virginem
Altis refecit gaudiis.

5. Quaesumus, auctor omnium.

Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533.

64. In Apparitione BMV.

Ad Laudes.

1. Aurora lucis rutilat,
Antris redit sol inferis,
Cedant tenebrae lumini,
Vicit leo, jam plaudite.

2. Oves redemit proprio
Pastor cruore perditas,
Ovem lupi de faucibus
Agnus cruentis abstrahit.

3. Victor ducum, dux inclitus
Victis potenter tartaris
Matrem dolore exanimem
Pleno refecit jubilo.

4. Matrem refulgens gloria
Sua beat praesentia,
Flexo redempti poplite
Colunt, adorant, efferunt.

5. Quaesumus, auctor omnium.

Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533.

65. De B. Maria ad Nives.

Ad Vesp. et Noct.

1. Quem pia virgo genuit,
Sacro perfusa spiritu,
Regi perennis gloriae
Hymnum canamus jugiter.

2. Quam semper super sidera
Laudat coelestis curia,
Sanctae Mariae virgini
Grates reddamus debitas.

3. Haec virgo venerabilis,
Prole fecunda nobili,
Locum elegit inclitum
Suo sacrandum nomini.

4. Quem praeter morem solitum
Mensis Augusti tempore
Pressis solis ardoribus
Totum replevit nivibus.

5. In visione docuit
Tanti causam mysterii.
Solemnis habitaculi
Benigne pandens ordinem.

6. Hic templum solemnissimum
Fundat papa Liberius,
Opes dispensat largius
Joannesque Patricius.

7. Nos tuos salva famulos,
Christe, natus de virgine,
Qui pie festa colimus
Tuae matris sanctissimae.

8. Gloria tibi, Domine,
Qui natus es de virgine,
Cum patre et sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543.

66. De B. Maria ad Nives.

Ad Laudes.

1. Jesu mater, virga,
Stirps Jesse florida,
Sponsa Dei digna,
Salve, salus nostra.

2. Ore, corde, voce
Cunctae creaturae
Promant semper hymnum
Tuae sanctitati.

3. Honor nostri cultus
Vera spesque nostra,
Pietate plena,
Praeelecta mater.

4. Almae quidem urbis
Digne curam gerens
Votum vovit, virgo,
Tuae pietati.

5. Novum condit templum
Fide, mente purus,
Miro modo locum
Templi demonstrasti.

6. Nives praeter morem
Montem impleverunt,
Turbae stupent, voces
Dulces extulerunt.

7. Et ad laudem tuam,
Sancta mater Christi,
Gratum fundat templum
Liberius papa.

8. Salus, virtus, decus
Summo Deo patri,
Qui in arce poli
Per saecula regnat.

Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543.

67. In Descensione BMV.

Ad Vesperas.

1. O Dei templum, genitrix superni,
Virginum virgo benedicta semper,
Plenior cunctis superis polorum
Pneumate, salve.

2. Virgo fulgenti redimita sole,
Luna sub cujus pedibus nitescit.
Virgo, cui stellae diadema texunt
Atque coronant.

3. Quamque circumstant Seraphi et Cherubi
Angeli, virtus, dominationes,
Principes laudant, thronus et potestas,
Angeliarchae.

4. Quamque mirantur, recolunt, adorant
Terra cum ponto, simul aer, ignis,
Quam poli cives celebrant parentem
Cunctiparentis.

5. Cujus Alfonsus niveum pudorem
Protegens contra rabiem latrantum
Te docet mundam velut ante partum
Postque manere.

6. Qui regit cosmi fabricamque coelos
Gyrat immotus, pater estque gnatus,
Flamen est, trinus Deus unus ante
Saecula semper.

Brev. Zamoranum imp. 15**.

68. In Descensione BMV.

Ad Nocturnum.

1. Tempore hoc noctis mediae solebat
Psallere Alfonsus tibi, mater alma,
Tempore hoc noctis tibi nos cantamus
Cantica laudum.

2. Tempore hoc noctis mediae coruscant
Templa Toleti velut astra solis,
Quae tuo, virgo, rutilans replesti
Lumine claro.

3. Tempore hoc noctis veniens ab alto,
Virginum turmis comitata sacris,
Vestis Alfonsum meritis amatum
Tegmine sacro.

4. Tempore hoc noctis tibi nos canamus,
Janua o celsi, via, limes aulae,
Pelle grassantes Erebi catervas
Tempore in isto.

5. Qui regit cosmi fabricamque coelos
Gyrat immotus, pater estque gnatus,
Flamen est, trinus Deus unus ante
Saecula semper.

Brev. Zamoranum imp. 15**.

69. In Descensione BMV.

Ad Laudes.

1. Sidus aurorae maris atque stella,
Lumen o fulgens solio in corusco,
Luce nam cujus renitent Olympi
Sidera cuncta.

2. Aura nautarum refugans procellas,
Litus ostendens iter ad cupitum,
Gurgite in vasto rege naufragantes
Hoc, pia mater.

3. En peregrini fragiles vagamur
Per vias mundi pedicis repletas,
Subveni lapso, baculum cadenti
Porrige dextrum.

4. Tu ligas dytem baratri superbum,
Conteris saevum caput et draconis,
Ergo jam nostri miserans reatus
Vincula solve.

5. Quaesumus, virgo, faveas precanti,
Gaudii portam resera beatam,
Quaeque digneris paradisus affert
Tu dare nobis.

6. Qui regit cosmi fabricamque coelos
Gyrat immotus, pater estque gnatus,
Flamen est, trinus Deus unus ante
Saecula semper.

Brev. Zamoranum imp. 15**.

70. In Festo Rosarii BMV.

Ad Vesperas.

1. O quam odorifero flore refragas,
Stirpis Davidicae florida virgo,
Castis visceribus mater honoris,
Hortus praeriguus deliciarum.

2. Perfusus roseo cujus odore
Obstrusus sterilis ventre Johannes
Exultans teneros gestiit artus
Florens in veteris stipite legis.

3. Tu cum virgineo enixa decore
Praestas aureolam pectoris almi
Lactem suscipiens numine sacro,
Ex te dum Deus est corpore natus.

4. Quem regum venerans coetus adorat,
Ipso de superis flore fragrante,
Sed supplex humili munere templo
Offers, hinc Simeon sentit odorem.

5. Tandem aromaticus flos duodenis
In templo celebrem spargere odorem
Doctorum medius sed procul abs te,
Cujus tunc penetrant viscera spinae.

6. Lux lucis oriens splendor amoenae
Et sol justitiae, flos matris almae,
Sertis nos roseis ipse corona,
Judex cum veneris, gloria regni.

Offic. ms. saec. 16. Cod. Semin. Gerunden. 2309. A. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. B. — 1, 1 mirifico flore A. — 1, 2 Jessea virgo B. — 3, 1 Sic cum virgineo A. — Str. 4 und 5 fehlen A.

71. In Festo Rosarii BMV.

Ad Nocturnum.

1. Dilectus veniens matris ad hortum,
Ut myrrham meteret pomaque patris,
Jam sponsam vocitat, participare
Fructu, qui veteri crimine prodit.

2. Quam felix hominis culpa redempti
Sponsi sanguinis et lota cruore,
Tingit sponsa genas fonte livoris,
Disciplina flagris saevit iniquis.

3. O flos angelici sponse decoris,
Quem mater vepribus dira coronat,
Quo tu nos redimens floribus almis
Sic caesi capitis membra reparas.

4. Nostrae sollicitus, Christe, salutis
Ut gigas properas vincere ligno,
Victor qui fuerat protoparentis,
Quod non rapueras, stipite solvens.

5. Tu summi cithara et gloria patris,
Carnis psalterium sic cruce tactum,
Cui consors gemitu flebilis ore
Sed constans animo mater adhaesit.

6. Lux lucis oriens splendor amoenae
Et sol justitiae, flos matris almae,
Sertis nos roseis ipse corona,
Judex cum veneris, gloria regni.

Offic. ms. saec. 16. Cod. Semin. Gerunden. 2309. A. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. B. — Str. 4 und 5 fehlen A.

72. In Festo Rosarii BMV.

Ad Laudes.

1. Granum, quod moriens ubere fructu
Complens aethereos reficis orbes,
Consurgens rosea luce serenus
Matris jam teneros auget amores.

2. Hinc coelo vehitur terra sublimi,
Aeterni residens sede parentis,
Et terrae segetis contulit aris
Summis fasciculis primitiarum.

3. E summo redolens funditur oras
Orbis in extremas semine verbi,
Demulcens liquido pectora sacro.
Fecundans fluidam numine terram.

4. Scandens perpetuos, virgo, triumphos
Transis coelicolas rite choreas,
Illis virgineo flore suavis
Gestans justitiae solis amictus.

5. Regina angelicis praedita turmis,
Procedis rosea flante caterva,
Campos transgrediens aetheris omnis,
Quo certe tibi par nil fore constat.

6. Lux lucis oriens splendor amoenae
Et sol justitiae, flos matris almae,
Sertis nos roseis ipse corona,
Judex cum veneris, gloria regni.

Offic. ms. saec. 16. Cod. Semin. Gerunden. 2309. A. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. B. — 1, 4 sit (l: sic) teneros duxit (l: auxit) amores A. — 5, 1 praedita turis A. — 5, 2 Procedens A. — 5, 4 nil flore A; constet AB.

73. De Beata Maria V.

Ad Nocturnum.

1. Virga de Jesse prodiit,
Virga virens tenella,
Quae tota florens exiit
De materna fiscella,
Purissima, sanctissima,
Rorifera, fructifera,
Carens omni procella.

2. In templo cum virginibus
Virgo est educata,
Divinis charismatibus
Tota inebriata,
Agillima, humillima,
Doctissima, verissima,
Deo et mundo grata.

3. Virgines sacratissimas
Virgo amplectebatur,
Ad laudes praeclarissimas
Ipsas exhortabatur,
Deifica, pacifica,
Hymnodica, melodica
Deum contemplabatur.

4. Et sicut mente praeditas
Virgines diligebat,
Sic vagas et indomitas
Acriter arguebat,
Archetypa, zelotypa,
Legifera, justifera
Utrasque dirigebat.

5. Huic spiritus angelici
Devote assistebant,
Manna saporis coelici
De sursum afferebant,
Quo viscera sacrifera
Cibario, sacrario
Mire reficiebat.

6. A mane usque tertiam
Laudibus insistebat,
Post haec totam industriam
Ad opus convertebat,
Ad cantica Davidica
Post rediens ut sitiens
Tempus sic expendebat.

7. Ob hoc pater ingenitus
Exaltetur potenter,
Ejusque unigenitus
Commendetur prudenter,
Hinc spiritus paraclitus
Vivificus, munificus
Invocetur clementer.

Cod. Matriten. Bb. 150 saec. 14. — Verfasser dieses sowie des folgenden Hymnus ist der Franziskaner Fra Gil de Zamora (Johannes Aegidius Zamorensis), ein fruchtbarer Schriftsteller, Erzieher Sanchos, des Sohnes Alphons des Weisen. Cfr. Bibliotheca Hispana vetus II, 71 sqq.

74. De Beata Maria V.

Ad Laudes.

1. Mundi hujus creaturas,
Tam praesentes quam futuras,
Manentes et perituras
Ad laudes virginis puras
Invitemus perenniter,
Psallamus concorditer.

2. Haec est virgo generosa,
Haec est virgo gratiosa,
Haec est prudens et formosa,
Haec est veris vernans rosa,
Redolens suaviter,
Sanans liberaliter.

3. Haec est absque labe spina,
Haec est stella matutina,
Haec est gloriae cortina,
Sobria propinans vina,
Quae pungunt mentaliter,
Soporant feliciter.

4. Haec est mater Salvatoris,
Haec est mater genitoris,
Haec est thalamus pudoris,
Haec est clibanus amoris,
Et ardens virtualiter
Et incendens salubriter.

5. Haec est alvear dulcoris,
Haec est facies decoris,
Pomum stupendi odoris,
Descensus vernalis roris,
Algens miraciliter,
Humectans fertiliter.

6. Ob hoc pater exaltetur,
Ob hoc filius laudetur,
Ob hoc pneuma invocetur
. . . . . ,
A nobis fideliter
Atque unanimiter.

Cod. Matriten. Bb. 150. saec. 14.

75. De B. Maria V.

1. O maris portus, pia virgo, mater
Alma, coelorum via, lux et astrum,
O Dei Christi genitrix Maria
Divaque, salve.

2. Ecce nos aegros misero parente,
Quos diu traxit lue tam peremptos,
Germinis nutu facis advenire
Gaudia prima.

3. Quis datur coeli soliumque porta,
Flebiles intrant aditus beatos,
Supplices palmas manibus tenentes
Te duce psallunt.

4. Te vocat clamor populi ruentis,
Mater, o pandas miseris asylum,
Dulcis, ut tandem pateant eisdem
Abdita sacra.

5. Pro reis ora genitum, precamur,
Nos fove et serva, populumque clerum,
Carminis vatis sociumque vota
Suscipe, virgo.

6. Gloriam, cives, Domino canamus,
Pneumati, patri pariterque gnato,
Qui polos orbis regit et gubernat
Trinus et unus.

Aurea Expositio hymnorum una cum textu noviter emendata per Jacobum Alora. Salmanticae 1501. -- „Jacobi Alora ad divam genitricem Dei Mariam hymnus, carmine sapphico endecasyllabo adonioque compositus, incipitur.“

76. De Omnibus Sanctis.

1. Tempore quo seritur, quod in arce poli reperitur,
Semina sancta serunt, bona colicaque sibi quaerunt.

2. Despiciunt mundum sancti miserum, furibundum,
Dumque fugant hostes, reserant coeli sibi postes.

3. Praemia dum cernunt, carnis cruciamina spernunt
Cordibus et laetis subeunt jucunda quietis.

4. Verticis evadunt mala, Christi per bona [vadunt],
Pauca serunt, sed multa metunt, in tempore retributionis.

Brev. Caesaraugustanum imp. Venetiis 1496.

77. De ss. Abdon et Sennen.

Ad Vesperas.

1. Vexilla nobis prodeunt
Cruore tincta roseo,
Quae pacis foedus ineunt
Juncta coelo sidereo.

2. Abdon et Sennen stemmate
Sunt exorti praefulgido,
Recto profecti dogmate
Adsistunt Christo splendido.

3. Persarum gente incliti,
Diva lege coerciti,
Vitam tenentes torpidam
Futuram optant solidam.

4. Sancti pro regno polico
Mortis ferunt atrocia,
Corde gerunt magnifico
Irrogata ludibria.

5. Feras ferebant leviter.
Poenis sunt torti graviter,
Sed trunctatis capitibus
Potiti sunt coelestibus.

6. Exaudiat nos miseros,
Cui sit honor et gloria,
Is, qui sanctos mirificos
Sua provexit gratia.

Brev. ms. Vicense saec. $^{14}/_{15}$. Cod. Capit. Vicen. CVII. A. — Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. B.

78. De ss. Abdon et Sennen.

Ad Nocturnum.

1. Jam nunc est magni decoris
Concinere regi alto,
Cujus est, quidquid pectoris
Antro modulatur alto.

2. Abdon et Sennen meritis
Haec sacra templi moenia
Cunctis purgent demeritis,
Nostra servent confinia.

3. Judex cruentus Decius
Terrarum bona proferens,
Illos tentat Agricius
Hostile cor intus gerens.

4. Exaudiat nos miseros,
Cui sit honor et gloria,
Is, qui sanctos mirificos
Sua provexit gratia.

Brev. ms. Vicense saec. $^{14}/_{15}$. Cod. Capit. Vicen. CVII. A — Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. B.

79. De ss. Abdon et Sennen.

In Laudibus.

1. Exsultet claro sidere
Fulgens mater ecclesia,
Abdon et Sennen aethere
Nova profundunt gaudia.

2. Triumphant per martyrium,
Vincunt poenae ludibrium,
Fruendo non despiciunt
Sed frui magis cupiunt.

3. Flamen flammet praecordia,
Ut haec tota familia
Horum sanctorum cantica
Mente pangat monastica.

4. Exaudiat nos miseros,
Cui sit honor, gloria,
Is, qui sanctos mirificos
Sua provexit gratia.

Brev. ms. Vicense saec. 14/15. Cod. Capit. Vicen CVII. A. — Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. B. — 1, 1 Exsultet choro sidere A. — 1, 3 Sennen in aethera AB. — 1, 4 perfundunt AB.

80. De sancto Achatio.

In. Vesp. et Laud.

1. Hymnum novae laetitiae
Chorus noster solemniter
Regi novae militiae
Solemnizet concorditer.

2. Haec est illa militia,
Cujus ductor Achatius,
Doctus mundi scientia,
Gaudet cum decem milibus.

3. Sacrificantes idolis
Et bellatores incliti
Prius erant in populis
Augusti valde cogniti.

4. His vocatis ad proelium
Post felicem victoriam
Christus redemptor omnium
Suam dedit notitiam.

5. Quibus apparens angelus
In magni montis culmine
Docet eos ut sedulus
De magno Christi nomine.

6. Trino Deo et simplici
Laus, honor, virtus, gloria,
Hujus gregis mirifici
Prece ducat ad gaudia.

Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. A. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. B. — 2, 2 doctor A. — 2, 2 Acacius AB.

81. De sancto Achatio.

Ad Nocturnum.

1. Adest dies laetitiae,
Quo beatus Achatius
Regnum coelestis curiae
Suis intrat sodalibus.

2. Unde mater ecclesia
Laudes depromat martyrum,
Nova festum laetitia
Sanctorum decem milium.

3. Qui post Christi notitiam
Datam eis ab angelis
Tormentorum saevitiam
Exosis vincunt idolis.

4. Acuti clavi pedibus
Tolluntur ab itinere,
Verberantur lapidibus
Mittentes Dei munere.

5. Omnes suspensi capitibus
Petunt Dei magnalia,
Bina dona colentibus
Hujus festa solemnia.

6. Solutis a patibulis
Sepulturam corporibus
Consequuntur ab angelis
Datis Deo spiritibus.

7. Trino Deo et implici.

Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. B. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. B. — 3, 2 ei AB. — 3, 4 vincit AB. — 5, 1 Lies: Qui suspensi?

82. De sancto Aegidio.

Ad Vesperas.

1. Athenis editus de stirpe regia
Patre Theodoro, matre Pelagia,
Sanctus Aegidius a pueritia
Praeclarus exstitit signorum gratia.

2. Electum coelitus vas auri solidum
Per vestem inopem ditavit languidum,
Salvavit alium veneno tumidum,
Hostem ab homine fugavit invidum.

3. Vana despiciens mundi praeconia,
Coelestis gratiae quaerens insignia
Natalis patriae linquens confinia
Fit solitarius in Septimania.

4. Vallatus undique coelesti lumine
Sacro reficitur Christi libamine,
Ubi cum lacrimis fuso precamine
Francorum principem solvit a crimine.

5. Tandem Christus eum de mundi carcere
Jubet feliciter coelos ascendere,
Signa, quae celebri complevit opere,
Quae vox, quae poterit lingua retexere.

6. Trinitati summae Deoque simplici
Decantemus hymnum affectu supplici,
Ut in examine cum stola duplici
Occurramus illi supremo judici.

Hymn. ms. Praedicatt. Valentin. saec. $^{14}/_{15}$. Cod. Capit. Valent. s. n. A. — Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. B. — 1, 1 de fehlt B. — Jede vierte Zeile ist in B. offenbar der Melodie wegen, verändert: 1, 4 Fulsit signorum gratia. — 2, 4 Hostem fugavit invidum B. — 3, 3 linquens fehlt A. — 3, 4 Vixit cum parsimonia B. — 4, 4 solvi A; Solvit a stupro crimine B. — 5, 4 Quis potest tanta dicere B. — 6, 1 que fehlt B. — 6, 3 in emine A. — 6, 4 Eamus vero judici.

83. De sancto Aegidio.

Ad Nocturnum.

1. Ad laudem patris dulces ferat hymnos
Sacer hic coetus Domino, decantans
Sacro qui jure beatum Aegidium,
Nempe beatum.

2. Fidibus jugis cithara canoris
Gutture panso promat in excelso
Aegidii sacri recinendo melos
Celebre satis.

3. Rite qui cuncta postponens caduca,
Appetens summa coeli regis dona,
Coenobitarum meruisti dici
Pastor et abbas.

4. Nostri, precamur crebro, miserere,
Jesu ad aures pias mitte preces,
Diluas nostra vitiorum probra
Te quoque duce.

5. Gloriam dicat simul et revolvat,
Gloriam pangat summae trinitati
Concio clara, reddat unitati,
Saecula regnans.

Hymn. ms. Praedicat. Valentin. saec. 14/15. Cod. Capit. Valentini s. n. A. — Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. B. — 2, 1 Fidelibus jungis A. — 3, 1 praeponens caduca AB. — 4, 1 misere te B. — 4, 3 vitiorum opprobria A. — 5, 1 simulque B. — 5, 3 Conscio claro A; reddat trinitati AB. — 5, 4 regnat A.

84. De sancto Aegidio.

Ad Laudes.

1. Nobilium genitus genio
Nomine praeminet eximio
Forma boni, sacer Aegidius,
Vir deitatis amore pius.

2. Graecia docta virum genuit,
Doctores hic super enituit,
Divitiis superans alios,
Moribus aequiparando pios.

3. Sanat, ut induit, invalidum
Et precibus mare dat placidum,
Transit abinde sequendo Deum
Gallia laeta suscepit eum.

4. Sana per Aegidii merita
Theodricae legitur genita,
Haec Arelas, ea Caesarius
Novit et ille Verendemius.

5. Solus et hic eremum coluit,
Huic ibi cerva ministra fuit,
Haec agitata cane fugiens
Tuta manebat eo rediens.

6. Rex facinus venit utque sciat,
Rex Karolus petit, ut veniat,
Karolo crimina notificat,
Ille patris bona multiplicat.

7. Gloria patri, simul genito,
Spiritui quoque paraclito,
Nos trahat hujus amor fidei
Ad bona semper amanda Dei.

Hymn. ms. Praedicatt. Valentin. saec. $^{14}/_{15}$. Cod. Capit. Valentin. s. n. A. — Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. B. — 2, 2 Gratia docta A. — 2, 3 Doctor hic super AB. — 3, 4 Galilaea AB. — 5, 4 cor ediens A. — Str. 6 und 7 fehlen B. — 6, 1 Sex flavius venit usque sciat A. — 6, 3 Karolo suo notificat A. — 7, 1 Gloria patri et simul A.

85. De sancta Agatha.

1. Virgo laudetur Agatha
Mundi cunctis in terminis,
Quae stirpe nascens inclita
Coeli fit consors germinis.

2. Haec mundi spernens gaudia
Summam quaesivit gloriam,
Cujus mater ecclesia
Tota colit memoriam.

3. Pro Christo mori cupiens
Electa Dei famula
Fratrum salutem sitiens
Magna prodit miracula.

4. Laetetur tellus Sicula,
Cataniensis Agathae
Laeta colat solemnia,
Quae coelum scandit hodie.

5. Carnis educta carcere
Coeli transit ad curiam,
Cui Christus in aethere
Aeternam praestat gloriam.

6. Trino Deo sit hodie
Laus, honor, virtus, gloria,
Qui nos precatu Agathae
Coeli ducat ad gaudia.

Brev. Romanum imp. 15**. — 6, 2 Lux, honor.

86. De sancta Agnete.

Ad Vesperas.

1. Gesta mente vox fidelis
Laeta pangat agminis
Agnetis, quae consors caelis
Sanctis exstat, virginis,
Quam virtute mors crudelis
Non attrivit flaminis.

2. Fraudes sprevit inimici
Lege fulta latriae,
Virgo Christi ut amici
Cor dedit munditiae,
Coelestis ut civis dici
Mereretur patriae.

3. Omnis fulgore virtutis
Miro fulsit tenebris,
Aeternae pro spe salutis
Spreta labe sceleris,
Ut locis manere tutis
Summi possit aetheris.

4. Mirando gignit stuporem,
Quod puella bravium
Sic optaret et amorem
Sumere coelestium,
Ut lutum fictum honorem
Spernendo terrestrium.

5. Auctorem vitae dilexit,
Pro quo mori voluit,
Idola vana despexit,
Quorum cultum respuit,
Ut viveret Deo, flexit
Cor et laudes tribuit.

6. Contra ritum pugil fortis
Exstitit gentilium,
Nec timuit metu mortis
Subire martyrium,
Angelorum ut cohortis
Possideret gaudium.

7. Triumphavit in agone
Et emisit spiritum,
Actu constans et sermone,
Ut haberet aditum,
Polo duplicis coronae
Obtinendo meritum.

8. Laudes dentur trinitati,
Patri, nato, flamini,
Essentia unitati
Simplicique numini
Ac divinae majestati
Et sanctorum culmini.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — 3, 1 Annis fulgore. — 3, 5 tutis ergänzt. — Dies Brevier enthält eine Reihe von Hymnen, denen ich weiter nicht begegnet bin und die von ein und demselben Verfasser herzurühren scheinen. Ich werde denselben den Vermerk beifügen: Verfasser: Anonymus Celsonensis.

87. De sancta Agnete.

Ad Nocturnum.

1. Jucunda voce carminis
Agnetis, almae virginis,
Plebs decantet praeconia
Gratulando solemnia.

2. Quae Christi martyr exstitit,
Nam corde corpus praestitit
Pro fide ad supplicia
Anhelans ad coelestia.

3. Igne succensa flaminis
Mentis lumen ad culminis
Coeli direxit atria
Martyrii victoria.

4. Captus amore praesidis
Natus carnali tradidit,
Quae respuit jocalia
Virgo spernendo vitia.

5. Inquit: recede criminis
Fomes, aeterni luminis
Me subarrhavit dextera
Gemmarum dando munera.

6. Agnetem nudam vestibus
Texit capillus pedibus,
Prostratus fit prostibulo
Principis haeres zabulo.

7. Pugil constans fit numinis,
Palmam gestit certaminis,
Fide tulit martyrium,
Cur coeli sumpsit bravium.

8. Patri, nato sit gloria
Et flamini, qui patria
Coelesti regnat coelitus
Sanctorum summis laudibus.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — Verfasser: Anonymus Celsonensis.

88. De sancta Agnete.

Ad Laudes.

1. Virtute vocis benignae
Laudes chorus proferat
Agnetis, nam ejus digne
Vitam nobis reserat
Pudoris lumen insigne
Sacrique martyrii.

2. Non flectit terror tormenti
A cultura latriae
Nec errorem dedit menti
Cultus idolatriae,
Amore novit ingenti
Coelestis spem gaudii.

3. Res miranda, quod puella
Foret brevis temporis
Fortis, constans contra bella
Dura sui corporis,
Ut sedere posset cella
Coeli sanctis civibus.

4. Quando praeses minabatur
Inferre supplicium,
Agnes mente laetabatur
Divinum auxilium
Rogans, quod a Deo datur
Justis et fidelibus.

5. Terrae sponsi ut venemum
Sprevit amicitiam,
Dulcem sponsum et amoenum
Christum dantem gloriam
Sequens, veritate plenum
Et fluentem gratia.

6. Fulget duplici corona
Coelesti palatio
Virgo, martyr et patrona
Sanctorum collegio
Grata poli sumens dona
Angelorum solio.

7. Christus clamat: estō fortis,
De supernis finibus,
Nec te turbet timor mortis,
Nam cum meis civibus
Manebis apertis portis
Coeli gaudens, filia.

8. Funde preces creatori,
Agnes, in articulo
Mortis, ut, cum detur mori,
Expulso diabolo
Chaos non fero dolori
Jungamur ergastulo.

9. Trinitati laudes demus,
Patri, nato, flamini,
Et in ipsis exsultemus
Supplicando numini,
Ut cum sanctis habitemus
Per aeterna saecula.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — 1, 2 Laudes consors. — Str. 7 mufs vermutlich — des Sinnes sowohl als des Reimes wegen — vor Str. 6 stehen. — 8, 4 Lücke; diabolo ergänzt. — Verfasser: Anonymus Celsonensis.

89. De sancta Agnete.

In Vesp. et Laud.

1. Agne Dei, per quem rei
Solvuntur nexu criminum,
Clemens audi et exaudi,
Jesu, corona virginum.

2. Fac nos fortes, ut consortes
Sancti simus in patria
Chorearum pudicarum,
Qui pascis inter lilia.

3. Te sequantur, te fruantur
Nunc et, cum vitam termines,
Ut sequentes sint psallentes,
Quocunque pergis, virgines.

4. Sed Agnetis votis laetis
Vox oret te jucundius,
Impetrando, sacra dando,
Te deprecamur, largius.

5. Genitori, conditori
Tibique danti praemia
Pneumatique sit ubique
Laus, honor, virtus, gloria.

Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. A. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. B.

90. De sancta Agnete.

Ad Nocturnum.

1. Exsultet jam angelica
Turba coelorum modulis,
Terreni cantent cantica
Una senes cum parvulis.

2. Agnetis almae virginis
Recolentes memoriam,
Quam agnus et fons luminis
Desponsavit per gratiam.

3. Haec pupillari tempore
Novit, ut Deo viveret,
In puellari robore
Gratum ut fructum redderet.

4. Et linquens mundi pallium
Verbis doctrinae floruit
Scrutansque Christi studium
Tandem vitam promeruit.

5. Sit patri dominatio
Agnoque nato gloria,
Pneumati veneratio
Nobisque data gratia.

Brev. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. A. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. B.

91. De sancto Andrea.

In Vesp. et Laud.

1. In hoc festo solemniter
Gaudentes unanimiter
Laudemus Dei filium,
Dilectorem humilium.

2. Qui de captura piscium
Ad salutem credentium
Andream traxit famulum
Vocans eum apostolum.

3. Hic bonis pollens moribus
Insignisque virtutibus
Achaiam provinciam
Duxit ad Dei gratiam.

4. Aegeas, hostis saevulus,
Jussit, ut Dei famulus
Taetro trusus in carcere
Caedatur multo verbere.

5. Hinc jussit carnificibus
Eum ligari funibus,
Ut cruce pendens inclitum
Ibi deponat spiritum.

6. In cruce pendens biduo
Praedicabat continuo
Et sic cum luce maxima
Coelum conscendit anima.

7. Te crucifixum poscimus,
Ut crucifixi precibus
Nos ad coeli palatia
Tua perducat gratia.

8. Patri sit laus ingenito,
Laus ejus unigenito,
Lausque sit sacro flamini
Aeterno coeli numini.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. B.

92. De sancto Andrea.

Ad Nocturnum.

1. Andreae festum pariter
Celebrantes concorditer
Psallamus Dei genito,
Pro nobis morti dedito.

2. Hic pulcher in sermonibus,
Decorus in operibus,
Crucis Christi praeconia
Diffudit in Achaia.

3. Vocatus de navicula,
Evadens mundi vincula,
Sequens Christum fideliter
Coelis regnat perenniter.

4. Urbs Patras gaudet jugiter,
Quam Andreas feliciter
Decoravit martyrio
Passus pro Dei filio.

5. Hic praesulem piissimum,
Eidem devotissimum,
Fraudes hostis evincere
Fecit coelesti munere.

6. Hic a mortis periculo
Sublato colli vinculo
Fortunium eripuit
Et tutum iter docuit.

7. Jesu, redemptor unice,
Nos te precantes respice,
Ut Andreae suffragio
Coeli locemur solio.

8. Regi superno supplices
Laudes demus multiplices,
Qui dat suis apostolis
Congaudere cum angelis.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. B.

93. De sancto Andrea.

In Vesp. et Laud.

1. Senatus apostolici
Inter bissenos principes
Crucis amator fervidus,
Andreas fulget inclitus.

2. Christum vocantem sequitur
Inter primos collegii,
Egressus a navicula
Relinquit patrem ac retia.

3. O felix permutatio,
Parvo vectus navigio
Praedam captabat piscium,
Quam mox collegit hominum.

4. Claris laudum praeconiis
Ejus triumphus colitur,
Qui, quam laudibus extulit,
Crucem perferre voluit.

5. Patri sit laus ingenito,
Sit nato decus unico,
Sit paracleto gloria
In sempiterna saecula.

Brev. Abulense imp. Salmanticae 1551.

94. De sancto Andrea.

Ad Nocturnum.

1. Andreae festum incliti
Cuncta per orbis climata
Canoro laudum carmine
Decantet nunc ecclesia.

2. Apostolorum principis
Andreas frater exstitit,
Ipsi conjunctus sanguine
Ac passionis genere.

3. Coelestis verbi semina
Achaiae per populos
Spargens ad Christi gratiam
Gentem traxit innumeram.

4. Aegeae jussu funibus
Adnexus cruci biduo
Fidem docet ac splendida
Cum luce scandit aethera.

5. Aeterno patri gloria
Ejusque verbo genito
Cum procedente flamine
In sempiterna saecula.

Brev. Abulense imp. Salmanticae 1551.

95. De sancto Andrea.

In Vesp. et Laud.

1. Exsultet coelum laudibus,
Applaudat orbis jubilus,
Dies celebris Andreae
Mundo coruscat, plaudite!

2. Johannes huic ostenderat
Baptista solem lucifer,
Primus piis hinc gressibus
Vitae ducem secutus est.

3. Hic primus Petro nuntiat,
Ipsum venisse Messiam,
Christum vocantem promptior
Navi relicta sequitur.

4. Hinc luci adhaerens luminum
Lumen fit orbis fulgidum,
Piscator est hinc piscium
Factus piscator hominum.

5. Deo patri sit gloria,
Nato sacroque flamini,
Ut dent Andreae precibus
Nobis frui coelestibus.

Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533.

96. De sancto Andrea.

Ad Nocturnum.

1. Aeterna Christi munera,
Collata coelis Andreae,
Spreto cubili vigiles
Laeto canamus pectore.

2. Navi relicta et omnibus,
Votis habendi et retibus,
Christum secutus Andreas
Pauper polos lucratus est.

3. Hinc conjugem proconsulis,
Urbes Achaiae et oppida
Jugo subegit fidei,
Servire Christo compulit.

4. In cruce pendens biduo
Beatus Christum praedicat,
Multoque septus lumine
Scandit triumphans aethera.

5. Precamur, Andrea pie,
Ora pro tuis servulis,
Unum Deum, trinum simul,
Laudemus in perpetuum.

Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533.

97. De Angelo Custode.

Ad Vesperas.

1. Pange, lingua, gloriosi
Proelium certaminis
Principisque generosi
Gladium tutaminis,
Quo succumbunt vitiosi
Sectatores daemonis.

2. Nobis datus est a Deo
Praesul sacer angelus,
Ut prostretur dirus leo,
Et salvetur populus,
Dimittantur noxae reo
Ducis nostri precibus.

3. In suprema coeli sphaera
Et polorum culmine
Aperitur ei sera,
Ut petat pro homine
Et apportet nobis plera
Bona pro juvamine.

4. Verbum caro nobis praestat
Angeli custodiam,
Ut, si morbus nos infestat,
Tollat pestilentiam,
Si quid urbem hanc molestat,
Donet patientiam.

5. Tantum ergo adjutorem
Veneremur laudibus,
Frequentemus protectorem
Annuis carminibus,
Ut placemus redemptorem
Pro nostris criminibus.

6. Genitori genitoque
Laus et jubilatio,
Salus, honor, virtus quoque
Sit et benedictio,
Procedenti ab utroque
Compar sit laudatio.

Brev. ms. Oculense saec. 14. Cod. Matriten. A 174. A. — Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. B. — Offic. ms. saec. 16. Cod. Barcinonen. 1 IV 7. C. — Offic. ms. saec. 16. Cod. Semin. Gerunden. 2309. D. — Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. E. — Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1496. F. — Brev. Tirasonense imp. Venetiis 1497. G. — Brev. Valentinum imp. Caesaraugustae 1503. H. — Brev. Braccarense imp. Salmanticae 1512. I. — Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. K. — Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. L. — Brev. Zamoranum imp. 15**. M. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. N. — Brev. Ord. SS. Trinitatis imp. Valentiae 1519. O. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. P. — Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1527. Q. — Brev. Ord. S. Jacobi de Spata imp. Legione 1532. R. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. S. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. T. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. U. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. V. — Brev. Gienense imp. 15**. W. — Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. X — Brev. Ovetense imp. Oveti 1556. Y. — Brev. Braccarense imp. Conimbricae 1634. Z. — 1, 4 Gladium cunctaminis M. — Str. 3, 4 und 5 fehlen V. — 3, 5 asportet EO; adsportet S. — 4, 1 praestet Z. — 4, 5 coetum hunc molestat O.

98. De Angelo Custode.

Ad Nocturnum.

1. Sacris solemniis juncta sint gaudia,
Hymnis angelicis sonent praeconia,
Cantent Valentia et Catalonia,
Concordet Arragonia.

2. Noctis recolitur ducatus populi,
Aegyptus caeditur per manum angeli,
Mare dividitur, transeunt singuli,
Tyro undis immergitur.

3. Post agni sanguinem, quo limen tingitur,
Tollit esuriem manna, quod traditur,
Columna ducitur pellens formidinem,
Hoc per custodem agitur.

4. Dedit fragilibus ducem fortissimum,
Dedit et tristibus micantem angelum,
Dicens: accipite vestrum consortium,
Omnes ex hoc confidite.

5. Sic sacrificium vestrum transmittite
Per meum nuntium et sibi credite,
Mente conscendite coelum empyreum,
Ubi corde quiescite.

6. Panis angelicus datur de superis
Et miles coelicus fit comes hominis,
Princeps Cherubicus manet in infimis,
Regens praesul authenticus.

7. Te, trina deitas unaque, poscimus,
Sic tu nos visita, sicut te colimus,
Per tuas semitas duc nos, quo tendimus,
Ad lucem, quam inhabitas.

Brev. ms. Oculense saec. 15. Cod. Matriten. A 174. A. — Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. B. — Offic. ms. saec. 16. Cod. Barcinonen. 1 IV 7. C. — Offic. ms. saec. 16. Cod. Semin. Gerunden. 2309. D. — Brev. ms. Valentinum imp. Neapoli 1489. E. — Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1496. F. — Brev. Tirasonense imp. Venetiis 1497. G. — Brev. Valentinum imp. Caesaraugustae 1503. H. — Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. I. — Brev. Braccarense imp. Salmanticae 1512. K. — Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. L. — Brev. Zamoranum imp. 15**. M. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. N. — Brev. Ord. SS. Trinitatis imp. Valentiae 1519. O. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. P. — Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1527. Q. — Brev. Ord. S. Jacobi de Spata imp. Legione 1532. R. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. S. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. T. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. U. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. V. — Brev. Gienense imp. 15**. W. — Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. X — Brev. Ovetense imp. Oveti 1556. Y. — Brev. Braccarense imp. Conimbricae 1634. Z. — 1, 3 Cantent Dertusia BU. — 2, 4 Tyro nudis B. — Str. 3 bis 6 incl. fehlen Y.

99. De Angelo Custode.

Ad Laudes.

1. Verbum supernum prodiens,
A patre semper exiens,
Qui de custode subvenis
Ad servitutem hominum.

2. In morte adest angelus,
Fit recedenti obvius,
Ut deferat ad bravium
Felicitatem hominum.

3. Quibus parantur gaudia
In beatorum curia,
Ubi exsultant angeli,
Orationum bajuli.

4. Se nascens dedit socium
Mittendo nobis angelum,
Promentem dulce canticum:
Gloria regi omnium.

5. O salutaris veritas
Et angelorum claritas,
In quibus ardet caritas
Et diligens benignitas.

6. Uni trinoque Domino
Sit sempiterna gloria,
Qui vitam sine termino
Nobis donet in patria.

Aus denselben Quellen wie die beiden vorhergehenden Nummern (mit Ausnahme von Y) und ohne nennenswerte Varianten. Villanueva, Viaje Literario II, 1 giebt an, das Officium, zu dem diese Hymnen gehören, sei 1411 eingeführt; leider vergifst er seine Angabe zu begründen.

100. De Angelo Custode.

Ad Vesp. et Noct.

1. Custos suorum militum,
Rex, qui gubernat omnia,
Ad nos tuendos infimos
Mittit supernos angelos.

2. Custodiunt nos angeli
Noctu dieque et jugiter,
Circumdamur virtutibus
Exercitus coelestium.

3. Adesse nobis credimus
Ubique sanctos angelos,
Claro tamen qui lumine
Vultum Dei semper vident.

4. Vident beatitudinem,
Quam possident et patrii
Nostrique facti praevii
Coeli fruuntur gloria.

5. Soli Deo sit gloria,
Sit gratiarum actio,
Qui solus est altissimus
Et gloriosus perpetim.

Brev. ms. FF. S. Hieronymi anni 1463. Cod. Matriten. A. 169. add. saec. 15. ex. A. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. B. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. C. — Brev. Seguntinum imp. Seguntiae 1561. D. — Brev. Conchense imp. Conchae 1560. E. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. F. — Der Hymnus steht ad Vesp. et Laudes B.

101. De Angelo Custode.

Ad Laudes.

1. Coelitum festum merito colendum
Laudibus coelum repleatque terram,
Quos Dei nostros pietas tuentes
Mittit Olympo.

2. Angeli sancti, proceres superni,
Seduli et primi Domini ministri,
Principes magni populi ducesque
Valde potentes.

3. Vos poli magno proelio superbis
Angelis victis barathrumque missis
Patriae coeli Dominus locavit
Arce perenni.

4. Brachium vestrum liberet regatque,
Protegat vestros comites redemptos
Sanguinis Christi pretio salutis
Semper ubique.

5. Christe, tu clemens precibus tuorum,
Quos celebramus, rege nos et auge,
Quo Deum verum colat orbis omnis
Laude fideli.

6. Virginem matrem dominamque mundi
Atque reginam superum precamur,
Hostibus victis mereamur aulam
Pergere coeli.

7. Donet hoc nobis genitorque natus,
Spiritus sanctus Deus ab utroque,
Sit tribus virtus, honor unus atque
Gloria semper.

Brev. ms. FF. S. Hieronymi anni 1463. Cod. Matriten. A 169. add. saec. 15. ex. A. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. B. — Brev. Toletanum imp Lugduni 1551. C. — Brev. Conchense imp. Conchae 1560. D. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. E. — Ad Matutinum in C.

102. De sancta Anna.

Ad Vesperas.

1. Quam terra, pontus, aethera
Colunt et astra cetera,
Excelsam super sidera
Anna praecelsa genuit.

2. Nam haec arbor pomifera,
Ramos pandens ut hedera,
Ut oliva fructifera
Fructum trinum progenuit.

3. Qui Mariae vocabulo
Conjunctus ut in surculo,
Sed primus pro saeculo
Redimendo concipitur.

4. Ut in mortis ergastulo
Dudum oppresso populo
Cum salutari poculo
Subveniat, dum oritur.

5. Haec est Maria regia,
Feminarum primaria,
Velut gemma clarissima
Clare fulgens producitur.

6. Laus ergo sit ingenito,
Laus ejus unigenito
Cum spiritu paraclito
Pro Annae fetu inclito.

Brev. ms. Hispalense saec. 15. Cod. Parisin. 13234. A. — Brev. Compostellanum imp Salmanticae 1569. B. — 1, 1 Quem AB. — 1, 3 Excelsa B. — 3, 2 ut in saeculo B. — 3, 3 fehlt eine Silbe; ergänze pro hoc saeculo? — 3, 4 concipit A. — 5, 2 primitia B. — 5, 3 gemma primaria A.

103. De sancta Anna.

Ad Nocturnum.

1. Nunc sacerdotes media sub umbra,
Anna, consurgunt tibi concinentes,
Gesta virtutum referunt tuarum
Cantica laudum.

2. Conjugi casto Joachimque nupta
Lucri partiris bona cuncta templis,
Pauperi turbae domui tuaeque,
Femina prudens.

3. Nupta agens annos steriles viginti,
Coelitus tandem sobolem receptas,
Quae Deum coeli dominumque terrae
Sit paritura.

4. Tu viris nubens aliis duobus
His duas gignis alias puellas,
Filios quae edunt Domini ministros
Discipulosque.

5. Qui pontens trinus pater estque natus,
Spiritus sanctus, Deus est et unus,
In tuis festis resonetur, Anna,
Voce fideli.

Brev. S. Benedicti Valisoletani imp. Valisoleti 1538. A. — Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1544. B. — Ad Vesp. et Laudes der alte Hymnus: Orbis exsultans celebret.

104. De sancto Antonino.

Ad Vesperas.

1. Cives aetherei laudibus, inclite,
Pangant gesta tui coelitus ordine,
Antonine pater, nos tibi psallere
Debemus modo dulciter.

2. Nam mox a puero concitus ad pium
Venisti studium pluribus abditum,
Sed mox ipse labor duxit ad optimum
Conventumque fidelium.

3. Quorum commonitis coeperas ordinem,
Virtutum meritis culmine neminem
Es passus tibimet affore comparem
Divino neque semine.

4. Hinc Christo cupiens reddere propriam
Pura mente animam tendis Apamiam,
Qua passurus eras, dixeras omnibus,
Sic verbum stetit actibus.

5. Nam gens torva nimis margine fluminis
Abscidit caput, hinc in tetra gurgitis
Corpus cum capite conjicit abdite,
Sed traxit Deus ocius.

Brev. ms. Illerdense saec. 13. Cod. Capit. Illerden. s. n. — 3, 1 coeperis. — 4, 3 dixeris. — 5, 1 nimis ergänzt. — Die Doxologie, die mit den Worten begann Trine et une Deus ist weggefault.

105. De sancto Antonino.

Ad Nocturnum.

1. Pange nunc cleri populis caterva,
Quae mira gessit pietas superna,
Martyris corpus nimium profundis
Traxit ab undis.

2. Alveum flumen solitum dimisit,
In castra cursum penitus direxit,
Impetu cujus tremefactus ruit
Mons fere totus.

3. Gurgite fecit quasi glebam sanguis,
Corpus et ipsum rapuit fidelis
Coetus, ovanter tumulo recondit,
Haec Deus egit.

4. Humerum dextrum, caput atque manum
Angeli bini specie aquilarum
In limbum laeti cito posuere
Sicque tulere.

5. Nunc per descensus, modo per ascensus
Amnium multos Seturae et fluctus
Nobilem vallem petiere, Festus
Vota recepit.

6. Christe, tu gregi veniam concede,
Martyris festum celebranti laude,
Perduc ad regnum sine fine manens,
Gaudia praebens.

Brev. ms. Illerdense saec. 13. Cod. Capit. Illerden. s. n. — 4, 3 leto Hs.

106. De sancto Antonino.

Ad Laudes.

1. Hymnis ac cantu variis te pulchre
Festus suscepit, sacer Antonine,
Ducens ad aulam tibi destinatam
Et dedit ipsam.

2. Interim vero trahit a Doleto
Grex Cadurcensis Stephano beato
Aram altaris, speciosa nimis
Marmoris albi.

3. Quam cum duxisset prope suae sedi,
Nullo labore potuit moveri,
Junguntur ferae cito boves duae
Haecque tulere

4. Ad domum Festi, caput in qua sacrum
O quam devote fuerat susceptum;
Cessarunt ipsae, ubi nunc altare
Cernitur esse.

5. In quo tam sacrum requiescit pignus,
Illic adorat populus et clerus,
Vota multorum sequitur effectus
Haud numerandus.

6. Christe, tu gregi veniam concede,
Martyris festum celebranti laude,
Perduc ad regnum sine fine manens,
Gaudia praebens.

Brev. ms. Illerdense saec. 13. Cod. Capit. Illerden. s. n. — 3, 1 dixisset Hs. — 5, 1 pienus Hs. — 5, 4 Aut numerandus Hs. — 6, 1 Ipse tu gregi Hs.

107. De sancto Antonino.

Ad Vesperas.

1. Festum colentes hodie
Tuum, martyr egregie,
Antonine, virtutibus
Defende nos ab hostibus.

2. Cujus sacrum martyrium
Devictis poenis hostium
Triumphans Dei filius
Fecit tortore fortius.

3. Dum sacri membra corporis
Ollae succensae sulphuris
Roboravit, ne cederent
Sed vires ignis vincerent.

4. Natura plumbi vincitur,
Dum in liquorem vertitur,
Et baptismi mysterium
Praestat turmis credentium.

5. Virtute namque spiritus
Virtus aufertur ignibus
Sacris illaesus artubus
Exsultat martyr coelitus.

6. Sit laus patri cum filio,
Sancto simul paraclito,
Una cum sanctis omnibus
Exsultet coelum laudibus.

Brev. ms. Zamoranum saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. B. — Diurn. ms. Legionense saec. 15. Cod. Capit. Legionen. 36. C. — Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. D. — Brev. Pallantinum imp. Pallantiae 1545. E. — Mel.: In coelesti collegio. D.

108. De sancto Antonino.

Ad Nocturnum.

1. Martyr Dei sanctissime,
Tibi psallentes refove
Et dignos sacro munere
Nos redde regi gloriae.

2. Qui te pane angelico
Cum puero Almachio
Refecit et innumeris
Decoravit miraculis.

3. Infantem praesul suscitat
Et te Deus glorificat;
Esto nobis propitius
Et Deum placa precibus.

4. Ut tuis patrociniis
In sanctorum consortiis
Christo psallentes Domino
Laeti fruamur gaudio.

5. Praesta, beata trinitas,
Concede, simplex unitas,
Ut Antonini martyris
Te perfruamur meritis.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. B. — Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. C. — Brev. Pallantinum imp. Pallantiae 1545. D. — 3, 2 te Deum CD; vermutlich dürfte 3, 1 suscitas (trotz des Reimes) zu lesen sein. — Str. 4 und 5 ausgerissen A.

109. De sancto Antonino.

Ad Laudes.

1. Rex Christe, ductor praevius,
Tuorum corda coelitus
Perfunde tuo lumine
Placatus precum munere.

2. Qui Antoninum martyrem
Tuum fecisti nobilem
Victorem in martyrio
Tuo sacro praesidio.

3. Dum dignitatis gloriam
Respexit et victoriam,
Triumphans hostem sustulit,
Coeleste regnum meruit.

4. Peracto mortis proelio
Angelorum mysterio
Locasti caput martyris
Sacris ductum vehiculis.

5. Ipsius dignis precibus
Solutis culpis omnibus
Solventes laudum munia
Perduc nos ad coelestia.

6. Praesta, beata trinitas,
Concede, simplex unitas,
Ut Antonini martyris
Te perfruamur meritis.

Brev. ms. Zamoranum saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. B. — Diurn. ms. Legionense saec. 15. Cod. Capit. Legionen. 36. C. — Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. D. — Brev. Pallantinum imp. Pallantiae 1545. E. — 1, 1 auditor praevius B. — Str. 3, 4 und 5 weggerissen A.

110. De s. Antonio Patavino.

1. Antonii de Padua
Concelebret praeconium
Laude coetus assidua
Devotorum fidelium.

2. Natus hic flos in arca
Militantis ecclesiae
Ad coeli servat horrea
Dites fructus justitiae.

3. Tactus divino numine
Spernit saeclum vir coelicus
Et in sancti fit agmine
Augustini Canonicus.

4. Ovantium martyrio
Minorum quinque militum
Hoc ardens desiderio
Nomen mutat et habitum.

5. Novus miles in acie
Francisci dotes spiritus
Indocti condit specie,
Sed revelatur coelitus.

6. Jesu, quem negat infidus
In cibo, mulus sternitur
Sancto jubente, qui fidus
A Jesu saepe visitur.

7. Vita, verbo, miraculis
Brevi cucurrit stadium,
Illustris cum coelicolis
Gloriae tenet bravium.

8. Sancti sit hujus gloriae
Post vota testis publicus
Expertus multifarie,
Signis quam sit mirificus.

9. Salus nobis cum flamine
Sit et cum patre genitus,
Antonius cum virgine
Adsit precator inclitus.

Cultos de Devoção e obsequios que se dedicão ao Thaumaturgo Portuguez sao Antonio de Lisboa . . . . Lisboa 1802. S. 87 sqq. — Seiner ganzen Haltung sowie dem wohlbesorgten Reime nach ein älterer Hymnus (13. oder 14. Jahrh.), dem ich aber in keiner Quelle begegnet bin; Mel.: Proles de coelo prodiit. — 7, 2 currit. — 9, 1 Salus omnibus sit flamen.

111. De sancto Augustino.

Ad Vesperas.

1. Civitas nobis Tagastae
regionis Africae
Augustinum turrim dedit
fidei catholicae,
Honesta et Christiana
editum progenie.

2. Maxima parentum cura
literarum studiis
Brevi puer eruditus
insignis enituit,
Sacris enim et divinis
aptandus officiis.

3. Cumque plures docuisset
primitus in Africa,
Oratoriam docturus
Romam quoque navigat,
Ut doctrinam tanti viri
probet et Italia.

4. Gloria et honor Deo
usquequo altissimo,
Una patri filioque
inclito paraclito,
Cui laus sit et potestas
per aeterna saccula.

Brev. ms. Vicense saec. 14. Cod. Capit. Vicen. CVI. A. — Brev. ms. Vicense saec. 14. Cod. Capit. Vicen. CVIII. B. — Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. C.

112. De sancto Augustino.

Ad Nocturnum.

1. Caesaris namque praecepto,
immo nutu Domini
Transfertur Mediolanum
quasi rhetor optimus
Ad urbem, cui praesidebat
sacerdos Ambrosius.

2. Igitur catechizatus
per tantum antistitem
Liberatur ab errore,
levatur baptismate,
Diligentius instructus
catholico dogmate.

3. Spiritus sancti renatus
et repletus gratia
Omnibus saeculi pompis
statim abrenuntiat,
Ne quid animum devotum
terrenum praepediat.

4. Mox in Africam regressus
ordinatur presbyter,
Cuncta morum et doctrinae
circumlustrat lumine,
Cum quibusdam ibi junctis
vivens apostolice.

5. Gloria et honor Deo.

Brev. ms. Vicense saec. 14. Cod. Capit. Vicen. CVI. A. — Brev. ms. Vicense saec. 14. Cod. Capit. Vicen. CVIII. B. — Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. C.

113. De sancto Augustino.

Ad Laudes.

1. Aliquanti post elapso
temporis curriculo
Africam triplex pervasit
barbarorum natio,
Ferro, flammis cuncta perdens,
fide favens Arrio.

2. Videns ergo urbem suam
hostibus circumdatam
Lacrimosa Deum prece
indefessus postulat,
Ut ab hac se miseratus
luce jam recipiat.

3. Tertio obsidionis
mense febre decubans,
Transitu beato functus
lactus coelos superat,
Intimus Dei amicus
ipso nunc tripudiat.

4. Debellatis usquequaque
veritatis hostibus
Miles Dei gloriosus
triumphans eximitur,
Apud quem nobis patronus
perpes sit, deposcimus.

5. Gloria et honor Deo.

Brev. ms. Vicense saec. 14. Cod. Capit. Vicen. CVI. A. — Brev. ms. Vicense saec. 14. Cod. Capit. Vicen. CVIII. B. — Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. C. — Es braucht wohl nicht bemerkt zu werden, dafs dieser und die beiden vorhergehenden Hymnen nur ein einziges Lied bilden, das zum liturgischen Gebrauche zerstückelt ist.

114. De sancto Augustino.

Ad Vesperas.

1. Augustini Dei cari
colimus solemnia,
Ovanter tripudiantes
concinamus carmina
Hymnum dulcem modulando
suavi melodia.

2. Augustinus Deo carus
hodie sideream
Ascensu felici lactus
penetravit curiam,
Meritis adeptus magnis
paradisi gloriam.

3. Hic in terris adhuc manens,
moribus egregiis
Praeditus, divine vixit
angelo consimilis,
Christe, tuis inhaerendo
jugiter vestigiis.

4. Caritatis igne flagrans
Deum sicut debuit,
Proximum velut se ipsum
aequa lance coluit,
Sic divinae legis jussa
adimplere studuit.

5. Carnis suae appetitum
menti victor subdidit,
Mentem creatori subdens
ordinem hunc tenuit,
Taliter vivendo justus
incunctanter claruit.

6. Hujus nos, benigne Deus,
meritis eximiis
Emundare non desistas
criminum contagiis
Nec tueri dedigneris
hostis ab insidiis.

7. Unde laudes Deo cuncti
consonent Christicolae,
Genito ac genitori
sancto cum spiramine,
Cujus regnum gloriosum
manet absque limite.

Psalt. ms. Rotense anni 1191. Cod. Capit Illerden. 11. A. — Brev. ms. Illerdense saec. 13. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. C. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. D. — Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. E. — Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. F. — Hymn. ms. S. Mariae Magdalenae Tudelen. s. n. saec. $^{15}/_{16}$. G. — Brev. ms. FF. S. Hieronymi anni 1463. Cod. Matriten. A. 169. H. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. I. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. K. — Brev. Pampilonense imp. s. l. 1551. L. — Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. M. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. N. — Brev. ms. S. Johannis de Pinis saec. 15. Cod. Scorialen. f IV 26. O. — 1, 3 Ovantes I. — Str. 2 lautet vielfach (EHK):

Augustinus Deo carus gaudet super aethera,
Cujus corpus cum honore ductum a Sardinia
Requiescit in Papia praestans beneficia,

welches eine Veränderung für das Festum Translationis ist. — 3, 3 junxit I. — 4, 4 aequa laude I. — 4, 5 legis justum I. — Str. 6 fehlt EHKI. — 7, 1 Inde laudes A.

115. De sancto Augustino.

Ad Nocturnum.

1. Augustinus, praesul magnus,
Deo vixit subditus,
Carnis vitiis sepultis
huic mundo mortuus,
Semel holocaustum praebens
divinis altaribus.

2. Hic clarificandus regnis
inseri coelestibus
Meruit, dignus conjungi
supernis spiritibus,
Cum quibus nunc epulatur
Deo fruens largius.

3. Sit laus tibi, summe pater,
qui nobis per filium
Parasti redemptionem
et misisti spiritum,
Unus atque trinus Deus
regnans in perpetuum.

Psalt. ms. Rotense anni 1191. Cod. Capit. Illerden. 11. A. — Brev. ms. Illerdense saec. 13. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. C. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. D. — Brev. ms. S. Johannis de Pinis saec. 15. Cod. Scorialen. f IV 26 E. — 2, 2 inserit E. — 2, 6 Deo fervens E. — 3, 5 Deus fehlt A; die ganze Str. fehlt E.

116. De sancto Augustino.

In Laudibus.

1. Augustine, praesul magne,
pro nostris erroribus
Pius intercessor clama
piis Christi auribus,
Veniam poscendo nobis
tibi famulantibus.

2. Obtine nobis salutem
corporis et animae,
Ut post hanc laetemur vitam
in aeterna requie,
Dei contemplantes lucem
revelata facie.

3. Hujus nos, benigne Deus,
meritis eximiis
Emundare non desistas
criminum contagiis
Nec tueri dedigneris
hostis ab insidiis.

4. Hoc concedat nobis pater,
annuat hoc filius,
Ad hanc gloriam perducat
nos amborum spiritus,
Unus Deus, in quem omnes
orthodoxi credimus.

Psalt. ms. Rotense anni 1191. Cod. Capit. Illerden. 11. A. — Brev. ms. Illerdense saec. 13. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. C. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. D. — Brev. ms. S. Johannis de Pinis saec. 15. Cod. Scorialen. f IV 26. E. — Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salman-

ticen. 186. F. — Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. G. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. H. — Brev. Tarraconense imp. Barcinonae 1484. I. — Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. K. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. L. — Brev. Valentinum imp. Caesaraugustae 1503. M. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533. N. — 3, 3 Commendare non desistas K.

117. In Translatione s. Augustini.

Ad Vesperas.

1. Augustini solemnia
Coeli cives applaudite,
Veneratur ecclesia,
Et vos, fratres, concinite.

2. Canon vitae sanctissimae
Augustinus constituit
Obscuraque verissime
Scripturarum aperuit.

3. O doctorum piissime
Doctor, exaudi servulos,
Medicinae sanissimae
Qui propinasti poculos.

4. Hujus benigni praesulis
Translationem hodie
Tuis conjunge famulis
Colentes, rex justitiae.

5. Laus patri sit et filio,
Laus amborum spiritui,
Sancto qui nos concilio
Sucque jungat coetui.

Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. A. — Brev. ms. FF. S. Hieronymi anni 1463. Cod. Matriten. A 169. B. — Diurn. ms. FF. S. Hieronymi saec. 15. Cod. S. Ferdinandi Matriten. 13. C. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. D. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. E. — 5, 2 Et laus amborum B.

118. In Translatione s. Augustini.

Ad Laudes.

1. Augustini solemnia
Christicolarum concio
Colit et gaudet curia
Coelestis cum tripudio.

2. Augustini Sardinia
Sepulchrum venerabilis
Polluebat spurcitia
Paganorum horribilis.

3. Quem cultor rex justitiae
Tumulavit cum gaudio
Liutprandus Italiae
In Papiae suburbio.

4. Laudemus omnes pariter
Patrem, natumque spiritum,
Ut laetemur communiter
In excelsis, paraclitum.

Brev. ms. Oculense saec. 15. Cod. Matriten. A 174. A. — Brev. ms. FF. S. Hieronymi anni 1463. Cod. Matriten. A 169. B. — Diurn. ms. FF. S. Hieronymi saec. 15. Cod. S. Ferdinandi Matriten. 13. C. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. D. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. E. — Nur A schickt Str. 1 noch eine andere Str. voraus:

O praesul beatissime,
Noster chorus cum canticis,
Augustine sanctissime,
Te collaudat hymnidicis.

119. In Translatione s. Augustini.

1. Dum Christiano purpurata sanguine
Trucis triumphat militis crudelitas,
Sub Vandalorum rege plorans Africa
Dolet gementes hinc et inde ecclesias.
2. Fugit profanas hostium licentias
Corpus beatum creditumque fluctibus
Sese scelestis subtrahit victoribus,
Dignaque pontus gloriatur sarcina.
3. Sardoa jam laetare felix insula,
Nunc Africani facta solis regia,
Exstinguit iras aequor implacabiles,
Malignus aer inde fit salubrior.
4. In te quiescit malleus tot haeresum
Clavusque fortis atque fulmen hostium,
Cujus vel nomen ipsum augustissimum
Hostile cogit agmen expavescere.
5. Summo parenti sit perennis gloria
Ejusque nato, sit decus paraclito,
Quos unica mirabiles essentia
Adorat orbis, pertremiscunt tartara.

Antiph. ms. Augustin. saec. 16. Cod. Praedicatt. Salmanticen. s. n.

120. In Conversione s. Augustini.

Ad Vesp. et Noct.

1. Plaude, lingua, gloriosum
necte sertum laudibus,
Vox canora, texe carmen
splendidum praeconiis,
Et parenti gratus haeres
plaudat omnis filius.
2. Viva morum disciplina
aequitatis semita,
Adsequendae sanctitatis
lex perennis omnibus,
Rite sacris disciplinis
unus omnes instruit.
3. Africana gloriatur
tanto eremus incola,
Hic honorem dignitati
infulatus adjicit,
Tot sequacibus gregatim
unus hic vexillifer.
4. Vivus index trinitatis,
buccina orbis aurea,
Nemo scit, quod ipse nescis,
tu magister omnibus
Nominisque semper ingens
Christiani gloria.
5. Tu studendi, tu sciendi
esto norma tutior,
Caritatis inter ignes
nos in unum dirige
Aestuansque redde nostris
cor magistrum cordibus.
6. Simus ipsi trinitatis
victimae mysterio,
Serviamus obsequentes
numini sanctissimo,
Ut perenniter beati
perfruamur gaudiis.

Antiph. ms. Augustin. saec. 16. Cod. Praedicatt. Salmanticen. s. n.

121. In Conversione s. Augustini.

Ad Laudes.

1. Coeli sidus amabile,
Virtutum viridarium,
Tu sol sole micantior
Et lux luce nitentior.

2. Tu legis Salomon novae,
Vivae fons sapientiae,
Prodens plus fidei unicus,
Omnis quam nocet haeresis.

3. Tu vitae colis arborem,
Quae fert poma scientiae,
Christi sanguine consitam
Tu sudoribus irrigas.

4. O lingua, o calamus Dei,
Nostris imprime cordibus,
Index, in tabulis tuis
Quidquid spiritus exarat.

5. Natos aemula virginis
Lactent ubera Monicae,
Et Christi aemula filios
Patris vulnera nutriant.

6. Laus et gloria numini
Trino semper et unico,
Quod regnum super omnia
Immutabile possidet.

Antiph. ms. Augustin. saec. 16. Cod. Praedicatt. Salmanticen. s. n.

122. De sancta Barbara.

Ad Vesperas.

1. Laude infinita
Barbara laudetur,
Virgo et levita
Per nos honoretur,
In coelesti sita
Gloria laetetur,
Beatis unita
Plene gratuletur.

2. Fide trinitatis
Docta domicella,
Infidelis patris
Non veretur bella,
Haec fragilitatis
Nec mundi procella
Superari gratis
Voluit puella.

3. Diris in tormentis
Sistit cruciata
Et a vestimentis
Tota denudata,
Sed est documentis
Christi informata
Et medicamentis
Tota reformata.

4. Patri in hac vita
Gloria donetur,
Christo summo ita
Et multiplicetur,
Laus perennis prona
Sancto spiritui
Corde personetur
Sanctae trinitati.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostellani s. n. A. — Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. B. — 1, 1 Gaudet infanta B. — 1, 5 sq. In coelesti sanctitate laetetur B. — 1, 8 Plena B. — 2, 4 vertetur puella B. — 2, 5—8 fehlen B. — 2, 8 Voluit haec puella. — 3, 5 est fehlt B. — 3, 8 Tota denudata B. — Str. 4 fehlt B; dafür nur: Sit laus Deo patri; in B ist das Lied nämlich in vierzeilige Strophen abgeteilt. — 4, 5 ff. scheinen dem Dichter die Reime ausgegangen zu sein.

123. De sancta Barbara.

Ad Laudes.

1. O gloriosa Barbara,
Coelesti juncta lilii,
Ornata coeli gloria
Pro veste corruptibili.

2. O pretiosa hostia,
Christo unita capiti,
Christum adquiris provida
Pro capite solubili.

3. Rogamus ergo cernui,
Ut ab horrendo fulgure
Et a clade tonitrui
Nos serves omni tempore.

4. Virtutis tuae meritis
Custodi nos a grandine
Et in die judicii
A poena et a judice.

5. Gloria tibi, Domine,
Qui coronasti martyrem,
Cum patre et sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostell. s. n. A. — Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. B. — 1, 1 O fehlt B. — 1, 2 Coelesti juncta lilium B; lies: Coelestis juncta lilii? — 1, 3 Ornata etiam gloria A; nur Et gloria B. — 1, 4 Pro veste incorruptibili A, pro veste contemptibili B. — 2, 2 Christo vita capiti B. — 2, 4 Pro capite sobabili B. — 4, 1 Virtute tui A; Virtute tuae B. — Str. 4 und 5 sind in A irrtümlich verschmolzen:

Virtute tui Domine,
Qui coronasti martyrem etc.

Der Hymnus steht ad Nocturnum in B.

124. De sancta Barbara.

Ad Laudes.

1. Audi paterna caritas
Tuorum voces supplicum,
Intentos suis laudibus
Salva Barbarae precibus.

2. Ipsa pro te sustinuit
Tormenta nimis grandia,
Quare a te promeruit
Coelestis regni gaudia.

3. Nunc ergo juncta superis
Te poscimus Christicolis
. . . . . veris
. . . favendo rivolis.

4. Praestet pater et filius,
Praestet amborum spiritus
Ut ejus sanctis precibus
Coeli jungamur civibus.

Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. — 1, 1 Audi patrona claritatis. — 2, 2 nimis ergänzt. — 4, 1 Praesta pater. — 4, 4 fruamur civibus.

125. De sancta Barbara.

Ad Vesp. et Noct.

1. Sonus sonet symphoniae,
Lira liret citharae,
Mel melitet melodiae,
Melos fluat nectare,
Amor ardet harmoniae,
Lingua voce compare
Clarens clerus hac in die
Sanctae psallat Barbarae.

2. Gratae gratis gratulemur,
Grate gratulamini,
Modos modis modulemur,
Cor concordet carmini,
Corde, corpore conemur
Ad honorem Domini,
Deo digne famulemur
Laudes dando virgini.

3. Haec, in quo se baptizavit,
Fontem fecit fluere,
Pastor cum grege ploravit
In marmor se vertere,
Haec pro justis impetravit,
Quidquid velit petere,
Patrem, qui natam necavit,
Ignis venit urere.

4. Per hanc quisque promeretur
A peccatis ablui,
Fulgor, flumen non timetur
Nec fragor tonitrui,
Per hanc nobis condonetur
Omni bono perfrui,
Laus patri, laus Christo detur,
Laus sancto spiritui.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14/15. Cod. Univers. Matriten. 48 (92—1). B. — 1, 6 voce comparare A. — 3, 2 fluere fecit AB. — 4, 8 spiritui sancto A.

126. De sancta Barbara.

Ad Laudes.

1. Jubet insanus praeses Martianus
Patre praesente simulque jubente
Virginem nudam sanguine perfusam
Trahi per villam.

2. Tunc verecunda propter pudibunda
Praesuspiravit Christumque rogavit,
Ut sibi daret velum, quod velaret
Protinus illam.

3. Qui regis coelum, praebe mihi velum,
Quo contegantur membra, quae nudantur,
Ut a profanis nequeam paganis
Nuda videri.

4. Vix prece data vestis est allata
Angelo dante, luce rutilante,
Quod vix valebant illi, qui trahebant,
Hanc intueri.

5. Barbaram stantem veste corruscantem
Praeses ut vidit, de se jam diffidit,
Totus turbatur, nescit, quid loquatur,
Mutus et caecus.

6. Gloria patri virginique matri,
Laus quoque Christo choro sit ab isto,
Spiritui detur honor, ut debetur,
Barbarae decus.

Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Univ. Matriten. 48 (92—1). — 1, 3 sanguine per undam. — 2, 3 veleret. — 3, 3 a profanis neque a paganis. — 6, 2 quoque fehlt.

127. De sancta Barbara.

In Vesp. et Laud.

1. Plaudat plebs laetis cordibus
In tantae festo virginis
Plausu cujus originis
Exsultet coelum laudibus.

2. Et Barbarae solemnium,
Quod puro corde solvimus,
Nunc suscipe tu, quaesumus,
Christe, redemptor omnium.

3. Ne formidemus funera,
Munda nos, virgo, faecibus,
Propinans tuis precibus
Aeterna Christi munera.

4. Et quae fecisti crimina
Tolli te invocantibus,
A malis nos instantibus,
O gloriosa domina.

5. Defende, purgans vetera,
A fulgurumque motibus,
Rogans collaudat vocibus
Quem terra, pontus, aethera.

6. Sit sempiterna gloria
Patri et unigenito,
Deo, simul paraclito,
Beata nobis gaudia.

Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. C. — Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. D. — Brev. Illerdense imp. ca 1533. E. — 3, 1 Deformidemus C. — 3, 3 Procurans tuis DE. — 4, 1 Et qui C; Ut quae DE. — 5, 3 collaudans D. — 6, 2 Patri et unigenitus C. — 6, 3 Dent simul et paraclitus CE.

128. De sancta Barbara.

Ad Nocturnum.

1. Rerum creator optime,
Audi nos tu propitius
Hujus precatu mitius,
Quae te dilexit intime.

2. Pro te vixit sanctissime
Lapsis praebens auxilium,
Tuum honorans filium,
Aeterne rex altissime.

3. O lux, beata trinitas,
Per Barbarae martyrium
Det nobis adjutorium
Tua pia divinitas.

4. Pro virgine, plebs, jubila
Dans laudes sancto numini,
Cujus cedunt mox lumini
Nox, tenebrae et nubila.

Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. A. — Brev. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. C. — Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1503. D. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. E. — 1, 3 precatu nuntius D. — 4, 1 jubilis D. — 4, 4 Nox et tenebrae jubila D.

129. De sancta Barbara.

Ad Vesperas.

1. O Christi martyr inclita,
Virgo sacrata Barbara,
Cujus pugnae sunt subdita
Caro, mundus et tartara.

2. Tu lux orta de tenebris
Luce perfundens saeculum,
Abstracta ab illecebris,
Frangis salutis aemulum.

3. Mire fenestra triplici
Ornans patris palatium,
Fide demoustrans simplici
Trinitatis mysterium.

4. Dans naturam marmoream
Maledicendo rustico,
Qui mentem gerens saxeam
Nutu te prodit publico.

5. Abscindit natae jugulum
Pater fera crudelior,
Sed per coeleste spiculum
Mors ipsum ferit saevior.

6. Patri, nato, paraclito
Decus, honor et gloria,
Sanctae sint hujus merito
Nobis aeterna gaudia.

Brev. ms. saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 214 (2 B 2). A. — Diurn. ms. Legionense saec. 15. Cod. Capit. Legionen. 36. B. — Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. C. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. D. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. E. — Brev. S. Isidori imp. Toleti 1502. F. — 1, 1 martyr et inclita F. — 4, 1 Das naturam E. — Folgt in F ohne Absatz dem Hymnus In coelesti collegio.

130. De sancta Barbara.

Ad Nocturnum.

1. In coelesti collegio
Nova collega colitur,
In sanctorum rosario
Novellus flos producitur.

2. Barbara florens gratia,
Forma facta humilium,
Laeta potitur gloria,
Fortis consors sublimium.

3. Metit de sparso semine
Plenae messis manipulum,
Fallens sub terrae tegmine
Nostrae salutis aemulum.

4. Haec carnis supercilia
Spiritui dat subdita,
Mundum vicit et vitia
Se victa victrix inclita.

5. De tenebris miseriae
Sequaces stellae praeviae
Quaeramus patrem gratiae
Consortes tandem gloriae.

6. Praesta, pater piissime
Patrique compar unice
Cum spiritu paraclito
Nunc et per omne saeculum.

Brev. ms. saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 214 (2 B 2). A. — Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. B. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. C. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. D. — Brev. S. Isidori imp. Toleti 1502. E. — 3, 3 Fallens subter tegmine E. — Doxologie fehlt DE.

131. De sancta Barbara.

Ad Laudes.

1. Gaude, mater ecclesia,
Maternis plaudens plausibus,
Pro benedicta filia
Frequens in Dei laudibus.

2. Barbaram Christi famulam
Laudemus unanimiter
Et crucis Christi bajulam
Imitemur feliciter.

3. Christum fatendo siquidem
Adstruit fidem clarius,
Disceptans contra praesidem
Vincit tormenta fortius.

4. Paternam premit rabiem
Certans in Christi nomine,
Hostilem frangit aciem
Glorioso certamine.

5. Manus paterna jugulat
Puellam et continuo
Perit, quem daemon stimulat,
Parricida tonitruo.

6. Nos in campo certaminis
Sanctae zelantes gloriam
Divini ductu luminis
Tendamus ad victoriam.

7. Praestet hoc sancta trinitas
Sanctae Barbarae meritis,
Ad te, summa suavitas,
Rectis nos ducens semitis.

Diurn. ms. Legionense saec. 15. Cod. Capit. Legionen. 36. A. — Brev. S. Isidori imp. Toleti 1502. B. — Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. C. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. D. — 7, 1 Praestet haec D. — Mel.: In coelesti collegio C.

132. De sancta Barbara.

Ad Vesp. et Noct.

1. Fidelis Christi Barbara,
Nobis implores gratiam,
Per quam vitemus tartara
Adipiscentes gloriam.

2. Tu speciosa corpore
In alta turri posita,
Nos tuo muni robore
Ob tuae vitae merita.

3. In trinitatis nomine
Tu tres fenestras praecipis,
Tibi cedente silice
Crucis figuram imprimis.

4. Petra praebente semitam
Captam pater exspoliat,
Deitatis essentiam
Ob hoc quod sibi nuntiat.

Brev. Romanum imp. 15**.

133. De sancta Barbara.

Ad Laudes.

1. Flagellis, igne caeditur
Et privatur uberibus,
Sed loco arto ponitur,
Ubi caret vulneribus.

2. Post per plateam trahitur
Nuda pro Dei filio,
Caput ejus abscinditur
A genitore proprio.

3. Per te, beata Barbara,
Ignis vitemus tartara
Et perfruamur gloria
In saeculorum saecula.

Brev. Romanum imp. 15**. — Divisio des vorhergehenden Hymnus.

134. De sancto Bartholomaeo.

Ad Vesperas.

1. Plaudat chorus coelestium
Organizans tripudio,
Laeta manus terrestrium
Solemnizet cum gaudio.

2. Iterum gaude, concio,
Magis resulta laudibus,
Ut laudis jubilatio
Magnis commendet vocibus

3. Apostoli solemnia
Bartholomaei militis
Digna nec non praeconia
Fulgentis magnis meritis.

4. Qui hodie certaminis
Adeptus per martyrium
Coronam pulchritudinis
Regit regni mysterium.

5. Hic est miles glorificus,
Amicus Dei nimium,
Supplantator pacificus
Inimicorum omnium.

6. Catenis et virtutibus
Premens eos viriliter,
Ne suis potestatibus
Dominentur sublimiter.

7. Uni Deo sit gaudium
Ejusque pari filio,
Laus, honor et tripudium
Alto sedenti solio.

Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. A. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. B. — 1, 3 manu A. — 2, 2 resultet. AB. — 7, 2 Ejusque patri filio A; Ejusque patri et filio B. — 7, 4 Alti sedenti A.

135. De sancto Bartholomaeo.

Ad Nocturnum.

1. Surge, mater ecclesia,
Tanti refulgens radio
Luminisque tristitia
Repulsa in tripudio

2. Organiza solemniter
Gesta potentis famuli,
Qui hodie sublimiter
Corona gaudet nobili.

3. Apostolorum facula
Palma ardens victoriae
Totusque sine macula
Miles fit coeli curiae.

4. Hic est miles fortissimus,
Adjutor potens gentium,
Sanctus et beatissimus,
Miserorum solatium.

5. Bartholomaeus nomine,
Honore aequalis angelis
Et major omni homine,
Locatur cum apostolis.

6. Uni Deo sit gaudium
Ejusque pari filio,
Laus, honor et tripudium
Alto sedenti solio.

Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. A. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. B. — Doxologie nur begonnen AB.

136. De sancto Bartholomaeo.

Ad Laudes.

1. Adest dies laetitiae,
Fulget aurora rutilans,
Recessit nox tristitiae
Chorus auditur garrulans.

2. Gaudet jam fides omnium
Noctis deponens taedia,
Magis deponens omnium
Errorum culmen India.

3. Gaudet, immo tripudiat
Tanti patroni munere,
Falsum nec non repudiat
Deorum quasso pondere.

4. Quam cum intraret famulus
Dei, tacere idolum
Praecepitque apostolus,
Dictum tenebat sedulum.

5. Unde nullum oraculum
Dabat suis precibus
Jam magnis, clamat sacculum
Celeri sed mugitibus:

6. Bartholomaee, incendia
Tua potenter remove,
Sit nostra tua India,
Servos jam ista confove.

7. Uni Deo sit gaudium.

Brev. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostell. s. n. A. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. B. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. C. — 1, 2 auro rutilans AB. — 2, 1 jam fehlt BC; fides fehlt A. — 3, 4 Deum quam sopodere AB; Deum quasso C. — 4, 3 Cepitque ABC. — 5, 2 fehlt eine Silbe; lies precantibus? — 5, 3 clamat sacculum A, facculum B. — 5, 4 Cleri sed mugitibus C.

137. De sancto Benedicto.

Ad Vesp. et Noct.

1. Benedictum monachorum
Veneretur concio
Et in patre filiorum
Accrescat devotio,
Quo crevit in via morum
Sancta conversatio.

2. Sacris literis imbutus
Statu pueritiae
Vias patrum est secutus
Dono sapientiae,
Post a Deo constitutus
Praeesse familiae.

3. Servus prudens et fidelis
In lucernam positus,
Vitae Liae vel Rachelis
Alternatim deditus,
Quem exornat Samuelis
Prophetalis spiritus.

4. Nam praedicit, quid futurum
Foret regi Totilae,
Intuetur cor obscurum
Et inperscrutabile,
Praevidet se moriturum
Tempus signans labile.

5. Via fratri revelatur
Corrusca lampadibus,
Qua vir sanctus deportatur
A supernis civibus
Et in coelo collocatur
Cum summis principibus.

6. Regi regum immortali
Honor, laus, imperium,
Qui det nobis tanti mali
Vincere naufragium,
Ut cum palma triumphali
Detur nobis praemium.

Brev. ms. S. Benedicti Vallisoletani saec. 14. Cod. Scorialen. PII. 1. A. — Brev. S. Benedicti Valisoletani imp. Valisoleti 1538. B. — Str. 1—4 ad Vesperas, 5 ad Noct.

138. De sancto Benedicto.

Conditor rerum omnium, Deus,
Lucis origo, luminis verbum,
Redemptor orbis, fons animarum,
Pastor aeternus, immaculatus.

Brev. ms. Hispanicum saec. $^{11}/_{12}$. Cod. Londinen. Add. 30 848. — Der volle Text aus eben dieser Quelle steht Anal. XII, 86. Dies Brevier ist keineswegs Mozarabischen Ritus.

139. De sancto Blasio.

Ad Vesperas.

1. Tibi, Christe, dux et decus,
certa spes fidelium,
Merita commemorantes
supernorum civium
Laudes demus in hoc festo
Blasii pontificis.

2. Qui te semper puro corde
vocibus et actibus
Super omnia dilexit
sequens totis viribus,
Et tu eum decorasti
laudibus magnificis.

3. Mundi vana contemnendo
quaesivit coelestia,
Animam pro te ponendo
adeptus est gaudia,
Quae dilectis praeparasti
sedibus angelicis.

4. Ergo, Christe, pie pater,
tibi vota fundimus,
Ut athletae tui victus
meritis et precibus
Nobis dones, quae donasti
testibus veridicis.

5. Gloria sit Deo patri
gloriaque genito,
Gloria sit coaequali
inclito paraclito,
Cui laus est in aeternum
cum civibus coelicis.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 14. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. B.

140. De sancto Blasio.

Ad Laudes.

1. Exsultemus concorditer,
Psallamus unanimiter
Laudes beati Blasii
Referentes, o socii.

2. Hic in adolescentia
Concessa sibi gratia
Caste sancteque vivere
Coepit divino munere.

3. Pontificatus culmine
Functus in Dei nomine
Relicta turba civium
Montem colebat devium.

4. Jussu tyranni capitur,
Ad quem cum laetus ducitur,
Multis salutem tribuit
Fidemque Christi docuit.

5. Post multa carnis verbera
Suppliciique genera
In coelum recto tramite
Conscendit caeso capite.

6. Athleta tu fortissime,
Deposce nunc piissime
Christum, ut tuis precibus
Coeli jungamur civibus.

7. Summo Deo sit gloria
Pro martyris victoria,
Qui post carnis auxilia
Suis donat coelestia.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 14. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. B. — Str. 7 fehlt A.

141. De sancto Blasio.

Ad Vesp. et Noct.

1. Hymnum canamus gloriae
Christo, qui est mirabilis
In sanctis suis, hodie
Sit nobis exaudibilis.

2. Iste corona gemina
Jam coronavit Blasium,
Quem ad sanctorum agmina
Transvexit per martyrium.

3. Qui duplex fuit medicus
Tam corporis quam animae.
Coelis claret almificus
Aegros curans potissime.

4. Coelesti medicamine
Succurrat nobis Blasius,
Nos involutos crimine
Resolvat nunc propitius.

5. Deo trinoque simplici
Laus, decus atque gloria,
Per hujus opem medici
Trahamur ad coelestia.

Brev. ms. Tirasonense saec. $^{14}/_{15}$. Cod. Capit. Tirasonen. s. n. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. B. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. C. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. D. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. E. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. F. — Brev. ms. Toletanum saec. $^{14}/_{15}$. Cod. Univ. Matriten. 48 (92—1). G. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. H. — 1, 1 canamus gratiae H.

142. De sancto Blasio.

Ad Laudes.

1. In matutinis, Domine,
Vocem demus hymnidicam
Tibi, qui trinae machinae
Regis potenter fabricam.

2. Nam vim dedisti Blasio
Sanandi membra languida,
Cujus pio suffragio
Fac corda nostra nitida.

3. Hic se tormentis obtulit
Diversis atque gravibus,
Quae gratis pro te pertulit
Suis in membris omnibus.

4. Per te prius virtutibus
In monte fulsit terreo,
Pro nobis sit exsulibus
Precator in aethereo.

5. Praesta, pater piissime,
Laudare prece sedula
Te regnantem latissime
Per saeculorum saecula.

Brev. ms. Tirasonense saec. $^{14}/_{15}$. Cod. Capit Tirasonen. s. n. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. B. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9 C. — Brev. ms. Toletanum saec. $^{14}/_{15}$. Cod. Univ. Matriten. 48 (92—1). D. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. E. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. F. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. G. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. H. — 4, 2 fulsit tertio A.

143. De sancto Blasio.

Ad Nocturnum.

1. Cordis, oris tripudio
Gratulemur cum Blasio
Et in ejus constantiam
Christo canamus gloriam.

2. Vir bonae praesul indolis
Sebasteis ab incolis
Fit martyr suo sanguine
Fuso pro Christi nomine.

3. Idola spernens capitur,
Captus flagellis caeditur
Ferreisque pectinibus
Laniatur in carnibus.

4. Clamat inter supplicia:
Christus in sua gratia
Me confortat, et ideo
Minas tuas non timeo.

5. Coelum truncatus capite
Directo scandit tramite,
Honore pro victoria
Coronatus in gloria.

6. Cujus, o Christe, precibus
Tuis praebe supplicibus,
Unus patri cum flamine,
Gloria tibi, Domine.

Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. — 4, 1 Clamabat. — 5, 2 Honorem.

144. De sancto Blasio.

Ad Laudes.

1. Nostris intende laudibus,
Qui regnas in coelestibus,
Trinum Deum mirificum,
Martyr Dei, qui unicum.

2. Da, Blasi, supplicantibus,
Quod Christus te poscentibus
Promisit se tribuere
Tui precatus munere.

3. Dum puer morti traditus
Per te sanatur coelitus,
Mortis per haec miracula
Soluta sunt jam vincula.

4. Te lacus sursum tenuit,
Qui gentiles absorbuit
Confisos idolatria,
Deo patri sit gloria.

5. Cum Blasio fac vivere
Suumque festum colere
Nos semper devotissime,
Praesta, pater piissime.

Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. — 4, 1 De lacu sursum. — 4, 3 Fisos idolatria. — 5, 4 Patre Jesu piissime.

145. De sancta Caecilia.

Ad Vesperas.

1. Clara voce melodiae
Plebs virginis Caeciliae
Gesta decantet laudibus
Orthodoxa coelestibus.

2. Quae luce fulsit latriae
Labe pulsa perfidiae
Gentilis, rore funditus
Adspersa sancti spiritus.

3. Ut sponsa regis gloriae
Laeta foret in acie,
Sanctorum flexit dotibus
Pudoris cor vernantibus.

4. Concivis coeli regiae
Angelorum egregiae,
Plausu fruens virginibus
Exsultat et martyribus.

5. Spreta mundi sorditie
Iter carpsit munditiae
Virgo martyr agonibus
Triumphat coeli finibus.

6. Poenae diversis anxie
Suppliciis laetitiae
Aulam coelestis civibus
Ingreditur felicibus.

7. Trinitati laus hagiae
Sit, qua fruamur requie,
Patri, nato doctoribus
Et flamini perennibus.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — 5, 3 Virgo mater. — Verfasser: Anonymus Celsonensis.

146. De sancta Caecilia

Ad Matutinum.

1. Inter laudum praeconia
Virgo martyr Caecilia
Sublimetur organicis
Hymnum dando cum canticis.

2. Quam illustrat in gloria
Vera sumendo gaudia
Cum coetibus angelicis
Honor coronae duplicis.

3. Mundana sprevit vitia
Dei sequens vestigia
In deitate simplicis
Et in personis triplicis.

4. Peroptavit martyria
Pro Christo, tenet atria
Gaudens sanctis mirificis
Alta coelestis apicis.

5. Per hanc pollet ecclesia,
Per hanc resultat curia
Sanctorum sonis lyricis
Summi conspectu judicis.

6. Per hanc dantur suffragia
Passionis angaria,
Coelo triumphat coelicis
Consortibus pacificis.

7. Fac nos regnare patria
Supernorum, Caecilia,
Qua tuos, Christe, reficis
Sanctorum visu et perficis.

8. Patri cum prole propria
Flaminique praeconia,
Decus laudis multiplicis
Praestet grex plebis simplicis.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — 8, 4 grex plebiculis. — Verfasser: Anonymus Celsonensis.

147. De sancta Caecilia.

In Laudibus.

1. Plebs fidelis resonando,
Corde puro laudes dando
Dignas almae Caeciliae
Devote psallat hodie.

2. Quae gentiles exsecrando
Ritus Deique sectando
Legem fuit justitiae
Sparsam solis euchariae.

3. Ad coelestem adspirando
Urbem sanctis ut laetando
Regnet, dedit munditiae
Se carens carnis carie.

4. Virgo laeta mansit, quando
Tortor corpus cruciando
Poenas intulit varie.
Virtute patientiae.

5. Pugil constans fit pugnando
Contra reos, triumphando
Belli campo victoriae
Palma fulsit egregie.

6. Res miranda, memoranda,
Res stupenda, cogitanda,
Quod muliebri specie
Sit haec virtus constantiae.

7. Preces demus supplicando,
Ut haec virgo deprecando
Perennis fonte gratiae
Adquirat dona veniae.

8. Patrem, natum venerando
Atque flamen sociando,
Laus, virtus, honor, gloriae
Trinitati sint hagiae.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — Verfasser: Anonymus Celsonensis.

148. De ss. Candido et Concordio.

Ad Vesp. et Noct.

1. Voces addamus vocibus,
Intus laetemur cordibus
Pace sanctorum socia
Recolentes exitia.

2. Triumphavit Mauritius,
Cujus et Exuperius
Cum Victore et Candido
Adjunctus est consortio.

3. Non terret hos ferocitas
Nec dolorum immanitas,
Parati nam sunt libere
Calicem mortis bibere.

4. Subjectos inde milites
Hortantur, quod et limites
Adquirant coeli, gaudium,
Cum corona martyrium.

5. Est Angelorum unio
Ex istorum collegio
Sanctorum laudans Dominum
Verumque patrem luminum.

6. Pro nobis prece supplici
Voto, sancti, unanimi
Orate Deum, quaesumus,
Ut plaudat nostris cantibus.

7. Deum patrem et filium
Et quoque sanctum spiritum
Laudemus dantem gratiam,
Candido sancto gloriam.

Ex Brev. ms. S. Cucuphatis bei Tamayo, Martyrol. Hispan. V, 288. — Es unterliegt keinem Zweifel, dafs wir einen alten und unverfälschten Hymnus vor uns haben. — 4, 3 Coeli et gaudium. — 4, 4 martyrii. — 7, 3 Laudemus tantam gratiam.

149. De ss. Candido et Concordio.

Ad Laudes.

1. Beata lucens sacrata martyrio
Diesque splendens, in qua sancta legio
Neglectis jussis pro tanti sacrilegi
Corpora subdit ipsius voragini.

2. Turgidus ille nam contra Christiferos
Tremit rex mille sexcentos armigeros
Dei, qui almam peroptabant patriam
Et salvatoris quiescebant regulis.

THE INSTITUTE OF MEDIAEVAL STUDIES
ST. MICHAEL'S
COLLEGE

3. Ut decimentur mandat hic terribili
Morteque dentur affectu horribili,
Superviventes et placato animo
Obedientes suo sint imperio.

4. Sed quia Deo nequit quis resistere,
Crudelis leo hos beatos vincere
Non valens fecit ob suam insaniam
Illorum fundi pretiosum sanguinem.

5. Civium turbis adjuncti sunt coelicis
Cruore fuso dato vitae termino,
Maximianum furientem impium
Digne spernendo, ut servirent Domino.

6. Laus, decus, virtus, honor et victoria
Deo, qui unus trinusque in gloria
Regnat et sanctum militantem Candidum
Duxit in altum per sacrum martyrium.

Ex Brev. ms. S. Cucuphatis bei Tamayo V, 288.

150. De ss. Cordula et Candia.

Ad Vesp. et Noct.

1. Fulget jam nova lux binaque gloria
Dertosae rutilans, Cordula, Candia,
Per quas efficitur nobilis incola
In terra patriae poli.

2. Sanctarum merita et gaudia virginum
Reddunt ecclesiae festaque martyrum,
Sese dum sociant milia milium
Sexu militiae novo.

3. Atrox cum gladius saevit in agnulas,
Tingens purpureo sanguine candidas,
Sponsus suscipit has caede cruentulas
Exsultansque adjicit sibi.

4. Caesis virginibus cum diademate
Dantur, sublatitat lintreque Cordula,
Cum dupla aureola surgit et aurea
Adepta die altera.

5. O summa deitas, trina sed unica,
Quae tot virginibus tantaque praemia
Praestas, supplicibus da pia munera
Nobis propitiabilis.

Brev. Dertusanum imp. Lugduni 1547.

151. De ss. Cordula et Candia.

Ad Laudes.

1. Festum sacrarum virginum
Praesens dies reduplicat,
Qua Cordula per Dominum
Palmam cruore vendicat.

2. Humanum passam terruit
Dirae necis martyrium,
Libensque tandem diruit
Hostile robur virium.

3. Dertosa felix recipit
Caput beatae Candiae,
Plus decoris quo percipit
Suae monile ecclesiae.

4. Nos Candia purificet,
Conjungat Deo Cordula,
Utra in eo amplificet
Prece commendans sedula.

5. Praesta, Deus piissime,
Ut his intercedentibus
Ad nuptias laetissime
Intremus cum prudentibus.

Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. — 3, 3 Plus decus. — 4, 3 Utraque in eo.

152. De sancta Clara.

Ad Laudes.

1. Clara praeclara meritis
Cunctis prudenter venditis
Te sequitur propitium,
Jesu, redemptor omnium.

2. Te quaesivit et comperit
Tibique virgo peperit
Plura sanctorum germinum,
Jesu, corona virginum.

3. Nihil habere voluit,
Sed paupertatem coluit,
Ut esset tibi gratior,
Jesu, corona celsior.

4. Invicta sic abstinuit
Et vivens tibi placuit
Saepe fletu, silentio,
Jesu, nostra redemptio.

5. Clara praeclare claruit,
Signis multis nam floruit,
Ob hoc mundatis cordibus
Jesum ciamus vocibus.

6. Ad preces sanctae virginis
Et laudem tui nominis
Nos, summi patris unice,
Jesu, labantes respice.

7. Per virginem, quam colimus,
Cui devote psallimus,
Tui nos cernant oculi
Jesu, redemptor saeculi.

Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501 — 2, 1 Te que sunt et comperit. — 2, 3 Pluratas sanctorum geminum. — 5, 4 sciamus.

153. De sancta Clara.

1. Clara stella movet bella
Veterem contra Cerberum
Te ducente et regente,
Conditor alme siderum.

2. Polum cernit, solum spernit,
Castigat carnem vimine
Hujus vita volat ita
A solis ortus cardine.

3. Linquit castra, petit astra,
Supernae data gloriae;
Quid turbaris, irascaris,
Hostis Herodes impie?

4. Scandit coelos, cantat melos
Chorus sanctarum virginum,
Gaudet alma sumpta palma,
Jesu, corona virginum.

5. Ordo chordae plantat corde
Repletus corde coelitus,
Dans optata, dans captata,
Veni, creator spiritus.

6. Sancta Clara, mensam para
Antiqui memor ferculi,
Para dapes, quas dant apes,
Jesu, salvator saeculi.

7. Quod implorat, quod exorat
Francisci haec familia,
Cito dato corde grato.
Aeterna coeli gloria.

Orat. ms. Franciscanum saec. 15. Privatbesitz in Valencia. — 1, 2 Veterum. — 3, 3 quid irascaris.

154. De sancto Disma.

Ad Vesperas.

1. Pange, lingua, praedatoris
Sancti poenitentiam
Atque nostri redemptoris
Immensam clementiam,
Ut ex fletu peccatoris
Sumat quis fiduciam.

2. Nobis in exemplum datus
Fructus poenitentiae,
Ut nemo sit desperatus
Consequendae veniae,
Quantumcunque maculatus
Multiplici crimine.

3. In supremae vitae hora,
Quando latro moritur,
Paradisus sine mora
Eidem conceditur
Christique voce sonora
Coelestibus traditur.

4. Verbum dicit nato Dei,
De quo tu miraberis:
Domine, memento mei,
Dum in regnum veneris;
Respondet redemptor rei:
Hodie salvaberis.

5. Tantum ergo confessorem
Veneremur laudibus
Et sumamus protectorem,
Ut succurrat omnibus
Atque exoret redemptorem
Pro nostris criminibus.

6. Trino Deo laus et uni
Donetur per saecula,
Qui concessit et latroni
Coeli tabernacula,
Ut nobis coelestis doni
Donet habitacula.

Brev. Segoviense imp. Vallisoleti 1527. — Der Name ist stets Dimas geschrieben.

155. De sancto Disma.

Ad Nocturnum.

1. Sacris solemniis jungamus cantica,
Dum nobis miseris datur fiducia,
Quod peccatoribus non desit venia,
Dummodo poenitentibus.

2. Noctis silentia jam praeterierant,
Tortorum agmina simul convenerant,
Ut Christum cruciant et morte afficiant,
Inter latrones deputent.

3. Post agnum humilem conclavant pariter
Furem degenerem hinc inde fortiter,
Ut natum virginis dicant concorditer
Deputatum cum impiis.

4. Dedit fragilibus Christus fiduciam,
Monstrat et tristibus summam justitiam,
Dum pro miseria gesta miseriam
Dat et Dismae coelestia.

5. Sic ista ordinat nobis videntibus,
Ut coelum tribuat corde dolentibus,
Infernum repleat impoenitentibus,
Quisque suum accipiat.

6. Panis angelicus latroni traditur
Et comes coelicus ad coelum tollitur,
O res mirabilis, sanctus efficitur
Paricida damnabilis.

7. Te, summa deitas unaque, poscimus,
Ut culpas abluas, noxia subtrahas,
Des pacem famulis, nos quoque gloriam
Per cuncta tibi saecula.

Brev. Segoviense imp. Vallisoleti 1527. — 4, 3 geste.

156. De sancto Disma.

Ad Laudes.

1. Latro, qui dextram tenuit tonantis,
Cum crucis mortem voluit subire,
Corde ferventi: memor esto nostri,
Dixit Iesu.

2. Inde consortem sceleris adortus
Inquit: o latro, comes in furore,
Nos quidem, quidquid patimur, meremur,
Iste quid egit?

3. Hinc item vertens faciem remissam
Ad Deum clamat: memor esto nostri,
Christe, dum tandem venies beatus
Ad tua regna.

4. Adjuva gratis precibus labantes
Et tua, Dismas, pietate nobis
Jam velis coram supero nitore
Tutor adesse.

5. Praestet hoc nobis deitas heata
Patris ac nati pariterque sancti
Spiritus, cujus reboat in omni
Gloria mundo.

Brev. Segoviense imp. Vallisoleti 1527.

157. De s. Dominico Calciatensi.

In Vesp. et Laud.

1. Orbis creator, hominis plasmator,
Rector, redemptor, vitiorum demptor,
Veniae dator, vitae reparator
Luminis auctor!

2. Huic festo justi, sobrii, venusti,
Humilis, laeti, pii, mansueti,
Veri, pudici, almi Dominici
Libens adesto.

3. Fac nos hoc festum pellens omne maestum,
Jesu benigne, celebrare digne
Hymnis ac voce clemensque ignosce
Nobis indignis.

4. Dele reatus, tolle cruciatus,
Morbos expelle sitque tuum velle
In nobis purum, semper ut obscurum
Desit in mente.

5. Patri ac proli flaminique, soli
Deo sit trino laus, honor et aequus
Qui regit polum, abyssum et solum
Nunc et in aevum.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 14. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. B.

158. De s. Dominico Calciatensi.

Ad Nocturnum.

1. Confessor iste meruit, o Christe,
Coelis beari, terris venerari,
Qui tibi totus exstitit devotus
Corpore et mente.

2. Unde sonorus petit a te chorus,
Veniam praesta his, qui colunt festa;
Canimus, audi, supplices exaudi,
Laudes attende.

3. Patri ac nato flaminique sancto
Gloriam demus unumque laudemus
Deum, qui regnat mundum et gubernat
Cuncta per saecla.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 14. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. B.

159. De s. Dominico Exsiliensi.

In Vesperis.

1. Christe, sanctorum pie rex tuorum,
Nobili festo miserans adesto,
Quo clara voce modulemur una
Cantica diva.

2. Poscat, adsistat vigilans patronus
Nunc Dominicus meritis beatus,
Quo preces nostrae mereantur esse
Munere dignae.

3. Abluat mentem, tribuat salutem,
Praestet et vitam miserando puram
Atque nos castris societ supernis
Pastor amoris.

4. Daemon haud plebem cruciet fidelem,
Absit et pestis roborata morbi,
Vita cunctorum valeat bonorum,
Summe, tuorum.

5. Sit Deo patri decus atque nato,
Spiritus almi pariter decori,
Una majestas regat et gubernet
Nos simul omnes.

Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. A. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. B.

160. De s. Dominico Exsiliensi.

Ad Nocturnum.

1. Gaudeat coelum retinendo sanctum,
Gaudeat totus jubilando mundus,
Gaudeat locus venerando felix
Et Siliensis.

2. Celsa te virtus rutilans serenet,
Rector aeternus visitans perornet,
Omne, quod prodest, veniens ministret
Noxia casset.

3. Quidquid est verum, pietas honestet
Quidquid est justum, moderans venustet,
Quidquid est sanctum, gratulans coronet,
Sordida mundet.

4. Sit Deo patri decus atque nato,
Spiritus almi pariter decori,
Una majestas regat et gubernet
Nos simul omnes.

Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii. 1543. A. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. B. — Ad Laudes B. — 2, 1 serenat AB. — 2, 2 perornat A. — 2, 3 ministrat A. — 2, 4 cassat A. — 3, 1 sqq. honestat etc. AB.

161. De s. Dominico Exsiliensi.

Ad Laudes.

1. Hymnus cantetur hodie
Christo regi melodicus,
In cujus aula gloriae
Jam jubilat Dominicus.

2. Vita, verbo, prodigiis
Hic fulsit in Hispania,
Bonis vacabat studiis
Hic semper ab infantia.

3. Cujus curae committitur
Dei matris ecclesia,
Per eum mox reficitur
Et reformantur omnia.

4. Carnem domare studuit
Mundi declinans scelera,
Sic vixit, sicut docuit,
Verbis concordans opera.

5. Patri, nato, paraclito
Decus, honor et gloria,
Dominicique merito
Det nobis Christus gaudia.

Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. — Cfr. Sebastian de Vergara, Vida y Milagros de el Thaumaturgo Español . . . S. Dominigo Manso. Madrid 1736, p. 453; aus: „Officium sancti Dominici, antiquitus recitari solitum, quod et literis Gothicis exaratum in monasterio Exsiliensi asservatur.“ Verarga hat uns noch eine Reihe anderer Hymnen auf diesen Heiligen aufbewahrt, denen ich anderwärts nicht begegnet bin. Der Ausdruck literis Gothicis ist zweideutig, indem er sowohl die s. g. eckige Mönchsschrift als auch die westgothische (mozarabische) Nationalschrift bezeichnen kann. Ich glaube, dafs er in ersterem Sinne aufzufassen, da der ausgebildete männliche Reim auf eine Zeit weist, wo mit dem Ritus auch die mozarabische Schrift verschwunden war. — Bei Verarga wird der Hymnus Vesp. et Noct. zugeteilt.

162. De s. Dominico Exsiliensi.

Ad Laudes.

1. Inthronizatur hodie
Dominicus, vir inclitus,
In sede regni gloriae
Coronae tribus praeditus.

2. Mundi certans areola
Auream victor meruit
Bina gaudet aureola,
Dum virgo doctor docuit.

3. Dominicus hic dicitur,
Quod fuit custos Domini,
Cunctis pius obsequitur
Invidiosus nemini.

4. Hic velut stella rutilans
Sic splendet in Hispania,
Jam coram Deo jubilans
Ovat in coeli curia.

5. Sit deitati simplici
Decus, honor, imperium,
Christus prece Dominici
Det nobis vitae praemium.

Vergara l. c. p. 456. — 2, 1 certans aureola.

163. De sancto Dominico Exsiliensi.

Ad Tertiam.

1. Beata nobis gaudia
Haec praesens dies attulit,
Dominico coelestia
Qua Christus ei contulit.

2. Beati, quorum oculi
Hunc meruerunt cernere,
Beati, qui sunt seduli,
Hunc puro corde colere.

3. Beatus, ad quem veniunt
Rex et regina gloriae,
Veni frater huc, inquiunt,
Ad nostrae mensam curiae.

4. Beatus jam in gloria
Corona gaudet triplici,
A culpae nos miseria
Solvant preces Dominici.

5. Beata semper trinitas
Det nobis bene vivere,
Ut sibi laudes debitas
Hic demus et in aethere.

Vergara l. c. p. 456.

164. De s. Dominico Exsiliensi.

Hymnus I.

1. Dominici, Christi militis,
Micat corona nobilis,
Quem superna Jerusalem
Christo praetendit nobilem.

2. Dominice, consors felicium,
Accepta preces supplicum,
Hunc tuum gregem visita
Cuncta pellens phantasmata.

3. Membra tua felicia
Haec retinet basilica,
Te venerantes subleva
Impetrando coelestia.

4. Hoc da, pater ingenite,
Hoc praesta, fili genite,
Hoc tribue, paraclite,
Regnans perenni culmine.

Vergara l. c. p. 457: „In libro, in quo literis Gothicis est scripta vita S. Dominici, reperiuntur iisdem literis hi duo hymni in primo folio.“ Die Hymnen waren also in der Handschrift der Vita auf den Vorsetzblättern nachgetragen. Sie sind dem Stile und der Form nach älter als die vorhergehenden. — 2, 3 Hoc tuum gregem.

165. De s. Dominico Exsiliensi.

Hymnus II.

1. Dominico patri supero
Laudes dicamus jubilo,
Dominicum sanctum maximo
Qui decoravit xenio.

2. Cohaeredem et genitum
Patris clamemus filium,
Dominicum qui sanctissima
Haereditavit gloria.

3. Adsit nobis et spiritus,
Qui dicitur paraclitus,
Dominicum nostrum mystica
Dotavit qui scientia.

4. Dominice, adesto famulis
Lotis unda baptismatis,
. . . . . .
. . . . . premit criminis.

5. Cives venustas superos
Ornans eorum cuneos,
. . . honestas sedule
Tuo translato corpore.

6. Invisos pelle daemones
Et tenebrarum principes,
Pressuras mundi comprime,
Actus felices tribue.

7. Errata nostra termina,
Nos a peccatis libera,
Ignes aeternos vacua,
Aethereis consocia.

8. Hoc praesta, summa trinitas,
Quae crederis et unitas,
Cuncta gubernans condita
Per saecla fine nescia.

Vergara l. c. p. 457 sq. — 1, 1 Dominicum; das Wort ist hier Beiwort. — 5, 3 Ergänze Nosque? — 8, 4 saecula.

166. De s. Dominico Exsiliensi.

Hymnus III.

1. Fili ex patre genite,
Cum coaequali neumate
Nostris adesto precibus,
Quas in hoc festo fundimus.

2. Tuorum pia carmina
Coelesti dita gloria,
Exorante Dominico,
Nostro patrono optimo.

3. Cujus nos salva meritis
Iras ac frange daemonis,
Nullus nostrorum pereat
Sed semper sospes valeat.

4. Sit tibi, alma trinitas
Vere regnans et unitas,
Honor, laus, perpes usia
Per saecla finis nescia.

Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. A. — Vergara l. c. p. 458. B. — „In ultimo folio dicti libri reperiuntur hi duo hymni.“ B. — 1, 2 Cum quo aequali A. — 2, 3 Exornante A. — 4, 3 Honor, laus perpetua A. — 4, 4 Perpes una per saecula. — Steht in A ad Nocturnum. — Nach Amador de los Rios II, 206 wäre Verfasser dieses Hymnus Philipp von Huesca. Worauf sich seine Annahme stützt, ist um so weniger ersichtlich, als er die Lieder auch nur aus Vergara kennt.

167. De s. Dominico Exsiliensi.

Hymnus IV.

1. Dominice dignissime,
Ovile tuum protege
Et opem dona coelitus
Te devote petentibus.

2. Nil in actis fidentibus
Condescende propitius
Atque reduc ad aethera
Laborantes per infima.

3. Tui securus optime,
Tuorum casus respice,
Sanorum mentes robora,
Infirmorum consolida.

4. Ut gaudemus de corpore,
Laetemur de solamine,
Mereamur te cernere,
Ubi gaudes cum requie.

5. Hoc praesta, clemens trinitas,
Quae es perfecta deitas,
Quae regis mundi climata
Cuncta vivens per saecula.

Vergara l. c. p. 458.

168. De s. Dominico Exsiliensi.

1. Exsultantes et psallentes
voce cordi consona
Praetollamus conditorem,
cujus providentia
Minus digni proteguntur
sanctorum per merita.

2. Hujus donis exornatus
confessor Dominicus
Spretis carnis illecebris
et terrenis sordibus
Digne choris interesse
meruit coelestibus.

3. Ipsum, Christe, te precamur,
patronum da miseris,
Per quem cuncta restinguamus
incentiva sceleris
Atque laeti conscendamus
celsi plagas aetheris.

4. O sacerdos gloriose,
gemma Christo placita,
Hac in die, pater pie,
gregem tuum visita,
Neque in ea perturbetur
tua canens merita.

5. Delictorum solvat nexus
tua supplicatio,
Tergat sordes vitiorum
frequens intercessio,
Quae nos tandem dignos reddat
superno palatio.

6. Quo coelestis Hierusalem
mirantes insignia
Semper Christo digna laudum
solvamus praeconia,
Cujus jure dilatatur
orbe toto gloria.

7. Patri, nato, laus perennis,
invicta potentia,
Nato decus atque virtus,
claritas eximia,
Flaminique cum utroque
compar excellentia.

Vergara l. c. p. 459: In eodem libro et eadem litera reperitur sequens hymnus: „Hymnus in honore sancti Dominici confessoris editus a Philippo Oscensi Gramatico.“

169. De sancto Dominico Exsiliensi.

Ad Processionem.

1. Consors lucis sempiternae,
confessor Dominice,
Contemplator summae vitae,
nostras voces suscipe.

2. Sed te Christo supplicante
pro nobis assidue
Postulamus, ut queamus
a peccatis surgere.

3. Confer mores potiores
fultos vita coelibe,
Quos reatus veteratus
inquinat quotidie.

4. Quo sanctorum confessorum
consertus es gloriae,
Ordo tuus non te sinit
gregis vota spernere.

5. Quem indigni profitemur
sola fere specie,
Dum cantamus, dum laudamus
auctorem justitiae.

6. Fac, ut latens bene patens
sit cor voci simile,
Fovens mentes te colentes
pietatis fomite,

Ad superna tecum regna
duc nos recto tramite.

Vergara l. c. p. 460 aus derselben Handschrift. Die Ähnlichkeit der poetischen Diktion mit der des vorhergehenden Hymnus läfst uns auch hier Petrus von Huesca als Verfasser vermuten.

170. De sancta Elisabeth.

1. Visitat virgo, Dei mater alma,
Matrem Joannis Helisabeth sanctam,
Exsultat infans uteroque matris
Venerans Christum.

2. Spiritu sancto Helisabeth plena
Conspicit mirans tantum Dei donum
Sibi collatum, summi Dei matrem
Cernere stantem.

3. Unde hoc mihi, veniat ad servam
Genitrix Dei penetrans montana
Pretium mundi afferensque nobis
Utero sancto.

4. Hujus obtentu, Deus alme, nostris
Parce jam culpis vitia remittens,
Quo tibi puri resonemus almum
Pectoris hymnum.

5. Gloria patri genitaeque proli
Et tibi, compar utriusque semper
Spiritus alme, Deus unus omni
Tempore saecli.

Brev. Seguntinum imp. Seguntiae 1561. — 2, 2 Corripitur mirans.

171. De ss. Emeterio et Celedonio.

Ad Vesperas.

1. Laudemus Christum pariter
Et psallamus concorditer,
Sistamus ejus laudibus
Aptis canendo vocibus.

2. Festum sanctorum militum
Celebremus cum gaudio,
Quorum vita et meritum
Coeli commendat concio.

3. Armis praecincti fidei
Certaverunt viriliter
Et meruerunt provehi
Ad coronam feliciter.

4. Post minas et injurias
Sacro juvante flamine
Stolas laverunt proprias
In agni mundi sanguine.

5. Quos mundo prius edidit
Urbs dedicata Legio,
Hos coelo felix reddidit
Calagurra martyrio.

6. Summo Deo sit gloria
Pro martyrum victoria,
Nos perducat ad gaudia
Polorum data venia.

Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. A. — Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. B. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. C.

172. De ss. Emeterio et Celedonio.

Ad Nocturnum.

1. Haec nostri chori concio
Laetetur in martyrio
Sanctorum Christi militum
Honorem reddens debitum.

2. Hic namque beatissimi
Minas ducis nequissimi
Spernentes cum laetitia
Trahuntur ad supplicia.

3. Contempto mundi culmine,
Pro Christo fuso sanguine
Gaudentes cum victoria
Regna petunt coelestia.

4. Unus projecit annulum,
Alter misit orarium
Auraque ferens prospera
Summum vexit ad aethera.

5. Horum, Christe, per merita
Dimitte nobis debita
Conferque nobis gaudia
Paradisi perennia.

6. Trino sit regi gloria
Pro martyrum victoria,
Qui post carnis exsilia
Beata confert praemia.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. B. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. C.

173. De ss. Emeterio et Celedonio.

Ad Laudes.

1. Calagurra, martyribus
Fulges prae cunctis urbibus
Duobus, exsistentibus
Militibus et fratribus.

2. Unus est Emeterius
Et alter Celedonius,
Qui mortem et martyria
Passi sunt multiplicia.

3. Hi propter Dei filium
Et laudem sui nominis
Venerunt ad martyrium
Instinctu sancti flaminis.

4. Frequenter suis meritis
Christo jubente coelitus
De Calagurrae terminis
Malignos fugant spiritus.

5. Horum sanctorum nomina
Scripta sunt super aethera,
Qui stolas suas hodie
Laverunt agni sanguine.

6. Dent nobis semper vivere
In coelesti palatio,
Quos dedit felix prospere
Calagurra martyrio.

7. Christus, qui dat imperium
Et qui facit miracula,
Sit nunc et in perpetuum
Benedictus in saecula.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. B. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. C. — Str. 4 und 5 umgestellt. C. — 5, 4 sanguine agni B.

174. De sancto Ermengaudo.

Ad Vesp. et Noct.

1. Aeterna coeli gloria
Ermengaudum glorificat,
Vitae cujus insignia
Chorus noster magnificat.

2. Solutis jam gemitibus
Et hujus vitae taediis
Laetus transit cum laudibus
Fruens sanctorum gaudiis.

3. Vergente mundi vespere
Ermengaudus emicuit,
Quem sol ortus in sidere,
Christus, in luce posuit.

4. Hostem repellas longius,
Christi confessor inclite,
Donumque pacis gratius
Des in hoc mundi tramite.

5. Exstingue flammas litium,
Fortis protector patriae,
Nobisque fac propitium
Regem coelestis gloriae.

6. Sit laus patri et filio,
Sit decus sancto flamini,
Per quem vivit in gaudio
Iste confessor Domini.

Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. A. — Process. Urgellense imp. 15**. B. — Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. C. — 1, 2 Ermengaudus C. — 2, 3 Beatus transit C. — 4, 1 repellens C.

175. De sancto Ermengaudo.

Ad Laudes.

1. Magnus athleta moritur
In terris, qui conjungitur
Summis coelorum civibus,
Exsultet coelum laudibus.

2. Hinc Ermengaudus transiit,
Coelorum claustra subiit,
Jam possidet in aethera
Aeterna Christi munera.

3. Cum pastor pontem construit,
De ponte lapsus corruit,
Sic praeparat in patria
Beata nobis gaudia.

4. Cujus obtentu corrige
Mores et actus dirige
Ad te pie clamantium,
Christe, redemptor omnium.

5. Ad te solum confugimus,
Quem peccatis offendimus,
Adsis parcendo coelitus
Nunc sancte nobis spiritus.

6. Sit laus patri et proprio
Ejus aeterno filio,
Simul cum sancto flamine
Gloria tibi, Domine.

Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. A. — Process. Urgellense imp. 15**. B. — Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. C. — 6, 1 et fehlt C. — 6, 2 Ejusqae soli filio C.

176. De sancto Eugenio.

In Vesp. et Laud.

1. Nova resultent gaudia
Novitate solemnii,
Quod pro sancti Eugenii
Palma refert ecclesia.

2. Doctae alumnus Graeciae
Misit hunc Dionysius,
Ut esset solis radius
In tenebris Hispaniae.

3. Hanc error idolatriae
Sic olim obstinaverat,
Quod veritatis oderat
Cultores et justitiae.

4. Fortem athletam fortibus
Vir circumspectus dirigit,
Qui dum errores corrigit
Cives facit ex hostibus.

5. Quos verbo duros reperit
Claris movet miraculis
Et sic ad fidem populis
Mentes compunctas aperit.

6. Toletum praesul inclitus,
Quo vigebat spurcitia,
A ritus immunditia
Per fidem lavit penitus.

7. Uni trinoque Domino
Sit laus, virtus et gloria,
Cujus sola potentia
Nullo vallatur termino.

Brev. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. B. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. C. — Brev. ms. Toletanum saec. 14/15. Cod. Univ. Matriten. 48 (92—1). D. — Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. E. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. F. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. G. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. H. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. I. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. K. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. L. — Brev. Gienense imp. 15**. M.

177. De sancto Eugenio.

Ad Nocturnum.

1. Sancti Eugenii digna memoria
Recurrit, socii, plaudat ecclesia,
Exsultat Gallia tanti martyrii
Sacro ditata pignore.

2. Alumnus Graeciae visit Hispaniam,
Doctor Hispaniae revisit Galliam,
Docti praesentiam doctoris Galliae
Fideli captans pectore.

3. Patrem desiderat, votum prosequitur,
Jam prope venerat, hostis irascitur,
Sanctus vir rapitur, quem ensis temerat
Caput vellens a corpore.

4. In lacu proximo corpus submittitur,
Custodi optimo pignus committitur,
Recens, ut mittitur, manet longissimo
Sub unda corpus tempore.

5. Hercoldus patitur, quem Dei visio
Ex hoc alloquitur in Dionysio,
Salutis pretio sanctus redimitur
Digno locandus decore.

6. Sit patri gloria, sit honor filio,
Virtus, potentia, laus, jubilatio,
Flamini socio surgat sors socia,
Ut pari substant robore.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. B. — Brev. ms. Toletanum saec. $^{14}/_{15}$. Cod. Univers. Matriten. 48 (92—1) C. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. D. — Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s n. E. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. F. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. G. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. H. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. I. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. K. — Brev. Gienense imp Hispali 1528. L. — Brev. Gienense imp. 15**. L. — 5, 1 Herollus E; Herculus A.

178. De sancto Eugenio.

In Vesp. et Laud.

1. Martyr Eugeni, celebris honorem
Sanguinis fusi fidei decore
Canimus tui famuli per orbem
Festa colentes.

2. Graeciae quondam nobilis doctrina
Cesserat fines animi fervore,
Posset ut verbi seminare Christo
Pabula vitae.

3. Factus is magni Dionysi comes
Terras quam primum subiit Gallorum,
Quas olim daemon tenebris obduxit,
Lumine lustrat.

4. Solis occasum monitu coelesti
Imbre doctrinae caruisse dolens
Adit, ut Christo teneras jam messes
Auferat Orco.

5. Posuit tandem sedulus sacerdos
Sedem Toleti pia fundamenta
Jaciens mentes hominumque errore
Purgat ab omni.

6. Praesulem nostrum veneremur omnes,
Gratiae cujus tribuamus primum
Lavacro sancto animas redemptas
Urbis Iberae.

7. Illius ergo meritis psallamus
Dulciter hymnos resonante voce,
Nam prior templum Domino sacravit
Chrismate nostrum.

8. Gloriam patri genitoque simul
Flamini sancto, Deus unus idem,
Cujus in laudes pia vota reddunt
Sidera coeli.

Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. — Verfasser ist Alphonsus Ortiz, Dr. jur. und Canonicus von Toledo, der Herausgeber des Mozarabischen Breviers von 1502. Sonst scheint von dem Manne wenig bekannt zu sein. Vgl. Bibl. Scriptt. Hispan. I, 31.

179. De sancto Eugenio.

Ad Nocturnum.

1. Dux martyrum, da veniam,
Jesu, vita mortalium,
Qui martyrem Eugenium
Nobis dedisti praesulem.

2. Sacri praeceptor eloquii
Urbis Toleti cathedram
Evexit ad coeli culmina
Fidem irrorans mentibus.

3. Christi triumphi particeps,
Ducem secutus sanguine
Mortalem solvit compaginem
Civisque coeli factus est.

4. Da nobis, sancte, quaesumus,
Voti fieri compotes
Christi canentes munera
Per cuncta semper saecula.

Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. — Verfasser Alphonsus Ortiz. — 2, 3 L: vexit? — 3, 3 L: mortis solvit?

180. De sancta Eulalia.

Ad Nocturnum.

1. Fulget hic honor sepulchri
martyris Eulaliae,
Quam sacro signavit idem
passionis stigmate,
Huc vocat adesse cunctos,
convenit occurrere.

2. Germinis hujus propago
vel caterva confluens,
Barcinon augusta semper
stirpis aucta insignibus,
Civium florens corona,
plebs fidelis inclita.

3. Virginem videre nostram
quam sit index gloriae,
Quae fide probata terret
sic furentem judicem,
Praedicans crucis honorem
vel salutis indicem.

4. Haec enim caesa catomis
sistitur equuleo,
Caeditur, exungulatur
atque flammis uritur,
Terminum habere laudis
inter ista nesciens.

5. Ambiens crucis patronum
in cruce suspenditur,
Corpus illic ad honorem
nix polorum protegit,
Sic calore plena sancto
passionem sustulit.

6. Hujus ex ore columba
jam solutis artubus
Prosilit mire per auras
ceu volatu percito,
Virginem vicisse clamans
in supernis sedibus.

7. Quam tamen Dei puella
gestiens praecurrere,
Lege jam mortis peracta
gaudiis attollitur,
Sicque risu corporato
corda mulcet flentium.

8. Lucida felix per orbem,
Barcinon, attolleris,
Quae sinu pignus retentas
tam salubre, tam pium,
Scilicet tanti habendo
corporis consortium.

9. Gloria et honor Deo.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. A. — Psalt. ms. Capit. Barcinonen. s. n. saec. 15. B. — Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. C. — Brev. ms. Valentinum anni 1420. Cod Parisin. (Arsen.) 150. D. — Brev. ms. Illerdense saec. 15. Cod. Illerden. s. n. E. — Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. F. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. G. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. H. — Brev. Tarraconense imp. Barcinonae 1484. I. — Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. K. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. L. — Einer der wenigen mozarabischen Hymnen, die sich in die römisch-spanische Liturgie hinübergerettet haben. Im Vorstehenden sind mit Absicht nur nichtmozarabische Quellen aufgeführt. — 1, 1 hic fehlt H. — 1, 3 Quem HK. — 1, 5 Hunc vocat ad esse DK; Huc vocata H. — 2, 3 Barcinonae augustae D. — 2, 5 Cujus florens cor divina D. — 2, 6 et plebs H. — Str. 2 und 3 fehlen H. — 3, 2 judex D. — 3, 6 judicem DH. — 4, 1 Haec eam D; catoniis H. — Str. 5 fehlt HK. — 5, 3 illic ad honorem fehlt D. — 5, 4 fehlt D. — 6, 1 Cujus H. — 6, 4 parcito DK. — 7, 1 puella fehlt D. — 7, 2 fehlt D; percurrere HK. — 7, 3 mortis jam D. — 7, 5 risu cor parato D. — 7, 6 mulcens K, inulcet H. — Str. 8 fehlt H. — 8, 2 Barcinona D. — 8, 3 retenta D. — 8, 4 sancta salubre D. — Vgl. das zur folgenden Nr. Bemerkte.

181. De sancta Eulalia.

Ad Laudes.

1. O beata sponsa Christi,
virgo prudentissima,
Suscipe jam singulorum
vota vel suspiria,
Postulans Christum precatu,
quo gementes audiat.

2. Non iniquis serviamus
mente factionibus,
Non caro jugum rebellis
suave Christi renuat,
Sed sacri caloris omnes
sanctitate fulgeant.

3. Solve, quod taedet, quod urget
mortis ad perniciem,
Pestis morbusque recedat,
mucro hostis subruat,
Vita sit tranquilla cunctis,
sint quieta tempora.

4. Civibus occurre civis
et salutem porrige,
Esto sic patrona nobis
in relatu gratiae,
Sicut es vicina coelis
ad favorem gloriae.

5. Gloria et honor Deo,
laus et benedictio
Genitoque Nazareno
cum sancto spiramine,
Cujus regnum gloriosum
permanet in saecula.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. A. — Psalt. ms. Capit. Barcinonen. s. n. saec. 15. D. — Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. C. — Brev. ms. Valentinum anni 1420. Cod. Parisin. (Arsen.) 150. D. — Brev. ms. Illerdense saec. 15. Cod. Capit Illerden. s. n. E. — Brev. ms Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. F. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. G. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. H. — Brev. Tarraconense imp. Barcinonae 1540. I. — Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. K. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. L. — Str. 4 fehlt H; dafür hat es an dieser Stelle Str. 8 der vorigen Nummer. — 5, 1 ff. Gloriae et honor Deo usquequo altissimo. — In den mozarabischen Büchern bildet dieser Hymnus mit dem vorigen nur einen und hat daselbst nach Str. 4 noch zwei weitere Strophen, in denen sich der Verfasser des Liedes nennt:

Inter haec admixtus ipse conquirat et Quiricus,
Qui tui locum sepulchri regulis monasticis
Ad honorem consecravit sempiterni numinis,
Ut mei post claustra carnis sis memor in aethere,
Et minus quod hic peregi, tu valenter suppleas,
Haec tibi perlata vota vel camoena consecrans.

Dieser Quiricus gehört nach Gams, Series episcoporum p. 13 in die Mitte des 7. Jahrhunderts; dagegen wird bisweilen, wohl irrtümlich, ein Quiricus, Erzbischof von Toledo, als Verfasser angeführt. Naiv ist die Bemerkung Chevaliers (Université Catholique Nouv. Série VIII, 528): Je trouve des hymnes sur sainte Eulalie dans l'ouvrage de Ponsich y Camps, Vida, martyrio y grandezas de santa Eulalia. Madrid 1770. Il donne l'hymne n° 6627 de mon Repertoire comme ayant été „compuesto por Quirico obispo de Barcelona". Schon etwas früher als Ponsich y Camps hat Quiricus selbst sich als Autor des Hymnus genannt.

182 De sancta Eulalia.

1. Flos patriae, decus atque decor
Barcinonensis et urbis honor,
Civibus enitet Eulalia,
Lilia candida virgo velut,
Vel rosa martyrio rubuit.

2. Unde corona perennis ei
Tradita creditur esse duplex,
Quae pretiosa Deo meritis
Virginibus sociata polo,
Martyribus sine fine manet.

3. Quam prece poscimus assidua,
Ut mala pellat ab urbe sua,
Digne petentibus ipsa petat,
Nos ibi vivere post obitum
Impetret, est ubi nunc amina.

4. Praestet hoc omnipotens deitas,
Trina colenda sed una tamen,
Omne cui famuletur opus,
Laudet et omne, quod est, pariter,
Omnia saecula glorificent.

Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. Mit den beiden unmittelbar vorhergehenden Liedern unter der Rubrik: „Hymni antiqui beatae Eulaliae", im Gegensatze zu den nachfolgenden jüngeren.

183. De sancta Eulalia.

Ad Vesperas.

1. Almae laudes Eulaliae
Semper promamus avidi,
Quam vocavit rex gloriae
Ad coenam agni providi.

2. Barcinonae praeconium
Est sponsa Christi regia,
Per quam donet rex gentium
Beata nobis gaudia.

3. Clara micans prosapia
Poenas devicit verberum,
Quam tua dotas gratia,
Conditor almae siderum.

4. Depulso culpae famine
Cor offert Deo deditum,
Quam servas sine crimine,
Deus tuorum militum.

5. Est Christo juncta coelitus
Excelsa super sidera,
Jam possidens divinitus
Aeterna Christi munera.

6. Felici semper gaudio
Deo canamus vocibus,
Et in ejus obsequio
Exsultet coelum laudibus.

7. Gloria sit ingenito
Ejusque laus et claritas
Ac nato cum paraclito,
O lux, beata trinitas.

Brev. ms. Praedicat. saec. 15. Cod. Scorialen. a III 3. A. — Hymn. ms. Praedicat. saec. 14/15. Cod. Capit. Valentini s. n. B. — Brev. ms. Dertusense

saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. C. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. D. — Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. E. — Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. F. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533 G. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. H. — Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. I. — Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. K. —

184. De sancta Eulalia.

Ad Nocturnum.

1. Splendoris lux eximia
Nostris offertur mentibus,
Dum nobilis Eulalia
Refulget in coelestibus.

2. Spretis mundi blanditiis
Ferventer Christum sequitur,
Quae victis jam suppliciis
Ad alta coeli vehitur.

3. Non vicit hanc aculeus
Nec judex verbis asperis,
Nec ardens globus igneus
Nec cruciatus verberis.

4. Dum igneam congeriem
Pro Christo ferre nititur,
Coelestem tandem requiem
Feliciter assequitur.

5. Per tuam virgo gratiam,
Te poscimus suppliciter,
Nostram pelle miseriam,
Hostem repelle jugiter.

6. Sit Christo regi gloriae
Potestas et imperium,
Qui meritis Eulaliae
Det nobis coeli praemium.

Brev. ms. Praedicat. saec. 15. Cod. Scorialen. a III 3. A. — Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. B. — Brev. ms. Vicense saec. $^{14}/_{15}$. Cod. Capit. Vicen. CVII. C. — Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. D. — Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. E. — Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. F. — 1, 1 Splendor lux D. — 1, 2 affertur D. — 6, 3 sq. fehlen D.

185. De sancta Eulalia.

Ad Laudes.

1. Dulci depromat carmine
Devota plebs solemnia,
Dum in coelorum culmine
Martyr fulget Eulalia.

2. Virgo, quae Christi laudibus
Insistebat viriliter,
Nunc sanctorum agminibus
Conjungitur feliciter.

3. Vicit per pudicitiam
Lascivae carnis vitium,
Sprevit mundi saevitiam
Christi sequens vestigium.

4. Expande mentis gaudium,
Barcinonensis civitas,
Cujus decorat praedium
Victricis hujus sanctitas.

5. Hanc urbem, virgo, dirige
Servans a cunctis hostibus,
Culparum lapsus corrige
Nos imbuens virtutibus.

6. Deo patri et filio
Cum spiritu sit gloria,
Qui sanctorum collegio
Nos aggreget in patria.

Brev. ms. Praedicat. saec. 15. Cod. Scorialen. a III 3. A. — Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. B. — Brev. ms. Vicense saec. $^{14}/_{15}$. Cod. Capit. Vicen. CVII. C. — Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. D. — Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. E. — Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. E. — 3, 2 Lasciviae D. — 6, 1 Patri sit filio E. — 6, 2 sit gratia D.

186. De sancta Eulalia.

Ad Vesperas.

1. Gaude, fulgens Barcinona
Urbs virtutum laudibus,
Eulalia quam patrona
Felix ornat ossibus,
Virgo duplici corona
Praedita martyribus.

2. Galli cantu versus ivit
Urbis portas inclitae,
Diis, praeconem audivit
Clamantem, thus tradite;
Dicens judicem adivit:
Cur hoc agis, perdite?

3. Pneumatis arcanae mentis
Igne sacri ferbuit,
Christi vernula tormentis
Affligi non timuit,
In furorem saevientis
Pugilem se statuit.

4. Furens judex cruciari
Poenis jussit trucibus,
Uri et exungulari
Caedique verberibus,
Quae rogavit adjuvari
Flexis Deo genibus.

5. Tu es, Deus, rector coeli
Et scrutator cordium,
Ancillae parce fideli,
Ut sim consors civium,
Quibus nexus veri zeli
Constans est coelestium.

6. Ejus preci favor datur,
Exhalavit spiritus
Ut columba, coronatur
Cum supernis coelitus,
Corpus in cruce locatur,
Quod nix texit penitus.

7. Funde preces, sponsa Christi,
Pro nobis, Eulalia,
Ut relicto mundo tristi
Volemus ad atria
Poli, quae tu meruisti
Per multa supplicia.

8. Sit laus, virtus trinitati,
Decus atque gloria,
Personae patris et nati,
Flaminis, essentia
Quorum una, qua beati
Summa fulgent patria.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — Verfasser: Anonymus Celsonensis.

187. De sancta Eulalia.

1. Nunc gloriosae virginis
Hic concinamus gloriam
Eulaliae, ut precantium
Coelo reservet praemium.

2. Haec namque Christum fortiter
Dilexit et pro munere
Vitae perennis gaudium
Confert benignus conditor.

3. O virgo, dulcis vernula,
Quae sic negasti pervigil
Pompam nocendi pessimam
Nec non minas Calpurnii.

4. Fac nos precantes surgere
In morte lapsos criminis,
Salvator ut jam saeculi
Noxam remittat servulis.

5. Patri Deo sic mittimus
Laudes, simul paraclito
Sancto, decus sit filio,
Qui regnat in perpetuum.

Aus: Aurea hymnorum expositio per Petrum Nuñez Delgado imp. s. l. et a. — Mit der Bemerkung: „Hunc hymnum rogatus composui, ut cantaretur in hac dioecesi Hispalensi ad horas matutinas.“ Petrus Nuñez Delgado war

„Hispalensis ecclesiae portionarius et in schola ejusdem ecclesiae humanarum artium professor“: er war Schüler des Antonius Nebrissensis und starb den 30. November 1535. Bibl. Scriptt. Hisp. II, 179. Der Druck der Aurea hymnorum expositio wird hier ins Jahr 1627 gesetzt, was zweifellos 1527 heifsen muss.

188. De sancta Euphemia.

Ad Vesperas.

1. Virgo praecluens, rutilans, decora,
Inclita o martyr nimis atque sancta,
Gesta felices tua concinentes
Efice cunctos.

2. Regis aeterni thalamum sacrasti,
Virgini virgo sociata ut esses,
Jungeris sponso benedicta Jesu
Sponsa pudica.

3. Priscus edicit simulacro honorem
Martis offerre et adolere thura,
Jussa contemnens, cruciandus, inquit,
Esto necandus.

4. Non minas saevi metuens tyranni
Negligis poenam, cruciamen esque
Fortior cunctis animis virorum
Parva puella.

5. Unicum coeli dominumque terrae,
Dicis audacter, venerans adoro
Ejus et nato famulor potenti
Corpore casto.

6. Numini trino monadi salusque,
Gloria est patri genitoque carmen,
Flamini virtus, honor aequus, idem
Compar utrique.

Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501.

189. De sancta Euphemia.

Ad Nocturnum.

1. Nunc chorus grandem vigilans beatae
Virginis pugnam referat tenellae,
Quotque pro Christo tulit haec labores
Suppliciorum.

2. Mortis haec sacrae monet ad corollas.
Roborans fratres fidei tirones
Et prior palmas cupit occupare
Martyriorum.

3. Vincla cui plantas religant manusque
Et dies septem prohibetur esca,
Paneque coeli satiatque potu
Angelus illam.

4. Tuber est vultus alapisque caesus,
Crinibus pendens agitur per auras,
Sospes a flamma relevatur ignis
Virgo decora.

5. Quas parat tortor cadit inque poenas,
Hunc rotae caedunt lacerant feraeque,
Tradita his virgo crucibusque ab illis
Libera mansit.

6. Numini trino monadi salusque,
Gloria est patri genitoque carmen,
Flamini virtus, honor aequus, idem
Compar utrique.

Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501.

190. De sancta Enphemia.

Ad Laudes.

1. Pange, Chalcedo, resonaque psalmos,
Vocibus clames hominum canendo,
Virginum coetus superique psallant
Carmine laeto.

2. Virgo transfixa latus occiditque
Ense, quam Christus thalamo locavit,
Nuptias cum qua celebrat sacratas
Sidere in alto.

3. Diva ubi fulges radiante luce,
Laurea, gemmis, redimita sertis,
Candida stola rubeoque amictu
Tota decora.

4. Sponsa tu Christi, speciosa amica,
Tu Dei templum, soror angelorum,
Virgines inter pia martyrumque
Agmina gaudes.

5. Ecce nos laeti famuli precamur.
Filium celso genitoris ora,
Abluat peccata, ferat ut superna
Gaudia nobis.

6. Numini trino monadi salusque,
Gloria est patri genitoque carmen
Flamini virtus, honor aequus, idem
Compar utrique.

Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501.

191. De sancta Eurosia.

Ad Vesperas.

1. Hierarchia trina, gaude,
En spirat ecclesiae
Lux immensa digna laude
Martyris Eurosiae.
Hostium collisa fraude
Antiquae nequitiae.

2. Haec Bohema natione,
Nata regis incliti,
Virgo pura mentis bonae,
Stabilis propositi
Et fortis in passione
Corporis expositi.

3. Haec cum rege Hispanorum
Maritanda mittitur,
Turbae tuenda virorum
Nobili committitur,
Sed in via malignorum
A turba invaditur.

4. Haec invasa trucidatur
Cum sua familia,
Trucidata coronatur,
Summi regis filia
Jam effecta suffragatur
Multis sua gratia.

5. Patri, nato pneumatique
Laus, honor et gloria,
Eadem laus utrobique
Multis applausoria,
Hic regnanti et ubique
Aeterna memoria.

Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. — 2, 1 Bohemia.

192. De sancta Eurosia.

Ad Nocturnum.

1. In hujus almae virginis
Et martyris dulcissimae
Laude da pacem famulis,
Lucis creator optime.

2. Finem aptas principio,
Bono largiris operi
Fructum finali termino,
Qui manejungis vesperi.

3. Roris perfusa coelici
Eurosia pinguedine,
Nostra, nos rege, subtrahi
Ne mens gravetur crimine.

4. Ut pluvialis laticis
Procuret stillicidium
Siccis terrae latibulis,
Coelorum pulset intimum.

5. Trino Deo et simplici
Prece supplicatoria
Sit, postulamus cernui,
Laus, honor, virtus, gloria.

Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505.

193. De sancta Eurosia.

Ad Laudes.

1. Aurorae lux resplendeat
In devotorum cordibus,
Lumen diei fulgeat,
Exsultet coelum laudibus.

2. Christe, qui sanctam virginem
Decorasti virtutibus,
Da nobis fortitudinem,
Plasmator hominis, Deus.

3. Ut resistamus vitiis
Spernentes mundi prospera,
In fine da certaminis
Beata nobis gaudia.

4. Hujus precatu supplici
Tuae nos inhaerentiae
Subde mercede duplici,
Summae Deus clementiae.

5. Triuo Deo et simplici
Prece supplicatoria
Sit, postulamus cernui,
Laus, honor, virtus, gloria.

Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505.

194. De sancto Eustachio.

Ad Vesp. et Noct.

1. Supernae matris filii
Laudes promant Eustachii,
Quem sublimavit hodie
Magnae Deus potentiae.

2. Hic re placens et nomine
Morum pollebat culmine,
Tuas ignorans semitas,
O lux, beata trinitas.

3. Cujus haerebat studiis
Casta conjux cum filiis,
Tui futuri famuli,
Jesu, salvator saeculi.

4. Innixus cervi cornibus
Christus ejus obtutibus
Se praebet, ad quem coelitus
Veni, creator spiritus.

5. Cum uxore cum parvulis
Christi se subdit regulis,
Iter sequens et meritum,
Deus, tuorum militum.

6. Damna, pressuras patitur,
Sed flagellis non vincitur,
Job nobis praestas alterum,
Creator alme siderum.

7. Navigio dum vehitur,
Uxor pro naulo rapitur,
Sed mitigabant verbera
Aeterna Christi munera.

8. Lupus hunc privat filio,
Leo fugit cum alio,
Ut probares Eustachium,
Christe, redemptor omnium.

9. Sit regi regum gloria,
Laus, virtus, potentia,
Qui surrexit a funere
Jam lucis orto sidere.

Brev. Romanum imp. 15**. — 9, 2 Laus zweisilbig.

195. De sancto Eustachio.

Ad Laudes.

1. Divino tactum verbere
Christus dignatur visere
Ejulantem Eustachium
Et minantem excidium.

2. Uxor a tactu sordido,
Proles a morsu rabido
Christi servatur munere,
Cui proprium est parcere.

3. Solus ergo progreditur,
Custos agrorum ponitur,
A Trajano reducitur,
Uxor cum prole redditur.

4. Post haec pro Christi nomine
Consummato certamine
Bovem intrantes aeneum
Regnum scandunt aethereum.

5. Ad quorum nos consortium
Post hujus vitae stadium
Ducat, qui regit omnia;
Christo honor et gloria.

Brev. Romanum imp. 15**. — 5, 4 Christus honor.

196. De ss. Facundo et Primitivo.

Ad Vesperas.

1. Pange, Galiaecae patriae propago,
Martyrum fausto radians cruore,
Quod polo quondam dederas peremptos
Nomine Christi.

2. Cum novum lumen genitus superni
Mitteret mundo, capis inter omnes
Prima baptismum, fidei loquelas
Ore Jacobi.

3. Hujus ad Christum comitansque turba
Vertit Hispanos, tumulans magistri
Membra Gallaeco renitent ibidem
Pulvere miris.

4. Unde sunt orti duo, Primitivus
Atque Facundus, Dominum colentes,
Quos diis jussit fera gens honorem
Reddere vanis.

5. Atticus sanctos misere revinxit,
Sic negaturos Dominum putabat,
Fantur hi Christum colere et profanos
Temnere divos.

6. Nos Deum verum Dominum colentes,
Simplicem trinum veneremur illum,
Qui pater, natus regit atque sanctus
Spiritus astra.

Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. — 1, 1 Gallaeciae.

197. De ss. Facundo et Primitivo.

Ad Nocturnum.

1. Surgat omnis ad canendum
clericorum concio,
Gesta narret et triumphos
martyrum laudabiles,
Quot flagella pertulerunt,
torsiones, vincula.

2. Offeruntur ad tribunal
praesidis saevissimi
Primitivus et Facundus,
gloriosi milites,
Unicum Deum fatentes
esse Christum principem.

3. Jussit illos tunc ad auras
impius suspendere,
Torquet ungues et lacertos,
crura, nervos, pollices
Et medullas ossium
reprimit crudeliter.

4. Non rogus nocebat illis
nec olivum fervidum,
Intepebat alterutrum
lympha tamquam frigida,
Fel, acetum, calx inardens
dulce nectar praebuit.

5. Auferuntur a malignis
innocentum lumina,
Terga, costae, membra, visus,
exuruntur tergore,
Et madet cruore tellus
effluente a corpore.

6. Sit Deo trino potestas,
perpes uni gloria,
Quem patrem, natum simulque
pneuma sanctum percolis,
Martyrum chorus sacratus,
candidatus sanguine.

Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501.

198. De ss. Facundo et Primitivo.

Ad Laudes.

1. Laudibus templum sonet Auriense,
Quod Deus summis meritis decorat,
Quodque Facundi sacra Primitivi
Corpora condit.

2. Post genus poenae varium nudantur
Tergore athletae et jugulantur almi,
Morte qui vitam capiunt perennem
Aethere claro.

3. Ecce gavisus animis beatis
Totus occurrit chorus angelorum,
Martyrum coetus superique cuncti
Cantica psallunt.

4. O viri sancti, merito canendi,
Regna quos coeli retinent securos,
Vos preces Christo jugiter pro nobis
Fundite vestras.

5. Ut fidem sanctam solide tenentes
Nos Deo semper famulemur omnes
Atque post mortem mereamur astrum
Scandere in altum.

6. Nos Deum verum Dominum colentes,
Simplicem trinum veneremur illum,
Qui pater, natus regit atque sanctus
Spiritus astra.

Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501.

199. De sancto Felice.

Ad Vesperas.

1. O Felix, valde paradisi particeps,
Rosea gemma inter coeli principes,
Qui purpuratus per stolam martyrii
Gaudia vitae meruisti ingredi,
Thalamum agni nobis orans aperi.
2. Gloria Deo per immensa saecula,
Sit tibi, nate, decus et imperium,
Honor, potestas sanctoque spiritui,
Sit trinitati salus individua
Per infinita saeculorum saecula.

Brev. ms. Gerundense anni 1290. Cod. S. Felicis Gerunden. s. n. A. — Brev. ms. Gerundense saec. 15. Cod. Parisin. 1309, B. — Brev. ms. Capit. Gerunden. 3. saec. $^{14}/_{15}$. C. — Brev. ms. Capit. Gerunden. 4. saec. $^{14}/_{15}$. D. — Process. ms. S. Felicis Gerunden. s. n. saec. 16. E. — Hymn. ms. Praedicat. Valentin. saec. $^{14}/_{15}$. Cod. Capit. Valent. s. n. F. — 1, 1 Felix Narcisse, paradisi F. — 1, 5 oras A.

200. De sancto Felice.

Ad Nocturnum.

1. Fons, Deus, vitae perennis,
lux, origo luminis,
Adspice plebem canentem
festa summi martyris,
Excipe vota precantum,
sume laudum carmina.
2. En tui Felicis almi
pangimus insignia,
Tu resolve vincla linguae
dans sonora cantica,
Ut tua rite queamus
promere magnalia.
3. Iste namque Caesareae,
urbis Mauritaniae,
Mundialis disciplinae
dum studeret literis,
Artium fumosa flabra
sequendo deseruit.
4. Audiens plecti fideles
mox Gerundam pervenit,
Praesidis jussu retentus
traditur in carcerem,
Ferreis baccis onusto
colloquuntur angeli.
5. Sistitur arae, cruentis
ut litaret idolis,
Respuit infame factum
voce Christum profitens,
Perstrepit turba, bisulcis
ossa nudans ungulis.
6. Nempe mulis alligatus
dissipatur artubus,
Fluctibus presso marinis
unda turgens subditur,
Angelis immixtus almis
ora pandit cantibus.

7. Omnia tormenta forti
percucurrit pectore,
Postque poenas et catenas,
ungulas et verbera
Carnea claustra relinquens
migrat ad coelestia.

8. Gloria patri natoque
semper et paraclito,
Laus, potestas atque virtus,
gratiarum copia,
Quem Deum cuncta fatentur
saeculorum saecula.

Brev. ms. Gerundense anni 1290. Cod. S. Felicis Gerunden. s. n. A. — Brev. ms. Gerundense saec. 15. Cod. Parisin 1309. B. — Brev. ms. Capit. Gerunden. 3. saec. $^{14}/_{15}$. C. — Brev. ms. Gerundense saec. $^{14}/_{15}$. Cod. Capit. Gerunden. 4. D. — Process. ms. S. Felicis Gerunden. s. n. saec. 16. E. — 3, 1 In te namque B. — 3, 6 deseruit B. — 4, 4 onustum A. — 5, 4 proferens A. — 6, 6 pangit A. — 7, 1 fortis E. — 7, 5 plaustra A. — Einer der seltenen Hymnen mozarabischen Ursprungs in der späteren spanischen Liturgie. Die acht ersten Zeilen führt Daniel I, 202 an unter dem fehlerhaften Anfange: Fons beatus vitae perennis.

201. De sancto Felice.

Ad Laudes.

1. O nimis Gerunda felix,
o beata civitas,
Nil malorum tu pavescis
freta tanto martyre,
Postulata promeretur,
quisquis huc confluxerit.

2. Hic Dei virtute pressi
lacerantur daemones,
Verberantur, vinciuntur
et cremantur acrius
Utque fumus et favilla
nil vigoris obtinent.

3. Hic salus optata fessis
sede coeli profluit,
Visio caecis patescit,
lingua mutis advenit,
Surdus aures hic receptat,
atque claudus exsilit.

4. Inde cuncti te precamur,
una summa trinitas,
Martyris ut impetratu
nostra tollas crimina,
Noxia cuncta repellas
et secunda praebeas.

5. Clerus hic vita nitescat
et sacerdos floreat,
Plebs fidelis, quod requirit,
impetrasse sentiat,
Omnis aetas atque sexus
hoc patrono gaudeat.

6. Gloria patri natoque
semper et paraclito,
Laus, petestas atque virtus,
gratiarum copia,
Quem Deum cuncta fatentur
saeculorum saecula.

Brev. ms. Gerundense anni 1290. Cod. S. Felicis Gerunden. s. n. A. — Brev. ms. Gerundense saec. 15. Cod. Parisien. 1309. B. — Brev. ms. Gerundense saec. $^{14}/_{15}$. Cod. Capit. Gerunden. 3. C. — Brev. ms. Gerundense saec. $^{14}/_{15}$. Cod. Capit. Gerunden. 4. D. — Process. ms. S. Felicis Gerunden. s. n. saec. 16. E. — 3, 2 sed coeli A, profluit fehlt A. — Dieser Hymnus bildet in den mozarabischen Quellen, die hier mit Absicht übergangen sind, nur ein Ganzes mit dem vorhergehenden. Die vier ersten Zeilen notiert Daniel I, 202.

202. In Translatione s. Felicis.

Ad Vesperas.

1. Coelorum Christe rex pie,
Plebem tuam tu respice,
Cujus est delere culpam
Vitam dare perpetuam.

2. Gratia tua illumina
Nostra delendo crimina,
Ut valeamus annua
Sancti laudare merita.

3. Domini Felix confessor
Nostrorum sit intercessor,
Tuis in laudibus digna
Nostra promant eloquia.

4. Aemiliani magister,
Viam pandisti et iter,
Quo ad supernum Dominum
Possit dirigere gressum.

5. Doctor fuisti nobilis;
Pacem obtine servulis
Tuisque exorantibus
Nostris faveto precibus.

6. Per tua sacra merita
Nostra dimittantur mala
A Deo rege polorum
In saecula saeculorum.

España sagrada XXXIII, 458 ex Brev. S. Aemiliani Cucullati. — Nach S. 411 wurde das Officium dem Fortsetzer der España sagrada abschriftlich von den Mönchen von San Millan de la Cogolla zugeschickt. Die Handschriften dieses Klosters befinden sich jetzt in der Real Academia de la Historia zu Madrid, die meisten in bedauerlichem Zustande. Ein Brevier römischer Ordnung, wie dasjenige sein mufste, welches das Officium bei Risco enthielt, konnte ich unter ihnen nicht entdecken. Da die Quelle, aus der Risco schöpfen konnte, vernichtet oder verschleppt ist, gebe ich die Texte nach seinem Abdruck.

Die Translatio des Heiligen fand statt im Jahre 1128 und ist von einem zeitgenössischen Mönche Namens Grimoald beschrieben. Nach Analogie ähnlicher Fälle zu schliefsen, dürfte das Officium und die Hymnen des Festes der Translation gleichzeitig entstanden sein, eine Annahme, welche die poetische Form, beziehungsweise Formlosigkeit, dieser Lieder zu bestätigen scheint, die entweder vor dem Ende des 12. oder aber erst im 15. Jahrhundert entstanden sind. In ersterem Falle wird man in dem beregten Grimoald den Verfasser zu vermuten berechtigt sein.

203. In Translatione s. Felicis.

Ad Nocturnum.

1. Angelorum consortium
Et militum coelestium
Hodie clangant Domino
Laudes de corde sereno.

2. Laetari decet Domino,
Torporem mentis deprimi,
Celebratur in libano
Cum Felicis translatio.

3. Visione demonstratur,
Ipsi fratri declaratur
Parieti tam poximum
Sancti Felicis tumulum.

4. Perforata congerie
Odor resultat hodie,
Quo corpus felicissimum
Mire flagrat per tumulum.

5. Jubilantes in termino
Vota offerunt Domino,
Cujus pia clementia
Conditur in ecclesia.

6. Per ejus sacra merita
Nostra dimittantur mala
A Deo rege polorum
In saecula saecalorum.

España sagrada XXXIII, 459 ex Brev. S. Aemiliani Cucullati.

204. In Translatione s. Felicis.

Ad Laudes.

1. In laudem summi principis
Cantemus sancto Felici
Jucunda vocis carmina
Pro ejus summa gloria.

2. Felix in rupe terminus,
In quo permisit Dominus
Sacri sui confessoris
Laudes resplendere oris.

3. Proximatur discipulo
Aemiliano cucullo,
Quorum sancta suffragia
Corruscant in Hispania.

4. Sancti viri precamine
Noctis medio tempore
Adolescens liberatur,
Salus prima restauratur.

5. Per ejus sacra merita.

España sagrada XXXIII, 464 ex Brev. S. Aemiliani Cucullati.

205. De sancto Formerio.

In 1. Vesp.

1. Hymnum novae laetitiae
Dulci productum cantico
Noster intonet hodie
Chorus sancto Formerio.

2. Vergente mundi vespere
Novum sidus erigitur
Et clauso culpae carcere
Praeco salutis mittitur.

3. Doctrinam evangelicam
Spargens per orbis cardinem,
Pestem fugat gentilicam
Novum producens ordinem.

4. Hic est fons ille modicus
Crescens in flumen maximum,
Qui mundo jam mirificus
Potum largitur optimum.

5. Trino Deo et simplici
Laus, honor, virtus gloria,
Qui nos prece Formerii
Ducat ad coeli gaudia.

Tamayo, Martyrol. Hispan. V, 319 ohne Angabe der Quelle. Nach seinen Andeutungen scheint er ein ganzes Reimofficium auf Formerius in Händen gehabt zu haben. Die ersten Zeilen jeder Strophe sind aus den entsprechenden Strophen des Dominicus-Liedes gleichen Anfangs herübergenommen. Vgl. Mone III, 269.

206. De sancto Formerio.

Ad Laudes.

1. Chorus fidelis varia
Psallat Deo melodia,
Gesta Formerii inclita
Laude depromens debita.

2. Ortus in Cappadocia
Deo servire studuit,
Et in eremi curia
Tunc sanctitate floruit.

3. Hic pro Christi collegio
Militavit in acie,
Nunc conjunctus est agmini
Coelicolum militiae.

4. Mens illi fuit angelica,
Lingua fructu suavissima,
Vitaque apostolica
Mors cruciatu inclita.

5. Trino Deo et simplici.

Tamayo l. c. 320. — 2, 1 Formerius in Cappadocia. — 4, 3 Vita fere apostolica, was nach einer seinsollenden Verbesserung schmeckt. — 4, 4 Mors cruciatibus inclita.

207. De sancto Formerio.

Ad Nocturnum.

1. Formeri, martyr inclite
Tuque sanctorum gloria,
Tu sanctitate praedite,
Verbo, signis et gratia.

2. Iterato retruditur
Idemque post reducitur
Et stipite suspenditur
Acerrimeque caeditur.

3. Ignem intrat Formerius,
Christi martyr eximius,
Fit ignis velut arida
Prater morem infervida.

4. Scandit coelos Formerius,
Doctor et martyr inclitus,
Oret pro nobis omnibus,
Jungamur coeli civibus.

5. Trino Deo et simplici.

Tamayo l. c. 320. — 4, 3 Ut oret.

208. De sancto Formerio.

In 2. Vesperis.

1. Laudemus nunc in Vesperis
Omnes sanctum Formerium,
Cum sit dignus honoribus,
Regnat quidem cum superis.

2. Laudans factorem suum,
Septus choris angelicis,
Sanctum emisit spiritum,
Qui ducitur in aethera.

3. Martyr Formeri nobilis,
Tuis faveto famulis
Fideli patrocinio,
Summo fac dignos praemio.

4. Trino Deo et simplici
Laus, honor, virtus, gloria,
Qui nos prece Formerii
Ducat ad coeli gaudia.

Tamayo l. c. 320 u. f. — 2, 1 verdorben; lies: factorem omnium? oder Laudando factorem suum?

209. In Festo Stigmatum s. Francisci.

In 1. Vesperis.

1. Fransciscus amat unice
Jesum, qui crucifigitur,
Mente devota supplice
Crucifixo configitur.

2. Franciscum amor ebriat,
Jesu pro nobis mortui,
Franciscum mire sauciat
Vis amoris praecipui.

Brev. ms. Francisc. Hispan. saec. 15/16. Cod. Parisin. 1046. — Cfr. Analecta XI, 132.

210. In festo Stigmatum s. Francisci.

Ad Nocturnum.

1. In coelesti collegio
Franciscus fulget gloria
Insigni privilegio
Christi portans insignia.

2. Hic cancellatis manibus
Ut patriarcha pauperum,
Dum benedicit fratribus,
Tendit ad regnum superum.

Sanct. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. S. Isidori Matriten. III 1. 89. — Text siehe Anal. XI, 131. — 4, 4 in coelo. — 5, 2 frater jugiter. — 7, 3 suscepit. — 8, 1 Patri. — 8, 4 donans vulnera.

211. In festo Stigmatum s. Francisci.

Ad Nocturnum.

1. Franciscus mundi prospera
Umbram fore conspiciens,
Cum Jesu firmat foedera
Ad Jesum lucem sitiens.

2. Francisci de stigmatibus
Gregorius dum mussitat,
Nocturnis in soporibus
Franciscus illum visitat.

Brev. ms. Franciscan. Hispan. saec. 15/16. Cod. Parisin. 1046. — Cfr. Analecta XI, 132.

212. In festo Stigmatum s. Francisci.

Ad Laudes.

1. Proles patris praeconia
Extollens cantu mystico
Crucis profert insignia
Laudis exsultans cantico.

2. Dux in nostra militia
Crucis vexillum sumere
Christi sequens vestigia
Divino fretus munere.

Sanct. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. S. Isidori Matriten. III 1. 89. — Der volle Text des Hymnus, gleichfalls aus einer spanischen Franciscanerhandschrift (Cod. Parisin. 1046) steht Analecta XI, 131. Varianten: 1, 1 Proles praesens. — 2, 1 Lux in. — 3, 2 cruci. — 3, 4 mundo fehlt. — 4, 3 Pernens ejus. — Str. 8 fehlt.

213. In festo Stigmatum s. Francisci.

Ad Laudes.

1. Francisci in visceribus
Amor Jesu qui latuit,
Pulchris Jesu vulneribus
Mire foras emicuit.

2. Franciscus, miles inclitus,
Dignus regis insigniis,
Vexillum dum exercitus
Meretur factis praeviis.

Brev. ms. Franciscan. Hispan. saec. 15/16. Cod. Parisin. 1046. — Cfr. Analecta l. c.

214. In festo Stigmatum s. Francisci.

In 2. Vesperis.

1. Ad Francisci famam prisci
Facit laudis fastigium,
Quod in isto dante Christo
Fulget crucis mysterium.

2. Ut formosa rubet rosa
Latus emanans sanguine
Instar nati lanceati,
Ut nos lavaret crimine.

Brev. ms. Franciscan. Hispan. saec. 15/16. Cod. Parisin. 1046. — Cfr. Analecta XII, 121.

215. De sancto Fructo.

In Vesp. et Laud.

1. Almi patris solemnia
Concelebret ecclesia,
Famosi solitarii,
Fructi, viri egregii.

2. Dans omnia pauperibus
Fit accola in montibus,
Associatus bestiis
Pro humanis solatiis.

3. Algent carnis incendia
Herba et potu aqueo,
Cedit hostis perfidia
In conflictu spiriteo.

4. Cor, os et operatio
Tendunt in Deum jugiter,
Est sibi pro solatio
Flere incessabiliter.

5. Vivit clara memoria
Factus vivendi speculum,
Et translatus in gloria
Non deest per oraculum.

6. Fructi nostri vestigia
Da sequi, trina deitas,
Ut in superna curia
Nobis cedat haereditas.

Brev. Segoviense imp. Valisoleti 1527.

216. De sancto Fructo.

Ad Nocturnum.

1. Collaetare triumphanti,
O militans ecclesia,
Quae Fructi concivis sancti
Colit grata solemnia.

2. Post artam poenitentiam,
Post fletus et suspiria
Coeli subit lactitiam
De vita solitaria.

3. O Dei miseratio
Quantumque beneficium,
Ut angelis homuncio
Vitae sit in consortium.

4. Fructi nostri vestigia
Da sequi, trina deitas,
Ut in superna curia
Nobis cedat haereditas.

Brev. Segoviense imp. Valisoleti 1527.

217. De sancto Fructuoso.

Ad Vesp. et Noct.

1. Christi sacrata praesule
Et Fructuoso martyre
Refulget urbs Hispaniae
Haec Tarracona nomine.

2. Haec urbs magna metropolis,
Marini consors litoris,
Jam Fructuosi martyris
Ebibens rivos sanguinis.

3. Hic Fructuosus moritur,
Per fructum coelis oritur,
Hac in urbe reconditur,
Per orbem late colitur.

4. Nec sine diaconibus
Passus fuit episcopus,
Quorum unus Augurius
Et alter est Eulogius.

5. Quorum trium da meritis
Fructus, o Christe, famulis,
Remotos ab auguriis
Sanctificans eulogiis.

6. Gloria tibi, Domine,
Cum patre et sancto pneumate,
Honor cum laude perpete
Nunc et in omni tempore.

Brev. Tarraconense imp. Barcinonae 1484. — 1, 4 Teracona.

218. De sancto Fructuoso.

Ad Laudes.

1. Jam saeculi per spatia
Nova succedunt gaudia,
Trium martyrum florida
Celebratur victoria.

2. Unus praesul Fructuosus
Vivus crematur ignibus
Et levita Augurius,
Eulogius diaconus.

3. Hos deprecamur etiam,
Peccantibus ut veniam
Largiantur perpetuam
Sine fine in gloria.

4. Unde Christus cum venerit,
Referre cunctis propria,
Nobis non ut supplicia
Proveniant sed praemia.

5. Haec summa praestet deitas
Patris natique unici
Sacroque cum spiramine
In sempiterna saecula.

Brev. Tarraconense imp. Barcinonae 1484. — 4, 4 Perveniant. — 5, 1 summa pater deitas.

219. De sancto Gabriele.

1. Gabrielem veneremur,
summi regis nuntium,
Per quem Deus delegavit
sacrum ministerium,
Ex virgine incarnatum
Jesum suum filium.

2. Gabriel, virtus divina,
debiles fortifica,
Ut vincamus inimicum,
ipse nos corrobora,
Ut peccata remittantur,
ipse nobis impetra.

3. Angelus in mundum missus
ad Mariae thalamum,
Te solum Deus elegit
suum secretarium
Nostras preces tu praesenta
ante coeli dominum.

4. Gloria et honor Deo
usquequo altissimo,
Una patri filioque,
inclito paraclito,
Qui tot dona jam donavit
Gabrieli archangelo.

Diurn. ms. Legionense saec. 15. Cod. Capit. Legionen. 36. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. B. — Brev. ms. Toletanum saec. 14/15. Cod. Univ. Matriten. 48 (92—1) C. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. D. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. E. — Brev. Toletanum imp. 1492. F. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. G. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. H. — Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. I. — Brev. Hispalense imp. Hispali 1521. K. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. L. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. M. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. N. — Brev. Abulense imp. Salmanticae 1551. O. — Brev. Pampelonense imp. s. l. 1551. P. — Brev. Segoviense imp. Valisoleti 1527. Q. — Brev. Zamorense imp. 15**. R. — Brev. Pallantinum imp. Pallantiae 1545. S. — Brev. Conchense imp. Conchae 1558. T. — Brev. Seguntinum imp. Seguntiae 1561. U. — Brev. Cauriense imp. Cauriae 1559. V. — Brev. Civitatense imp. 1555. W. — Brev. Cordubense imp. Cordubae 1557. X. — Brev. Gienense imp. 15**. Y. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. Z. — In M ist das Lied so geteilt, dafs Str. 1 und 2 der Vesper, Str. 3 der Nocturn zufallen. — Vgl. Daniel IV, 330.

220. De sancto Gabriele.

1. Veneremur inter omnes
Coelestis exercitus
Gabrielem, hunc in mundum
Saepe missum coelitus,
Nuntium nostrae salutis
Collatae divinitus.

2. Hunc Deus pater legavit
Ad Mariam virginem,
Ut sibi magni secreti
Explicaret ordinem,
In se verbum incarnandum
Ad sanandum hominem.

3. Ergo Gabriel ingressus
Virginis in thalamum
Ave, dixit, o Maria,
Mundo ferens gaudium,
Utero tuo portabis
Salvatorem omnium.

4. Gabrielis virgo prudens
Tandem verbis annuit,
Unde claustro virginali
Suo Deum genuit
Atque coeli conditoris
Dici mater meruit.

5. Gloriam patri melodis.

Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. A. — Brev. Valentinum imp. Caesaraugustae 1503. B. — Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. C. — 1, 4 Se missum coelitus ABC; saepe handschr. Korrektur in B. — 3, 3 Ave, dixit, gratia plena ABC; o Maria, Korrektur in B.

221. De sancto Gabriele.

Ad Vesperas.

1. In jubilo mirabili
Christo cantet haec concio,
Quae Gabriel archangeli
Mira canit cum gaudio.

2. Gabriel fortis mittitur
Ad salutandum virginem,
Per quam salus promittitur,
Quae gignat Deum hominem.

3. Apparet totus fulgidus
Cum virginem alloquitur,
Ave, loquens impavidus,
Jesus nam ex te oritur.

4. Ad cujus verbum dubitans
Virgo stupescit florida,
Viri amplexum devitans,
Rore coeli fit gravida.

5. Per te, o fulgens Gabriel,
Nobis praestetur venia,
Et Michael ac Raphael
Ducant in coeli gloria.

Psalt. ms. Oculense saec. 14. Cod. Archivi Nat. Matriten. B 3–4.

222. De sancto Gabriele.

Ad Nocturnum.

1. Dum orat virgo fervide,
Gabriel ei mittitur,
Quam salutavit provide,
Christus ex ea nascitur.

2. Blande affatur virgini:
Concipies et paries
Deum conjunctum homini,
Ut ejus mater fieres.

3. Quomodo, inquit, angele,
Quod faris, potest fieri,
Cum molem lacte, labore
Perhorrescam intueri.

4. Spiritus, quo circumdaris,
Te obumbrabit dulciter,
Mater Dei efficeris,
Quo regnabis perenniter.

5. Te laudantes, o Gabriel,
Conforta nunc solamine,
Dulcedo tua super mel
In angelorum agmine.

Psalt. ms. Oculense saec. 14. Cod. Arch. Nat. Matriten. B 3—4. — 3, 3 scheint verdorben. — 4, 2 obumbravit. — 4, 3 Et mater Dei.

223. De sancto Gabriele.

Ad Laudes.

1. In coelesti rosario
Gabriel unus sistitur,
In virginis sacrario
Fortis athleta cernitur.

2. Cum ave fatur virgini,
Modum tunc ei indicat,
Quia verus dulcedinis
Hoc sacramentum explicat.

3. Helisabeth, quae sterilis
Fructu privata noscitur,
Nunc abundat et fertilis
Fructus ex ea nascitur.

4. Ecce, respondet angelo,
Ancilla sum altissimi,
Fiat motu tam prospero
Fructus verbi dulcissimi.

5. Per te, o sancte Gabriel,
Congaudeat ecclesia,
Quae conlaudans Emanuel,
Fac, nos ducat in gloria.

Psalt. ms. Oculense saec. 14. Cod. Arch. Nat. Matriten. B 3—4. — 1, 3 virginis ergänzt. — 2, 3 dulcedinem. — 3, 1 quia sterilis. — 3, 2 privato. — 3, 3 abundat sterilis.

224. De sancto Gabriele.

In Vesp. et Laud.

1. Gabriel, fulgidus inter consocios,
Potensque validus ad actus varios,
Laudetur hodie.

2. Hunc coeli nuntium Jesu mysterii,
Famosum nimium Christi collegii
Reddit credentiae.

3. In tot agminibus coeli spirituum
Iste prae omnibus ad nimis arduum
Opus eligitur.

4. Quod excellentiae majus indicium,
Quam quod clementiae tantae mysterium
Isti committitur?

5. Hujus legatio cum sit, prae aliis
Dignus praeconio est et amabilis
Cum reverentia.

6. Servet, stabiliat, ab hoste liberet,
Nos laetos faciat Deoque foederet
Gabriel fulgidus.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostell. s. n. A. — Brev. ms. saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 214 (2 B 2). B. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. C. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. D. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. E. — 1, 2 Posseque D. — 6, 1 stabilia A

225. De sancto Gabriele.

Ad Nocturnum.

1. Vitam, quam Lucifer per Evam abstulit,
Gabriel dulcifer per plenam attulit
Mariae gratiam.

2. Fortis vocabulo, virtute fortior,
Devicto zabulo victoriosior,
Corona floridus.

3. Servet stabiliat, ab hoste liberet,
Nos laetos faciat Deoque foederet
Gabriel fulgidus.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostell. s. n. A. — Brev. ms. saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 214 (2 B 2). B. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. C. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. D. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. E.

226. De sancto Gabriele.

Ad Vesperas.

1. Collaudet plebs fidelium
Ex totis suis viribus
Gabrielem egregium,
Regnantem in coelestibus.

2. Danielem hic docuit
Futura mala noscere,
Zachariae exposuit
Ingentem prolem gignere.

3. Sed quia fuit dubius
Et quaerens signum fieri,
Os sibi clausit, satius
Usum post ortum pueri.

4. Post haec salutat dulciter
Ex parte Dei virginem,
Quae sibi credens pleniter
El concepit et hominem.

5. Qui clauso matris utero
Natus, passus, pestiferum
Orcum privavit, Cerbero
Posse tollens damniferum.

6. Laus Deo sit et gloria
Pro Gabriele angelo,
Cujus dulcis memoria
Exaltetur in gloria.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. A. — Brev. Tarraconense imp. Barcinonae 1484. B. — Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. C. — Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. D. — Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. E. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. F. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. G. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. H. — 5, 1 Quasi clausae matris utero CG. — 5, 2 Natus pastus. AF.

227. De sancto Gabriele.

Ad Nocturnum.

1. Exsultet nunc ecclesia,
Gabrielis archangeli
Gratis agens solemnia,
Nihil admittens scandali.

2. Hic est legatus nobilis,
Cujus sancta legatio
Mortis interminabilis
Nobis fuit evasio.

3. Hic fortitudo dicitur,
Qui fortiorem nuntiat
Mariae, per quem vincitur
Satan, quem Orcus cruciat.

4. Omnino iste laudibus
Dignus est et laetitia,
Qui tanta de coelestibus
Nobis fert beneficia.

5. Ergo laudemus propere
Hunc, qui est coeli speculum
Corde, voce et opere
Aspernantes hoc saeculum.

6. Laus Deo sit et gloria
Pro Gabriele angelo,
Cujus dulcis memoria
Exaltetur in gloria.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. A. — Brev. Tarraconense imp. Barcinonae 1484. B. — Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. C. — Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. D. — Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. E. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. F. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. G. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. H. — 1, 1 Exsultent nunc coelestia B; Exsultet coelestis curia H. — 5, 4 Spernentes hoc saeculum ABH. — 6, 4 Exaltetur in coeli solio H.

228. De sancto Gabriele.

In Laudibus.

1. Coetus gaudet coelestium
Gabrielis consortio,
Plaudat et plebs fidelium
Adsitque jubilatio.

2. Ipsum decet solemnitas,
Honor, laus et obsequium,
Per quem nostra calamitas
Celsum capit imperium.

3. Hoc nunciante regia
Virgo concepit filium,
Quo infernorum furia
Grande suffert exitium.

4. Sancti sanctorum unctio
Verbis istius noscitur,
Jerusalem subversio
Et reductus proponitur.

5. Antichristum non tacuit
His venturum, qui omnia
Vastabit, sicut patuit
Ex hujus eloquentia.

6. Laudandus est hic nuntius,
Per quem nostra salvatio
Carnem sumit clementius
Sacri alvi palatio.

7. Laudemus ergo dignius
Hunc legatum, ut audiat
Nostras preces attentius
Et intentos nos faciat.

8. Manus vacent justitiae
Ad laudem tanti nuntii,
Pedes regantur sobrie,
Sensus sit culpae nescius.

9. Laus Deo sit et gloria.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. A. — Brev. Tarraconense imp. Barcinonae 1484. B. — Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. C. — Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. D. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. E. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. F. — Str. 4, 5 und 6 fehlen F. — 5, 1 Ante Christum ABC. — 8, 1 vactet A.

229. De sancto Gabriele.

Ad Vesperas.

1. Summi regis paranymphus
per orbem recolitur,
Qui sublimi ex Olympo
ad virginem mittitur,
Cujus alvo consecrata
verbum caro efficitur.

2. Totus fulgens et decorus
exponit mysterium,
Expavescit virgo sacra,
dum audit oraculum,
Quam archangeli superni
confirmat alloquium.

3. Gloria et honor Deo
usquequo altissimo,
Una patri filioque
paracleto inclito,
Cui laus est et potestas
per immensa saecula.

Brev. Abulense imp. Salmanticae 1551.

230. De sancto Gabriele.

Ad Nocturnum.

1. Hac noctis hora, Gabriel,
Qua pangis altis gloriam
Pacem bonisque nuntias,
Te nos canamus, inclite.

2. Tu Danieli mystica
Arcana pandis plurima,
Futura quae sint posteris,
Hebdomadis haec computans.

3. Tu Zachariae nuntias
Hunc nasciturum filium,
Magnum Johannem, lucifer
Qui Christi foret praevius.

4. Ad virginem tu missus es
Dicturus alta mystica,
Gnatum Dei quae gigneret
Mansura semper integra.

5. Joseph volenti linquere
Sanctam suamque conjugem
Apparuisti proferens,
Plenam fuisse flamine.

6. Summo Deo sit gloria,
Quem laudat omnis angelus,
Ter sanctus est, hunc clamitans,
Qui trinus est et unicus.

Brev. Zamorense imp. 15**.

231. De sancto Gabriele.

Ad Laudes.

1. O Gabriel archangele,
Archangelorum maxime,
Coelestis aulae nuntie,
Princeps poli fortissime.

2. Pastoribus tu gaudium
Annuntias quam maximum:
Est natus infans Bethlehem,
Salvator, inquis, omnium.

3. Qui semper adstans es Deo,
Nostri memor sis, quaesumus,
Pro plebe Christo supplica,
Quae te vocat cum laudibus.

4. Da robur in certamine,
Vincamus hostes Tartari
Et carnis oblectamina
Mundique cuncta prospera.

5. Summo Deo sit gloria.

Brev. Zamorense imp. 15**.

232. De sancto Georgio.

Ad Vesp. et Noct.

1. O miles tu fortissime,
Qui vincis cuncta scelera,
Conserva nos promptissime
Procurans pacis foedera.

2. Georgi strenuissime,
Per cuncta mundi climata
Prece tua sanctissime
Rumpe draconis schismata.

3. Tu suscitator, domine,
Multorum morientium,
In Christi sancto nomine
Turbae reddis viventium.

4. Idolorum fictitia
Mista falsis daemonibus,
Imperatorum vitia
Rumpis tuis sermonibus.

5. In armis fis potentior,
Dum Christi gubernaculis
Potiris, tu decentior
Corruscans et miraculis.

6. Verorum pater militum,
Nos ad tuendum propera,
Fac peccatorum divitum
Nunquam sequamur opera.

7. O sancte, sis exordium
Salutis, donans munera,
Virtutisque primordium,
Servans a diris funera.

8. Gloria tibi, trinitas,
Una cujus essentia
Manetque personalitas
In trina subsistentia.

Brev. Vicense imp. Lugduni 1557.

233. De sancto Georgio.

Ad Laudes.

1. O Christi miles, fortibus
Praeponendus ex debito
Cunctis orbis militibus,
Quos praecellis ex merito.

2. Sequantur te benigniter
Optantes frui termino,
In te fidentes jugiter,
Nam servivisti Domino.

3. Beatus fuit exitus
Tui sacrati corporis,
Christo fuisti deditus
Amore sancti pectoris.

4. In coelorum laetitia
Collocaris perenniter,
Nam hujus cosmi vitia
Superasti viriliter.

5. Sit Deo laus et gloria,
In quo confidunt milites,
Ut laetentur victoria
Coeloque fiant divites.

Brev. Vicense imp. Lugduni 1557.

234. De sancto Geraldo.

Ad Vesperas.

1. Adest dies laetitiae,
In quo Geraldus hodie
Coronatus in aethere
Regno potitur gloriae.

2. Coelorum gaudent agmina
De confessoris gloria,
Qui relinpuens terrestria
Imqetravit coelestia.

3. Confessor Dei inclitus,
Qui diem sui obitus
Praesciverat divinitus
Et revelavit omnibus.

4. Deo Patri sit gloria
Ejusque soli filio
Cum spiritu paraclito
Nunc et per omne saeculum.

Brev. Bracarense imp. Salmanticae 1512. A. — Brev. Bracarense imp. Conimbricae 1634. B.

235. De sancto Geraldo.

Ad Nocturnum.

1. Geraldus, gemma praesulum
Et gaudia sacerdotum,
Qui in sanctorum numero
Assumptus est a Domino.

2. Patronus noster nobilis,
Coeli turbis amabilis,
Geraldus cum laetitia
Hodie intrat in aethera.

3. Ipse pro nobis Domino
Intercedat cum gaudio,
Ut impetremus gratiam
Et a peccatis veniam.

4. Deo patri sit gloria
Ejusque soli filio
Cum spiritu paraclito
Nunc et per omne saeculum.

Brev. Bracarense imp. Salmanticae 1512. A. — Brev. Bracarense imp. Conimbricae 1634. B.

236. De sancto Geraldo.

Ad Laudes.

1. Odor Geraldi tumulo
Refragrat bonus populo,
Ac si esset aromatum,
Ita refulget feretrum.

2. O Bracarensis civitas,
Qua confessoris veritas
Refulget in hoc saeculo
Et coeli gaudet concio.

3. O regnum Portugalliae,
De tanto gaude praesule,
Quem tibi Dei gratia
Sublimavit ad aethera.

4. Sit patri Deo gloria
Ejusque soli filio
Cum spiritu paraclito
Nunc et per omne saeculum.

Brev. Bracarense imp. Salmanticae 1512.

237. De s. Gregorio Ostiensi.

1. Gregorius mirabilis
Adsit nobis exsulibus,
Per omnia laudabilis
Nos sublevet sideribus.

2. Patris jussis obtemperans
Venisti in Hispaniam,
Prospera mundi refutans
Ob pestem locustariam.

3. Tua prece sanctissima
Cuncta fugas incommoda,
Per quam illa nequissima
Fugit pestis per omnia.

4. De tuis sacris ossibus,
Paesul mangne, sanctissime,
Salus datur languentibus
Eos curans promptissime.

5. Qui dum eras in saeculo,
Corde serviebas Deo
Sancto junctus Dominico,
Regis nitens in solio.

6. Unde, pater sanctissime,
Nos de morte perpetua
Salva prece assidua
Per saeculorum saecula.

Tomayo, Martyrol. Hispan. III, 128 mit der Anmerkung: In legendario manuscripto antiquissimo urbis de Torrijo in Celtiberia hocce carminis dimetri Jambici cacometri monumentum legitur. — 5, 2 Femino.

238. De sancta Helena.

Ad Vesperas.

1. Plaudat Christi familia
Helenae grandi gaudio,
Tota fulget ecclesia
Ipsius contubernio.

2. Ex hac laetantur coelici
Deo reddentes gratias,
Atque dotantur Belgici
Hujus nacti reliquias.

3. Hac sanitates tribuit
Deus pie petentibus,
Res perdidas restituit
Hac plene confidentibus.

4. Per istius scrutinium
Crux sancta Christi panditur,
Qua coeli beneficium
Plebs fidelis adsequitur.

5. Ista Judas efficitur
Crucem Christi effodiens,
Conversus et perficitur
Martyr pro Christo moriens.

6. Gloria tibi, Domine,
Qui Helenam magnificas
Et tuo sancto nomine
Totum mundum vivificas.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. A. — Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. B. — Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. C. — Offic. ms. saec. 16. Cod. Semin. Gerunden. 2309. D. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. E. — 2, 3 Belgidi A. — 3, 1 Haec sanitates tribuit AB; Hac sanitates exhibuit D. — 3, 4 Ac plene D.

239. De sancta Helena.

Ad Nocturnum.

1. Jesu, decus fidelium,
Votis fave canentium,
Ut hanc sequamur moribus,
Quam praedicamus vocibus.

2. Haec pura castimonia
Morumque sanctimonia
Post te sequens vestigia,
Subit poli fastigia.

3. Praesta, superna trinitas
Trinaque simplex veritas,
Ut nos reformet castitas,
Regatque fida caritas.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. A. — Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. B. — Brev. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. C. — Offic. ms. saec. 16. Cod. Semin. Gerunden. 2309. D. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. E.

240. De sancta Helena.

In Laudibus.

1. Chorus fidelis hodie
Festum agat insignius
Imperatricis hagiae,
Quam Christus beat sanctius.

2. Haec est Helena rutilis,
Quae fuit orbis domina,
Sublimis, pia, humilis,
Attingens coeli culmina.

3. Proles fuit ecclesiae
Dum vixit mundi stadio,
Exaltans legem gratiae
Ex crucis beneficio.

4. Exstitit sancta, nobilis
Regina haec et optima.
Fide firma, immobilis,
Christum gerens in anima.

5. In Belgica provincia,
Inque Remensi termino
Altum Villare gratia
Helenam fert et gaudio,

6. Gloria tibi, Domine,
Qui Helenam magnificas
Et tuo sancto nomine
Totum mundum vivificas.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. A. — Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. B. — Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen s. n. C. — Offic. ms. saec. 16. Cod. Semin. Gerunden. 2309. D. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. E. — 1, 3 Imperatricis egregiae D. — 1, 4 beata D. — 3, 2 mundi studio A. — 3, 3 regem gratiae D. — 5, 1 In bella provincia B. — 5, 2 In Remensi BDE, In Remanensi A. — 5, 3 Accumulate gratiae A; accumulare gratia BE; accumulari gratia C. — Haut-Villiers, Diöcese Reims. Diese Hymnen sind also vermutlich nicht spanischen Ursprungs, sondern nur herübergenommen.

241. De sancta Helena.

Ad Vesperas.

1. Psallat odis hymnidicis
Christicolarum concio
Festum diei celebris
Spreto corporis otio.

2. Imperatricis Helenae
Sancta paret sedulitas,
Quae pro crucis indagine
Longas lustravit semitas.

3. O quam beata femina,
Virilem gerens animum,
Quae Judaeorum agmina
Traxit ad lucis radium.

4. Judaei Judam timidi
Tradentes, crucis conscium,
Vitam mercantur providi,
Ne subeant supplicium.

5. Crux ab invito quaeritur,
Judas quaesitam invenit,
Defunctus vitae redditur,
Fides Judam circumvenit.

6. Laus patri, nato, flamini,
Decus, honor et gloria,
Cujus fiunt examini
Cuncta simul notoria.

Brev. Caesaraugustanum imp. s. l. et a. (Venetiis 1496). — 5, 1 ab invicto.

242. De sancta Helena.

Ad Nocturnum.

1. Triumphans novis gaudiis
Conjubilat ecclesia
Et militantem praemiis
Prosequitur laetitia.

2. Sollicitudo laudibus
Extollitur in Helenam,
Qua crux devotis mentibus
Christi declarat gloriam.

3. Praedicatur per saeculum
Digna coelesti solio,
Quia retraxit animum
A vanitatis folio.

4. Spreto terreno pulvere
Imperialis culminis
Elegit pauper vivere
Exemplo Christi pauperis.

5. Laus patri, nato, flamini.

Brev. Caesarangustanum imp. s. l. et a. (Venetiis 1496). — 3, 3 Quae retraxit. — 3, 4 lies solio? — 4, 3 pauperem vivere.

243. De sancta Helena.

Ad Laudes.

1. Promat per mundi machinam
Novae laudis laetitia
Imperatricem Helenam
Scandentem ad sublimia.

2. Supernum tenens solium
Preces pro nobis geminet,
Ut Christus omne noxium
Tollat, quod supereminet.

3. Virtutum thesauraria,
Thesaurum servans regium,
A tempestate varia
Hoc protege collegium.

4. Crucis inventrix quaerula,
Per quam salvari quaerimus,
Sis exoratrix sedula,
Suppliciter ut petimus.

5. Laus patri, nato, flamini.

Brev. Caesaraugustanum imp. s. l. et a. (Venetiis 1496).

244. De sancta Helena.

1. Gaude, mater ecclesia,
Gaude de Christi munere,
Laudes in voce varia
Corde promas et opere.

2. Helena nam sanctissima
Per te miranda edidit,
Rite detestans infima
Coeleste regnum subiit.

3. Terreni regis filia
Regi coelesti placuit,
Electum super milia
Quaerens invenit, tenuit.

4. Conjuncta coeli civibus
Vitae potatur flumine,
Divinis vacans laudibus
Lumen videt in lumine.

5. Jam stupet Hierosolyma
Fractis Judaeae ritibus,
Dum per sancta suffragia
Miranda fiunt saeculis:

6. Deo patri sit gloria
Ejusque soli filio
Cum spiritu paraclito
In sempiterna saecula.

Brev. Romanum imp. 15**.

245. De sancto Hieronymo.

Ad Vesperas.

1. Suggerat nobis veniens Olympo
Spiritus flammans meritos, precamur,
Quos tibi festos modulemur hymnos,
Magne patrone.

2. Bina deserti generosa proles,
Hic ibi scribens calamus refloret,
Vox ubi clamans fuerat propheta
Ille Joannes.

3. Sacra solventes tibi supplicamus,
Impetra nobis superare mundum,
Ille qui mundi toties solebas
Vincere pugnas.

4. Hoc damus nomen tibi cardinalis,
Cardines mentis quia tu gubernas,
Cardo, quo nostrae fidei securus
Vertitur axis.

5. Sint patri laudes genitoque summae,
Flamini compar decus atque virtus,
Qui tibi donet ea, quae pro nobis
Posceris unquam.

Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. A. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. B.

246. De sancto Hieronymo.

Ad Nocturnum.

1. Nunc sancte nostra spiritus
Interna tange pectora,
Largire nos Hieronymum
Efferre justis laudibus.

2. Mentis refulget lumine,
Ardore cordis conflagrat,
Illustrat orbis cardines
Divinus iste lucifer.

3. Christi fidem tu protegis,
Adoras et praesepium
Crucemque gestas corpore,
Potiris jam praesentia,

4. Quae vox, quae te, Hieronyme,
Laudare lingua poterit,
Si cuncta felix conspicis,
Quae panderas mysteria.

5. In sanctorum splendoribus
Uni Deo sit gloria,
Hieronymi qui precibus
Det nobis coeli gaudia.

Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. A. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. B.

247. De sancto Hieronymo.

Ad Laudes.

1. Surgimus laudes merito canentes,
Sint procul somni, gloriosa festa
Excitant mentes, animosque tollunt
Gaudia sursum.

2. Antra deserti penetrare certus
Deseris mundum tibi blandientem,
Noveras, quanti vana sint habenda
Nomina mundi.

3. Si juvat fortes aliquos eremus,
Sancta das illis documenta vitae,
Aestimas foenum peritura cuncta,
Angele certe.

4. Te tui servi, venerande praesul,
Adsumus justis precibus rogantes,
Praebeas sanctos retinere mores,
Quos docuisti.

5. Te, Deus simplex pariterque trine,
Laudibus summis veneratur orbis,
Qui jubar tantum radiare mundo
Sic voluisti.

Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. A. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. B.

248. De sancto Hieronymo.

In 2. Vesperis.

1. Exsultent modulis sobria pectora,
Purgatis animis sint nova gaudia,
Magna nam canimus, qua pia possumus
Nostro sacra Hieronymo.

2. Hic primus colitur quatuor amnium,
Quos nobis tribuit fons paradiseus,
Legis qui segetes coelitus irrigat
Manentes ope numinis.

3. Aut flores alii pomave mystica,
Aut nectar referunt sub nuce conditum,
Sed noster stipitem firmiter asserit,
Quo robur ferat arbori.

4. Quantis tu meritis praemia comparas,
Dum vertis fidei sacra volumina,
Convulsis penitus sentibus haeresum
Purgas sancta novalia.

5. Vultus Aethiopis silva perhorruit,
Quae vero latuit, mens erat angeli,
Papae, quam negligis corpus, ut affluas
Aeternis modo fructibus.

6. Te, rerum genitor, poscimus, annue
Quem summis celebrat mundus honoribus,
Nubila tegeas [sic] . . . . . .
Dum nubes tua fulserit.

Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. A. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. B. — 6, 3 hat B treulich nachgedruckt.

249. In Translatione s. Hieronymi.

Ad Vesperas.

1. Hymnum novum decantemus
Modulatis vocibus,
Hieronymum imploremus
Pium patrem, omnibus
Ut adsistat, festinemus
Sinceris affectibus.

2. Mundum totum contemnentem
Ex Stridonis oppido,
Eremumque sitientem
Ex patre Eusebio,
Nobili ex stirpe natum
Confini Pannonio.

3. Verum lumen nostrae vitae
Petentem Hebraicam,
Simul Graecam et Latinam
Linguam et grammaticam,
Victorinum oratorem,
A quo et rhetoricam.

4. Sacrosanctum scripturarum
Abyssalem fluvium
In torrentem quam praeclarum
Auxit et praeconium,
Effundendo rebus planum,
Quod erat tam asperum.

5. Decus, honor Deo patri
Sit ejusque filio
Nec non spiritui sancto,
Doctori eximio,
Quem salvator sublimavit
Sempiterno saeculo.

Brev. ms. FF. S. Hieronymi anni 1463. Cod. Matriten. A. 169. A. — Diurn. ms. FF. S. Hieronymi saec. 15. Cod. S. Ferdinandi Matriten. 13. B. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. C. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. D. — Vgl. Mone III, 338.

250. In Translatione s. Hieronymi.

Ad Nocturnum.

1. Chorus fidelium pangat angelici
Sancti praeconium, magni Hieronymi,
Cultoris eremi, fidelis Domini
Et doctoris eximii.

2. Totum se praebuit Dei obseqio,
Cum mundum renuit dante se monacho,
Quod sibi condidit et suis posteris
Juxta praesepe Domini.

3. Ornatus meritis, dives virtutibus,
Cum suis monachis in die obitus
Colloquens monuit ut non moestitiam
Sed veram gerant gaudium.

4. Regnis coelestibus mundi miseriam
Cum vanis artibus relinquens omnia,
Assumpsit gaudia, aeterna praemia
Per infinita saecula.

5. Ex hoc sit gloria patri et filio,
Laus et latria sancto paraclito,
Ut cum Hieronymo ducant ad patriam,
Ad lucem, quam inhabitant.

Brev. ms. Hieronymitarum anni 1463. Cod. Matriten. A 169 A. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. B. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. C. — 5, 2 Laus ist, wie so häufig, namentlich in spanischen Hymnen, zweisilbig zu nehmen.

251. In Translatione s. Hieronymi.

Ad Laudes.

1. Sanctorum decus praesulum et doctor
Lumen refulgens latebris et auctor
Nostrae salutis, veritatis pastor,
Eremi cultor.

2. Tibi est datum regimen fidele,
Haereses omnes deprimens adhaeres
Sacrae doctrinae, malleus es vere
Haereticorum.

3. Augendo fidem contra infideles
Tu semper idem satagis docere,
Vitae perennis animis manere
Fruitionem.

4. Gloriam mundi spernis contemnendo,
Carnem lascivam punis jejunando,
Nuda et humo conteris cubando,
Felix o doctor.

5. Semper in vita reliqua vivebas,
A viris sanctis caelebs nuncuparis,
Artubus sacris puris sociaris
Gaudiis vitae.

6. Tibi sit patri filioque vero,
Gloria laudis, spiritui sancto,
Qui cum utroque sempiterno Deo
Manet aequalis.

Brev. ms. FF. S. Hieronymi anni 1463. Cod. Matriten. A. 169. A. — Diurn. ms. FF. S. Hieronymi saec. 15. Cod. S. Fernandi Matriten. 13. B. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. C. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. D.

252. In Translatione s. Hieronymi.

In 2. Vesperis.

1. Novum sidus verae lucis
Ex alto divinitus
Refulsit in cunctis locis,
Hieronymus coelitus,
Enodando sonum vocis
Aeternorum ambitus.

2. Ex abysso veritatis
Divini consilii
Auxit lumen caritatis
Et coronam lilii
Stolamque virginitatis,
Aureolam praemii.

3. Sol illuminans obscura
Per omnia prospicit,
Expellendo, quae non pura,
Haereses et abjicit,
Indagando, quae sunt clara,
Veram fidem conficit.

4. Ad locum eremitarum
Ampliavit pariter
Et illuxit, quam praeclarum
Sit amore dulciter,
Quando mundum sibi carum
Contempsit celeriter.

5. Nudam humum amplexando
Ad praesepe Domini
Festinavit, relaxando,
Quae nociva homini,
Bonisque communicando,
Quae conformant lumini.

6. Deo patri laus et honor
Sit et ejus filio,
Pari spiritui sancto,
Doctori eximio,
Qui Hieronymum dotavit
De perenni gaudio.

Brev. ms. Hieronymitarum anni 1463 Cod. Matriten. A 169. A. — Diurn. ms. Ord. S. Hieronymi saec. 15. Cod. S. Fernandi Matriten. 13. B. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. B. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. C.

253. De sancto Hilario.

Ad Vesperas.

1. Hilario pontifici
Laudes refundant populi
Dulcisonis ac vocibus
Hymnos promant uberius.

2. Hilarium ecclesia
Sustollat super aethera,
Doctorem et praecipuum
Agnoscat omne saeculum.

3. Verbi sacrati semina
Sacer benigne proroga,
Ut duplicata foenora
Christi reportent pignora.

4. Hac die lapsis pluribus
Annorum saecli fluxibus
Alta petendo spiritu
Arva beasti artubus.

5. Oramus ergo, pontifex,
Nostrae salutis opifex,
Quod nos in mundi turbine
Tuo firmes munimine.

6. Sacrosacratis precibus
Servis adsis humilibus
Et impetrata venia
Christi dona nos gratia.

7. Dicamus patri gloriam
Cum filio perpetuam,
Vivifico cum spiritu
In saeculorum ambitu.

Brev. ms. Hispanicum saec. 11/12. Cod. Londinen. Add. 30849. — 2, 2 Sustollit. — 3, 3 Et duplicata. — 4, 2 Anoxi saecli. — 5, 3 Quo nos. — 5, 4 Tuos firmes.

254. De sancto Hippolyto.

1. Pangat chorus fidelium
Hippolyti praeconium,
Cujus praestant solemnia
Beata nobis gaudia.

2. Despecta mundi gloria
Suspirat ad coelestia
Iter sequens et meritum,
Deus, tuorum militum.

3. Valeriani rabiem
Confudit et perniciem
Tuo fultus eloquio,
Jesu, nostra redemptio.

4. Tandem devicto Decio
Coronatur martyrio,
Nunc regnat in coelestibus,
Exsultet coelum laudibus.

5. Hujus prece laetificet
Et cor nostrum illuminet,
Locum concedat veniae
Splendor paternae gloriae.

6. Sit laus, decus, potentia,
Honor, virtus et gloria
Patri, nato cum flamine
A solis ortus cardine.

Brev. ms. Vicense saec. 14/15. Cod. Capit. Vicen. CVII. A. — Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. B.

255. De sancto Hippolyto.

1. Mox renatus sacro fonte
mundi cedit vitio
Hippolytus, sepulturam
ministrat Laurentio.

2. Lege Dei eruditus
praesentatur Decio,
Lactatur, cum facultatum
fit ei subtractio.

3. Fide reddit jam vestitum
corporis nudatio,
Probat virum servum Christi
capitis truncatio.

4. Caeditur, nec eum terret
dira verberatio,
Fervet Christi in amore,
cum fit oris fractio.

5. Dum cruentat sanctum ferri
pectinum vexatio
Et per cardos traheretur
equorum supplicio.

Brev. ms. Vicense saec. 14/15. Cod. Capit. Vicen. CVII. A. — Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. B. — 3, 4 capitum B.

256. De sancto Honorato.

Ad Vesperas.

1. Coelestis vox militiae
Concrepet in laetitia,
Cum Honoratus hodie
Honoratur in gloria.

2. Terreni regis filius
Regem coelestem sequitur,
Regni compos alterius,
Cujus opus exsequitur.

3. Hic in profundis tenebris
Patris errorum genitus,
Fide Christi fit celebris
Ex his eductus coelitus.

4. Genus, opes et patriam
Linquens pauper efficitur,
Profectus in Italiam
Sacro fonte renascitur.

5. Sit patri laus et filio
Paraclitoque pariter,
Per quem regnat in solio
Honoratus feliciter.

Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. A. — Brev. Sigenense imp. Caesarangustae 1547. B. — 3, 2 gemitus. A.

257. De sancto Honorato.

Ad Nocturnum.

1. Gaude, mater ecclesia,
Tanto fecunda filio,
Cujus vitae magnalia
Claro sonant praeconio.

2. Jam in aetate tenera
Christi vacans obsequio,
Non recusavit aspera
Cultu projecto regio.

3. In Lirinensi insula
Manus mittens ad fortia
Sub Benedicti regula
Sancta fovet obsequia.

4. Subjectos pater humilis
Sacris informat moribus,
Semper in verbis rutilis
Et clarus in operibus.

5. Sit patri laus et filio.

Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. A. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. B. — 2, 1 Nam in aetate A.

258. De sancto Honorato.

Ad Laudes.

1. O praesul honorabilis
Actu simul et nomine,
Honoratus, vir nobilis
Summo virtutum culmine.

2. Assumptus in pontificem
Manus egenis aperit,
Porro virtutum apicem
Christi servus non deserit.

3. Signa patrantur saepius,
Frequentantur miracula,
Nunc tantae lucis radius
Absconditur sub nebula.

4. O fervor ex incendio
Caritatis in praesule,
Qui captivum pro filio
Se dedit caecae vetulae.

5. Sit patri laus et filio.

Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. A. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. B. — 4, 4 cete vetulae A; senae vetulae B.

259. De sancto Jacobo.

Ad Vesperas.

1. Adest dies laetitiae,
Multis cantanda laudibus,
In quo palma victoriae
Refulget justus Jacobus.

2. Cujus festum solemniter
Chorus noster tripudio
Exsultando concorditer
Solemnizet cum gaudio.

3. Hic est candor perpetuae
Castitatis et lilium,
Hic est contemptor fatuae
Gloriaeque piaculum

4. Mundi hujus et similis
Multum erat in omnibus
Christo Jesu et humilis,
Plenus erat virtutibus.

5. Hic est primus episcopus
Apostolorum omnium,
Justus, pius, pacificus,
Virtutis tenens bravium.

6. Quaesumus, auctor omnium,
In hoc paschali gaudio
Ab omni mortis impetu
Tuum defende populum.

7. Gloria tibi, Domine.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostellani s. n. A. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. B.

260. De sancto Jacobo.

Ad Nocturnum.

1. Hymnum novae laetitiae
Persolvat vocum paritas,
Tollat vultum tristitiae
Pulchrae mentis jucunditas.

2. Hujus in festi gaudio
Christi sancti apostoli,
Quem effugato odio
Amabant omnes populi.

3. Hic est Alphaei Jacobus,
Justus et frater Domini,
Sic dictus ab hominibus
Praelatus omni homini.

4. Sanctitatis ob meritum
Castitatis et lilio
Mundi calcat compositum
Pontificali solio.

5. Panem gustare denegat,
Christi plorans supplicium,
Sed prius videns jubilat
Resurgentis solatium.

6. Quaesumus, auctor omnium,
In hoc paschali gaudio
Ab omni mortis impetu
Tuum defende populum.

7. Gloria tibi, Domine.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compost. s. n. A. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. B. — 3, 3 dictus ab omnibus AB.

261. De sancto Jacobo.

Ad Vesperas.

1. Lux de caelis dux fidelis
Est Jacobus credentium,
Quem dotasti et vocasti
Christe, redemptor omnium.

2. Mundum sprevit et complevit
Corda sequendo filium,
Praedicando et monstrando
Te lucis ante terminum.

3. Christo vixit, mentem fixit
Ad praeceptorum opera,
Et sic vivit, et audivit
Aeterna Christi munera.

4. In exemplum Christi templum
Resplendet in Gallaecia,
Quem honorat et decorat
Aeterna coeli gloria.

5. Iste dignum habet signum,
Apostolus est Jacobus,
Cum corona magna dona,
Exsultet coelum laudibus.

6. Nos ad regnum duc supernum
Quos redemisti pretio,
Fixus ligno crucis signo,
Jesu, nostra redemptio.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostell. s. n. — Brev. Burgense imp. s. l. et a. B. — 6, 2 Quos nos redemisti A; Quo ons redemisti B.

262. De sancto Jacobo.

Ad Nocturnum.

1. Rex aeterne, rex superne
Apostolorum, deitas,
Nobis regna da superna,
O lux, beata trinitas.

2. Regis signa dedit digna
Hic Jacobus cum opere,
Lux accedit, nox recedit
Jam lucis orto sidere.

3. Nobis neces tollant preces
Apostoli piissime
Et ad verum trahant coelum,
Coeli Deus sanctissime.

4. Nos exaudi, preces audi,
Qui es sanctorum gloria,
Pacis dare tu dignare
Beata nobis gaudia.

5. Hic precetur, nobis detur
Sic adhaerere Domino,
Ut vocemur et ornemur
Magno salutis gaudio.

6. Christum ora et implora,
Repulsor hostis callidi,
Ut nos ducat et inducat
Ad coenam agni providi.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit Compostell. s. n. A. — Brev. ms. S. Benedicti Valisoletani saec. 14. Cod. Scorialen. P II 1. B. — Brev. Burgense imp. s. l. et a. C. — 1, 1 Aeterne rex superne AB. — 3, 2 piissima C. — 3, 3 trahe A, trahat B.

263. De sancto Jacobo.

Ad Laudes.

1. Laudes Christi psallant isti,
Qui consequuntur opere
Quem monstravit et donavit
Signum crucis mirabile.

2. Deus pater factus frater
Formam sumendo pauperum,
In qua fortem vincens mortem
Conditor alme siderum.

3. Sic superna stat lucerna
Jacobus apostolicus,
Verba vitae dando rite
Veni, creator spiritus.

4. Tunc ad verum trahet coelum
Rector supernae patriae,
Sic dotavit, quem amavit,
Hymnum canamus gloriae.

5. Fac nos digne te benigne
Mente devota colere,
Ut sis via nobis pia,
Lucis creator optime.

6. Nobis trinam da doctrinam,
Apostole sanctissime,
Ut salvemur et ornemur,
Aeterne rex altissime.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostell. s. n. A. — Brev. Burgense imp. s. l. et a. B. — 3, 2 apostolus AB. — 6, 1 da fehlt A.

264. De sancto Jacobo.

Ad Vesperas.

1. Adest dies sanctissima
Virtute sacra splendida,
Qua Jacobus sanctissimus
Locatur in coelestibus.

2. Hic Christi consanguineus
Ac secretorum conscius,
Sacro duodenario
Praecessit in martyrio.

3. Post mortem in Hispaniam
Missus fit ex prodigio,
Ad deitatis gloriam
Mirae terrae conversio.

4. Ab universis colitur
Ejus miranda fabrica,
Et quod devote petitur,
Fit potestate coelica.

5. Lux et decus Hispaniae,
Christo pro nobis hodie
Funde preces, ut veniam
Consequamur et gloriam.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. — 5, 1 O lux et decus; entweder ist O zu unterdrücken oder Spaniae statt Hispaniae zu lesen.

265. De sancto Jacobo.

Ad Nocturnum.

1. Gaude, felix collegium
Felicis nunc ecclesiae
Et tanti dono gratiae
Solemne des officium.

2. Jerusalem occiditur
Ab Herode sacrilego
Nam Jacobus, ut legitur,
Et Compostellam vehitur.

3. Armentorum silvestrium
Quadriga campo sistitur
Absque ducatu, conditur
Tunc manibus humilium.

4. Lupparia convertitur
Viso tanto miraculo
Et caecitatis vinculo
Soluta luci traditur.

5. Lux et decus Hispaniae.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. — 1, 1 Lauda felix. — 2, 3 velut legitur.

266. De sancto Jacobo.

Ad Laudes.

1. Gaude, mater ecclesia,
Tanti patris praeconiis,
Absit ejus solemniis
Omnis cordis moestitia.

2. Cunctis mari cernentibus
Natus regis submergitur,
Sed a profundo ducitur
Totus plenus conchilibus.

3. Diu celatur fabrica,
Sed stellae clarae visio
Suo praebet indicio
Ejus signa veridica.

4. Hic ad secreta sumitur,
Cum fit transfiguratio.
Johanne, Petro socio,
Cum aedes triplex petitur.

5. A cunctis orbis partibus
Hic Zebedaei filius
Visitatur devotius
Et dona dat petentibus.

6. Hunc deprecemur supplices,
Ut a mundi criminibus
Mundi cum sanctis omnibus
Regnemus semper felices.

7. Lux et decus Hispaniae.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n.

267. De sancto Jacobo.

Ad Vesperas.

1. Hymnus canorus personet
A cordibus fidelium,
Orbisque totus jubilet
Ob Jacobi martyrium.

2. Electus hic apostolus,
Decorus et amabilis,
Velut leonis catulus
Vicit bella certaminis.

3. Natus regali germine,
Bellicosus et inclitus,
Regna mercatus sanguine
Victor fulsit magnificus.

4. Hic primus in apostolis
Triumphans per martyrium,
Primatum tenet nobilis
Apostolorum omnium.

5. Prodigiorum gloria
Orbe toto diffunditur,
Et bellorum victoria
Triumphalis dignoscitur.

6. Apparens in angustia
Regi sancto Remigio,
Occidit multa milia
Paganorum in proelio.

7. Concede, pater luminum,
Ut Jacobi suffragiis
Post hujus vitae terminum
Coeli fruamur gaudiis.

Brev. ms. Hieronymitarum anni 1463. Cod. Matriten. A 169. A. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. B. — Brev. Civitatense imp. 1555. C. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. D. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. E. — 1, 1 canoris ABDCE. — Ad Nocturnum AB.

268. De sancto Jacobo.

Ad Nocturnum.

1. Adesto, sancte Jacobe,
In aethera psallentibus,
Larga daturus munera
Festive te colentibus.

2. Jure te quidem colimus,
O Jacobe sanctissime,
Quem ita Christus Dominus
Magnificat altissime.

3. Claritatis fulgoribus
Miro decore rutilas,
Qui nos pulsis erroribus
Tanto splendore lucidas.

4. Per te fulget Hispania,
Dux Hispanorum inclite,
Paganorum vesania
Dejecta prorsus undique.

5. Tu generoso sanguine
Conjunctus Dei filio,
Polles belli certamine,
Magnificus in proelio.

6. O princeps invictissime,
Singulare praesidium,
Festina, potentissime,
Tuorum in auxilium.

7. Posce robur bellantibus,
Peregrinis solatium,
Salutem aegrotantibus,
Cunctis perenne gaudium.

8. Concede, pater luminum,
Ut Jacobi suffragiis
Post hujus vitae terminum
Coeli fruamur gaudiis.

Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. A. — Brev. Civitatense imp. 1555. B. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. C. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. D. — 3, 2 rutilans D.

269. De sancto Jacobo.

Ad Laudes.

1. Plaudat turba fidelium
Extollendo praeconia
Praecellentis apostoli,
Quo lustratur Hispania.

2. De stirpe Christi Jacobus
Natus regali germine,
Inter magnates inclitus
Refulget alto sanguine.

3. Hic ad secreta saepius
Redemptoris mysteria
Prae ceteris assumptus est
Honoris praeminentia.

4. Transfiguratum Dominum
Vidit beatis oculis
Et agoniae deditum,
Sudantem guttas sanguinis.

5. Euntibus apostolis
Per cuncta mundi climata,
Hic Hispanorum populis
Dat Christi sacra dogmata.

6. Effuso tandem sanguine,
Caesus Herodis gladio,
Apostolorum agmine
Primus fulsit martyrio.

7. Cujus corpus divinitus
Post immane supplicium
Hispaniae donatum est
In patriae praesidium.

8. Concede, pater luminum,
Ut Jacobi suffragiis
Post hujus vitae terminum
Coeli fruamur gaudiis.

Brev. ms. FF. S. Hieronymi anni 1463. Cod. Matriten. A 169. A. — Diurn. ms. FF. S. Hieronymi saec. 15. Cod. S. Fernandi Matriten. 13. B. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. C. — Brev. Civitatense imp. 1555. D. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. E. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. F. — Ad Vesperas AB.

270. De sancto Jacobo.

Ad Vesp. et Noct.

1. Festum colamus Jacobi,
Apostoli sanctissimi,
Fratris Johannis, strenui
Factoris evangelii.

2. Qui visitat Samariam,
Gentem simul Judaicam,
Hostes malignos comprimens
Fidemque sanam imprimens.

3. Dat locum et hospitium
Christo piarum mentium,
Dum reparat virtutibus
Et parat lumen cordibus.

4. Sic verum dogma creditur,
Sic verum lumen oritur,
Quia splendet miraculis
Lucens lucerna populis.

5. Nos quoque tuos adjuva
Et ad superna subleva,
Ut tuis almis precibus
Jungamur in coelestibus.

6. Sit trinitati pariter
Et unitati jugiter
Honor, decus et gloria
Per infinita saecula.

Brev. ms. Romano-Francisc. saec. 15. Cod. Univ. Valent. 90—4—35.

271. De sancto Jacobo.

Ad Laudes.

1. Parata poli praemia,
Quibus potitur Jacobus,
Plaudentes cum laetitia,
Laetis canamus mentibus.

2. Hispanorum quem principem
Sancta novit ecclesia,
Illis dum praebet regimen
Panditque coeli lumina.

3. Dirus Herodis gladius
Talem funestat apicem,
Nunc ejus almus spiritus
Regem regit et principem.

4. Orbis extrema jubilant
Sub nostro polo arctico,
Remotae plebes visitant,
Coeli replentur gaudio.

5. Sit trinitati pariter.

Brev. ms. Romano-Francisc. saec. 15. Cod. Univ. Valentin. 90—4—35. — 1, 1 Patrata. — 3, 1 Herodes. — 3, 2 funestat gladius. — 4, 3 plebs.

272. De sancto Jacobo.

Ad Vesperas.

1. Luce micans purpurea
Dies illuxit rosea,
Quae de virtute sanguinis
Sumit augmentum luminis.

2. Effudit orbem radio
Pia Jacobi passio,
Qui de spina Judaica
Rosa prorupit coelica.

3. Clara parentum serie
Affinis regi gloriae,
Pro quo carnis subsidia,
Patrem liquit et retia.

4. Apostolatus culmine
Justo fundatus ordine,
Vidit in Christi facie
Coelestis formam gloriae.

5. Rore benigni spiritus
Inebriatus coelitus,
Hermogenis praestigia
Verbi solvit potentia.

6. Herodis cruda rabie
Decapitatus hodie
Per calicem martyrii
Coronam sumpsit bravii.

7. Aeterni pater filii
Cum spiritu solatii
Nos Jacobi suffragio
Coeli reponat solio.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. A. — Diurn. ms. Legionense saec. 15. Cod. Capit. Legionen. 36. B. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. C. — Brev. Calagurritanum et Jaccense imp. Lucronii 1534. D.

273. De sancto Jacobo.

Ad Nocturnum.

1. Fulget dies victoriae,
Quo Jacobus, flos gratiae,
Confessus natum virginis
Statum deponit hominis.

2. Gallilaeus indigena,
Civis coeli, non advena,
Dans Moysi repudium
Transit ad evangelium.

3. Liquit rerum substantiam,
Patrem, rete, naviculam,
Apostolatus pondere
Christi dotandus munere.

4. Hunc primum ex apostolis
Dum dissentit a dyscolis,
Furens Herodes gladio
Tulit e mundi stadio.

5. Plus quantitate pretii
Sumpsit in fructum praemii,
Nam quod simplum mors abstulit,
Centuplum merces reddidit.

6. Sit laus aeterno numini,
Patri, natoque flamini,
Qui per Jacobi gratiam
Culpae det nobis veniam.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. B. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1534. C.

274. In Translatione s. Jacobi.

Ad Vesperas.

1. Adest dies laetitiae,
Beatus in quo Jacobus
Terris datur Hispaniae
Dux et patronus inclitus.

2. Qui post Christi supplicium
Primus passus prae ceteris,
Apostolis indicium
Coeli dedit itineris.

3. Cujus corpus discipuli
Nocte levantes media
Profani metu populi
Petunt Joppe praesidia.

4. Navis parata mittitur
Illis a Deo marium,
Corpus in ea ducitur
Per maris longum spatium.

5. Post dies septem Iriae
Portum intrantes gaudio
Magno coelesti curiae
Laudes cantant tripudio.

6. Ubi multa miracula
Ostenduntur divinitus,
Corpus ardens ut facula
Fulgore fulget coelitus.

7. Gloria tibi, Domine.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostell. s. n. A. — Brev. ms. S. Benedicti Valisoletani saec. 14. Cod. Scorialen. P II 1. B. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. C. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9 D. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. E. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. F. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. G. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. H. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. I. — Brev. Placentinum imp. Venetiis 1503. K. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. L. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. M. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. N. — Brev. Granatense imp. Granatae 1544. O. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. P. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. Q. — 1, 3 Terrae P. — 2, 4 Coelum K. — 3, 4 Joppem AQ, Joppen K. — 5, 1 Yriae Q, Hiriae KP. — 6, 1 Ibi multa K.

275. In Translatione s. Jacobi.

Ad Nocturnum.

1. Gaude, felix Hispania
Lactis exsultans mentibus
Tui ducis solemnia
Dignis cantando laudibus.

2. Hic et ille magnificus
Miles potens certamine
Primus palma glorificus
Apostolorum agmine.

3 Qui post mortis sententiam
Navi deductus Iriae
Tibi dedit notitiam
Magnae coelestis curiae.

4. Ut reprobares idola
Cum omnibus piaculis
Jam fide facta credula
Multis visis miraculis.

5. Gloria tibi, Domine.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostell. s. n. A. — Brev. ms. S. Benedicti Valisoletani saec. 14. Cod. Scorialen. P II 1. B. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. C. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. D. — Brev. ms. FF. S. Hieronymi anni 1463. Cod. Matriten. A 169. E. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. F. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. G. — Brev. Tole-

tanum imp. Hispali 1493. H. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. I. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. K. — Brev. Placentinum imp. Venetiis 1503. L. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. M. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. N. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. O. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. P. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. Q. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. R. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. S. — 1, 3 dulcis solemnia L. — 4, 1 reprobaret L. — EPR lassen nach Str. 4 folgen:

Tu, Compostella, maxime
Resulta magno jubilo
Quae digna tanto pignore
Refulges mundi circulo,

an welche Strophe sich dann Str. 4 des folgenden Hymnus und die Doxologie anschliefsen. Der Reim läfst diese Strophe mit Sicherheit als späteres Einschiebsel erkennen.

276. In Translatione s. Jacobi.

Ad Laudes.

1. Nam draco magnus rumpitur
Percussus a discipulis,
Signo crucis obsequitur
Turba bovm horribilis.

2. Caemento pons dissolvitur,
Turbae merguntur flumine,
Fera matrona vincitur
Christi suscepto nomine.

3. Corpusque statim conditur
Diversis aromatibus
Et Compostellam ducitur
Psalmis, hymnis coelestibus.

4. Ubi sepultum tumulo
Multis fulgens prodigiis
Virtutis, vitae pabulo
Nos regit et praesidiis.

5. Gloria tibi, Domine.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit Compostell. s. n. A. — Brev. ms. S. Benedicti Valisoletani saec. 14. Cod. Scorialen. P II 1. B. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. C. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. D. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. E. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. F. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. G. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. H. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. I. — Brev. Placentinum imp. Venetiis 1503. K. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. L. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. M. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. N. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. O. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. P. — 1, 2 discipulo K. — 2, 3 Fera materna K. — 3, 3 Compostellae K. — 4, 1 Ibi FGO. — 4, 3 Virtutibus K. — 4, 4 Nos regens praesidiis K. — Dieser Hymnus ist selbstverständlich nur ein Teil (divisio) des vorhergehenden.

277. De sancto Jacobo.

Ad Vesperas.

1. Exsultet nostra concio
Aeterni patris filio,
Vocisque modulatio
Canat hymnum cum gaudio.

2. Jacobi natalitia
Colamus cum lactitia,
Qui ligavit daemonia
Pro Phileti injuria.

3. Apostolorum omnium
Veritatem sequentium
Primus subit martyrium
Coeleste scandens solium.

4. Hierusalem sententia
Capite plexus impia
Compostellae per maria
Dantur ejus residua.

5. O Jacobe, pastor pie,
Consolator ecclesiae,
Regem appella gloriae,
Ut nos audiat hodie.

Psalt. ms. Oculense saec. 14. Cod. Arch. Nat. Matriten. B. 3—4. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. B. — Brev. ms. Oculense saec. 14. Cod. Matriten. A 175. C. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. D. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. E. — Brev. ms. Toletanum saec. $^{14}/_{15}$. Cod. Univ. Matriten. 48 (92—1). F. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. G. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. H. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. I. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. K. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. L. — Brev. Ord. S. Jacobi de Spata imp. Legione 1532. M. — Brev. Abulense imp. Salmanticae 1551. N. — 3, 3 Primis III. — 4, 4 residia HI, diese Form würde allerdings durch die sonst peinlich beachtete Reinheit des Reims gefordert. — Str. 5 fehlt B. — Nach Str. 5 schieben AC ein:

Ut supplices exaudias
Pacemque omnem conferas,
Semper fideles protegas
Tu, qui es vera trinitas.

Ein Blick auf die Reimverhältnisse wird jedem klar machen, dafs diese Strophe spätere Zuthat ist. Sie ist in der That dem folgenden Liede entlehnt.

278. De sancto Jacobo.

Ad Nocturnum.

1. Hujus diei gratia
Det, Christe, mundo gaudia,
Qua junctus est coelestibus
Frater Johannis Jacobus.

2. Qui te vocantem litore
Prompto secutus pectore
In navi patrem liquerat
Et cuncta, quae possederat.

3. Vivens adhuc in corpore
Formam conspexit gloria,
Qua te post finem saeculi
Lucis videbunt filii.

4. Fundendo pro te sanguinem
Idem bibebat calicem,
Quem tu gustabas, hostia,
Nostae salutis gratia.

5. Ut supplices exaudias.

Psalt. ms. Oculense saec. 14. Cod Arch. Nat. Matriten. B 3—4. A. — Brev. ms. Oculense saec. 14. Cod. Matriten. A 175. B. — Brev. ms. Valentinum anni 1420. Cod. Parisin. (Arsen.) 105. C. — Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. D. — Brev. Ord. S. Jacobi imp. Legione 1532. E. — Dieser und der folgende Hymnus bilden nur ein Lied, das man bei Mone III, 104 u. f. vgl. Da dasselbe im mozarabischen Ritus nicht vorkommt, aber älter ist als die Einführung des römischen Breviers in Spanien, so ist spanische Herkunft desselben ausgeschlossen. Seiner weiten Verbreitung wegen mag es indes immerhin hier einen Platz finden.

279. De sancto Jacobo.

Ad Laudes.

1. Hic judicandis ovibus
Te, judex, agnoscentibus,
Summo qui fulsit merito,
Sit pius in judicio.

2. Illius sacris precibus
Absolve nos erroribus,
Stantes, ne cadant, robora,
Lapsos, ut surgant, adjuva.

3. Apostoli qui nomine
Haec festa colunt hodie
Solemnitate coelibum
Intersint in perpetuum.

4. Ut supplices exaudias
Pacemque omnem conferas,
Fideles semper protegas,
Tu qui es vera unitas.

Psalt. ms. Oculense saec. 14. Cod. Arch. Nat. Matriten. B 3—4. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. B. — Brev. ms. Oculense saec. 14. Cod. Matriten. A 175. C. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. D. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. E. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Univ. Matriten. 48 (92—1). F. — Brev. ms. Valentinum anni 1420. Cod. Parisin. (Arsen.) 105. G. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. H. — Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. I. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. K. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1492. L. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. M. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. N. — Brev. Ord. S. Jacobi de Spata imp. Legione 1532. O. — 1, 1 Sic judicandis G; Sis judicandis AC; Hic vendicandis GO. — 1, 2 Et judex KL. — 1, 3 Sumit qui ABCKL; Morte qui fulsit G. — 1, 4 Adsit post in B; Et sic post in AC; Salus in judicio G. — 2, 1 In his sacratis precibus KL. — 3, 1 Apostole B; Et populi qui AC; Ut populi qui G. — 3, 3 colibrum B. — 4, 1 Et supplices GI; die ganze Str. lautet in KL:

Ut supplices exaudias
Pacem cunctis et conferas,
Omnes fideles te, Deus,
Collaudent, sancta trinitas.

Dieser Hymnus ist selbstredend nur ein Teil des vorhergehenden und gilt auch von ihm das dort Bemerkte. Die Zuteilung dieser drei Hymnen zu den verschiedenen Tageszeiten ist schwankend.

280. De sancto Jacobo.

Ad Vesperas.

1. Gens cuncta credens symbolum
Laetetur per apostolum
Jacobum, cum laetitia
Gratuletur Hispania.

2. Adest dies sanctissima,
Christianis laetissima,
Qua Jacobus virtutibus
Locatur in coelestibus.

3. Resurrexit vir Gallicus,
Parentum natus unicus,
Sancti Jacobi precibus,
Meritis ac virtutibus.

4. Suspensus vir Teutonicus
Procurans hospes iniquus
Et Tolosae suspenditur,
Mortuus vivus redditur.

5. Iniquus hospes rapuit,
Acs Pictavi retinuit,
Hic mortem ob hoc incidit,
Pampilonunae accidit.

6. Animal accomodavit,
Huic mortem praenuntiavit,
Apostolus disparuit,
Et animal evanuit.

7. Sit laus patri ingenito
Et natoque paraclito,
Atque Jacobi precibus
Coeli jungamur civibus.

Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. Mel.: In coelesti collegio.

281. De sancto Jacobo.

Ad Nocturnum.

1. Miles Christi piissime,
Jacobe invictissime,
Lux Hispaniae nosceris,
Succurre nobis miseris.

2. Esto pius exsulibus,
Nobis ad te clamantibus
Nocte atque diluculo,
Viae mortis periculo.

3. Laureatus martyrio
Es primus in consortio
Apostolorum omnium,
Tu sis nobis praesidium.

4. Grandis pugnator bellicus
Et decor apostolicus,
Tuis orationibus
Nos subleva sideribus.

5. Adesto nostris precibus,
Qui caremus virtutibus,
Offerque summo praesidi
Devotas laudes populi.

6. Regem regum expostula
Rogando prece sedula,
Quod nos ad locum subvehat,
In quo lux lucis luceat.

7. Sit laus patri ingenito.

Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. — 4, 2 Et decus apostolicus. — 6, 1 regum postula. — Mel.: In coelesti collegio mit geringen Varianten.

282. De sancto Jacobo.

Ad Laudes.

1. Gaude, miles bone,
Victor in agone,
Vincis inimicos
Et juvas amicos.

2. Adjutor multorum
Duxque Hispanorum,
Fortis debellator,
Virtutum amator.

3. Reis vincla frange,
Lumen caecis dona,
Deum verum posce
Cunctis cuncta bona.

4. Sumat preces per te
Gratas, culpas mundet
Jam transactas Deus,
Creator omnium.

Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. — 2, 2 Dux Hispanorum. — Nach Str. 4 folgt noch der Anfang der Doxologie: Sit laus patri ingenito, die indes nicht zu diesem Hymnus pafst.

283. De sancto Jacobo.

In Vesp. et Laud.

1. Hymnos chorus cum modulo
Noster decantet sedulo
Patrono benignissimo,
Jacobo sacratissimo.

2. Qui Zebedaeo genitus,
Illum relinquens penitus,
Dimissis navi, retibus
Adhaeret Christo coelitus.

3. A Deo constitutur
Apostolus, quem sequitur
Multa miranda faciens
Jacobus prudens, patiens.

4. Frater ejus amabilis,
Johannes venerabilis
Fit insimul discipulus,
Redemptoris apostolus.

5. Ambo ferant ad Dominum
Nos mundos sorde criminum,
Cum sanctis in coelestibus
Digne fruamur vestibus.

6. Unus in trino nomine
Deus existens, Domine,
Da nobis apta petere,
Quae optamus in aethere.

Brev. Placentinum imp. Venetiis 1503. A. — Brev. Salmanticense imp. Salmanticae 1541. B. — 1, 1 Hymnum B. — 6, 1 Unum in trino B.

284. De sancto Jacobo.

Ad Nocturnum.

1. Hispaniarum gloria,
Salus atque victoria,
Jacobe beatissime,
Nos audias piissime.

2. Confer aegris remedium
Miserisque praesidium,
Ne valeat deprimere
Antiquae virus viperae.

3. Mentes pie credentium,
Tua prospicientium,
Sancte, devota limina
Nulla perturbent crimina.

4. Cum fratre tuo poscimus
Johanne, quem cognoscimus,
Tecum sedere supplica
Pro nobis et purifica.

5. Apostoli, precamini,
Deum meum rogamini,
Qui nobiscum Christicolas
Terrarum jungat incolas.

6. Unus in trino nomine
Deus exsistens, Domine,
Da nobis apta petere,
Quae optamus in aethere.

Brev. Placentinum imp. Venetiis 1503. A. — Brev. Salmanticense imp. Salmanticae 1541. B. — 2, 1 Confer ignis remedium B. — 2, 4 Fraus antiquae viperae A; Fraudis virus viperae B. — 4, 4 nobis et preifica. B. — 6, 1 Unum in trino B.

285. De sancto Jacobo.

Ad Nocturnum.

1. Jacobe, ductor inclite,
Hispani rector climatis,
Clare patrone patriae,
Summum decus Iberiae.

2. Cujus beatis oculis
Fulgens Christus apparuit,
Suam viventis gloriam
Videre qui te voluit.

3. Signa surgentis fidei
Iberis vivens intulit
Et laureatum sanguine
Eisdem corpus reddidit.

4. Plebem commissam protege,
Stantem, ne cadat, robora,
Nulla formidet hostium
Arma sub tuo tegmine.

5. Sit laus paterno numini,
Sit nato decus unico,
Sacro sit honor flamini
In saeculum a saeculo.

Brev. Abulense imp. Salmanticae 1551.

THE INSTITUTE OF MEDIAEVAL STUDIES
ST. MICHAEL'S
COLLEGE

286. De sancto Jacobo.

Ad Vesperas.

1. Cum tuas pleno canit ore laudes
Turba sacratam coiens in aedem,
Obrutas taetris, Iacobe, culpis
Erige mentes.

2. Fratre dum quondam socio laborum
Finderes cymba fluitante pontum,
Inter undosas sinuosa moles
Retia jactans,

3. En, ait, fratres, hominum redemptor,
Nunc dico promptis animis adeste,
Ite post nostros, mora nulla, gressus,
Linquite lina.

4. Hactenus pisces tenues secuti
Arte, sed posthac homines petetis,
Hic mihi ex vobis studium probatur
Saecla novanti.

5. Nomen hinc cuncti celebrent perenne
Patris ac nati, celebrent et almi
Spiritus, unum quibus est cacumen,
Una potestas.

Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. A. — Brev. S. Benedicti Valisoletani imp. Valisoleti 1538. B.

287. De sancto Jacobo.

Ad Nocturnum.

1. Hinc fides verbis sequitur sacroque
Magnus accedens operi minister
Sorte tellurem renovare cultu
Sumis Iberam.

2. Tu quoque excellens ad opus vocatus
Testis adsistis celeber videsque,
Christus ut fulsit radians in alto
Vertice montis.

3. Nec minus fervens patriis in agris
Vertis ad Christi populos ovile,
Arte depellis magica Philetum
Hermogenemque.

4. Accipit vitae spolium caducae
Dirus Herodes feriens securi,
Dum putat saeva populis placere
Caede tyrannus.

5. Nomen hinc cuncti celebrent perenne
Patris ac nati, celebrent et almi
Spiritus, unum quibus est cacumen,
Una potestas.

Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. A. — Brev. S. Benedicti Valisoletani imp. Valisoleti 1538. B.

288. De sancto Jacobo.

Ad Laudes.

1. Luce privatum vegetando corpus
Fertur a caris sociis per aequor,
Non gubernaclo moderante cursus
Arte nec ulla.

2. Sed Dei nutu ratis ex Ioppe
Prodiens solem petiit cadentem
Atque Gallaecis pelagus per ingens
Appulit oris.

3. Quid feram, quantis rutilare signis
Coepit, ut litus tetigit repostum,
Sponte conscisso patuit sepulchro
Saxea rupes.

4. Sponte te Christi coluere turmae,
Sponte Maurorum timuere gentes,
Sponte felicis celebrant patroni
Nomen Iberi.

5. Nomen hinc cuncti celebrent perenne,
Patris ac nati celebrent et almi
Spiritus, unum quibus est cacumen,
Una potestas.

Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. A. — Brev. S. Benedicti Valisoletani imp. Valisoleti 1538. B.

289. De sancto Ildefonso.

Ad Vesperas.

1. Celsi confessoris
Festum venerandum
Nobis, ut est moris,
Adest celebrandum.

2. Laudibus canoris
Nobis est instandum,
Debitum honoris
Ildefonso dandum.

3. Urbs Toleti, gaude,
Prole gloriosa,
Tanti patris laude
Ubique famosa.

4. Patrono et plaude,
Urbs imperiosa,
Et prae cundis aude
Esse speciosa.

5. Ildefonse, tuos
Juva prece pia,
Fac, ut juvet suos
Nos virgo Maria.

6. Ildefonsi Christe
Decus, tuae laudi
Instat chorus iste,
Pie hunc exaudi.

7. Sit laus patri, decus
Nato, par his unus
Spiritus, his aequus,
Ferat ut his munus.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. A. — Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. B. — Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. C. — Brev. ms. Franciscan. Hispan. saec. 15/16. Cod. Parisin. 1064. D. — Sanctorale ms. Franciscan. saec. 15. Cod. S. Isidori Matriten. III 1—89. E. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Univers. Matriten. 48 (92—1) F. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 714 (2C5). G. — Brev. ms. saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 214 (2B2) H. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. I. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. K. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. L. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. M. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. N. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. O. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. P. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. Q. — Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. R. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. S. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. T. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. U. — Amador de los Rios II, 359 ist der Meinung, der Hymnus sei um 1302 verfafst, in welchem Jahre das Fest des hl. Ildephons in den Kalender aufgenommen, da es Can. XI des Konzils von Peñafiel heifst: „Statuimus et ordinamus, ut per totam Toletanam provinciam ejus festivitas tamquam praecipua seu duplici officio solemniter celebretur.“ Ist diese Annahme richtig, so ist sie es natürlich auch rücksichtlich des folgenden Hymnus sowie des ganzen zugehörigen Officiums.

290. De sancto Ildefonso.

Ad Nocturnum.

1. Laude devota hymnos decantemus
Et mente tota festum celebremus,
Intima vota Ildefonso demus,
Urbis patrono.

2. Hinc ut remota, per hunc supplicemus,
Culparum nota, dignas Deo demus
Laudes et tota mente jubilemus
Musicae tono.

3. Stirpe nitenti Ildefonsus natus,
Aevo surgenti moribus ornatus,
Omnipotenti fuit adoptatus
Electione.

4. Urbi potenti Eugenius datus
Praesul, ingenti fama decoratus,
Adolescenti fida est praelatus
Correptione.

5. Mente agnina paret hic docenti
Doctor doctrina fructum jam ferenti,
Hunc disciplina frater eminenti
Censet struendum.

6. Deitas trina unaque, da genti
Nunc matutina vota persolventi,
Ut vis divina adsistat credenti
Ad dirigendum.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. A. — Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. B. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. C. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. D. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 714 (2 C 5). E. — Brev. ms. saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 214 (2 B 2). F. — Brev. ms. Toletanum saec. 14/15. Cod. Univ. Matriten. 48 (92—1). G. — Brev. ms. Franciscan. Hispan. saec. 15/16. Cod. Parisin. 1064. H. — Sanct. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. S. Isidori Matriten III 1—89. I. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. K. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. L. — Brev. ms. Toletanum imp. Hispali 1493. M. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. N. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. O. — Brev. Toletanum imp Venetiis 1506. P. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. Q. — Brev. Ord. S. Jacobi de Spata imp. Legione 1532. R. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. S. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. T. — Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. U. — 1, 2 celebramus B. — 2, 1 Huic ut B. — 2, 2 Culparum vota BH. — 4, 1 Urbi polenti BLM; Ubi potenti T.

291. De sancto Ildefonso.

Ad Nocturnum.

1. Christe, salus credentium,
Certa corona praesulum,
Qui in hac valle caliginis
Nos tua luce dirigis.

2. Sacri confessoris diem
Laudibus reddit celebrem
Ildefonsi plebs devota,
Cujus, Deus, sume vota.

3. Toletana urbs fidelis,
Hoc antistite tam felix,
Summe gaude, grande munus
Tibi dedit trinus unus.

4. Summa laus sit patri semper,
Nato quem virginis venter
Clausit, spirituique sancto,
Quam et tribus uni tanto.

Brev. Toletanum. imp. Hispali 1493. A. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. B. — Verfasser des Hymnus ist nach A Alphonsus Ortiz.

292. De sancto Ildefonso.

Ad Laudes.

1. Gloriae decus, domine Ildefonse,
Cui patent coeli, beatorum sanctae
Regiae sedes, meritis opimis,
Suscipe vota.

2. Clarior quanto micat sol in astris,
Inter doctores tua lux refulget,
Qui Dei pandis semitas et aulam
Regis Olympi.

3. Summae doctrinae meritisque macte,
Virginem sanctam, miseris clementem,
Laudibus dignis celebrasti, puram
Credat ut orbis.

4. Praepotens almae matris ac defensor
Regis aeterni, sapienter olim
Presseras ora impia latrantum
Contra Mariam.

5. Te infula sacris manibus decorans
Angelum turmis, animis beatis
Virginem virgo comitata vestit,
O decus alme!

6. Sit honor patri pariterque nato,
Spiritui sancto decus, unus idem,
Cujus in sanctis resonemus omnes
Carmina laudis.

Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. A. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. B. — Brev. Ord. S. Jacobi de Spata imp. Legione 1532. C. — 1, 1 Domini C. — Verfasser ist nach A Alphonsus Ortiz.

293. De sancto Ildefonso.

Ad Vesperas.

1. Hic pater confessor,
Sanctus Illefonsus,
Noster intercessor,
Qui fuit absconsus
Temporis sub mora
Nobili Zamora,
Hic meruit digne
Canere benigne:
Ave maris stella.

2. Hic enim pudicus,
Sobrius et castus,
Fidelis amicus,
Ab amore pastus
Beatae Mariae,
Qui Sabbati die
Festum celebrabat,
In quo decantabat
Et: Quem, terra, pontus.

3. Hic laudator felix
Laudibus honeste
Reginam in caelis
Laudavit, quae feste
De Dei thesauro
Contexta de auro
Istum decoravit,
Qui et decantavit
Et: O gloriosa.

4. O sacer amice
Genitricis Dei,
Cum hac genitrice
Supplicantes ei
Conserva benignos
Nos et sic fac dignos,
Quod digne vivamus
Et digne dicamus:
Memento salutis.

5. Gloria sit nato,
Ingenito patri,
Flamini beato
Et decus sit matri,
Templo trinitatis,
Cum sanctis beatis,
Et nobis sit vita
Cum eis unita
Per saecula cuncta.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren s. n. — An zwei Stellen. — 1, 2 fehlt einmal das Wort Sanctus.

294. De sancto Ildefonso.

Ad Nocturnum.

1. Pange, polis Zamorensis,
Tibi est a Deo datus
Ensis olim in offensis
Illefonsus, vir beatus,
Qui te nimium decorat
Et tam pro te quam pro tuis
Urbs beata, digna laude,
Tamquam filiis pro suis,
Unde exsulta et gaude,
Jugi prece Deum orat.

2. Quem Toletum misit tibi,
Metropolis benedicta,
In suum elegit sibi
Dei mater in hac vita
Ad cantandas sibi laudes.
Quas frequenter in hac luce
Quia sibi decantavit,
Totus manet ea duce
Fructu fruens, quem speravit
Sanctus hic, cui congaudes.

3. Dulci quia melodia
Saepe decantavit ei,
Dilexit eum Maria,
Stella maris, mater Dei,
Labentium opificis.
In signum dilectionis
Haec lilium convallium
Vasque benedictionis
Submisit ei pallium,
Sed ad usum pontificis.

4. Cum patre consolatorem
Natumque simul laudantes
Precemur hunc confessorem,
Ut nos in coelum laetantes
Perducat suis precibus,
Et ut queamus dignius
Illuc felices tendere,
Dignetur Dei filius
Nos expiatos reddere
A peccatorum faecibus.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. — An zwei Stellen A und B. — 2, 9 Fructum fruens AB. — 3, 1 Dulcique melodia AB. — 4, 4 sqq. weggerissen A.

295. De sancto Ildefonso.

Ad Laudes.

1. Pande, pastor egregie,
Qui fuit, qui nostris oris
Advenit sub effigie
Supplicissimi pastoris
Sacerdoti reverendo.
Dicens tua fore ossa
In sepulchro non inani,
Haud longe nimis a fossa
Confessoris Attilani,
Pede locum ostendendo.

2. Fertur etiam dixisse,
Post talem ostensionem
Per te, pater, percussise
Hunc locum per visionem
Virga, quam manu tenebas.
Temporis sub nube taetri
Hunc Zamoram perduxisti
Ac de his beati Petri
Basilica instruxisti,
Ubi latens quiescebas.

3. O felix nuntiatio,
Nuntiationi Christi.
Ut pulchra dictat ratio,
Non absimilis fuisti
Eo, quia opilio
In Bethlehem Christum fore,
Ildefonsum et Zamorae,
Praedixit per paraclitum,
Cui cedat ad placitum,
Oramus, haec opinio.

4. Tuam per inventionem
Largam benedictionem
Consequi ut valeamus,
Te clementer exoramus,
O confessor benedicte
. . . . . .
. . . . . .
Et ut sedulus erector
Lapsorum sis et protector
Civitatis antedictae.

5. Illam pulsa pia prece,
Quae te coelitus contexit,
Immolatum pro vervece
Suo utero evexit,
Sellam maris Mariam,
Ut in coeli palatium,
Ubi manet nihil triste
Sed perenne solatium
Viget, tendat chorus iste
Illa dante sibi viam.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. — An zwei Stellen A und B. — 1, 2 Qui fuit nostris A. — 1, 4 Supplicissimi AB; lies simplicissimi? — 1, 8 Aut longe AB. — 3, 2 Nuntiatio B. — 3, 5 Eo quod AB. — 4, 1 Quam per AB. — 4, 6 sq. fehlen A; die ganze Halb-Strophe fehlt B.

296. In Inventione s. Ildefonsi.

Ad Vesperas.

1. Ecce, quem Christi genitrix amavit,
Ecce, quem coeli retinent beatum,
Cujus in templo retinet Zamora
Condita membra!

2. Ecce, lux mundi fidei corruscans,
Gemma Toleti decorans Iberos,
Quem Zamorenses celebrant patronum
Ossa tenentes.

3. Ecce, defensor Mariae pudoris,
Haeresum sectas reprimens nefandas,
Ante, post, semper docuit manere
Inviolatam.

4. Ecce, quem virgo trabea decorat,
Quam Dei turba tulit ex Olympo,
Cujus est factus celebris sacerdos
Festa sacrando.

5. Ecce mirandum, Leocada surgens
Clamat ex tumba dominam polorum,
Hujus in terris meritisque vita
Vivere castam.

6. Qui regit cosmi fabricamque coelos
Gyrat immotus, pater estque gnatus,
Flamen, est trinus Deus unus ante
Saecula semper.

Brev. Zamoranum imp. 15**.

297. In Inventione s. Ildefonsi.

Ad Nocturnum.

1. Ecce, nunc tempus mediantis umbrae,
Quo David jussit Domino fateri,
Nunc ad Alfonsi memoranda gesta
Surgite, fratres!

2. Ecce, quem virgo fore nasciturum
Nuntiat matri, radians in orbem
Sidus Hispanum, tenebras repellens
Hespericorum.

3. Ecce, quem patres genuere clari,
Ecce, quem sancti docuere patres,
Praesulum princeps, Isidorus almus
Eugeniusque.

4. Ecce, quem virtus puerum decorat,
Candidi vultus gravitas verenda,
Coelibem semper sine labe vitam
Hic adamavit.

5. Qui regit cosmi fabricamque coelos
Gyrat immotus, pater atque gnatus,
Flamen, est trinus Deus unus ante
Saecula semper.

Brev. Zamoranum imp. 15**.

298. In Inventione s. Ildefonsi.

Ad Laudes.

1. Ecce, jam sidus rubefecit astrum,
Lux, color rebus redeunt, diescit,
Perstat Alfonsi chorus in canendo
Cantica laudum.

2. Ecce, Toleto Lybibus superbis
Pulsus elegit tumulum Zamorae,
Multa post saecla latitans ibidem
Panditur iste.

3. En, vident caeci, salit atque claudus,
Audiunt surdi, resonantque muti
Hujus ad bustum, fugiensque daemon
Corpora linquit.

4. Ecce, jam cujus memoranda gesta
Non queunt linguae resonore plene
Ejus ingentes canere atque laudes
Nemo valebit.

5. O pater, salve, venerande praesul,
O sacerdotum decus et corolla,
Qui tuum festum veneramur almum,
Protege clemens.

Brev. Zamoranum imp. 15**.

299. De sancto Indaletio.

Ad Vesperas.

1. Conditor alme siderum, qui palmae
Sanctis das dona, nobis et condona,
Canere corda vocibus concorda
Ut queant laxis.

2. Verbum supernum prodiens aeternum
Pastum virtutis verbum et salutis
Dat nobis vesci per te, Indaleti,
O nimis felix.

3. Vox clara, ecce, intonat et facce
Traxit amara ponens nos sub ara
Tristia ligni praedicebat digni
Quod chorus vatum.

4. A solis ortus cardine exortus,
Fulgor illustrans, occidentem lustrans,
Septem doctorum unus beatorum,
Iste confessor.

5. Vexilla regis prodeunt et legis
Christi Hispanos animant ad sanos
Actus per dicta horum et invicta
Hujus, o Christe.

6. Ad coenam agni providi et magni,
Deus, conducas nos et introducas,
Natos quos habet sponsa, quae non tabet,
Virginis proles.

7. Aeterna Christi munera cum sisti
Coram te fine nos oportet, sine
Nostros reatus, da, summe beatus,
Rex gloriose.

Brev. ms. Pinnatense saec. 13. Cod. Scorialen. P III 12. add. saec. $^{13/14}$. A. — Brev. ms. Pinnatense saec. 15. Cod. Scorialen. f. IV 26 B. — Die gesperrten Stellen sämtlich Anfänge anderer Hymnen.

300. De sancto Indaletio.

Ad Nocturnum.

1. Nocte surgentes pariter
Psalmigraphis hilariter,
Ut vendicemus grandia
Beata nobis gaudia.

2. Summi largitor praemii
De sinu sponsae gremii
Cum septem patres dederat,
Jam Christus astra ascenderat.

3. O rex aeterne Domine,
Ditasti tanto homine
Nos aucto Indaletio,
Jesu, nostra redemptio.

4. Aurea luce fulgida
Jam gloriam tu regi da,
Quae possides hunc praesulem,
Urbs beata Jerusalem.

5. Quem terra, pontus, aethera
Deum timent, et cetera
Te colant, diva unitas,
O lux, beata trinitas.

Brev. ms. Pinnatense saec. 13. Cod. Scorialen. P III 12 add. saec. $^{13/14}$. A. — Brev. ms. Pinnatense saec. 15. Cod. Scorialen. f. IV 26. B. — 2, 4 astra fehlt A. — 5, 2 et fehlt AB.

301. De sancto Indaletio.

Ad Laudes.

1. Aurora rutilans, sol illi conscius,
Lunaque sidera, splendeant fortius
Hac die, qua sanctus Indaletius
Lux ecce surgit aurea.

2. Aurora jam spargit mundum sed clarius
Montem Avetitum, quo das uberius
Solemne hoc festum, sanctum et verius,
Deus, tuorum militum.

3. O quam glorifica facta Hispania,
Quae liquit per septem fratres inania,
Ex his uno gliscat jus Arragonia
Aeterne rex altissime.

4. Sanctorum meritis et horum precibus
Nos purga, Domine, criminum faecibus,
Per quos laudamus nunc laetis cum faucibus
Te lucis ante terminum.

5. Plasmator hominis, trinus qui unus es,
Istorum precibus gratiam nobis des,
Ut simus cum ipsis, ubi tu Deus es,
Lucis creator optime.

Brev. ms. Pinnatense saec. 13. Cod. Scorialen. P III 12 add. saec. $^{13}/_{14}$. A. — Brev. ms. Pinnatense saec. 15. Cod. Scorialen. f IV 26. B. — 4, 3 Per fehlt A. — 5, 1 qui fehlt A.

302. De sancto Joachim.

Ad Vesperas.

1. Gentes redemptae, plaudite
Dignis laudum praeconiis,
Hymnum novum concinite
In Joachim solemniis.

2. Qui junctus est connubio
Annae matronae nobili,
Non carnis desiderio
Sed in timore Domini.

3. Conjuges diu steriles
Divina providentia
Tandem effecti fertiles
Pulchra dotando filia.

4. O Joachim sanctissime,
Mariae pater virginis,
Solve, precamur intime,
Quos nexus angit criminis.

5. Astripotenti Domino
Sit laus et benedictio,
Qui nos Joachim merito
Sanctorum ditet praemio.

Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. A. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. B.

303. De sancto Joachim.

Ad Nocturnum.

1. Plaude, mater ecclesia,
Miris exultans gaudiis,
Dum colis natalitia
Parentum piae virginis.

2. Beatus pater Joachim
Patriarcharum coetibus
Et prophetarum cuneis
Vallatus fulget coelitus.

3. Sed Annam, sanctae virginis
Matrem, reginae virginum,
Benedicentes collaudant
Hymnosque dulces personant.

4. Non minus autem viduae
Cum conjugatis concinunt
Et efferentes laudibus
Hos vitae fontes praedicant.

5. Uni trinoque Domino
Sit sempiterna gloria,
Qui caliganti saeculo
Haec bina dedit lumina.

Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. A. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. B.

304. De sancto Joachim.

Ad Laudes.

1. Laetetur coeli curia
Cum benedicta virgine
Quae ortum traxit lucidum
Praeclara ex progenie.

2. Qui optat sanctae virginis
Juvari piis precibus,
Devotus sit carissimis
Illius genitoribus.

3. Nam illis dum impendimus
Honoris reverentiam,
Devotam ei reddimus
Et nato ejus gratiam.

4. Uni trinoque Domino
Sit sempiterna gloria,
Qui caliganti saeculo
Haec bina dedit lumina.

Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. A. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. B.

305. De sancto Joachim.

In Vesp. et Noct.

1. Felicem sortem canimus
Tibi collatam desuper
Simulque preces fundimus,
O patriarcha Joachim.

2. De stirpe tu Davidica
Regum trahis originem,
Promissio prophetica
Ut ferret suum ordinem.

3. Annam ducis in conjugem
Ex sacerdotum germine,
Ut texeretur series
Christi promissi generis.

4. Ex tali ergo coelitus
Horum sacro connubio
Virgo felix exorta est,
Maria Dei genitrix.

5. Laus, honor, virtus, gloria
Deo patri cum filio,
Sancto simul paraclito
In sempiterna saecula.

Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. A. — Brev. Segoviense imp. Valisoleti 1527. B. — Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. C. — Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. D.

306. De sancto Joachim.

Ad Laudes.

1. Beatum ergo concinant
Cuncti fideles Joachim
Eumque hymnis efferant,
Qui talem prolem genuit.

2. Haec namque nobis protulit
Fructum salutis perditis,
Qui viam vitae reserans
Nostros reatus abstulit.

3. O patriarcha strenue,
Exora tuam filiam,
Ut impetrandam desuper
Reis precetur veniam.

4. Laus, honor, virtus, gloria
Deo patri cum filio
Sancto simul paraclito
In sempiterna saecula.

Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. A. — Brev. Segoviense imp. Valisoleti 1527. B. — Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. C. — Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. D. — 1, 3 summis offerant AC.

307. De sancto Joachim.

Ad Vesp. et Noct.

1. Felix proles Davidica,
Novis exsulta gaudiis,
Nam planta quondam hispica
Fit arbor salutifera.

2. Ex manufacto pellitur
Templo, ex primo foedere,
Sed moeror et tristitia
Confestim parit gratiam.

3. Nuntius coelo mittitur,
Qui maris stellam praedicet,
Ex piis genitoribus
Venturam mirabiliter.

4. Ad portam vero auream
Fit amborum conjunctio,
Sed divino praesidio
Fit hujus propagatio.

5. Ergo evadit irritum
Nostrae mentis judicium,
Ubi Dei consilium
Aliud forte tulerit.

6. Summo Deo sit gloria,
Qui primae legis foedera
Transfert in suam gratiam
Per piae matris merita.

Brev. Romanum imp. **.

308. De sancto Joachim.

Ad Laudes.

1. Supernae matris inclitae
Pater, beate Joachim,
Pro nobis preces fundere
Non desinas perenniter.

2. Tu priscorum vestigia
Secutus jure optimo
Sacrosancta legalia
Servasti sine macula.

3. Circumcisus non manibus
Sed spiritu, operibus,
Pietatis visceribus
Vixisti semper fervidus.

4. Repulsus a pontifice
Simul cum tuo munere
Tulisti ignominiam
Lege decretam graviter.

5. Sed Deus cordis intima
Qui intuetur plenius,
Elegit justum altius
Et extulit sublimius.

6. Summo Deo sit gloria,
Qui primae legis foedera
Transfert in suam gratiam
Per piae matris merita.

Brev. Romanum imp. 15**.

309. De sancto Johanne Baptista.

1. Praeparavit atque stravit
Domino itinera
Ore aequo tonans praeco
Complanansque aspera.

2. Hic deserta, jam ad serta
Totus flagrans supera,
Expetivit et subivit
In aetate tenera.

3. Turba vatum Dei natum
Praecinuit cetera,
Hic monstravit prolem David
Auferentem scelera.

4. Sed istius sunt unius
Tot et tanta munera,
Ut narrandis eis grandis
Cedat linguae opera.

Antiph. ms. saec. 13. Cod. Capit. Oscen. s. n.

310. De sancto Johanne Evangelista.

Ad Vesp. et Noct.

1. Devota plebs fidelium,
Colamus Dei filium,
Johannis vera cantica
Laude canat magnifica.

2. Qui stirpe natus nobili,
Virgo vita laudabili
Mundi calcavit vitia
Patrem linquens et retia.

3. Jesum sequens cum gaudio
Amoris privilegio
Decorari promeruit
Virtutibusque floruit.

4. Hic in coena dominica
Fluenta evangelica
De sacro fonte gratiae
Potavit mentis acie.

5. Hujus fontis potentia
Repletus et scientia,
Verbi divini gratia
Totam diffudit Asiam.

6. Huic Christus apparuit
Eique diem docuit,
Quo ipsum ad convivia
Fratrum vocaret dulcia.

7. Quo die sancta anima
Simul cum luce maxima
Suscipitur in gloria
Coeli gaudente curia.

8. Aeterno laus sit numini,
Patri natoque flamini
Detque suis Christicolis
Regnare cum apostolis.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. — 4, 1 Sic. in coena. — Nach Str. 8 folgt noch Gloria tibi Domine, überflüssigerweise, da schon 8 Doxologie ist.

311. De sancto Johanne Evangelista.

Ad Laudes.

1. Jesu, corona virginum,
Aeterna salus hominum,
Johannis festum colere
Da nobis pio munere.

2. Qui vocatus a nuptiis
Spretis carnis spurcitiis
Te semper super omnia
Dilexit et per omnia.

3. Hic in montis cacumine
Te Jesum clarum lumine
Vidit in Dei specie
Diae dono clementiae.

4. Ob verbum evangelii
Dolio missus olei
Ferventis, inde exiit
Illaesus, ut promeruit.

5. Pro nobis cruce moriens
Matrem suam prospiciens
Huic servandam virgini
Dedisti lumen lumini.

6. Jesu, nomen dulcissimum,
Per hunc tibi carissimum
Et ejus sacra merita
Dimitte nobis debita.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. — 6, 2 tibi clarissimum.

312. De sancto Johanne Evangelista.

Ad Vesperas.

1. Magnus Johannes emicat,
Quem vera lux illuminat,
Vino salutis ebriat
Amoris implens gratia.

2. Qua praepotens apostolus
Verbi refulsit profluus,
Ructans Dei magnalia
Christi retexit abdita.

Brev. ms. Hispanicum saec. $^{11}/_{12}$. Cod. Londinen. Add. 30849. — Vergl. den vollständigen Text Anal. XI, 137. Obige Quelle ist nicht mozarabisch.

313. De sancto Isidoro.

Ad Vesperas.

1. Congaudeat ecclesia
Et praesulis solemnia
Confessoris Isidori
Honore colat celebri.

2. Qui velut solis radius
Demptis prorsus haeresibus
Et devotus martyrio
Dogmate fulsit vario.

3. Hispaniarum populis,
Divinae legis regulis
Et Romanorum moribus
Invigilabat sedulus.

4. In clericorum comodis
Et pauperum subsidiis
Legum lator clarissimus
Hic inhaerebat acrius.

5. Laus, virtus, honor, gloria
Deo patri et filio,
Sancto simul paraclito
In sempiterna saecula.

Brev. ms. Hispalense saec. 15. Cod. Parisin. 13234. A. — Diurn. ms. Legionense saec. 15. Cod. Capit. Legionen. 36. B. — Brev. Hispalense imp. Parisiis 1510. C. — Brev. Hispalense imp. Hispali 1521. D. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. E. — 2, 2 Demptis pressus A.

314. De sancto Isidoro.

Ad Nocturnum.

1. Magne doctor Isidore,
Nos de hoc diro carcere
Fac poli reddi solio
Placato Dei filio

2. Per te, confessor inclite,
Ovans chorus ecclesiae
Et caterva fidelium
Collaudat Christum Dominum.

3. Jesu Christe, rex gloriae,
Vota servorum suscipe,
Hujus doctoris precibus
Nobis fave propitius.

4. Da peccatorum veniam,
Praesta sanctorum gloriam,
Ut tanti patris meritis
Coeli fruamur gaudiis.

5. Laus, honor, virtus, gloria.

Brev. ms. Hispalense saec. 15. Cod. Parisin. 13234. A. — Brev. Hispalense imp. Parisiis 1510. B. — Brev. Hispalense imp. Hispali 1521. C. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. D. — 1, 1 Magne rector A.

315. De sancto Isidoro Matritensi.

Hymnus 1.

1. Magnae virtutis titulo
Collaudemus egregium
Divina laude sedulo
Exemplar vigilantium
Ex meritorum cumulo
Sanctum nostrum Isidorum.

2. Spreto quietis lectulo
Summa repletus gratia
Surgens valde diluculo
Perquirit sanctuaria,
Prolongatus cubiculo
Virginis intrat atria.

3. Sanctae matris palatio
Summa cordis instantia
Coram matre et filio
Pia prodit suspiria,
Vicina desiderio
Subintrat oratoria.

4. Ex quibus valefaciens
Villae adit ecclesias,
Orat, ut sit proficiens,
Christo usque obsequias,
Opus bonum perficiens,
Redit Deo dans gratias.

5. Jungit boves ad aratrum,
Agri ut agat opera,
Duri laboris talatrum
Coelestis levat dextera,
Adsunt boves per angelum
Parte sulcantes altera.

6. Coelesti aspiramine
Sanctorum et ecclesiae
Miro Dei juvamine
Hoc explebat quotidie,
Nullo repertum homine
Hujus est donum gratiae.

7. Incusat hunc vicinia,
Quod tardius inciperet,
Ad arandum per devia
Cum solus mane pergeret,
Ut motus ira nimia
Tutor eum illuderet.

8. Perversos tutor audiens
Se ponit in insidiis,
Mera videndo gradiens
Se abstinet convitiis,
Compunctus corde patiens
Divinis ex indiciis.

9. Nam bobus albis viderat
Arantem agro juvenem,
Quem vicinum crediderat
Juvantem esse hominem,
Sed cum jam praesens aderat,
Vidit adesse neminem.

10. Percontatur, quis fuerit,
Qui comes agro steterat,
Respondet, quod non noverit,
Post Deum qui se juverat:
Inquit miles, quod viderit
Juvantem, sed abscesserat.

11. Recompensatus animo,
Quod fructus justo calculo
Sibi solvuntur annuo,
Provectae messis cumulo
Dat cuncta sub arbitrio
Fideli Dei famulo.

Vita ms. S. Isidori auct. Johanne Diacono saec. 13. Cod. Capit. Matriten. s. n. — 2, 5 sq. lies: Prolongatur cubiculo virginis intra atria? — 5, 3 talatrum, spanisch taladro. — 10, 4 qui se junxerat. — 10, 6 sed ab esserat.

316. De sancto Isidoro Matritensi.

Hymnus 2.

1. Quis sicut noster Dominus
Pugillo tenens omnia,
Cujus jacent sub pedibus
Coelum, tellus et maria,
Immo ei superius
Sola placent humilia.

2. Rex magnus et laudabilis,
Dominator in omnibus,
Rex potens, ineffabilis
Virtutum in operibus,
Salvator admirabilis
Redemptionis milibus.

3. Plures per orbem statuit
Reges terrae ac principes,
Justitiae quos voluit
Omnes esse participes,
Exaltare non renuit
Inter quos justo inopes.

4. Testatur idem lectio
Vera Pauli apostoli,
Quod divina electio
Sic mutat sedem saeculi,
Zacharias in solio
Scribit egenum populi.

5. Jam nostris patet oculis,
Quod divina dignatio
Operatur in saeculis
Sub secreto judicio,
Declaratur in populis
Justi hujus indicio.

6. Te decet honor, Domine,
Qui das honorem parvulis,
In vultus tui lumine
Quos eligis ex populis,
Qui es aeterno numine
Judex justus in saeculis.

Vita ms. S. Isidori auct. Johanne Diacono saec. 13. Cod. Capit. Matriten. s. n.

317. De sancto Isidoro Matritensi.

Hymnus 3.

1. Jam pura fragrant balsama
In aula sancta Domini,
Dei virtute proxima
Digna coelesti agmini,
Tumba justi gratissima,
Odoris plena gemini.

2. Manat odor ex corpore,
Quod per annos delituit
Plures terrae sub aggere
Nec tamen quid computruit,
Unde dat fides credere,
Quod sanctitas non defuit.

3. Creaturarum genitor
Servum servavit proprium,
Totius boni conditor
Intra terrestre gremium,
Ut esset testis editor
Salvatoris humilium.

4. Dum sacra gleba cernitur
Satis miratur ratio,
Quod membrum non dividitur
Unumquodque ab alio,
Sed totalis connectitur
Nata compaginatio.

5. Dum aestu terra premitur,
Et abnegatur pluvia,
Sepulchro sanctus trahitur
Pro temporis angustia,
De supernis transmittitur
Sic pluviarum gratia.

6. Inter sanctos attollere
Dignatus est hunc famulum
Deus, cultorem colere
Ob meritorum cumulum
Virtutum hunc ex munere,
Quas frequentat ad tumulum.

7. Jam reges, duces, judices,
Jam fidelis ecclesia
Genu flectuntur supplices
Pro summi regis gloria,
Qui justos amat simplices
Miraque praestat praemia.

8. Sit laus patri ingenito,
Decus, virtus et gloria
Ejusque unigenito,
Per quem creavit omnia,
Sancto simul paraclito,
Per quem praestatur venia.

Vita ms. S. Isidori auct. Johanne Diacono saec. 13. Cod. Capit. Matriten. s. n.

318. De sancto Isidoro Matritensi.

Hymnus 4.

1. Felix fidele munus,
Quod Deus dedit unus.

2. Divinum et jucundum
Sidus est et secundum,
Quod refulget in mundum,
Datum est nobis munus.

3. Divinum, quod creatur,
Jucundum, quod sacratur,
Secundum, quod beatur,
Datum est nobis munus.

4. Divinum et beatum,
Sub arida servatum
Corpus, quod illibatum,
Datum est nobis munus.

5. Divinum et regale,
Non reperitur tale
In gentibus formale,
Datum est nobis munus.

6. Humana sub natura
Corporea factura
Manens integra pura,
Datum est nobis munus.

7. Nam forma speciale,
Virtute generale,
Cunctis medicinale,
Datum est nobis munus.

8. Remedium dolentis,
Solamen piae mentis,
Medela nostrae gentis,
Datum est nobis munus.

9. Socius supernorum,
Thymiama odorum,
Nostrum adornans chorum,
Datum est nobis munus.

10. Electum vas decorum,
Concivis angelorum,
Munimentum piorum
Datum est nobis munus.

11. Munus praedestinatum,
Apostolis optatum,
Fulgens, associatum,
Datum est nobis munus.

12. Jam regem in decore
Caritatis amore
Contemplans in honore,
Datum est nobis munus.

13. Regentem mundum Christum,
Per quem despexit istum
Orbem male commistum,
Datum est nobis munus.

14. Munus hoc insperatum,
Divinitus collatum,
Bonis mirum et gratum,
Datum est nobis munus.

15. Per summum dominorum,
Rectorem supernorum,
Venerandum, decorum,
Datum est nobis munus.

16. Per summum regem regum,
Judicem justum legum,
Pastorem fidum gregum,
Datum est nobis munus.

17. Ergo pro salvatore,
Qui bona dat ex more,
Laeto dicamus ore:
Datum est nobis munus.

18. Honor patri ingenito
Ejusque unigenito,
Sit flamini paraclito,
Per quem datum est munus.

19. Cujus donum honoris,
Cujus bonum amoris,
Cunctis laudemus horis;
Per quem datum est munus.

20. Felix fidele munus,
Quod Deus detit unus.

Vita ms. S. Isidori auct. Johanne Diacono saec. 13. Cod. Capit. Matriten. s. n.

319. De sancto Isidoro Matritensi.

Hymnus 5.

1. Laetificati pretio
Sancti psallamus gaudio.

2. Omnis chorus conjubilet
Vocisque tono consonet.

3. Sacerdotes primarii,
Levitae subdiaconi.

4. Doctores cum scholaribus,
Juvenes cum parilibus.

5. Matronae cum virginibus,
Pueri cum infantibus,

6. Omnes informet bonitas,
Omnes inflectat pietas.

7. Totius orbis cardines,
Laetemur omnes ordines.

8. Quotquot fides catholica.
Virtute nutrit coelica.

9. Super omne capitulum
Majeriti concilium.

10. Quoniam in subsidium
Certum habent remedium.

11. Te beatum Isidorum
Collaudamus per Dominum.

12. Qui te beavit agmine,
Quod comparavit sanguine.

13. Te elegit agricolam,
Civem fecit coelicolam

14. Humiliatum in via
Sublimavit in patria.

15. Sublimatum in patria,
Terris honorat gratia.

16. Quem dilexisti opere,
Te conseeravit corpore.

17. Violare non potuit
Terra, quae sanctum tenuit.

18. Sub ea nec computruit
Gleba, quae Christo placuit.

19. Sed integra comparuit,
Odore miro claruit.

20. Virtute Dei famuli
Plures curantur languidi.

21. Non solum, qui sunt proximi,
Sed plures longe positi.

22. O sancte vir Isidore,
Pro nobis manus erige.

23. Te petimus per gratiam,
Nobis ut captes veniam.

24. Ut praesens post exsilium
Tecum simus in gaudium.

Vita ms. S. Isidori auct. Johanne Diacono saec. 13. Cod. Capit. Matriten. s. n. — Str. 1 wiederholt sich als Rundreim nach jeder folgenden. — 8, 1 Quodquod.

320. De sancto Isidoro Matritensi.

Hymnus 6.

R°. Ergo sancti praesentia
Praesens psallat ecclesia.

1. Vota promat herilia
Consistens cleri concio,
Digna solvens obsequia
Sancto viro Isidoro.

2. Vir sanctus sub diluculo
Per stratas pergens regias,
Nullo fultus vehiculo
Omnes adit ecclesias.

3. Nullo fractus gravamine
Reddit ad laboricium,
Summo freto solamine
Labor est ad solatium.

4. Constans virtutis gratia
Hoc explebat quotidie,
Recti cordis laetitia
Pellit onus tristitiae.

5. Comitatus ab angelis
Suis erat operibus,
Summis placens coelicolis
In terris et hominibus.

6. Servatum a confratribus
Breve pulmentum vasculo
Sibi egenis pluribus
Praeabundavit ferculo.

7. Temporalis agricola
Stetit invictus stadio,
Unde felix coelicola
Nunc est coeli palatio.

8. Terris fulget praesidiis,
Donis ditatus gratiae
Medelam praestat languidis
Terrigenis Hispaniae.

9. Completa jamque cernitur
Salvatoris sententia,
Sua quae lata noscitur
Servis bonis potentia.

Vita ms. S. Isidori auct. Johanne Diacono saec. 13. Cod. Capit. Matriten. s. n. — 3, 3 fretus. — 6, 2 plumentum. — P. Fidel Fita S. J., Estudios Históricos V (Madrid 1886) 197 und 251 sq. sucht diesen sonst unbekannten Johannes Diaconus zu identificieren mit dem Franciskaner Fray Juan Gil (Johannes Egidii) de Zamora. Zwei Gründe erlauben mir nicht dieser Meinung zu sein: der eine, weil die Bezeichnung Johannes Diaconus nicht einen Mönch,

sondern einen (Secular-)Clericer zu bezeichnen scheint; der andere, dafs Gil de Zamora ein besserer Versbaumeister ist, als Johannes Diaconus. Man vergleiche die beiden Hymnen des ersteren S. 62 u. f. Johannes Diaconus ist zwar ersichtlich bestrebt, dem männlichen Reime zwei Reimsilben zu geben, weicht aber in jedem Liede mehr denn einmal von dieser Regel ab, während sich Gil de Zamora solcher Lizenz nicht einmal bedient. Wir werden uns mit der immerhin glaublichen Annahme bescheiden müssen, dafs der Autor der Vita, ein Madrider Kleriker, auch Verfasser dieser Lieder ist. Die drei letzten derselben scheinen übrigens, ihrer Form wie ihrem Inhalte nach, eher Cantiones, denn Hymnen im engeren Sinne zu sein. Gleichwohl mögen sie, da Gesagtes, wenn es schon noch so wahrscheinlich ist, dennoch Verdacht bleibt, hier bei den andern Liedern desselben mutmafslichen Autors ihren Platz behaupten.

321. De sancto Justo.

In Vesp. et Laud.

1. Psallere verum mira nos inducit
Vita sacrati inclitique Justi,
Idcirco laudi adsistamus omnes
Carmine novo.

2. Totus in annis sacrae vitae suae
Datus obsequio Domini libenter,
Virtutum culmen attigit in gradu
Omni perfecto.

3. Debitum solvens universae carnis,
Justus quis esset, noluit latere
Bonorum dator, insuper recoli
Voluit ipsum.

4. Ruit jam fortis paries deorsum,
Integer restat tumulus sub ruto,
Custodit illum pariterque servat
Justus ab alto.

5. Vas in altari positum lucere
Manet exterius illaesum et intra,
Mirantur turbae visum gestae rei
Laudantes celsum.

6. Quis nostrum valet mirandum proferre,
Quod nostro aevo fecit hic confessor,
Ossa exanima commovens reclusa
Duro sub saxo.

7. Pavent hinc pueri purum sentientes,
Convocant senes, sacerdotes nempe,
Qui voce clara nuntiant et ipsi
Idem audisse.

8. Gloria Deo, regi confessorum,
Patri ac nato flaminique sancto,
Qui fortem donat Justo in custodem
In Vici turmis.

Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. — 5, 2 et infra. — 6, 1 Qui nostrum. — 6, 2 Quae nostro. — 6, 3 ex anima.

322. De sancto Justo.

Ad Nocturnum.

1. Celsus in astris micat et refulget
Justus et nimium excellit candorem,
Ac Phoebi lumen adaequari nequit
Splendori suo.

2. Aeternis turbis sociatus prosper,
Gaudet cum laetis nesciens moerorem,
Partem non renuit tribuere nobis
Bonorum sui.

3. Moestorum voces recondens in sinu
Suorum viscerum illico demonstrat,
Se fore ducem concionis nostrae
Dignante celso.

4. Laus Deo patri condonetur omnis,
Verbo aeterno salus in immensum
Ac procedenti honor coaequalis
Praestetur semper.

Brev. Vicense imp. Lugduni 1557.

323. De sancto Ivone.

Ad Vesperas.

1. Plaudat mater ecclesia
Corde, voto et vocibus,
Ad Ivonis praeconia
Exsultet coelum laudibus.

2. Quem nostris in temporibus
Generavit Britannia,
Ut monstraret erroribus
Beata nobis gaudia,

3. Oppressorum sollicitus
Hic est defensor pauperum,
Instructus a te coelitus,
Conditor almae siderum.

4. Pius, prudens et humilis,
Castus, pudicus, sobrius,
Nobis semper amabilis,
Ales dici nuntius.

5. Ad sacrum cujus tumulum
Vires restauras perditas
Et caecum sanas oculum,
O lux, beata trinitas.

6. Ob hoc chorus solemniter
In ejus laudem resonat
Hymnum novum concorditer,
Vox clara, ecce, intonat.

7. Jesu, per istum abjice
Nostrorum moles criminum,
Vultu precamur supplice
Te lucis ante terminum.

8. Sit trinitati gloria
Regnanti super aethera,
Quae nobis det in patria
Aeterna Christi munera.

Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. — Mel.: Congaudentes cum angelis.

324. De sancto Ivone.

Ad Nocturnum.

1. Gaude, felix Britannia,
Laudans exsulta cantico,
Adsunt namque solemnia
De patrono mirifico,

2. Ivone, de prosapia
Grandi claro progenito,
Sed major exstat gratia
Pluri relucens merito.

3. Viam tenens justitiae
Pede calcavit terrea,
Granum purum munditiae
Poli transit ad horrea.

4. Miris nitet miraculis,
Surdis auditus redditur,
Lux prisca redit oculis,
Mutus affatim loquitur.

5. Claudi procul exsiliunt,
Sanantur energumeni,
Aegri curam recipiunt
Et vos, tristes, solamini.

6. Amissa dat restitui,
Et peccatores poenitent,
Resuscitantur mortui,
Hoc signa multa renitent.

7. Nos insistentes laudibus
Tuis, Ivo, precamine
Tuo, cives cum civibus
Coeli quod simus, obtine.

8. Sit trinitati, gloria,
Regnanti super aethera,
Quae nobis det in patria
Aeterna Christi munera.

Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512.

325. De sancto Ivone.

Ad Laudes.

1. Cives polorum, plaudite
Et vos, fratres, concinite,
Ivo confessor hodie
Ad regnum transit gloriae.

2. Qui nundi hujus gaudia
Vana, caduca, brevia
Sprevit, calcavit, renuit,
Mundum, carnem, Bel domuit.

3. Partem elegit optimam,
Vitam duxit purissimam,
Seminavit in lacrimis,
Nunc metit in laetissimis.

4. Jam coelis, Ivo, frueris,
Ora pro nobis miseris,
Ut tuis sanctis precibus
Coeli jungamur civibus.

5. Patri prolique flamini,
Uni trinoque numini
Sit laus perpes et gloria,
Qui nobis det coelestia.

Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. — Mel.: Gaude felix Britannia. - Diese Hymnen werden wahrscheinlich aus Frankreich stammen.

326. De sancta Katharina.

Ad Vesperas.

1. Virginitatis lilium,
Christum, coronam virginum,
Resultet nostra concio
In hoc sacro solemnio.

2. Quo virgo devotissima,
Regina Costi filia,
Pro castitatis bravio
Caput submittit gladio.

3. Decem et octo dulciter
Annorum pollens jubare
Petit polum perenniter
Sacro gemmata schemate.

4. Cum lictor caput amputat,
Lac pulchre terram irrigat,
Nec guttae fluunt sanguinis,
Sed tollitur ab angelis.

5. Levant corpus per aera
Ponentes in monte Sina,
Humatur ibi coelitus,
Revelatur divinitus.

6. Sepulchro stillat oleum,
Quo fit salus languentium
Coelestis sponsi gratia,
Qui sponsae confert talia.

7. Sit decus regi virginum,
Honor, virtus imperium,
Qui Katharinae gloriam
Coelo dedit laudifluam.

Brev. ms. Lucense saec. 14. in Cod. Capit. Lucen. s. n. A. — Psalt. ms. Oculense saec. 14. Cod. Arch. Nat. Matriten. B. 3—4. B. — Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. C. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. D. — Brev. Placentinum imp. Venetiis 1503. E. — Brev. Placentinum imp. Venetiis 1554. F.

Der Hymnus kommt auch in französischen Quellen vor: Brev. ms. Arelatense saec. 13. Cod. Carpentoracten. s. n. G. — Brev. ms. Arelatense saec. 14. Cod. Vatican. Burgh. A. I. 35. H. — Brev. ms. Segusinum saec. 15. Cod. Gratianopolitan. 137. I. — Brev. Minorum de Bragerіaco anni 1485. Cod. Burdigalen. 88. K.

1, 2 Christe corona E. — 1, 3 Resultat E. — 2, 1 Haec virgo H. — 2, 2 Reginae Costi GH.: Et regis Costi I. — 2, 4 Caput subintrat G. — 3, 1 et octo circiter E; Necem et octo H. — 3, 4 Sacro manante sanguine A, im Widerspruche mit 4, 3. — 4, 1 Dum lictor E. — 4, 2 perrorat I. — 5, 2 montem G. — 5, 3 Humatum E; Intratur GH. — 6, 2 Quod sit E. — 6, 3 Coelesti sponso E. — 7, 1 regi decus E. — 7, 3 Christo factori omnium E. — Mel.: Veni creator spiritus B.

327. De sancta Katharina.

Ad Nocturnum.

1. Praeclara natalitia
Katharinae laudifluа
Recolamus in jubilo
Cum solemni tripudio.

2. Haec regis Costi filia
Virginitatis lilia
Coelesti sponso devovet
Carnis et curam removet.

3. Maxentius desaeviens
Alexandriam veniens
Compellit hanc ad idola,
Nec curat virgo talia.

4. Cum viris disertissimis
Quinquaginta philosophis,
Quos pretio conduxerat,
Ancilla Christi disputat.

5. Sed alloquente virgine,
Sacro dictante flamine
Conversi sunt ab idolis
Baptismo loti sanguinis.

6. Mox dari jubet impius
Magistros omnes ignibus,
Nec urit hos incendium,
Sed legunt vitae bravium.

7. Sit decus regi virginum,
Honor, virtus, imperium,
Qui Katharinae gloriam
Coelo dedit lucifluam.

Brev. ms. Lucense saec. 14. in. Cod. Capit. Lucen. s. n. A. — Psalt. ms. Oculense saec. 14. Cod. Arch. Nat. Matriten. B 3—4. B. — Brev. ms. saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 214 (2 B 2). C. — Brev. Placentinum imp. Venetiis 1503. D.

Brev. Arelatense saec. 13. Cod. Carpentoracten. s. n. E. — Brev. Arelatense saec. 14. Cod. Vatican. Burgh. A I 53. F. — Brev. ms. FF. Minorum de Brageriaco anni 1485. Cod. Burdigalen. 88. G.

1, 1 natalitiae EF. — 1, 2 laudifluae EF. — 1, 3 Recolimus. D. — 4, 1 viris diseretissimis D. — Str. 5 und 6 fehlen C. — 6, 4 Sed colligunt vitae A. — 7, 1 Sit regi decus D. — 7, 3 Christo factori omnium D.

328. De sancta Katharina.

Ad Laudes.

1. Ad festum sanctae virginis
Katharinae et martyris
Dei laetentur populi
Per omne tempus saeculi.

2. Haec jam virgo Deo digna,
Pia, dulcis et benigna,
Bis sex dies jejunando
Complevit in ergastulo.

Brev. ms. S. Isidori Legionen. s. n. anni 1475. A. — Brev. ms. Tirasonense saec $^{14}/_{15}$. Cod. Capit. Tirasonen. s. n. B. — Diurn ms. Legionense saec. 15. Cod. Capit. Legionen. 36. C. — Brev. ms. Toletanum saec. $^{14}/_{15}$. Cod. Univ. Matriten. 48 (92—1). D. — Brev. ms. Tirasonense saec. 15. Cod. Munebregen. s. n. E. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. F. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. G. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483 H. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. I. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. K. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. L. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. M. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1447 N. — Brev. Conchense imp. Conchae 1558. O. — Brev. Conchense imp. Conchae 1560. — Brev. Pampilonense imp. 15**.

Der volle Text des Liedes findet sich bereits Analecta IV, 167 nach einer einzigen Handschrift der Rossiana ungewisser Herkunft. — 2, 1 jam fehlt B. — 3, 1 Michael missus est B.

329. De sancta Katharina.

Ad Nocturnum.

1. Psallat chorus ecclesiae
Diem colens laetitiae,
Qua virgo sacratissima
Regna conscendit coelica.

2. Quae carceris ergastulo
A Caesare Maxentio
Pro Christi trusa nomine
Coelesti vernat jubare.

3. Virgarum caesa vulnere
Hoc accepit in munere,
Quod Christus hanc cum angelis
Revisitat in vinculis.

4. Columba missa coelitus
Escis fovet divinitus,
Ac residens imperio
Jungitur ejus gaudio.

5. Producta tunc ex vinculis
Patet rotarum circulis,
Inprompte sed ab angelo
Necant multos ex populo.

6. Imperatrix egregia
Marito profert talia:
Quid contra Deum niteris,
Auctor totius sceleris.

7. Uxorem cum Porphyrio
Jubet mox dari gladio,
Carceris cum custodibus
Ac ducentis militibus.

8. Per verba sacrae virginis
Unda profusi sanguinis,
Baptismi loti lavacro
Vernant cruore roseo.

9. Sit regi decus virginum,
Christo, factori omnium,
Qui Katharinae gloriam
Coelo dedit lucifluam.

Psalt. ms. Oculense saec. 14. Cod. Arch. Nat. Matriten. B 3—4 A. — Brev. ms. saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 214 (2 B 2). B. — Diurn. ms. Legionense saec. 15. Cod. Capit. Legionen. 36. C. — Str. 5 fehlt B. — Str. 8 fehlt B.

330. De sancta Katharina.

1. Christe, caput ecclesiae,
Fons vivus innocentiae,
Katharina, te poscimus,
Tuere nos propitius.

2. Sponsa Christi ac provida,
Virilis tactus nescia,
Pro nobis prece sedula
Rogando Christum supplica.

3. Ne nos permittat saeculi
Hujus ex mole conteri,
Sed nos ad locum subvehat,
In quo lux lucis luceat.

4. Sit laus patri cum filio
Spirituique valido,
Atque servis sit gratia
Et ab agendo gloria.

Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512.

331. De sancta Katharina.

Ad Laudes.

1. Hymnum novelli carminis
Canamus laetis vocibus,
Ut Katharinae virginis
Exsultet coelum laudibus.

2. Currentes ejus semitis
Coeli quaeramus praemia,
Dentur ut ejus meritis
Beata nobis gaudia.

3. Illius nam solemnia
Celebramus divinitus,
Ad nostrorum subsidia
Veni, crator spiritus.

4. Pro Christo trusa carcere
Thorum despexit regium,
Hanc sublimavit aethere
Rerum creator omnium.

5. Pro virgine multiplicant
Scholares laudum munera
Coelesti regi, praedicant
Quem, terra, pontus, aethera.

6. Mundi non juncta principe
Coeli laudavit dominum,
Illi nos jungi praecipe,
Jesu, corona virginum.

7. O Katharina, penitus
Deo preces accelera,
Nobis ut dentur coelitus
Aeterna Christi munera.

8. Quem contremiscunt in fera,
Cum filio, cum flamine
Regnanti super aethera
Gloria tibi, Domine.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Arch. Arragon. Rivipullen. 145. — 7, 1 O fehlt.

332. De sancto Laurentio.

Ad Vesp. et Noct.

1. Hic dies venerabilis
Illuxit mundo celebris,
In quo victor Laurentius
Coelum conscendit splendidus.

2. Cardos, plumbatos, verbera,
Tortoris dira brachia
Levita vincit nobilis
Virtute divi luminis.

3. Assatus in craticula
Ridet ignis incendia,
Mensque conjuncta Domino
Nulla sentit pericula.

4. Sed hoc, decus praemaximum,
Laurenti, sidus aureum,
Coeli terraeque Dominum
Tu nobis redde placidum.

5. Laudetur clemens unitas
Et vera Dei trinitas,
Quae dat haec mundo gaudia
Per martyris solemnia.

Brev. ms. S. Johannis de Pinis saec. 13. Cod. Scorialen. P III. 14. add. saec. 15. A. — Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraug. 1505. B. — 5, 1 Plaudatur clemens A.

333. De sancto Laurentio.

Ad Laudes.

1. Exsultet nunc Hispania,
Jubilet Roma modulis
Pro levitae victoria.
Qui regnat cum coelicolis.

2. Dispensator ecclesiae
Thesauros dat pauperibus,
Baptizans fonte gratiae
Coelum reserat gentibus.

3. Martyr Dei Laurentius
Mira Christi potentia
Fervore sancti spiritus
Ignis vicit incendia.

4. Gloriosus in proelio
Terrores spernit fortiter
Exsultans in martyrio
Poenas currit alacriter.

5. Sit trinitati gloria,
Patri simul cum filio,
Sancto quoque Spiritui
Honor, virtus cum gaudio.

Brev. ms. S. Johannis de Pinis saec. 13. Cod. Scorialen. P III 14. add. saec. 15. A. — Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. B. — 4, 4 cucurrit alacriter B.

334. De sancto Laurentio.

Ad Vesperas.

1. Sublimetur martyrii
Digna laude supplicii
In agone Laurentius,
Christi martyr egregius.

2. Minas contempsit Decii
Spe summi ductus praemii,
Ut in Olympo proprius
Sanctorum esset socius.

3. Ille thesauros manibus
Sixti sumpsit, pauperibus
Quos contulit ecclesiae
Dei zelo clementiae.

4. Altis proclamat vocibus
Sixto dato tortoribus:
Cur me, pater, pernicie
Hac deseris moestitiae.

5. Inquit Sixtus: certamina
Ad te, fili, ut agmina
Angelorum te socient,
Majora poena venient.

6. Laurenti, da libamina
Diis, ait, ne lamina
Ferri igne te cruciet
Decius et marturiet.

7. Assatur ergo, spiritum
Deo dedit, cur aditum
Habere coelo meruit,
Quo palma sanctis floruit.

8. Patrem, natum, paraclitum
Tres in personis inclitum,
Nos esse fides instruit
Et unum Deum annuit.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — Verfasser: Anonymus Celsonensis.

335. De sancto Laurentio.

Ad Nocturnum.

1. Digna laude Laurentium
Laudemus, qui martyrium
Triumphali victoria
Passus est Christi latria.

2. Impugnans sanctus Decium
Ritus sprevit gentilium,
Ut inter sanctos atria
Possideret coelestia.

3. Praeses iratus fremuit
Et moesto corde gemuit
Videns sancti constantiam
Contra suam perfidiam.

4. Sancto tormenta tribuit
Laurentio, quem torruit,
In furoris nequitiam
Uri te, inquit, faciam.

5. Versa, manduca, perfide,
Quod ustum est in fervidae
Cratis ignitis costulis,
Qua mortem sanctus sustulit.

6. Sedis polorum lucidae
Arce laetatur valide
Miris levita modulis
Almis sanctorum coetulis.

7. Preces demus Laurentio,
Qui coeli sedet solio,
Ut laetemur cum Domino
Jesu coelo altissimo.

8. Laus, virtus, benedictio
Dentur patri et filio
Et flamini sanctissimo,
Qui regnat sine termino.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — Verfasser: Anonymus Celsonensis.

336. De sancto Laurentio.

Ad Laudes.

1. Voce cantet exsultante
Plebs laudes Laurentii,
Qui cum palma triumphante
Sustulit suplicii
Poenas, cur gaudet tonante
Coelo dono praemii.

2. Sanctus pneumate monente
Surrexit in Decium,
Nequam et iniqua mente
Rebellem et impium,
Per quem paratur repente
Levitae supplicium.

3. Sanctum ducunt dum tortores
Sixtum ad supplicium,
Cur levita fert clamores?
Inquit: pater, filium
Offere, sunt tibi mores,
Mecum sacrificium.

4. Inquit Sixtus: te majora
Exspectant supplicia,
Per quae, fili, meliora
Debentur stipendia,
Post triduum erit hora
Sumendi coelestia.

5. Ut Laurentius uratur,
Ignita craticula
Paratur, dum cruciatur,
Adsunt mortis vincula,
Cui coelo plausus datur
Per aeterna saecula.

6. Martyr constans, pugil fortis.
Laurenti, propitius
Sis nobis in hora mortis,
Ne nos turbet impius
Daemon, simus sed cohortis
Consortes superius.

7. Laus, honor sit trinitati,
Patri, nato, flamini
Et unicae deitati,
Quam credentes culmine
Coeli junguntur beati
Laudes dantes numini.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — Verfasser: Anonymus Celsonensis.

337. De sancto Laurentio.

Ad Vesperas.

1. Chorus noster solemniter
Exsultet et concorditer
In hoc festo Laurentii
Tormentis flecti nescii.

2. Reddi sibi quam citius
Thesauros petit Decius,
Quos dispersit Laurentius
Erogando felicius.

3. Furens ira prae nimia
Recurrit ad supplicia
Sperans tormentis flectere
Sanctum Dei, sed temere.

4. Ligatis fune manibus
Rotatur super ignibus,
Candescente craticula
Stridet quaeque particula.

5. Caro stridet et crepitat,
Martyr insultans clamitat:
Regira, tortor, corpora,
Assata sunt, incorpora.

6. Sit Christo regi gloria,
Qui juste pensans omnia
Pro se passis supplicia
Digne rependit praemia.

Brev. ms. Braccarense saec. 15. Cod. Scorialen. e IV 10. A. — Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. B. — Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. C. — Brev. ms. Hispalense saec. 15. Cod. Parisien. 13234. D. — Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostell. s. n. E. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. F. — Psalt. ms. Oculense saec. 14. Cod. Arch. Nat. Matriten. B. 3—4. G. — Brev. ms. Toletanum saec. 14 Cod. Palat. Matriten. 714 (2C5). H. — Psalt. ms. saec. $^{14}/_{15}$. Cod. Palat Matriten. 455 (2D3) I. — Brev. ms. saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 214 (2B2). K. — Diurn. ms. Legionense saec. 15. Cod. Capit. Legionen. 36. L. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. M. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. N. — Brev. ms. Minorum saec. 15. Cod. Capit. Perusini 36. O. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. P. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1592. Q. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. R. — Brev. Forojuliense imp. Taurini 1497. S. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. T. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. U. — Brev. Braccarense imp. Salmanticae 1512. V. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. W. — Brev. Segoviense imp. Valisoleti 1527. X. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. Y. — Brev. Massiliense imp. Lugduni 1530. Z. — Brev. Salmanticense imp. Salmanticae 1541. A^2. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. B^2. — Brev. Pallantinum imp. Pallantiae 1545. C^2. — Brev. Abulense imp. Salmanticae 1551. D^2. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. E^2. — Brev. Civitatense imp. 1555. F^2. — Brev. Ovetense imp. Oveti 1556. G^2. — Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. H^2. — Brev. Seguntinum imp. Seguntiae 1561. I^2. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. K^2. — Brev. Zamorense imp. 15** L^2. — 4, 1 Nigratis D. — 4, 2 Rotatum S; Rotam D. — 4, 4 Stridensque particula S; quoque particula D. — 5, 2 exsultans D. — 6, 2 pensas D.

338. De sancto Laurentio.

Ad Matutinum.

1. O mira patientia,
Membra torrentur omnia,
Ipse tamen tortoribus
Spretis insultat ignibus.

2. Saevit ignis exterius
Intus saevire nescius,
Nam resistit potentior
Ignis alter interior.

3. Ortus Hispano climate
Romae subsistit dogmate,
Prostratus est sub Decio
Laureatus martyrio.

4. Sit Christo regi gloria,
Qui juste pensans omnia
Pro se passis supplicia
Digne rependit omnia.

Brev. ms. Braccarense saec. 15. Cod. Scorialen. e IV 10. A. — Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. B. — Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. C. — Brev. ms. Hispalense saec. 15. Cod. Parisin. 13234. D. — Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostell. s. n. E. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. F. — Psalt. ms. Oculense saec. 14. Cod. Arch. Nat. Matriten. B 3—4. G. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 714 (2C5) H. — Brev. ms. saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 214 (2B2). I. — Psalt. ms. saec. $^{14}/_{15}$. Cod. Palat. Matriten. 455 (2D3). K. — Brev. ms. Toletanum saec. 14 Cod. Capit. Toletani 33—6. L. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. M. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. N. —

Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. O. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. P. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. Q. — Brev. Forojuliense imp. Taurini 1497. R. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. S. — Brev. Braccarense imp. Salmanticae 1512. T. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. U. — Brev. Segoviense imp. Valisoleti 1527. V. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. W. — Brev. Massiliense imp. Lugduni 1530. X. — Brev. Salmanticense imp. Salmanticae 1541. Y. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. Z. — Brev. Pallantinum imp. Pallantiae 1545. A^2. — Brev. Abulense imp. Salmanticae 1551. B^2. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. C^2. — Brev. Civitatense imp. 1555. D^2. — Brev. Ovetense imp. Oveti 1556. E^2. — Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. F^2. — Brev. Seguntinum imp. Seguntiae 1561. G^2. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569.. H^2. — Brev. Zamorense imp. 15**. I^2.

339. De sancto Laurentio.

Ad Laudes.

1. O felix permutatio,
Felix martyr in cambio,
Qui pro brevi supplicio
Aeterno gaudet praemio.

2. Martyr Dei laudabilis,
Nobis adsis placabilis,
Ut apud regem gloriae
Per te sit locus veniae.

3. Sit Christo regi gloria,
Qui juste pensans omnia
Pro se passis supplicia
Digne rependit praemia

Brev. ms. Braccarense saec. 15. Cod. Scorialen. e IV 10. A. — Brev. Zamorense sacc. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. B. etc. wie bei voriger Nummer. — 1, 1 felix pro martyrio D. — 2, 4 Per te laus fiat veniae R; fiat laus veniae X. — Dies Lied ist nur ein Teil (divisio) des vorigen.

340. De sancto Laurentio.

Ad Vesperas.

1. Chorus noster solemniter
Exsultet et concorditer
In hoc festo Laurentii
Tormentis flecti nescii.

2. Sixtus in urbe filium
Praecedit ad martyrium
Praedicens, die tertia
Sua sequi vestigia.

3. Reddi sibi quam citius
Thesauros petit Decius,
Quos dispersit Laurentius
Erogando felicius.

4. Furens ira prae nimia
Recurrit ad supplicia,
Sperans tormentis flectere
Sanctum Dei, sed temere.

5. Assatus in craticula
Operatur miracula,
Caesar torquetur fortius,
Quia gaudet Laurentius.

6. Saevit ignis exterius,
Intus saevire nescius,
Nam resistit potentior
Ignis alter interior.

7. Magnae martyr constantiae,
Lux et honor Hispaniae,
Pro nobis Christo supplica
Psallentibus haec cantica.

8. Sit Christo regi gloria,
Qui juste pensans omnia
Pro se passis supplicia
Digne rependit praemia.

Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod Capit. Illerden. 12. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. C. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. D. — 4, 2 Praecurrit C. — 6, 1 Venit ignis C. — Ist Bearbeitung von 337.

341. De sancto Laurentio.

Ad Nocturnum.

1. Laudes dignas Laurentii,
Martyris invictissimi,
Psallamus nunc cum gaudio
Omni remoto taedio.

2. Archilevita militat
Sub Sixto Romae, visitat
Christi membra debilia
Distributa peccunia.

3. Ferri candentis lamine
Fuso de membris sanguine
Varietas supplicii
Palmas auget martyrii.

4. Ligatis fune manibus
Rotatur super ignibus,
Candescente craticula
Stridet quaeque particula.

5. Laus jugis patri debita
Sit nato semper reddita
Una sancto spiritui,
Quo valeamus imbui.

Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. C. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. D. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. E. — 1, 1 Laudes magnas. A.

342. De sancto Laurentio.

1. Levitae Christi solemnia
celebret ecclesia,
Qui superavit fortia
praesulis supplicia.

2. Hic levita gloriosus
cum sanctis feliciter
Regnat, vivit ac laetatur
ante Deum jugiter.

3. Quia pro fide illius
sustulit viriliter
Poenas atque superavit
minas hostis fortiter.

4. O Laurenti, deprecare
Christum Dei filium,
Ut nos ducat post hanc vitam
super coeli solium.

Brev. ms. Pinnatense saec. 13. Cod. Scorialen. P III 14. A. — Brev. ms. Tirasonense saec. 15. Cod. Munebregen. s. n. B. — Brev. Caesaraugustanum imp. Venetiis 1496. C. — 1, 2 celebrare ecclesia AB. — 2, 1 Hac levita A. — 3, 4 Misericordias hostis B.

343. De sancto Lazaro.

In Vesp. et Laud.

1. Celebris dies martyris
Magni coruscat Lazari,
Quo morte victa sidera
Scandit, ovantes plaudite.

2. Amore Jesu fervido
Hunc cum suis sororibus
Praediligebat rex pius
Suumque amicum fecerat.

3. Hunc Christus evocaverat
Atris ab antris inferis,
Vitae potens restituit
Quatriduanum foetidum.

4. Jesu, precatu Lazari
Nos morte pressos excita,
Ut te canamus limpidi
Trinum Deum per saecula.

Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533.

344. De sancto Lazaro.

Ad Nocturnum.

1. Surgant, resurgant mortui,
Linquant cubile torpidi,
Qua triduanum suscitat
A morte vita Lazarum.

2. Fletu sorores lugubri
Attritio, contricio,
Jesum precentur, excitet
Nostrum sepulchro spiritum.

3. Sic vita nos custodiat,
Ut morte mors non opprimat,
Sed cum beato Lazaro
Vitae fruamur munere.

4. Jesu, precatu Lazari
Nos morte pressos excita,
Ut te canamus limpidi
Trinum Deum per saecula.

Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533.

345. De sancto Lazaro.

Ad Vesp. et Noct.

1. Lazari festum Domini
Laetis canamus vocibus,
Dein ejus obsequio
Exsultent corda laudibus.

2. Mortis peremptor Dominus
Mortem devinxit Lazari,
Quem donavit divinitus,
Ne perderet, quem condidit.

3. Lacrimis fusum gaudium
Amoris dat insignia
Mortisque dans exsilium
Ad prima redit gaudia.

4. Morte secunda moriens
Mortis devicit aciem
Christique laudes proferens
Aeternam adit requiem.

5. Agni rubentis sanguine
Perfusus martyr Domino
Se dedicavit hodie
Agnum se dans altissimo.

6. Gloria tibi, Domine,
Pro Lazari victoria,
Quem fortem in certamine,
Beatum das in gloria.

Officia ms. saec. 16. Cod Semin. Gerunden. 2309. — 2, 2 devixit. — 3, 1 fulum gaudium.

346. De sancto Lazaro.

Ad Laudes.

1. Laudes promamus hodie
Amici Christi Lazari,
Quem vocavit rex gloriae
Ad coenam agni providi.

2. Jam possidet divinitus
Aeterna Christi munera,
Per illum donet Dominus
Beata nobis gaudia.

3. Felici semper gaudio
Exsultat coeli curia,
Morte devicta Lazaro
Aeterna dat rex praemia.

4. Rex Christe clementissime,
Qui dilexisti Lazarum,
Tu corda nostra posside
Dans nobis coeli gaudium.

5. Gloria tibi, Domine,
Pro Lazari victoria,
Quem fortem in certamine,
Beatum das in gloria.

Offic. ms. saec. 16. Cod. Semin. Gerunden. 2309. — 1, 2 Amici fehlt. — 3, 3 Morte deusta.

347. De sancta Leocadia.

In Vesp. et Laud.

1. In festo Leocadiae,
Quod celebratur hodie,
Hymnum canamus gloriae
Regi coelestis curiae.

2. Haec Toletana nobilis
Fuit sancta laudabilis,
Quae moribus et titulis
Fulsit atque miraculis.

3. Quae carceris supplicio
Fuit data pro alio
Sive dando martyrio
Vel feriendo gladio.

4. Ubi commisit spiritum
Deo, qui propter meritum
Supplicantis et gemitum
Confregit hostis fremitum.

5. Nos ipsi demus gloriam,
Qui suis dat victoriam
Et sanctam Leocadiam
Duxit ad coeli curiam.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. B. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. C. — Brev. Toletanum imp Venetiis 1492. D. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. E. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. F. — Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. G. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. H. — 3, 3 Sibi dando H. — Mel: In coelesti collegio. G.

348. De sancta Leocadia.

Ad Nocturnum.

1. Laetare Toletum
In hoc sacro festo,
Cui totum laetum
Precibus adesto.

2. Et habere si vis
Aliquid a Deo,
Ista nostra civis
Adquiret ab eo.

3. Haec dum corde puro
Deum intercessit,
In carceris muro
Pollicem impressit.

4. Pollex sic intravit
In praedura petra,
Quod crucem signavit
Ut in molli cera.

5. Sic, Christe, consigna
Corda nostra dura,
Ut te mente digna
Sequamur et pura.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. B. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. C. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. D. — Brev. ms. Toletanum imp. Hispali 1493. E. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. F. — Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. G. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. H. — 2, 1 Et fehlt. DEH. — Diesen und den vorhergehenden Hymnus soll nach Tamayo (9. Dec.) Cyprianus, Archipresbyter Cordubensis sub Maurorum captivitate gemacht haben. Wenn die Unrichtigkeit dieser Behauptung bewiesen zu werden brauchte, würde der Reim allein genügen, den Beweis zu führen.

349. De sancta Leocadia.

In Vesp. et Laud.

1. Virginis sanctae colimus triumphum,
Cujus natali meritisque claris
Civitas gaudet, Leocadiae altrix,
Haec Toletana.

2. Haec regis Christi celebris [est] sponsa
Annulum sumpsit Domini coelestis,
Posset ut ejus munere pudicam
Gerere vitam.

3. Germinis almi redolet haec rosa,
Gratia cujus pullalat in coelum
Surculos vitae proferensque terris
Fructus ŏdoris.

4. Lampade illustri miserat fulgorem
Hoste devicto fidei mucrone
Virgo, quae coelum tulerat coronam
Morte beatam.

5. Ergo divini petimus [nos] sponsi
Gratia tuis meritis repleri,
Ut mereamur simul et beatas
Scandere sedes.

6. Gloriam patri genitoque semper
Et tibi sancto flamini psallamus
Mentibus puris resonante lingua
Carmina laudis.

Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. — Verfasser ist Alphonsus Ortiz.

350. De sancta Leocadia.

Ad Nocturnum.

1. Leocadia laude digna,
Virgo civis urbis nostrae,
Martyr sancta, quam divina
Virtus texit in agone.

2. Refove, precor, favore
Tuum natale colentes,
Quos in scelerum dolore
Vere poenitet gementes.

3. Velut lilium in pudore,
Vita mitis et modesta,
Virgo mortua est moerore
Morte martyrum molesta.

4. Hac suffusa acerbitate
Pressa carceris horrore
Constans virgo in caritate
Egit animam moerore.

5. Christum per mortem secuta
Minas truces, carcer durum
Minus horruit quam polluta
Fide pollui sacramentum.

6. Laudes sanctae trinitati
Corde, voce psallimus,
Cujus uni majestati
Vota nostra reddimus.

Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. Verfasser ist Alphonsus Ortiz. — 2, 2 recolentes. — 2, 3 in moerore.

351. De sancto Leonhardo.

Ad Vesp. et Laud.

1. Gaude, mater ecclesia,
Hoc celebri solemnio,
Quo decoratur gloria
Athleta coeli solio.

2. Leonhardus convicia
Fretus Dei auxilio
Superavit potentia
Bene pugnans in stadio.

3. Ortus de stirpe regia
Baptizatur Remigio,
Qui Remensi ecclesia
Agebat pontificio.

4. Despecta regis curia
Se tradidit exsilio,
Deserti petens devia,
Vili clausus tugurio.

5. Praebent ferae solatia
Cum animi consortio
Leonhardo coelestia
Deposcenti jejunio.

6. Lactatur consors regia
Partus recepto gaudio,
Gaudet sanctus ad munia
Distributo peculio.

7. Sit trinitati gloria,
Deo patri et filio,
Laus, honor et victoria
Cum spiritu paraclito.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. — 3, 3 Rementi. — 3, 4 pontificis. — 5, 3 Leonhardus. — 7, 3 honor invictato.

352. De sancto Leonhardo.

Ad Nocturnum.

1. Exsultet coeli curia,
Clangat coetus terrestrium,
Adoretur cum gloria
Conditor alme siderum.

2. Leonhardus, par angelis
Puritate, constantia,
Obtineat pro servulis
Beata nobis gaudia.

3 Patriarchas fide pollens
Prophetasque consiliis,
Apostolos secutus est
Consors paterni luminis.

4. Carnem domans jejuniis
Sumpsit grave martyrium
Te insequens vigiliis,
Christe, redemptor omnium.

5. Virginitate rutilas,
Miraculis insignis es;
Hoc vere sibi condonas,
Christe, qui lux es et dies.

6. Gloria tibi, Domine,
Qui Leonhardo gaudia
Donas, et nobis tribue
Aeterna Christi munera.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. — 5, 1 rutilans.

353. De sancta Lucia.

In Vesp. et Laud.

1. Luciae festo virginis,
Aeterni sponsae numinis,
Eidem sponso cantica
Laude demus magnifica.

2. Haec virgo pulchra facie,
Decora mentis acie,
Suffulta Christi gratia
Mundi calcavit vitia.

3. Mortalem sponsum deserens,
Victuro semper inhaerens,
Egenis dedit omnia
Paterna manu propria.

4. Post minas ducis impii,
Ignem ictumque gladii
A Christo cum victoria
Suscipitur in gloria.

5. Jesu, corona virginum,
Coelestium lux agminum,
Hujus precatu virginis
Nos solve nexu criminis.

6. Regi coeli sit gloria
Pro virginis victoria
Detque suis fidelibus
Regnare in coelestibus.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. Calagurritanum et Calciaten. imp. Lucronii 1543. B.

354. De sancta Lucia.

Ad Nocturnum.

1. Laudemus Christum Dominum,
Regem sponsumque virginum,
In hoc festo virgineo,
Sacro cruore roseo.

2. Haec namque virgo nobilis,
Lucia venerabilis,
Matri languenti graviter
Salutem dedit largiter.

3. Contemptis sponsi nuptiis
Cunctisque carnis vitiis
Spreto duce Paschasio
Dire datur incendio.

4. Illaesa stans in medio
Virgo percussa gladio
Insultans carnificibus
Solamen dat fidelibus.

5. Tunc martyr felix inclitum
Deo reddidit spiritum,
Conjuncta choro virginum
Dat laudes patri luminum.

6. O Christe, spes fidelium,
Per virginis praeconium
Fac nos in coeli curia
Cum sanctis frui gloria.

7. Regi coelorum inclito,
Patri, nato, paraclito
Sit laus et benedictio,
Deo sine initio.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. Calagurritanum et Calciaten. imp. Lucronii 1543. B. — 5, 1 Huic martyr felix. A. — Str. 6 fehlt. A.

355. De sancta Lucia.

Ad Vesperas.

1. Pneumatis igne succensa
Caritate Lucia
Virgo ferbuit immensa,
Nam sequi vestigia
Fuit voluntas incensa
Sanctorum in latria.

2. Virtute Dei ostensa
Optavit coelestia,
Sprevit, ut labis offensa
Periret, terrestria,
Cur ei fuit impensa
Plene Dei gratia.

3. Cultus vanos idolorum
Et fraudes abhorruit,
Et doli ritus eorum
Imitari renuit,
Cur esse consors sanctorum
In supernis meruit.

4. Laetanter dona bonorum
Egenis distribuit
Christianis propriorum,
Quis egere potuit,
Noverat, quod rex coelorum
Hortando sic docuit.

5. Vidit, matrem quod gravaret
Turpis fluxus sanguinis,
Somno templo dum oraret
Agatham altissimis,
Quod petit, si vellet, daret,
Inquit voto numinis.

6. Plenam quam dum cruciaret
Paschasius flaminis,
Virtute ut triumpharet
Afflictum certaminis
Et arce sanctis regnaret
Coelestis cacuminis.

7. Lucia luce pudoris
Fulgens et martyrii,
Igne divini amoris,
Spe succensa praemii,
Fac nos consortes honoris
Angelis egregii.

8. Laus personae genitoris
Detur atque filii
Et pneumatis cunctis horis
Precantes eximii,
Ut vivamus juncti choris
Superni palatii.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — Verfasser: Anonymus Celsonensis. — 4, 4 Quos egere.

356. De sancta Lucia.

Ad Nocturnum.

1. Luciae laetetur gestis
Turba virtutum honestis
Mundo corde fidelium
Atque chorus coelestium.

2. Exstat sua vita testis,
Quod hac fuit spreta pestis
Culturae exitium
Idolorum obnoxium.

3. Ista sumpsit fidem Christi
Non haerendo mundo tristi,
Peroptando consortium
Supernorumque civium.

4. Virgo, tua contulisti
Egenis, cur meruisti.
Ut coeli, sumas praemium
Paradisique gaudium.

5. Fluxu matri cruciatae
Cruoris et aggravatae
Sanitatem contribuit,
Nam Agatha haec monuit.

6. Virgini sunt poenae datae,
Quae fuerunt sibi gratae,
Quare palmam obtinuit,
Quae coronam promeruit.

7. Honor patri atque nato
Detur, ab utro beato
Procedentique flamini
Atque sanctorum agmini.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — 1, 1 Lucia. — 2, 3 Culturae et. — 3, 4 que ergänzt. — 5, 1 cruciare. — 5, 2 aggravare. — 7, 2 lies Sit ab utroque? — Verfasser: Anonymus Celsonensis.

357. De sancta Lucia.

Ad Laudes.

1. Gratuletur plebs fidelis
Proferendo praeconium
Luciae, quam chorus coelestis
Laudat, probat coelestium.

2. Quando sanctae mors crudelis
Praeparabat supplicium,
Sanctitatis constans zelis
Dei cepit subsidium.

3. Ad palmam cucurrit lacta
Peroptando consortium
Angelorum mortis meta,
Cur coeli sumpsit gaudium.

4. Completa vitae dieta
Propter sacrum martyrium
Laetatur vita quieta
Olympi sumens praemium.

5. Virgo redolens ornata
Castitatis fit lilio,
Alma manens Deo data,
Quod sustulit martyrio.

6. Per te, Lucia, beata
Ut sit haec praesens concio,
Fac, post mortem dedicata
In sanctorum collegio.

7. Honor patri atque nato
Et ab utroque flamini
Procedenti sit beato
Atque simplici numini.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — Verfasser: Anonymus Celsonensis.

358. De ss. Luciano et Marciano.

Ad Vesperas.

1. Fulgent membra gloriosi
Luciani martyris
Intra urbem Vici sacram,
jam Deo placabilem,
Fulgent et miranda sancti
Marciani pignora.

2. Qui Sabini contemnentes
olim jussa consulis,
Derelictis idolorum
daemonumque cultibus,
Libros exsecrandae legis
consumpserunt ignibus.

3. Claritate perlustrati
post baptismum nimia,
Confitentes Christi nomen
tota cum fiducia,
Ab iniquis in obscurum
mersi sunt incendium.

4. O beati vere, Christi
pretiosi martyres,
Qui probati velut aurum
post datam sententiam
Passionis partem vestri
meruistis Domini.

5. Salutarem ab excelso
delegastis angelum,
Praeco quam ostendit tumbam
fratribus et titulum,
Quo purgati mereantur
habere remedium.

6. Jam cives ad astra poli
pervolastis aurea,
Ubi coelibes effecti,
postulamus affatim,
Nos ut illuc simul vestris
sublevetis precibus.

7. Gloria et honor Deo.

Brev. Vicense imp. Lugduni 1557.

359. De ss. Luciano et Marciano.

Ad Nocturnum.

1. Utquid in Christum, truculente nequam
Sabine, furis dente cruentato
Nam tua ira noxiaque poena
Premit insontes.

2. Adpellens Vicum Lucianus magnus
Et Marcianus fide confirmati,
In igne missi simul sunt combusti
Te saeviente.

3. Hi relinquentes publicum errorem
Christum sequuntur nullo deviante
Menteque pura mori cupientes
Corpora parent.

4. Cum retorqueri nollent a te isti
Sancti sodales, praemiis negatis
Sed sunt tormenta tua, quae his donas,
Despicientes.

5. Omnium rerum principis ardore
Jamque relinquunt hominum naturam
Ipsique Christo animas commendant
Jam inhiantes.

6. Gloriam praestant summo conditori
Ejusque nato flaminique sancto,
Unus qui trinus omnia sub certo
Fine gubernat.

Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. — 1, 2 cruento. — 1, 3 noxia poena. — 4, 2 praemiis atque necatis.

360. De ss. Luciano et Marciano.

Ad Laudes.

1. Jam sol Olympo aureis quadrigis
Spargere lucem coepit et illustrat
Hunc tantum diem martyrum tuorum,
O alme Christe.

2. Quo ferox hydra plurimis occisis
Veloci cursu, infelix Sabinus,
Perscrutans mundum missus est, ut mactet
In te credentes.

3. Inter quos sanctos teque disponente
Martyres istos in urbe Vicensi,
Ut eam servent, gravibus tormentis
Torqueri fecit.

4. Rabie sua, odiis acerbis
Ad te remisit camino purgatos,
Quos coronasti ut veros athletas
Splendido vultu.

5. Precamur ergo, qui nobis custodes
Illos dedisti, precibus eorum,
Cum sera dies venerit, cum illis
Tecum regnemus.

6. Praesta hoc, sancte Jesu, nobis pie,
Qui summo patre cum spiritu sancto
In trinitate regis et gubernas
Saecula cuncta.

Brev. Vicense imp. Lugdum 1547.

361. De sancto Ludovico.

Ad Vesperas.

1. Mentibus summis celebremus omnes
Regis aeterni memoranda dona,
Semper Hispani referant fideles
Carmina laudis.

2. Martyres dira subeunte poena
Hesperos quondam coluere fines
Et suo nostras roseo sacrarunt
Sanguine terras.

3. Multa post tandem revoluta saecla
Gallicis oris, Ludovice, vectum
Te Valentinae Deus ipse nostrae
Contulit urbi.

4. Stirpe Francorum Siculaque gente
Te quidem clari genuere reges,
Ungaris nascens atavis ab altis,
Regia proles.

5. Attamen mundum renuis superbum,
Sceptra contemnis metuenda turbis,
Pauperem vitam subiens et artam
Religionem.

6. Unde nunc celso residens Olympo
Sedibus felix frueris beatis,
Ergo res nostras Deus ut secundet,
Tu, sacer, ora.

7. Laus patri summo genitoque semper,
Flamini sacro simul et potestas,
Qui Deus simplex ditione solus
Cuncta gubernat.

Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. A. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533. B.

362. De sancto Ludovico.

Ad Nocturnum.

1. Pontifex ingens, simul inter umbras
Noctis insomnes vigili precatu
Nunc tuos sacros canimus perenni
Laude triumphos.

2. Cujus ob claram celebremque vitam
Pastor electus populi fidelis
Tu gregem Christi recipis regendum
Sorte superna.

3. Castus amplexus fugis impudicos,
Non tuam carnem maculare tabes
Ulla nec pestis valuit serena
Vertere mentem.

4. Pauperum duros miserans labores
Induis nudos inopesque nutris
Atque pupillos, viduas tueris,
Optime praesul.

5. Termino gestae properante vitae
Hoste devicto superos petisti,
Sumis ob palmam meritum trophaeum
Carne solutus.

6. Jam tuum nomen varium per orbem
Rite professi venerantur omnes,
Vota nunc clemens pietate multa
Respice nostra.

7. Laus patri summo genitoque semper,
Flamini sacro simul et potestas,
Qui Deus simplex ditione solus
Cuncta gubernat.

Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. A. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533. B.

363.§ De sancto Ludovico.

Ad Laudes.

1. Auroram remeans lucifer attulit,
Cedunt ut tenebrae desuper eminus,
Sacro pontifici praemia grandia
Pangamus data coelitus.

2. Insons Tartareos non videt impios
Ignes aut Stygiam non remeabilem,
Orco praecipiti non ruit horrido
Hic praesul sacer inclitus.

3. Summo sed fruitur numine perpetim
Regnans sidereis semper in arcibus,
Sedes aethereas laetior obtinet
Sanctorum situs agmine.

4. Aeterno speculo conctaque conspicit,
Nemo de superis gaudia subtrahet,
Serdis et niveis tempora cingitur
Felices penetrans choros.

5. Cujus nobilitant ossa Valentiam,
Qua corpus tumulo conditur aureo,
Cum pompa sequitur turba canentium
Festos concelebrans dies.

6. Oramus famuli te, bone pontifex,
Ut, cum post aderit mea novissima,
Coelo suscipiat nos pius arbiter,
Dans nobis sua munera.

7. Laudes ingenito carmine supplici
Patri cum genito guttura concrepent,
Sacro spiritui residet unicus
Celso qui solio Deus.

Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. A. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533. B.

364. De sancto Marco.

Ad Vesperas.

1. Plaude, turba fidelium,
Marci poscens suffragium,
Cujus praestant solemnia
Beata nobis gaudia.

2. Sub leonina specie
Illum designat proprie,
Qui fracto mortis carcere
Victor surgit de funere.

3. Sacro docente flamine
Tuum claro dictamine
Descripsit evangelium,
Christe, redemptor omnium.

4. Tuam adeptus gratiam
Perrexit Alexandriam,
Ut vocarentur perfidi
Ad coenam agni providi.

5. Divina spargens semina,
Hostis dispergens agmina
Tuo fultus eloquio,
Jesu, nostra redemptio.

6. Tandem ligatus trahitur,
In carcerem recluditur,
Recepturus post verbera
Aeterna Christi munera.

7. Eductus fune stringitur
Et sic pro Christo moritur,
Nunc regnat in coelestibus,
Exsultet coelum laudibus.

8. Cujus sacratis precibus
Caecis, claudis, languentibus
Confer medelam vulnerum,
Conditor alme siderum.

9. Sit laus, decus, potentia,
Honor, virtus et gloria
Patri, nato cum flamine
A solis ortus cardine.

Psalt. ms. Oculense saec. 14. Cod. Arch. Nat. Matriten. B. 3—4. A. — Brev. Ord. S. Jacobi de Spata imp. Legione 1532. B. — 1, 2 Marci potens (l: petens?) B. — 1, 3 praestat B. — 8, 3 medelam omnium B.

365. De sancto Marco.

Ad Nocturnum.

1. Haeres aeterni luminis,
Marce, virtutis speculum,
Quam degustas, dulcedinis
Nobis propina poculum.

2. Hic est Marcus, qui meruit
Esse praeco justitiae,
Quem rex coelestis induit
Stola perennis gloriae.

3. Recepturus aureolam
Coeli conscendit culmina,
Laudat tellus agricolam
Vitae reportans semina.

4. Dum pro te, Christe, moritur,
Vicem pro vice reddidit,
Tibi passo compatitur
Et pro te sese tradidit.

5. Sit regi trino gloria,
Laus, decus et imperium,
Qui Marcum ad coelestia
Perduxit post martyrium.

Psalt. ms. Oculense saec. 14. Cod. Arch. Nat. Matriten. B. 3—4. A. — Brev. Ord. S. Jacobi de Spata imp. Legione 1532. B.

366. De sancta Margareta.

Ad Vesperas.

1. In excelso coeli throno
Fulget chorus virginum,
Et in terris corde prono
Vox exsultat hominum,
Margaritae dulci dono
Scandentis ad Dominum.

2. In aetate puellari
Christi virgo dedita,
Coepit virgo meditari,
Quod talenta tradita
Possent in se duplicari
Luce morum praedita.

3. Per praefectum comprehensa
Acceptare noluit
Munera, licet immensa,
Nec se pati doluit,
Igne nam coeli succensa
Christum semper coluit.

4. Nobis ergo prece pia
In hac vita stantibus
Sit lucerna, dux et via
Miseris errantibus
Et cum virgine Maria
Occurrat migrantibus.

5. Laudes demus redemptori,
Quem pater progenuit,
Flamini et creatori,
Per quos virgo tenuit
Margarita fidem thori,
Mundum quoque renuit.

Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. C. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. D.

367. De sancta Margareta.

Ad Nocturnum.

1. In Dei laude canticum
Et Margaritae virginis
Cantemus, quod sit praemium
Nostrum, pars celsitudinis.

2. Margarita, ut dicitur,
Oves pascebat humilis
Nec arrogans egreditur,
Cum sit parente nobilis.

3. A praefecto diligitur,
Quem renuit sanctissima
Et tunc sibi promittitur
Largior dos, largissima.

4. Sed ab ipsa respuitur
Velut faex putridissima,
Nec ab eo dimittitur,
Quin laedatur justissima.

5. Latronis more ducitur
Ad caedendum purissima
Et a dracone bibitur,
Quem necat prudentissima.

6. Praesta, pater piissime
Patrique compar unice,
Cum spiritu paraclito
Regnans per omne saeculum.

Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. C. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. D.

368. De sancta Margareta.

Ad Laudes.

1. Cujus membra pulcherrima
Alto pendent in aere,
Et tunc manus nequissima
Flagellat hanc in corpore.

2. Sanguis ejus innoxius
Per terram male funditur,
Et praefectus Olybrius
In vultu pannis tegitur.

3. Non enim potest cernere
Dolorem hujus virginis,
Et quia non vult nubere,
Mactatur corpus martyris.

4. Praesta, pater piissime
Patrique compar unice,
Cum spiritu paraclito
Regnans per omne saeculum.

Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. C. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. D. — 2, 3 Ut praefectus CD. — 3, 4 corpus virginis C. — Das Lied ist selbstverständlich nur ein Teil des vorigen.

369. De s. Maria Aegyptiaca.

In Vesp. et Laud.

1. Maria Aegyptiaca,
Quae tot commisit delicta,
Dei conspersa gratia
Lacrimis lavat foetida.

2. Impleta Dei gratia,
Poenitens de nequitia,
Perscrutans cordis viscera
Tundebat se per intima.

3. Attendens solertissima,
Ad peccatorum vulnera,
Fudit Deo precamina
Pro adquirenda venia.

4. Mater Dei eximia,
Virgo excellentissima,
Per te obtenta gratia
Deleantur facinora.

5. Regi regum sit gloria
Pro immensa clementia,
Qui culpas et supplicia
Remittit et dat praemia.

Psalt. Pallentinum imp. Lucronii 1512. Mel.: Aeterni patris unice.

370. De s. Maria Aegyptiaca.

Ad Nocturnum.

1. Maria Aegyptiaca
Relicto patre et patria
Pro carnis petulantia
Cucurrit ad flagitia.

2. Aetate duodecima
Instigante lascivia
Despecta Dei gratia
Se dedit ad convicia.

3. Deambulans per invia
Die nocteque media
Dominante spurcitia
Se subdidit ad scelera.

4. Exercens sua vitia
Dum maneret in Lybia,
Visa turba Aegyptia
Percunctata est devia.

5. Jesu, nate de Maria,
Tu pelle nostra crimina,
Purgante poenitentia
Perduc nos ad coelestia.

Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. — 2, 1 Stante duodecima. — Mel.: Aeterni patris unice.

371. De s. Maria Aegyptiaca.

Ad Vesperas.

1. Adest dies gratissima
Diesque devotissima,
Qua scandit coelum splendida
Maria Aegyptiaca.

2. Sprevit quae mundum penitus,
Tacta dolore intrinsecus,
Eremum quaerit longius
Tribus acceptis panibus.

3. Flumen transit Jordaneum
Intratque densum eremum,
Virilem sumpsit animum
Sibi servire Dominum.

4. Contemnens mundi dulcia
Fortis effecta femina,
Antrum quaerit hospitium,
Ferarum habitaculum.

5. Ubi domat corpus suum
Cibum sumens exiguum,
Vigiliis continue
Orans Deum assidue.

6. Praesta, pater piissime
Patrique compar unice,
Cum spiritu paraclito
Regnans per omne saeculum.

Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. A. — Brev. Valentinum imp. Caesaraugustae 1503. B. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533. C. — Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. D. — 5, 1 Ubi domaverat A; Ut domaret D.

372. De s. Maria Aegyptiaca.

Ad Nocturnum.

1. Exsultent omnes pariter,
Fiduciam viriliter
Praebet Maria miseris
Resurgendi a vitiis.

2. Femineam formidinem
Pellit atque segnitiem,
Virilem sumpsit animum
In vasta solitudinum.

3. Nam sola intrat eremum
Quaerens placare Dominum,
Vitamque sumens austeram
Lucratur vitam alteram.

4. Ubi disruptis vestibus,
A sole ustis carnibus.
Densis coperta pilibus,
Induta mirabilibus.

5. Praesta, pater piissime.

Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. A. — Brev. Valentinum imp. Caesaraugustae 1503. B. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533. C. — Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. D. — 2, 4 In faste solitudinum AD. — 4, 3 cooperta crinibus C.

373. De s. Maria Aegyptiaca.

Ad Laudes.

1. O vere felix femina,
Exemplum donans domina,
Ornata virtualiter,
Vitam excellis hominum.

2. Informata a spiritu
Venit honesto habitu
Ad fluvium Jordaneum,
Ibi videre Dominum.

3. Integraliter mundata
Transit flumen fixa aqua
Suisque sanctis gressibus
Transit ad alterum litus.

4. Ubi corpus Dominicum
Cum flexione genuum
A Zosima ministratum
Recepit beneficium.

5. Juva, mater, poenitentes,
Se pro culpis conterentes,
Ut tecum semper gaudentes
Coeli fruantur patria.

6. Praesta, pater piissime
Patrique compar unice,
Cum spiritu paraclito
Regnans per omne saeculum.

Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. A. — Brev. Valentinum imp. Caesaraugustae 1503. B. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533. C. — Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. D. — 2, 3 flumen ABCD. — 5, 2 Et pro culpis ABCD.

374. De s. Maria Aegyptiaca

Ad Vesperas.

1. Lauda, mater ecclesia,
Lauda Christi clementiam,
Quae peccatricis vulnera
Curavit dando veniam.

2. Maria haec Aegyptia,
Quae tot commisit crimina,
Ab ipsa fauce tartari
Redit ad vitae limina.

3. Post fluxae carnis scandala
Matris Dei suffragia
Petit gemendo lacrimis
Ad portam templi numinis.

4. Uni Deo sit gloria
Pro multiformi gratia,
Qui culpas et supplicia
Remittit et dat praemia.

Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543.

375. De s. Maria Aegyptiaca.

Ad Nocturnum.

1. Jesu, dulce refugium,
Spes una poenitentium,
Per peccatricis meritum
Peccati solve debitum.

2. Pia mater et humilis,
Naturae memor fragilis,
In hujus vitae fluctibus
Nos rege tuis precibus.

3. Uni Deo sit gloria
Pro multiformi gratia,
Qui culpas et supplicia
Remittit et dat praemia.

Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. — 1, 2 Et spes poenitentium.

376. De s. Maria Aegyptiaca.

Ad Laudes.

1. Aegra currit ad porticum,
Nequit habere aditum,
Flens quoque statim reperit
In Dei matre, quod petit.

2. Surgentem cum fiducia
Intrare templi ostia,
Vox coeli clara intonat,
Flumen Jordanis transeat.

3. Audita implet avida
Christi confisa gratia,
Tres panes secum detulit,
Per quos se in orbem contulit.

4. Uni Deo sit gloria
Pro multiformi gratia,
Qui culpas et supplicia
Remittit et dat praemia.

Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. — 2, 4 Fluvium.

377. De s. Maria Aegyptiaca.

Ad Nocturnum.

1. Nostra cantet ecclesia
Summi regis magnalia,
Qui ex Aegypto Mariam
Ad suam transvexit gloriam.

2. Vitam ducens foedissimam
Per nimia carnis scandala
Jerosolymam tetendit
Ad crucem adorandam.

3. Usque ad fores ecclesiae
Accessit ingressura,
Ad eremum jam tendit
Domino servitura.

4. Humanis nempe solatiis
Omnino caritura,
Plurimis abstinentiis
Poenitentiam actura.

5. Nos ipsi demus gloriam,
Qui suis dat victoriam
Et Mariam Aegyptiam
Ad suam duxit patriam.

Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. — 2, 3 tendenti Hs. — 5, 4 produxit Hs; jedenfalls perduxit.

378. De s. Maria Aegyptiaca.

Ad Laudes.

1. Laudes perfudit Zosimas
Ad summum regem gloriae,
Qui magna mirabilia
Manu patrat Aegyptiae.

2. Sumptura corpus Dominicum
De manu abbatis Zosimae
Flumen transit Jordanicum
Miro suffulta lumine.

3. Nos ipsi demus gloriam,
Qui suis dat victoriam
Et Mariam Aegyptiam
Ad suam duxit patriam.

Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n.

379. De s. Maria Magdalena.

Ad Vesp. et. Noct.

1. In domo quippe Simonis
Cum esset cum discipulis,
Maria supplex humilis,
Famosa quaedam meretrix,
Compuncta verbo Domini
Locum quaerit remedii.

2. Accessit temeraria
Cum veniae fiducia,
Nardi spicati specimen
Effudit super verticem,
Testans ex imo pectoris
Affectum poenitudinis.

3. Dehinc pudoris conscia
Curvatur ad vestigia,
Flebat supplex uberius,
Suspirans corde gravius,
Pro speciali linteo
Servivit capillitio.

4. Laus, honor tibi, Domine,
Sitque perennis gloria,
Agnus, qui cuncta tollere
Venisti mundi crimina,
Cum patre et sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Brev. ms. Gerundense anni 1290. Cod. S. Felicis Gerunden. s. n. A. — Brev. ms. Capit. Gerunden. 3. saec. 14/15. B. — Brev. ms. Capit. Gerunden. 4. saec. 14/15. C. — Dieser wie der folgende Hymnus sind nur eine Anzahl Strophen aus dem Hymnus ad mandatum: Dum pietas multimoda. So erklärt sich der sonst rätselhafte Anfang mit quippe.

380. De s. Maria Magdalena.

Ad Laudes.

1. O felix illa meretrix,
O audax cor mulieris,
Incendium libidinis
Quae restinxit cum lacrimis
Vulnus occultum pectoris
Crine detersit capitis.

2. Adesto, Christe, miseris,
Quos gravat pondus sceleris,
Per fidei vestigia
Sequamur te in patria,
Quam promisisti omnibus
Te vere diligentibus.

3. Laus, honor tibi, Domine.

Brev. ms. S. Felicis Gerunden. s. n. anni 1290. A. — Brev. ms. Capit. Gerunden. 3. saec. 14/15. B. — Brev. ms. Capit. Gerunden. 4. saec. 14/15. C. — 1, 1 illa peccatrix, Korrektur in B.

381. De s. Maria Magdalena.

1. Pro speciali linteo
Servivit capillitio,
Inter sacra conviva
Non defuit invidia.

2. Quae protoplaustum pepulit
De paradisi gloria,
Cujus longum exsilium
Crucis solvit patibulum.

3. Nam quidam corde tumido
Improperabat Domino,
Si nosset hic mysteria
Divinitatis intima,

4. Non sineret peccatricem
Se tangere mulierem.
Respondens autem provide
Rimator conscientiae,

5. Cujus non latet oculum
Creaturae latibulum,
Proponens immutabilem
Remissionis speciem:

6. Simon, inquit domestice,
Affatus allegorice,
Duo fuerunt homines,
Diverso vincti foenore,

7. Quingentis alter numulis
Alter vere quinquagenis;
Qui rependendi debitum
Non habuere pretium.

8. Compassus corde creditor
Indulsit beneficium,
Dic itaque, quis plurimum
Horum dilexit praemium?

9. Quod promisisti omnibus
Te vere diligentibus
Cum patre et sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Brev. sec. regulam s. Isidori imp. Toleti 1502. — 1, 2 capitilio. — 2, 4 Crucis servit. — 7, 3 repetiti debitum. — Dies Lied ist gleichfalls eine möglichst ungeschickte Auswahl von Versen aus dem Hymnus ad mandatum: *Dum pietas multimoda*, den man vergleiche. In dem Originalliede hat jede Strophe 6 Zeilen, hier nur vier. In das Mozarabische Brevier ist dieses Bruchstück nur durch Cisneros, beziehungsweise Ortiz gekommen. In den alten Handschriften des Ritus tritt es nicht auf.

382. De s. Maria Magdalena.

1. Quo pascuntur coeli cives
Panc semper homo vives
In coelesti curia,
Si Mariae per exemplum
Summi Dei fias templum
Ductus poenitentia.

2. Sacros pedes lavans Christi
Corde puro, vultu tristi
Propriis haec lacrimis,
Ejus nardo caput ungit
Et sic ei se conjungit
Totis cordis intimis.

3. Fontem lavans emundatur,
Dum ab ipsa fons lavatur,
Vas emundat proprium,
Ad cor poenitendo redit
Et, ut decet, corde credit
Sic in Dei filium.

4. Cujus dono caritatis
Sic mundemur a peccatis,
Ut possimus edere
Regno suo panem verum,
Semper novum et sincerum,
Quo pascuntur aethere.

Brev. ms. S. Johannis de Pinis saec. 13. Cod. Scorialen. P III 14. A. — Antiph. ms. Oscense saec. 13. Cod. Capit. Oscen. s. n. B.

383. De s. Maria Salome.

In Vesp. et Laud.

1. Psallat in coelis chorus angelorum.
Ceteri cives resonent polorum,
Organum pulsans modulans tonorum
Terra resultet.

2. Hujus in festo celebris diei,
Clara qua conjux pia Zebedaei
Et soror sanctae genitricis Dei
Sidera scandit.

3. Jacobi mater simul et Johannis
Asperis Christo cooperta pannis,
Usque decessit senibus sub annis,
Semper adhaesit.

4. Christus ut scandit, magis ex amore
Diligens crescit meriti labore,
Unde plus solis rutila decore
Sede coruscat.

5. Cujus in templo vigilans decenter,
Quidquid exorans petit, evidenter
Impetrat totum satis affluenter
Ante recessum.

6. Supplicet mater Dominum regentem
Cuncta, quod salvet populum colentem,
Promovens justum regat insolentem,
Sanet aegrotum.

7. Dive rex regum, tibi laus, honestas
Pax, salus, virtus, decus et potestas,
Qui tuis sanctis bona cuncta praestas
Trinus et unus.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostell. s. n. A. — Diurn. ms. Legionense saec. 15. Cod. Capit. Legionen. 36. B. — Brev. Compostellanum imp. Uiisiponae 1497. C. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. D. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. E. — 2, 2 Claraque E. — 4, 1 ut fehlt E. — 6, 2 Cunctaque salvet CD; Quod salvet cuncta A. — 7, 1 Divine rex C; Sumne rex A.

384. De s. Maria Salome.

Ad Nocturnum.

1. O felix genitrix sancta Johannis
Et magni Jacobi, junior annis
Quae spreto proprio conjuge caeli
Factorem sequeris corde fideli.

2. O prudens humilis, fortis, honesta,
Aegris compatiens, casta, modesta,
Cui non sufficimus promere gesta,
Digne fac tua nos currere festa.

3. Curas multiplices, sancta, repente
Languores hominum, supplice mente
Cum juste petitur pro patiente,
Sospes surgit, abit plebe vidente.

4. Stirpis Davidicae digna propago,
Gignis pacificos, pacis imago,
Ne nos deglutiat saeva vorago,
Defensa precibus, eja, virago.

5. Mariae, petimus, matris amore,
Cujus tu soror es impar honore,
Natorum precibus, quos genuisti,
Duc nos ad geniti gaudia Christi.

6. Sit patri decus et gloria nato,
Sancto spiritui gratia grato
Nunc et continue semper et ultra,
Qui vivit moderans saecula cuncta.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostell. s. n. A. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. B. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. C. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. D. — 2, 3 Cujus non sufficimus BD. — 3, 2 supplici B; supplicet A; mente fehlt A. — 5, 1 Maria D.

385. De sancta Marina.

Ad Vesperas.

1. Laudes Marinae virginis
Prome, mater ecclesia.
Cujus odor dulcedinis
Tibi dat nova gaudia.

2. Marina totis viribus
Jesum puella sequitur,
Nec asperis nec mollibus
Ejus a fide trahitur.

3. Virgo mitis et humilis
Christo se totam dedicat,
Corde, lingua, miraculis
Pro ejus fide dimicat.

4. Nil aeque hanc evellere
Possit a Dei filio,
Nec emollitur munere,
Nec terretur supplicio.

5. Demolienti fallere
Dum non cedit Olybrio,
Passa vivit in aethere
Sponso conjuncta proprio.

6. Rex Christe clementissime,
Nostris faveto vocibus,
Ut virginis piissimae
Piis juvemur precibus.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. — 1, 2 ecclesia fehlt Hs. — 3, 4 Pro fehlt Hs. — Der Name Marina ist in diesen und den folgenden Hymnen mit Ausnahme des letzten derselben ein blofses Synonymum für Margareta.

386. De sancta Marina.

Ad Nocturnum.

1. Hymnum mirae dulcedinis
Sancti decantant hodie,
Dum rosa pulchritudinis
Offertur regi gloriae.

2. Marina virgo regia,
Virginitatis lilium,
Transfertur ab ecclesia
In coeleste rosarium.

3. Laeta Jesum amplectitur
Cujus amore languida
Dira tormenta patitur
Mente constans intrepida.

4. Fulgens corona duplici
Solem splendore superat,
Potum fontis mirifici
Degustat, quem sistiverat.

5. Rex Christe clementissime.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n.

387. De sancta Marina.

Ad Laudes.

1. Novo fulgore rutilans
Collaetetur ecclesia,
Martyrum promat jubilans
Novae laudis praeconia.

2. Marina, plena fidei
Christi sequens vestigia,
Ad Christum laeta provehi
Meretur cum victoria.

3. Serto decora luminis
Coeli transit fastigia,
Summae carmen dulcedinis
Canente coeli curia.

4. Christum, quem hic per speculum
Et per aenigma viderat,
Contemplatur ad oculum,
Cognoscit ut desiderat.

5. Rex Christe clementissime.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n.

388. De sancta Marina.

In Vesp. et Laud.

1. Tibi, Christe, lux et vita,
dulcis sponsus virginum,
In conspectu decantamus
supernorum agminum.
In festo Marinae piae
dantes laudes vocibus.

2. Quae tuis obtemperando
monitis et jussibus,
Super cuncta te amando
nunc in coeli sedibus
Per te sedet sociata
virginum agminibus.

3. Cujus meritis, rogamus,
Jesu benignissime,
Ut nos fauce liberati
mortis iniquissimae
Tecum semper collaetemur
cum sanctis spiritibus.

4. In hoc festo virginali
laus Deo ingenito,
Sit laus ejus coaequali
Jesu Christo genito,
Ab utroque procedenti
laus sit in coelestibus.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. B.

389. De sancta Marina.

Ad Nocturnum.

1. Festum colentes martyris,
Marinae piae virginis,
Laudemus Dei filium,
Redemptorem fidelium.

2. Qui hanc in pueritia
Lotam in baptismi gratia
Ducis tormenta vincere
Fecit divino munere.

3. In carcerem horrificum
Serpentem veneniferum
Calcavit cum laetitia
Crucis Christi potentia.

4. Post minas et supplicia
Christi suffulta gratia
Aquarum mersa dolio
Stetit illaesa medio.

5. Tunc virgo caeso capite
In coelum recto tramite
Choro juncta virgineo
Throno sedet in roseo.

6. Hujus, Christe, per meritum
Reatus solve debitum
Et perduc nos ad gaudia
Paradisi perennia.

7. Summo regi sit gloria
Pro virginis victoria,
Qui dat sacris virginibus
Triumphare de hostibus.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. B.

390. De sancta Marina.

In Vesp. et Laud.

1. Gradum supernum eligens
Marina, virgo sapiens
De numero prudentium,
Exspectans sponsum virginum,

2. Se congerens sanctissimum
Crucis Christi signaculum
Ad aetheris introitum
Benedicebat Dominum.

3. In carceris ergastulo
Panis vivus refectio,
Post transitumque meruit,
Cibus duplex illi fuit.

4. Laus, honor, virtus, gloria
Deo patri et filio,
Sancto simul paraclito
In saeculorum saecula.

Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Univ. Matriten. 48. (92—1) A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 124 (2B2) B. — 2, 3 Ad teris introitum A. — 3, 4 Cibum duplex.

391. De sancta Marina.

Ad Nocturnum.

1. Electa Dei famula,
Bellatrix sacratissima,
In hac die solemnia
Hostem vicit sanctissima.

2. Cujus vita et passio
Placuerunt altissimo,
Terrena virgo respuit
Coelestia percipiens.

3. Virgo Dei sanctissima,
Apud Christum nos adjuva,
Ut valeamus capere
Per te regna coelestia.

4. Laus, honor, virtus, gloria
Deo patri et filio,
Sancto simul paraclito
In saeculorum saecula.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 214 (2 B 2). — 1, 2 Debellatrix.

392. De sancta Marina.

Ad Nocturnum.

1. Festum Marinae virginis
Celebremus cum canticis,
Ut in die judicii
Simus sanctorum socii.

2. Nam illa dona petiit
Et exaudiri meruit
Pro omnibus viventibus
Suum festum colentibus.

3. Ut in praesenti gaudeant
Et in futuro subeant
In arcem regis gloriae,
Ubi vivant in requie.

4. Haec est dies sanctissima,
In qua virgo dignissima
Per triumphum martyrii
Vicit minas Olybrii.

5. Uterque sexus gaudeat,
Et grates Deo referat
In Marinae officio
Et ejus natalitio.

6. O virgo felicissima,
Sponsa Christi carissima,
Obtine nobis gaudia,
Quae possides in gloria.

7. Hoc praestet sancta trinitas
Et indivisa unitas,
Summus pater cum filio
Et spiritu paraclito.

Brev. ms. Toletanum saec. $^{14}/_{15}$. Cod. Univ. Matriten. 48 (92—1). A. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. B. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. C.

393. De sancta Marina.

1. Salamandra vivit igne
Nec in igne comburitur,
Sic tuum corpus insigne
Fervore non corrumpitur.

2. Dum vixisti tam benigne
Inter viros perlegitur,
Nihil egisti maligne,
Nec tua mors inficitur.

3. Cameleontis natura
Mundi hujus ergastulo
Vixisti jam Deo pura
Flatu divino patulo.

4. Spiritus almi censura
Te pungit in hoc saeculo,
Ut vita nempe futura
Dei fruaris speculo.

5. Sicut talpa sola terra
Vivens nempe reficitur,
Tua vita sine guerra
Terrenae fossae traditur.

6. Lingua scindens velut serra
Tuam famam persequitur,
Gestabas peccati ferra,
Tibi crimen apponitur.

7. Pisciculus alec vivit
In maris largis fluctibus,
Sic tua mens sancta scivit
Manere viva luctibus.

8. Pro peccatis, quae nescivit,
Nec malis usa fructibus,
Poenas sufferre quaesivit
Cordis amaris ductibus.

9. Gloria patri Domino
Ejusque unigenito,
Procedenti paraclito
Ex patre atque genito.

Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. — 4, 2 pugnit. — 4, 4 A Dei fungaris speculo. — 9, 3 Procedentemque Domino.

394. De sancta Martha.

Ad Vesperas.

1. Jesu, lumen de lumine,
Deus de Deo veniens,
Carnem sumpsit de virgine
Et verus homo factus est.

2. Deinde conversatus est
In terris cum hominibus,
Se videns, credens, diligens
Martha recepit hospitem.

3. Soror ad pedes Domini
Sermones ejus audiens
Et Martha erat satagens
Ad frequens ministerium.

4. Ambae placentes Domino,
Utraque vitam redolent,
Activam Martha denotat,
Contemplativam reliqua.

5. Sic nostra fiat actio,
Ne cadat contemplatio,
Ut sustentemur victibus
Et placeamus Domino.

6. Praestet hoc pater optimus
Per Jesum Christum filium,
Qui secum in perpetuum
Regnat cum sancto spiritu.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. A. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. B. — 5, 2 Nec cadat A. — 5, 4 Et fehlt A.

395. De sancta Martha.

Ad Nocturnum.

1. Jesu, coronae virginum,
Martha fecit convivium,
Laudatur omnifariam
Per verba evangelica.

2. Quem recepit hospitio,
Cum Christo stat in gaudio
Vitae perennis gloriae
In coelesti palatio.

3. Haec quanta Dei bonitas,
Quanta magnificentia,
Christum recepit per diem,
Christus eam per saecula.

4. Si Christum receperimus
In animae hospitio,
Et ispe nos recipiet
In loco suae gloriae.

5. Praestet hoc pater optimus.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. A. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. B. — 1, 3 Laudat A. — 2, 1 Quae recepit A.

396. De sancta Martha.

Ad Laudes.

1. Deum verum et hominem
Martha recepit hospita,
O felix, quae promeruit
Habere tantum hospitem.

2. Qui fratrem suum Lazarum
Commotus suis precibus
Quatriduanum foetidum
Suscitavit a mortuis,

3. Nos a peccatis suscitet
Per preces hujus virginis
Et nos in terris hospites
In coelis cives faciat.

4. Praestet hoc pater optimus
Per Jesum Christum filium,
Qui secum in perpetuum
Regnat cum sancto spiritu.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n.

397. De sancta Martha.

Ad Vesperas.

1. Jesu, corona virginum,
Festum colentes virginis
Emunda labe criminis,
Malis impone terminum.

2. Qui pascis inter lilia,
Nos pasce rore gratiae,
Ut post cursum miseriae
Sociemur in gloria.

3. Quocunque pergis, petimus
Fac sequamur, Jesu pie,
Ut cernamus in specie,
Quae spe secura gerimus.

4. Te deprecamur largius,
O Christi felix hospita,
Auge nobis per merita,
Quo vivamus felicius.

5. Deo patri sit gloria.

Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. A. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. B. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. C. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493 D. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. E. — Brev. Pampilonense imp. 15**. F. — 1, 3 Absolve nexu criminis F. — 1, 4 imponens F. — 2, 3 Et de culpa nequitiae F. — 2, 4 Nos tibi reconcilia F. — 3, 3 Quo cernamus. F. — Str. 4 lautet in F:

Te deprecamur largius,
Ut per Marthae suffragia
Post hujus vitae stadia
Renovemur in melius.

Die ersten Zeilen aller Strophen sind die Strophenanfänge des Hymnus Jesu corona virginum.

398. De sancta Martha.

Ad Nocturnum.

1. Nocte surgentes praeparemus mentes,
Luce virtutum ut sit iter tutum,
Atque devotis decantemus votis
Dulciter hymnos.

2. Ut pio regi, summo juncta gregi,
Martha suorum repraesentet chorum
Et Deo gratam det atque beatam
Ducere vitam.

3. Praestet hoc nobis deitas beata
Patris ac nati pariterque sancti
Spiritus, cujus reboat in omni
Gloria mundo.

Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. A. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. B. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. C. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. D. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. E. — Brev. Pampilonense imp. 15**. F. — 1, 2 Semper in psalmis gemitibus almis F.

399. De sancta Martha.

Ad Laudes.

1. O lux, beata trinitas,
Vera Marthae jucunditas,
Ejus, precamur, precibus
Infunde lumen cordibus.

2. Te mane laudum carmine,
Te mens absque caligine
Hac prosequente famula
Per cuncta laudet saecula.

3. Deo patri sit gloria.

Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. A. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. B. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. C. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. D. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. E. — Brev. Pampilonense imp. 15**. F. — 1, 2 Marthae summa jucunditas. F.

400. De sancta Martha.

Ad Vesperas.

1. Magnum salutis gaudium
Dat nobis hoc solemnium,
Dum Marthae ministerium
Transit ad vitae praemium.

2. Martha, propago nobilis
Et virgo venerabilis,
Fratris pro morte flebilis,
Fide semper laudabilis.

3. Martha colit Bethaniam,
Post venit ad Provinciam,
Gentes per sapientiam
Trahens ad Christi gratiam.

4. Tarasconem inhabitat,
Tarascam mox praecipitat,
Omnis plebs eam visitat,
Submersum amne suscitat.

5. Virtutum signis claruit,
Christi servos instituit,
Morte regnum obtinuit,
Funeri Christus adfuit.

6. Haec Christo placens hostia
Nostra commendet merita,
Servans a morte subita
Ad regna ducat inclita.

7. Honor, decus, imperium
Sit trinitati unicae,
Patri, nato, paraclito
Per infinita saecula.

Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. A. — Brev. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. C. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. D. — 4, 4 Submersam anne C. — 5, 4 Muneri Christus C.

401. De sancta Martha.

1. Rex coelorum et terrarum
Descendens ad infera,
Terras tenens, non relinquens
Olymporum supera,

2. Factus homo Marthae domo
Suscepit hospitia,
Pro amore Marthae regum
Dimittens palatia.

3. Hujus namque pia prece
Pius hospes Lazarum
Suscitavit, spoliavit
De anima barathrum.

4. Visitavit et beavit
Hanc suis funebriis,
Veni, mea o dilecta,
Vivas poli gaudiis.

5. Quae cibasti et potasti
Tuo me hospitio,
Coronata et ornata
Meo sis palatio.

6. Ergo Martha fulget laeta
In aeterna gloria,
Qua juvemur, ut salvemur
In Olympi patria.

Brev. Tirasonense imp. Venetiis 1497.

402. De sancto Mauro.

In Vesp. et Noct.

1. Plaude, turba terrestrium,
Te dirigens in gratiam
Supernorum laetantium
Ad sancti Mauri gloriam.

2. In hac valle languedinis
Carnis contectus pallio
Semitam rectitudinis
Novit abjecto vitio.

3. Abbatis venerabilis
Benedicti discipulus
Fuit, sibi amabilis,
Deserviens ut famulus.

4. Orbis hujus illecebris
Contemptis velut stercore
Conversatio celebris
Lucrum tulit cum foenore.

5. Tu qui gubernas saecula,
Trinus Deus et unicus,
Fac, ut status per saecula
Nobis donetur coelicus.

Brev. ms. S. Benedicti Vallisoletani saec. 14. Cod. Scorialen. P II 1. — Der reiche Reim in 5, 1 und 3 ist nach den Gesetzen mittelalterlicher Metrik nicht fehlerhaft, da saecula 5, 1 Welt, 5, 3 Zeit bedeutet.

403. De sancto Mauro.

Ad Nocturnum.

1. Laudes Deo magnifico,
Suis sanctis mirabili,
Resonet plebs cum cantico
Purae vocis placabili.

2. Huic chorus confitentium
Ad psallendum se praeparat,
Ad vitam innocentium
Veterem vitam reparat.

3. Hujus gaudenter hodie
Veneratur solemnitas,
Exemplum pudicitiae
Manifestavit castitas.

4. Continuis jejuniis
Macerabat corpusculum,
Exsultans in angustiis,
Coeleste sperans pabulum.

5. In deitate trinitas,
Pater, verbum et spiritus,
Nostrae spei aviditas
Adsit nobis divinitus.

Brev. ms. S. Benedicti Vallisoletani saec. 14. Cod. Scorialen. P II 1.

404. In honore s. Michaelis Archangeli.

1. Splendida nempe dies rutilat
Angelicoque canore boat,
Aethereis redimita choris,
Gramineis quoque compta bonis,
Dans nova gaudia terrigenis.

2. Fruge putando solum renovat,
Aurea mala ferendo micat,
Munera Bacchica jam reparat,
Mellica vinitor hausta parat,
Palmes ut hinc sua dona ferat.

3. Sidera, pontus et arva canunt,
Tripudiant simul et recinunt
Nobile carmen et angelicum
Et Michaelis honore sacrum
Nomen ad astra boando ferunt.

4. Laudibus aethereis celebrem
Pangimus hunc reboando diem,
Quo Michael, superum satrapa,
Sede refulsit ab uranica
Dans populis pia subsidia.

5. Belliger inclitus atque potens,
Clarus et auctus ubique manens,
Squamea colla terens colubri
Faucibus obruat in barathri
Munere victor ubique Dei.

6. Pertonat hinc reboans jubilum,
Plebs superum venerando Deum
Fumida namque cohors zabuli
Territa pulsibus angelicis
Necibus est data tartareis.

7. Euge, potens Michael hagie,
Agmine candidus angelico,
Sidere pulchrior ignicomo
Clarior et rutilante polo,
Aethere celsior astrigero.

8. Coelicolum bone dux procerum
Eximiumque decus hominum,
Restituens animas superis
Luniger arcibus aethereis
Civibus inter et esse piis.

9. Ultima namque dies veniens
Flammivomoque fragore furens,
Cum tremor horridus ingruerit,
Judicium miseris minitans
Et rea pectora terrificans.

10. Primus ad haec Michael renitet,
Cujus abhinc tuba triste canet,
Arva polumque boans quatiet,
Et tumulis cineres salient
Functaque somata viva fient.

11. Rex Deus arbiter adveniet,
Stigmata carnea tunc referet,
Aethereo comitante choro
Ordine septus et angelico
Splendidus et grege de niveo.

12. Terribilis quoque judicio
Fulmineo praeeunte globo,
Tartara saeva parat reprobis
Hinc et amoena virecta probis,
Dulcia plausibus hymniphonis.

13. Tempore quo pius intuitum
Dirige, poscimus, angelicum,
Belliger o Michael, famulis
Subveniens miserando tuis,
Sidereis reparando bonis.

14. Agmina coelica dulcisonis
Concinimus reboando sonis,
Ter quoque trina per officia
Perpete coelitus exposita,
Pangit ut alma theologia.

15. Pneumate diva cohors rutilans,
Splendida plebs, veneranda phalanx,
Condita sedibus in superis
Omnibus et superaucta bonis,
Laudibus inclita perpetuis.

16. Prima jerarchia compta thronis
Eminet arcibus aethereis,
Post Cherubim Seraphimque choris,
Fatur ut eminus ante data
Hymnologia hypophetica.

17. Virtus abhinc, dominatus adest
Atque potens sacer ordo nitet
Hisque jerarchia fit media,
Qualiter omniparens usia
Segregat, ordinat, imperitat.

18. Ultima denique principibus
Pulcha jerarchia sidereis
Tradita praeclue theosophis
Coetibus emicat archigeris
Angelicis radians cuneis.

19. Eminet his ceu sol rutilans
Archostratos Michael radians,
Vultibus ante Dei residens,
Clare Deum Dominumque tuens,
Nominis ore sui renitens.

20. Ergo per hos veneranda fiunt
Jussa patris sophiaeque patris
Pneumatis et simul almifici,
Quod teletarchia trina manet
Simplexque perpes usia viget.

21. Virtus herilis amica Deo,
Pondere libera corporeo,
Sophia condita principio
Et necis inscia, nexa Deo,
Lumina vivida sidereo.

22. Nuntius alma refert Mariae
Famina coelitus en Gabriel,
Quod Dominum ferat Emanuel,
Hoc paranymphus ovanter ait,
Haec paritura Deum tumuit.

23. Certa salus Raphael miseris,
Dux sociusque valens peregris
Dansque remedia semper aegris
Fert pia tristibus auxilia
Pellit et horrida praestigia.

24. O pie rector ab arce potens
Excipe carmina nostra libens,
Quae tibi turba fidelis ovans
Laudibus intonat almiphonis
Subdita vultibus, ecce, tuis.

25. Quae Michaelis honore diem
Nunc peragat referens celebrem
Agmina regis et aetherei
Pervolitantia regna poli
Plaudit et intonat aula Dei.

26. O Michael, decus omne tuis,
Ductor et ordinis angelici,
Regis et armiger aetherei,
Suscipe, quae tua plebs hodie
Cantica pertonat, o hagie.

27. Has epulas pie sanctifica
Mentis et intima purifica,
Corpora cordaque clarifica,
Daemonis obrua colluvia
Dando tuis pia suffragia.

28. Respice, quae tibi deferimus,
Adspice, quod humiles petimus,
Inspice, quae tibi concinimus,
Respice nos, quia te canimus,
Conspice nos, sicut expetimus.

29. Disjice pondera tu scelerum,
Criminis elue discidium,
Pelle paventibus excidium,
Ferto petentibus auxilium
Dans, pater optime, subsidium.

30. Non rabies hominum laniet,
Pestis, inedia non cruciet,
Nimbus et aura non extenuet,
Perpete protege nos famulos
Ac miserando tuere tuos.

31. Gloria, virtus, honor mancat
Ingenito genitoque Deo,
Spiritui quoque paraclito,
Qui Deus exstat et omnipotens
Trinus et unus idemque manens.

Cod. Archivi Coronae Aragonicae Rivipullen. 40. saec. 11. — 2, 1 putendo. — Die Länge des Liedes gemahnt an die Hymnen des Mozarabischen Breviers. Es kann jedoch diesen mangels eines Beweises nicht zugezählt werden. Nach 27, 1 scheint das Lied vor, bei oder nach einer Mahlzeit gedient zu haben. Dafs es gesungen, beweisen die Neumen, mit denen der ganze Text versehen ist.

405. De sancta Monica.

Ad Vesperas.

1. Adest dies laetitiae,
Dies supernae gratiae,
Quae finibus ecclesiae
Laeta refulsit hodie.

2. Nova luce tripudiat
Fidelium plebs inclita,
Chorus sanctorum jubilat
A matre sancta Monica.

3. O mater, flendo gradiens
Luctuque spargens semina,
Sed exsultanter rediens
Mundo ferens charismata.

4. Precamur, sancta Monica,
Trino Deo et simplici
Materna pandas viscera
Pro grege tui filii.

Brev. Ordinis ss. Trinitatis imp. Valentiae 1519. — 3, 2 Fluctuque spargens.

406. De sancta Monica.

1. O feminarum gloria.
Aurelii puerpera,
Manant de tuis fletibus
Beata nobis gaudia.

2. Gemmis tuorum luminum
Non gemma fulget pulchrior
Adusque mundi terminos
A solis ortus cardine.

3. Pangamus ergo hymnodiam
Laetis refertam vocibus,
Matremque adorans inclitam
Exsultet orbis gaudiis.

4. Adversus hostem filios
Ad bella, mater, instruat,
Sequamur et nos feminam
Fortem virili pectore.

5. Jesu, tibi sit gloria
Patrique cum paraclito,
Sis ipse palma et laurea,
Deus, tuorum militum.

Antiph. ms. Augustin. saec. 16. Cod. Praedicat. Salmanticen. s. n.

407. De sancto Nicolao.

Ad Vesperas.

1. O cleri fulgens lilium,
O praesulum laetitia,
In hac nobis tristitia
Succurre dans auxilium.

2. Thesauros tuos aperi
Nos tua ditans gratia,
Vincamur ne fallacia
Crudelis hostis inferi.

Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. C. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. D. — Der volle Text nach C findet sich schon Anal. XII, 214 sq. Varianten keine.

408. De sancto Nicolao.

Ad Nocturnum.

1. Exsultans prava deserat
Fidelis plebs consortia
In mente gerens fortia,
Quae Nicolaus gesserat.

2. In cunis jacens scelerum
Resurgat ut sollicita
Et ad gerenda licita
Immutet gressum scelerum.

3. Gerens hujus operibus,
Qui in aetate tenera
Naturae vicit genera
Parce utens uberibus.

4. Virtutum micans floribus
Honoris scandit solium
Subjectis candens dolium
Refectum sacris moribus.

5. Occurrat ergo fortiter
In se servis sperantibus
Et suum collaudantibus
Devotum festum jugiter.

6. Praestet pater ingenitus
Per Nicolai merita,
Ut peccata praeterita
Sint nobis dempta penitus.

Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1579. C. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. D. — 2, 1 In cuneis ABC. — 2, 2 Resultat B. — 2, 3 gerendam C. — 2, 4 scelerum ABCD; lies celerum?

409. De sancto Odone.

Ad Vesperas.

1. Pange, lingua, gloriosi
Praesulis officium
Et patroni virtuosi
Decanta praeconium,
Ut implores ejus prece
Christi patrocinium.

2. Hic virtute caritatis
Fervens, ex sublimium
Stirpe natus, castitatis
Exemplar, humilium
Norma factus, vanitatis
Contempsit vestigium.

3. Urgellensis civitatis
Praesul hic egregius
Fit amator sanctitatis
Et virtutum clarius,
Scribens dogma veritatis
Atque morum saepius.

4. Fulget in hoc sanctitudo
Cum clara scientia
Et virtutum magnitudo
Cum grandi clementia,
Quod signorum multitudo
Monstrat in ecclesia.

5. Magnae Deus potestatis,
Rex Christus regnantium
Hunc locavit cum beatis
In regno coelestium,
Quem roget, ut nobis gratis
Se donet in praemium.

6. Almae laudes trinitati
Resonemus jugiter
Ac ejusdem unitati
Psallamus concorditer,
Quae coelesti civitati
Junxit hunc feliciter.

Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. A. — Processionale Urgellense imp. 15**. B.

410. De sancto Odone.

Ad Nocturnum.

1. Odo, confessor Domini beatus,
Primum professor militaris status,
Tandem possessor gradus praesulatus,
Sit intercessor.

2. Genere clarus fuit mansuetus,
Lapsus ignarus, gratia repletus,
Populis carus, in affatu laetus,
Vita praeclarus.

3. Signa testantur titulum virtutis,
Morbi fugantur munere salutis,
Caeci laetantur, sermo datur mutis,
Claudi curantur.

4. Odas Odoni dantes gratulemur
Musici toni, ut dono laetemur
Supremi boni, laude gloriemur
Tanti patroni.

5. Det genitori laudes hic canoras
Jubilus chori, pariter sonoras
Det redemptori, itidem decoras
Consolatori.

Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. A. — Process. Urgellense imp. 15**. B. — 1, 2 Prime A. — 3, 3 datur fehlt A; datur cunctis B. — 3, 4 Ut claudi A. — 5, 2 pariterque A.

411. De sancto Odone.

Ad Laudes.

1. Jesu, redemptor omnium,
Perpes corona praesulum,
Magnificat egregium
Odonem, cleri speculum.

2. Solis fruens obsequio,
Dum servit apostolico,
Pondus commendat radio
Evectori mirifico.

3. O res stupenda, coelitus
Lingua nova producitur,
Et arefacta penitus
Manus illaesa redditur.

4. Gaudet hujus insigniis
Alma mater ecclesia,
Cujus pollens reliquiis
Exsultet hic eximia.

5. Sint trinitati jugiter
Laus, salus individua,
Quae nos locet finaliter
In requie perpetua.

Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. A. — Process. Urgellense imp. 15**. B. — 3, 2 perducitur A.

412. De sancto Onofrio.

Ad Vesperas.

1. O quam glorifica luce corruscas,
Stirpis Ungariae proles Onofri,
Regni jus deserens scandis honores
Sanctorum aethereos limine patrum.

2. Te cum virgineo flore vivente
Jam carnem reprimens artubus hirtis
Circumdans hederam circa verenda
Obducto decubans stramine saxo.

3. Vasti dum peragras saepius antra,
Deserti socius quique ferarum,
Pastu dactileo reficis artus,
Haustum das laticem rupe fluentem.

4. Quem laetus venerans coelicus ordo
Scandentem merito ducit ad astra,
Corpus tunc squalida pelle deforme
Fulget limpidius lumine solis.

5. Quam felix meritis factus opimis,
Qui tui memorum facinus omne
Impetras precibus solvere Christum,
Et reddi niveum mente decorem.

6. Tu candor genitus lucis amoenae
Et patris sapiens splendor imago,
Regni participes perfice tunc nos,
Quando restitues regna parenti.

Brev. Illerdense imp. ca. 1533. — 2, 4 saxi. — 5, 2 fastinus omne.

413. De sancto Onofrio.

Ad Nocturnum.

1. Ut queant laetos modulantes hymnos
Hoc tui sacrum celebrare festum,
Annuas cunctis tibi nunc devotis,
Inclite Onofri.

2. Rite post actus pueriles annos
Orbe terrarum celebris deserta
In terris regnum fugiens adire
Noxia spernens.

3. Alter ut vetus Moyses fuisti,
Ille, qui montem propius petendo
Exui tegmen pedibus jubetur
Numine sacro.

4. Quem latet magnum facinus per orbem,
Quo nihil nobis satius resultat,
Cuilibet digne veniam petenti
Obtines ipse.

5. His potens nostros meritis misertus
Lapsus ingentes relevare cura
Et piam Christo renovare nostro
Pectore sedem.

6. Gratias summi genitoris almo,
Filio semper referamus atque
Flamini, quorum sine fine virtus
Unica regnat.

Brev. Illerdense imp. ca. 1533.

414. De sancto Onofrio.

Ad Laudes.

1. Solis mundo lux jucundo
Nova profundens gaudia,
Te decorat et honorat,
Pia mater ecclesia.

2. Omen iste fert baptistae
Cibo consors et tegmine,
Fit Heliae compar viae
A solis ortus cardine.

3. Regno spreto corde laeto
Nudus pertransit nemora,
Jam nunc tutus assecutus
Aeterna Christi munera.

4. Jubar clarum, Deo carum,
Coelis illuxit oriens,
Quod splendere fecit vere
Verbum supernum prodiens.

5. Omnis vera laus sincera
Cordis sit Dei validi,
Qui nos ducat et perducat
Ad coenam agni providi.

Brev. Illerdense imp. ca. 1533.

415. In Natale Apostolorum Petri et Pauli.

1. Tempora fulgida nunc rutilant,
Annua commoda jam remeant,
Area frugibus aucta bonis
Fert nova gaudia ruricolis,
Frondibus undique compta suis.

2. Festa dies hodie renitet,
Petrus in aethere cum radiat,
Paulus in astrea regna micat,
Quo Deus arbiter ad superum
Evehit hac die collegium.

3. Agmine primus apostolico
Petrus in orbe cluit merito,
Claviger inclitus in superis
Lucra refert pia Christicolis,
Solvit et alligat in populis.

4. Ferrea vincula quem metuunt
Nec laquei retinere queunt,
Carceris extima sponte patent,
Daemonis agmina cuncta pavent
Nilque sui retinere valent.

5. Janitor aetheris ipse manet
Pastor et ipse gregis renitet,
Qui per amoena virecta suos
Pascere doctus ovando greges
Scandere sidera donat oves.

6. Simonis horrida praestigia
Voce fugantur apostolica,
Inferus haud cohibere valet,
Quem Petrus inde redire jubet,
Terrea, coelica quique tenet.

7. Paulus in orbe dedit monita,
Dogmata praeclue salvifica,
Mentibus unde salus rediit,
Commoda cuncta potens tribuit,
Noxia quaeque valens repulit.

8. Discipulis Deus auctor ait:
Quem fore me, referunt homines?
Vosque mei pietate greges,
Dicite, quid super hoc placeat
Quisve de hoc pie quid sapiat?

9. Petrus abhinc, cui pura fides
Eminet aucta super proceres,
Primus ad haec venerandus ait:
Filius es patris ingeniti
Christus et unicus ipse Dei.

10. Mox pius auctor ad haec famulo
Munera contulit ista suo:
Vere beatus et ipse manes,
Patre quod indice vera refers,
Qui dominans super astra sedet.

11. Atque libens tibi nunc refero:
Denique tu Petrus es merito,
Hancque petram super ipse meam
Construo funditus ecclesiam,
Quam sine fine tenendo regam.

12. Nutibus insuper ipse tuis
Dedo resolvere, quaeque velis,
Nexibus aut religare tuis,
Te quoque clavibus aethereis
Munero, quis via fit superis.

13. Denique Saulus in orbe furens
Atque pios lacerare volens,
Ceu fera bellua cruore madens,
Lumine territus aethereo
Sternitur orbus et ipse solo.

14. Sternitur impius atque nocens,
Surgit abhinc pius atque valens,
Extimus inter apostolicos
Qui fuerat veniendo choros,
Primus hinc instruit esse probos.

15. Dat gregibus documenta sacra
Atque Dei monimenta pia
Aegraque corpora salvificat
Functaque somata vivificat
Atque amans pie purificat.

16. Janitor aetheris et superi,
Petrus, ovile regens Domini,
Pellere crimina cuncta potens
Celsaque gaudia restituens,
Ut velit, omnia semper agens.

17. Retia liquerat et pelagum
Culmen adeptus apostolicum,
Conspiciens sine fine Deum,
Cujus ovanter ad imperium
Protegit omne genus hominum.

18. Hi simul ergo duo proceres
Salvificos recreando greges
Martyrio subiere polum,
Quos Nero traxit ad interitum,
Daemonis esca, pater scelerum.

19. Petrus enim subeundo crucem
Paulus et ense ferendo necem,
Sic simul astrea regna petunt,
Coelica praemia semper habent
Atque Deum sine fine vident.

20. O bone pastor, adesto tuis,
Petre beate, favens famulis
Ferto juvamina plena bonis,
Da veniam scelerum miseris,
A variis liberare malis.

21. Suscipe carmina nostra libens,
Respice nos pius atque potens,
Ut paradisus in astra virens
Nos capiat sibi semper habens,
Quo manet auctor et omnipotens.

22. Haec quoque pocula necne cibos
Sanctifica recreando tuos,
Corpora, quaesumus, hic foveas
Purificesque potens animas,
Nos quoque perpete possideas.

23. Doctor et alme, tuere tuos
Paule beate, fovens famulos,
Da quoque mente subire polum,
Quo videant sine fine Deum
Teque sui teneant socium.

24. Euge, beate valensque Petre,
Paule peroptime, semper ave,
Coelica quos tenet aula Dei,
Angelici simul et cunei
Aetereique fovent populi.

25. Virtus honorque sit ingenito,
Lausque decus genito Domino,
Spiritui quoque paraclito
Gloria perpes et imperium
Sit sine tempore perpetuum.

Cod. Arch. Coronae Arragon. Rivipullen. 40. saec. 11. — Mit Neumen. — 7, 4 Quomoda cuncta. — Vergl. das zu Nr. 404 Bemerkte.

416. De s. Petro Oxomensi.

Ad Vesperas.

1. Plaudat phalanx angelica
Tanti festa pontificis,
Quae Oxomam Biturica
Jussis transmisit coelicis.

2. Ut tribulos evelleret,
Spinas et sentes veprium
Et surculos insereret
Virtutum coruscantium.

3. Prius Toleti floruit
In archidiaconio,
Metropolitae subdidit
Se Bernhardi dominio.

4. Ne lucerna sub modio
Latitaret diutius,
Sanctum summa dignatio
Vexit ad culmen altius.

5. Dignum nimirum exstitit
Hunc postea praecipere,
Qui ministrare voluit
Et formam servi sumere.

6. Sit laus, decus et gloria
Patri, nato, paraclito,
Qui post haec transitoria
Petrum ditavit merito.

Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. — 4, 3 Spiritum summa dignatio, offenbar infolge falscher Auflösung.

417. De s. Petro Oxomensi.

Ad Nocturnum.

1. Noctis juges excubias
Puris agamus mentibus
Regi superno debitas
Somno refectis artubus.

2. Exemplar nobis vigeat
Hic vir sanctae memoriae
Quem de terrenis advocat
Consors paternae gloriae.

3. Coronam vigilantibus
Promissam novit intime,
Quam das te formidantibus,
Rerum creator optime.

4. Pastoris sancti precibus
Et pietate sedula
Elongantur a finibus
Nox, tenebrae et nubila.

5. Alens doctrinae pabulo
Suum gregem salubrius,
Recto fertur vocabulo
Ales diei nuntius.

6. Trino sit laus et simplici,
Honor, virtus et gloria
Et utriusque flamini
In aeterna memoria.

Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n.

418. De s. Petro Oxomensi.

Ad Laudes.

1. Jam noctis umbra tenuis
Diei lumen aggregat,
Tam servis quam ingenuis
Aurora lucis rutilat.

2. Almi precatu praesulis
Peccati fit peremptio,
Noxam remitte sceleris,
Jesu, nostra redemptio.

3. Dum Christo nos confoederat
Hujus diei praevia
Solemnitas, adnuntiat
Beata nobis gaudia.

4. Vexillum patientiae
In corde sed encletico
Tulit fons sapientiae
Ex more docti mystico.

5. Opacum nostri vulneris
Pii pastoris opere
Donis lucescat superis
Jam lucis orto sidere.

6. Trino sit laus et simplici,
Honor, virtus et gloria
Et utriusque flamini
In aeterna memoria.

Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n.

419. De sancto Pontio.

Ad Vesperas.

1. Rore divini balsami
Mundi pinguescant termini
Festivo cultu diei
Beati testis Pontii.

2. Ex urbe pridem Romula
Alta ducens prosapia
Lumen secutus luminum
Agni percepit bravium.

3. Gliscens coelesti dogmate,
Repletus sacro neumate,
Astris accepit regimen
Rurique praestat tegimen.

4. Igne succensus fidei
Corruscabat miraculis,
Gaudens athleta spiritu
Nullo ruebat impetu.

Brev. ms. Pinnatense saec. 14. in Cod. Scorialen. G IV 29. — 3, 4 praestet Hs.

420. De sancto Pontio.

Ad Nocturnum.

1. Mille cum Roma jam globos
Haberet actus annuos
Imperatores Quiritum
Almum duxit ad lavacrum.

2. Vicit poenas et belluas,
Illatas contumelias,
Tyrannos atque zabulum
Receptus throno martyrum.

3. Nam cum in aethra gaudeat.
Omne per saeclum radiat,
Artus humo sub abditi
Dant fessis spem remedii.

4. Divinis ergo laudibus
Noster ciat hunc modulus,
Noxae qui pellat dedecus
Videndo nostros gemitus.

5. O propagator patriae
Jamque senator gloriae,
Tecum fac et nos perfrui
Sedes regis aetherei.

Brev. ms. Pinnatense saec. 14. in. Cod. Scorialen. g IV 29. — 1, 4 Almum duxit Hs. — 4, 2 sciat Hs.

421. De sancto Pontio.

Ad Laudes.

1. Consona plebs jubilet Domino,
Qui regit omnia jure suo,
Pontius hunc canit, eximii
Agminis aetherei socii.

2. Stemmate qui satus egregio,
Utpote sanguine Romuleo,
Obtinuit meritis operum,
Multiplicare poli numerum.

3. Hunc quia vis inimica sui
Praescierat caput exitii,
Perdere ut genitrix voluit,
A nece sed pater eripuit.

4. Postque vocatur, ut innumeros
Per lavacrum vehat ad superos,
Hic dominis docet imperii
Ferre suave jugum fidei.

5. Sic per eum decus ecclesiae
Splenduit undique catholicae,
Terraque delubra tartareis
Disperiere dicata diis.

6. Vir sacer equuleum superans
Cetera dira subegit ovans,
Ultimo sectio quem capitis
Martyrii decorat titulis.

7. Nos, pater alme, pio medico
Junge tuae precis antidoto,
Pectora saucia quo vitiis
Purificans socies superis.

8. Gloria, laus et honor genito
Cum patre spirituique sacro,
Quo . . . . iter doceat,
Mens quod ad astra volans teneat.

Brev. ms. Pinnatense saec. 14. in. Cod. Scorialen. g IV 29. — 1, 3 huc canit; lies: eximius? — 1, 4 lies: socius? — 3, 3 lies: Perderet? — 4, 2 sq. lauten in der Hs.: vehat ad superos hic dominus docet imperii per lavacrum. — 5, 4 Disperire. — 7, 2 Tuae junge. — 7, 4 socios.

422. De sancta Praxede.

Ad Vesperas.

1. O beata, quae beasti
Regna regis duplicis,
Franciae, Majoricarum,
luce sacri corporis,
Quod in urbe rex locavit
victor ista Jacobus.

2. Cuncta nobis bona posce,
te precamur Praxeden,
Et ab hujus aufer urbis
gente cordis odium,
Te precante regis alti
gaudeat consortio.

3. Optimus, precare, sensus
insulae sit praesidi,
Ceteris dones amorem,
virgo, rei publicae,
Optimas dent rationes
omnium rectoribus.

4. Te rogante desit omnis
pestis ab his finibus,
Adsit imber temperatus,
terra germen adferat,
Ut bonis terrae juvatis
alta dentur munera.

5. Nos ab omni barbarorum
redde tutos impetu,
Crux fidelis te juvante
vincat omnes barbaros,
Et super cunctos vocetur
Christus rex altissimus.

6. Istius et post recursum
temporis brevissimi
Matre tecumque precante
regis almi virgine
Arce summa perfruamur
angelorum gaudio.

7. Laus patri simul et proli,
nostra quorum munere
Insula Praxedis almae
vernat alto nomine,
Fortitudo semper insit
et supremo flamini.

Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506.

423. De sancta Praxede.

Ad Nocturnum.

1. Lingua, prome Balearis
insulae praeconium,
Mortis haec Praxedis alma
claro fulget nomine,
Vita, virtus hinc nitescit,
unde prodest omnibus.

2. Cum prudente Sabinella
sunt parentes virgini,
Frater illi Timotheus
cum Novato claruit,
Fulget illa, fulget illis,
fulget et parentibus.

3. Roma nutrix floret hujus
laude gaudens filiae,
Cui soror Potentiana
summa coeli possidens
Splendet, o quam virgo nostra
stirpis alto germine.

4. Favit illi rector omnis
urbe princeps maximus,
Currit ergo plebs fidelis
tuta poscens limina,
Christus illic praedicatur,
vana spernunt idola.

5. Dives exstat illa multis
rebus hujus saeculi,
Multa juste possidendo
corde pauper exstitit,
Inde regna nunc polorum
jure nacta possidet.

6. Lausque decus trinitati
cuncta sit per saecula.
Qua sanctae Praxedis ornat
spiritus coelestia,
Plebis et Majoricarum
ditat urbem corpore.

Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506.

424. De sancta Praxede.

Ad Laudes.

1. Gaude, virgo dulcissima,
Tuis sacris parentibus
Sistis et felicissima
Duobus sanctis fratribus.

2. Gaude, sacro solamine
Quod tibi misit Dominus,
Dum papa Pius nomine
Tuis subit liminibus.

3. Gaude, quod trini cardines
Tuis refulgent titulis,
Inde precantur homines,
Cunctis subveni parvulis.

4. Gaude, quod plures martyres
Sacris fulti sermonibus
Jam regnant facti coelibes
Tuis sepulti manibus.

5. Gaude, martyrum sanguinem
Miti legebas spongia,
Virgo, et facta martyrem
Excellant nunc praeconia.

6. Eja, ergo dulcissima,
Majoricense bravium,
Ut deleat peccamina,
Funde preces, rex virginum.

7. Trino simul et simplici,
Per quem Praxedis hodie
Vernat laude multiplici,
Honor sit et laus gloriae.

Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506.

425. De sancto Prudentio.

In Vesp. et Laud.

1. Ad laudem, o rex hagie,
Tuae perennis gloriae
Vitae dicatum hostiae
Carmen benignus suscipe.

2. Bis bini rota temporis
Diem revolvit populis,
Colant ut ipsi gaudiis
Festum tui satellitis.

3. Clemens accinctus actibus
Sensim dictus Prudentius,
Opus crescens in melius,
Vocatus et Aurelius.

4. Extorrens inde haeresim,
Fidem diffudit celebrem,
Dei accendens lampadem
Caecam tulit imaginem.

5. Fregit latratum Symmachi,
Tunc defensoris idoli,
Scripsit de pugna animi
Et de natura vitii.

6. Plaudens in laude martyrum
Librum descripsit alterum,
Scripsit hymnorum tertium
Diverso metro versuum.

7. Hic et de orbis fabrica
Quandam scribens historiam,
Conscripit inter alia
Et protoplasti scandala.

8. Calagurrita praecluis,
Pocta quondam nobilis,
Nomen famosi praesulis
Habens urbis Tirasonis.

9. Hujus ergo Prudentii
Suffulti nos suffragiis,
Ejus docti prudentia
Vehamur ad coelastia.

10. Quaesumus, auctor omnium,
In hoc paschali gaudio
Ab omni mortis impetu
Tuum defende populum.

11. Gloria tibi, Domine.

Brev. Tirasonense imp. Venetiis 1497. A. — Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. B. — Str. 3 fehlt B. — 6, 1 Gaudens in B. — 7, 4 protoplausti B. — Sonderbar ist, dafs von den 10 Strophen des Hymnus sechs dem Dichter Aurelius Prudentius Clemens gewidmet sind. Dieselben sind in der folgenden Bearbeitung des Hymnus entfernt.

426. De sancto Prudentio.

Ad Vesperas.

1. Ad laudem, o rex hagie,
Tuae perennis gloriae
Vitae dicatum hostiae
Carmen benigne suscipe.

2. Bis bini rota temporis
Diem revolvit populis.
Colant ut ipsi gaudiis
Festum tui satellitis.

3. Hispanus hic origine
Exortus est Armentiae
E nobili progenie
Simeno patre nomine.

4. Tirasonensis primitus
Est factus sacristarius,
Fit inde praesul protinus
Nutu Dei sanctissimus.

5. Nunc spreto nequam saeculo
Coeli gaudet palatio,
Iunctus choro angelico
Magno fruitur gaudio.

6. Hujus ergo Prudentii
Suffulti nos suffragiis,
Ejus docti prudentia
Vehamur ad coelestia

7. Quaesumus, auctor omnium.

Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543.

427. De sancto Prudentio.

Ad Nocturnum.

1. Prudentii militia
Prudenter egit omnia,
Prudens factus coelicola
Pervenit ad coelestia.

2. Per quem cum Deus fecerat
Multa mundo miracula,
Cum sociis ad funera
Eadem fecit plurima.

3. Nam dum cubat in lectulo,
Videns mortis aculeum,
Interrogatur, proprium
Ubi componat tumulum.

4. Se respondisse dicitur
Pelagio et fratribus,
Adhuc dum verbo fruitur
Sortemque mortis patitur:

5. Corpus panis involvite,
Mulo superimponite,
Eum ire permittite
Eique acquiescite.

6. Ubi Deus voluerit
Mulumque ire jusserit,
Hic ubi pecus steterit,
Illic corpus quieverit.

7. Quod cum egisset gnaviter,
Mysterium mirabile,
Pecus coepit incedere
Ad locum aptum tendere.

8. Ubi stetit immobile,
Donec corpus sanctissime
Reverenter deponerent
Illudque digne conderent.

9. Hujus ergo Prudentii
Suffulti nos suffragiis,
Ejus docti prudentia
Vehamur ad coelestia.

10. Quaesumus, auctor omnium,
In hoc paschali gaudio
Ab omni mortis impetu
Tuum defende populum.

11. Gloria tibi, Domine.

Brev. Tirasonense imp. Venetiis 1497. A. — Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. B. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. C. — 5, 2 superponite A. — Nach Str. 5 folgt Str. 10. C. — 7, 1 graviter A, iraviter B. — 8, 3 Et reverenter A. — Str. 10 fehlt B.

428. De sancto Raimundo.

1. Confessor Domini, gemma luciflua,
Raimundus renitet arce politica,
Cantemus, socii, dulcia cantica,
Laetentur simul omnia.

2. Coelesti solio civibus aetheris
Stat coram Domino in vice sideris,
Quod sparsit, recipit, semina
Concesso sibi foenore.

3. Hic vivens viruit non sibi subditus,
Mundanus hic fuit labilis habitus,
Despexit penitus ista superflua,
Nunc dantur lucra debita.

4. Ad cujus tumulum morbida corpora
Curantur subito visui reddita,
Caecos clarificat, nexaque lingua
Sermonem stupet editum.

5. Auditum reparat membraque languida,
Contractos elevat, carceris ostia
Frangit et aperit ferrea vincula,
Captivos reddit ad sua.

6. Haec ergo modulis festa sacerrima
Per mundum celebret plebs pia sedula,
Nos hujus precibus coelica gaudia,
Poscimus simul, ingredi.

7. O simplex deitas, annue, poscimus,
Da nobis veniam, nam male viximus,
Purgatos vitiis transfer ad aethera,
Vivamus tibi per saecla.

Psalt. ms. Rotense anni 1191. Cod. Capit. Illerden. 11. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. C. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533 D. — 1, 2 retinet. C. 2, 1 aethereis D. — 2, 2 sederis A. — 2, 3 semen A. — 2, 4 sinore A. — 3, 1 Si vivens viruit A. — 4, 2 visu C. — 4, 3 lingua dreisilbig. — 5, 2 hostia. CD. — 7, 1 anime poposcimus C. — 7, 4 saecula CD.

429. De sancto Raimundo.

Ad Nocturnum.

1. Raimundus, pastor bonus,
Hodie coelestia,
Deo dignus, felix pignus,
Transit ad palatia,
Prece cujus mundi hujus
Dirumpamus retia.

2. O beate Raimunde,
Clara gemma praesulum,
Qui pro vita repromissa
Hoc sprevisti saeculum,
Una tecum per te summum
Capiamus ferculum.

3. Patri Deo ingenito
Sit laus, honor, gratia,
Ejus et unigenito
Sit virtus et gloria
Una cum sancto spiritu
Per aeterna saecula.

Psalt. ms. Rotense anni 1191. Cod. Capit. Illerden. 11. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. D. — Brev. Oscense et Jaccense imp. 15**. E. — 1, 1 Raimundus hier und sonst viersilbig. — 3, 3 et fehlt CD.

430. De sancto Raimundo.

Ad Laudes.

1. Exsultantes decantemus
Deo laudes debitas,
Qui polorum Raimundo
Sedes confert inclitas,
Deo dignis quas nos scimus
solis sanctis editas.

2. Felix dies, in qua quies
Sibi datur coelica,
Gratulatur et laetatur
Omnis plebs angelica,
Ergo homo promat Deo
Cordis, oris cantica.

3. Trinitati sit potestas,
Salus individua,
Patri, nato, paracleto,
Qui gubernat omnia
Deus unus in aeternum
Mira providentia.

Psalt. ms. Rotense anni 1191. Cod. Capit. Illerden. 11. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. C. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. D. — 1, 6 edita C. — 3, 3 paraclito C.

431. De sancto Raimundo.

Ad Vesperas.

1. Pastor egregius Raimundus ille
Hoc die laetus Domino jubente
Dignus et felix meritis Olympi
Claustra petivit.

2. Sancte confessor Raimunde felix,
Praesulum fulgens decus atque gemma,
Pro reis ora Dominum, precamur,
Cunctipotentem.

3 Debitas laudes Domino canamus,
Qui dedit sacras Raimundo sedes,
Quae vere scimus famulis paratas
Numine Christi.

4. Hic dies felix bonus atque faustus,
Quo datur justo requies beata,
Angeli gaudent populusque cunctus
Magna canentes.

5. Laus Deo patri, salus et potestas,
Pneumati sancto pariterque nato,
Qui sedens mandat solio tonanti
Cuncta moveri.

Brev. Oscense et Jaccense imp. 15**.

432. De sancto Raphaele.

1. Ecce, lux expulsa nocte
luce fulget fulgida,
Qua chorus noster coruscum
Raphaelem concinit.
Jubilis applaudit orbis,
terra, coelum, sidera.

2. Deum hinc laudemus omnes
voce, corde, spiritu,
Medicum misit qui mundo
Raphaelem languido,
Praevium ducem, viantem
duceret qui sospitem.

3. Tobiam victis periclis
omnibus tutor potens
Iste duxit et reduxit
dux, comes parentibus,
Conjugatos liberavit,
caeco lumen reddidit.

4. Ergo ducas et reducas
nos, precamur, sospites,
Raphael, princeps beate,
atque caecos lumina,
Ut Deum tecum canamus
in saeclorum saecula.

Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533.

433. De sancto Raphaele.

Ad Vesp. et Noct.

1. Exsultet vox angelica,
Laudes promat ecclesia
In Raphaelis gloria,
Cujus colit solemnia.

2. Tu medicina diceris
Effectu grandis operis,
In virtute mirifica
Tobia luce reddita.

3. Quem cadens stercus calidum
Caecaverat hirundinum,
Hunc divo medicamine
Luci reformans pristino.

4. Felle piscis, quem ceperas
Et jam exenteraveras,
Cujus jecur daemonium
Extricavit Asmodeum.

5. Qui septem, quos habuerat
Sara, viros necaverat,
Ut servaretur virgini
Virgo jungenda semini,

6. Tobiae sancti filio,
Tribu sancta progenito,
Quam ei junxit Raguel,
Ut statuisti Raphael.

7. Sub tua hunc custodia
Fide committe, patria
Ipsum revidit sospitem,
Quem suscepit locupletem.

8. Hierarcha magne, quaesumus,
Implora tuis precibus,
Ut ignoscat criminibus
Nostris Deus, quae fecimus.

9. Gloria tibi, Domine.

Brev. Romanum imp. 15**.

434. De sancto Raphaele.

Ad Laudes.

1. Rex dominator gentium,
Sume nostrum praeconium,
Ut terram des viventium
Primo dierum omnium.

2. Ad te clamamus exsules,
Nostrae salutis institor,
Nam solus fidus praesul es,
Aeterne rerum conditor.

3. Per Raphaelis merita
Charismata custodies,
Ne nostra spes sit irrita,
Christe, qui lux es et dies.

4. Hic paranymphus exstitit
Tobiae Saram foederans,
Vitam opesque praestitit
Eidem ipse miserans.

5. Absolvit Saram virginem
Ab Asmodei vinculo,
Abstersit et albuginem
Caeci Thobiae oculo.

6. Error ut hiscat aemulus,
Te deprecamur, Domine,
Ascendat alter angelus
A solis ortus cardine.

7. Lux ut deficientibus
Nobis donetur coelitus,
Rogamus, nostris mentibus,
Veni, creator spiritus.

8. Quaesumus, auctor omnium,
In hoc paschali gaudio
Ab omni mortis impetu
Tuum defende populum.

Brev. Romanum imp. 15**. — 3, 2 Charismatum. — 3, 3 Ne fehlt. — 5, 2 Ab fehlt. — 5, 4 Ab caeci Thobiae.

435. De sancto Severo.

Ad Vesperas.

1. Ave, praesul Barcinonae,
Ave, pater piissime,
Ave, civis noster bone,
Miles invictissime,
Melos sume plebis pronae
Te laudantis, optime.

2. Barcinonae incolatum,
Cujus es indigena,
Mutasti ad locum gratum,
Ubi eras advena,
Sed traxisti ad innatum
Pignora terrigena.

3. Pastorali insignitus
Hujus sedis baculo,
Gregem pasce, quo fulcitus
Es, coelesti pabulo,
Placa Deum non oblitus
Huic tuo populo.

4. Eja ergo, martyr Christi,
Urbis hujus pontifex,
Non dimittas, quos fovisti
Velut bonus artifex,
Sed augeat, quod coepisti,
Summus rerum opifex.

4. Laus, virtus et honor Deo
Sit patri ingenito,
Flamini et Nazareo
Patris unigenito,
Qui coronam cum trophaeo
Dat Severo inclito.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. A. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. B.

436. De sancto Severo.

Ad Matutinum.

1. Illuxit celebris haec dies annua
Et lux in tenebris fulget praecipua,
Dum vita mulcebris et gesta ardua
Severi sancti panditur.

2. Iste ignobilis est ex plebecula,
Sed fit mirabilis, dum sine macula
Est praesul humilis, splendens ut facula
Atque exemplar posteris.

3. Severus igitur utens conjugio,
Sic mundo fruitur et Dei studio
Simulque jungitur sacro psalterio
Et saeculari cithara.

4. Clerus et populus columba nuntia
De patre aemulus divina gratia
Eligit sedulus hunc in concordia
Urbis hujus in praesulem.

5. Ergo pontificem nostrum et incolam
Colamus invicem tamquam coelicolam,
Ut hostem obicem et carnem frivolam
Pellat, regat et protegat.

6. Te, vera deitas trina et unica,
Nostra mortalitas exposcit mendica
Ut tua bonitas gaudia coelica
Det nobis exorantibus.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. A. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. B.

437. De sancto Severo.

Ad Laudes.

1. Severi sancti merita
Nunc pangamus solemniter,
Ut ejus vita inclita
Nostram reformet jugiter.

2. Hic fructum continentium
Cum uxore nanciscitur
Et sic ad sacerdotium
Conjugatus provehitur.

3. Pontificalem infulam
Clavis ornavit ferreis,
Christo ferens hanc plantulam
Rivis tinctam purpureis.

4. Hunc ergo nostrum praesulem,
Civem et patrem inclitum
Venerantes ac consulem,
Festum colamus debitum.

5. Sit laus, virtus et gloria
Christo, regi altissimo,
Qui dat regna coelestia
Severo invictissimo.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. A. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. B.

438. De sancto Severo.

In 2. Vesperis.

1. Jesu, decus illibatum,
fulgens in martyribus,
Quem sequendo immolatum
Severus pro viribus
Tulit mortis cruciatum
Confractis cervicibus.

2. Te Severus imitare
Possetenus voluit,
Quod deerat, aemulari
Gestiens non renuit,
Sic saeva exasperari
Et augere meruit.

3. Clavis tribus perforari
Voluisti libere,
Hic ex tribus coronari
Promeretur aspere,
Serto fixus circulari
Miro fossus opere.

4. Iunctus tibi ministravit
Tunc corona spinea,
Incus huic praeparavit
Cum malleo ferreo,
Cutem suam penetravit
Haec cerebri galea.

5. Tua lacerant extrema
Clavi absque cuspide,
Hujus trucidant suprema
Conquassata casside,
Unde habet diadema
Cum coelesti chlamyde.

6. Tibi ergo, Jesu Christe,
Honor sit et gloria,
Quem collaudat martyr iste
In superna curia,
Hic hostes et omne triste
Pellat ab hac patria.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. A. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. B. — 3, 5 Certo fixu A. — Str. 3, 4 und 5 lauten in der Korrektur von B:

3. Clavis tribus perforari Elegisti aspere,
Hunc et clavo cruentari Voluisti libere,
Sic est dignus collacari Cum sanctis in aethere.

4. Tu, cujus caput portravit Tunc coronam spineam,
Sancto dedisti Severo Aureolam fulgidam,
Ut regnum coeli pro clavo Penetrante galeam.

5. Tuum latus et extrema Transfiguntur rigide,
Hujus martyris suprema Vis rorentur sanguine,
Unde habet diadema Cum coelesti chlamyde.

4, 1 Iuncus A. — 4, 3 Intus huic A. — 4, 5 Cute suam A. — 6, 5 hostis AB.

439. De sancto Sebastiano.

1. Dies praeclara rutilat
Luce pulchra irradians,
Sebastiani martyris
Fulgens corona nobili.

2. Quam sibi summus opifex
Devicto bello saeculi
Gemmis variis lucidam
Regio dedit munere.

3. Fides lucet in saphyris,
Sacrata spes in beryllis,
Sardiis rubet caritas,
Constantia chrysolithis.

4. Est smaragdis veritatis
Planities diadematis
Conspersa, guttis sanguinis
Quam sagitta rubricavit.

5. Miles fortis in tormento,
Martyr duplex patiendo,
Duos agones sustinens
Binam coronam meruit.

6. Laudemus simnl praesulem
Martyremque Fabianum,
Quem chrismate omnipotens
Unxit tinxitque sanguine.

7. Laus, honor virtus, gloria
Pro solemni victoria
Incliti Sebastiani
Hymnizetur in saecula.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. — 3, 4 Sardius. — 4, 1 esmeragdus.

440. De sancto Sebastiano.

1. Iste, qui coelos meruit benignus
Scandere, spargens pia verba Christi
Martyr est milesque Sebastianus,
Fortis athleta.

2. Ipse nam multos Domino remisit
Atque de injustis rabidisque justos
Fecit aeternam cupere et repertam
Morte salutem.

3. Quando pro Christo voluit sagittis
Corpus allidi et sua membra figi,
Ut Deo felix animam referret
Numine trino.

4. Nescit hic nostris lacrimis negare,
Peste contacti ut redimamur omnes,
Saepe non paucos liberavit ipse
Clarus in orbe.

5. Nunc preces nostras humiles canamus
Martyri, ut custos miseris reportet
Ex Deo, morbo careamus ullo
Mortis acerbae.

6. Et pio regi pariter reducat
Corpus et mentem gemitusque nostros,
Ne sinat maestas animas perire,
Quas reparavit.

7. Sed reis praestet veniam reatus
Retrahens mundi mala damna nobis,
Utque post vitam videamus ipsum
Lumine plenum.

8. Sit Deo patri merito potestas,
Pneumati semper decus atque nato,
Martyri Christi requies beata
Tempore in omni.

Aurea hymnorum totius anni expositio imp. s. l. et a. — „Petri Nuñez Delgado presbyteri hymnus carmine sapphico.“ — 7, 1 veniam renatis.

441. De sancto Sebastiano.

1. Martyr o Christi Dominique tiro
Et sagax athleta Sebastiane,
Qui Dei passus meruisti amore
Pandere coelos.

2. Dum fide sanctos bene roborasti
Flagrat et Christum furor insequentis
Ore crudeli rabido tyranni
Te nece damnat.

3. Corpus adfixum silici sagittis
Impius tradit Diocletianus,
Te videns aula pavet admonentem
Dogmata Christi.

4. Ille fustigat sacra membra rursus,
Sic Deo felix animam dedisti,
Est choris laetis, ubi tota septa
Numine divo.

5. Cujus obscaeno misere in tracone
Corpus, ut Christi famulos lateret,
Idque Lucina tumulo quievit
Nocteque prodis.

6. Ut tuis ora meritis Jesum
Peste contacti redimantur omnes
Utque Gumperti lue dempta quondam
Patria tota.

7. Unus et trinus Dominusque rector
Corde laudetur stabilique mente,
Cuncta qui plasmat regit et potenter
Saecla per orbis.

Aurea Expositio hymnorum una cum textu noviter emendata per Jacobum Alora. Salmanticae 1501. — „Jacobi Alora hymnus divo martyri Sebastiano pie dicatus."

442. De sancto Silvestro.

Ad Laudes.

1. Precamur tantum praesulem
Pro nobis esse supplicem,
Prece solvat criminibus,
Prece firmet virtutibus.

2. Despicere mortalia,
Appetere coelestia,
Secum gaudere faciat
Erutos carnis sarcina.

3. Annue, Christe precibus,
Cui cum patre, spiritu
Est perpes virtus, gloria
A saeculis in saecula.

Brev. ms. Hispanicum saec. $^{11}/_{12}$. Cod. Londinen. Add. 30849.

443. De Sororibus BMV.

Ad Laudes.

1. Exsultet coelum laudibus
Et chorus noster gaudiis
Canens hymnum sororibus
In his sacris solemniis.

2. Datus sponsus ecclesiae
Est ex Annae progenie,
Cui datae sunt tres filiae
Nomen gerentes Mariae.

3. Per sororum suffragia
Trium unius nominis
Det nobis coeli gaudia
Trinus unius numinis.

Brev. Seguntium imp. Seguntiae 1561. — 2, 2 Et ex Annae. — 3, 4 unius muneris.

444. De sancta Thecla.

Ad Vesperas.

1. Proles praecelsae virginis
Inlustra nos divinitus,
Ignem divini luminis
Infundens nobis coelitus.

2. Ut Theclae beatissimae
Gesta plena virtutibus
Pangamus devotissime
Puris linguis et mentibus.

3. Pauli, doctoris gentium,
Dum doctrinis imbuitur,
Spreto cultu gentilium
Templum Dei efficitur.

4. Cujus dulce connubium
Tota mente complectitur
Et omne carnis vitium
Procul ab illa pellitur.

5. Ignis vicit incendia
Sancto calescens flamine,
Calcat bruta ferocia
Fulta Dei munimine.

6. Scandens montis fastigia
Signorum fulget lumine,
Crucifixi vestigia
Toto sequens conamine.

7. Ferens ardentem lampadem
Occurrit sponso virginum,
A quo vestita cyclade
Coeli fit consors agminum.

8. Ora, patrona, Dominum,
Ut nos culpae caligine
Pressos a labe criminum
Solvat sua dulcedine.

9. Praesta, beata trinitas.
Nobis licet immeritis,
Ut simus tua civitas
Beatae Theclae meritis.

Brev. Tarraconense imp. Barcinonae 1484. A. — Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Arch. Coron. Arragon. Rivipullen. 145. B. — Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. C. — Brev. Caesaraugustanum imp. Venetiis 1496. D. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. E.

445. De sancta Thecla.

Ad Nocturnum.

1. Thecla, tibi congaudentes
Atque tibi servientes
Fac in suum ponat chorum
Magnus princeps angelorum.

2. Quos ad bonum vides lentos
Et peccatis jam detentos
Fac in bonum sic mutentur,
Ut in Deo glorientur.

3. Sub Nerone Paulo credis,
Sponso, matri non obedis,
Ignis, ursa, serpens, leo,
Tauri cedunt dante Deo.

4. Iudex saevit, tu lactaris
Iudex plorat, tu precaris
Rogas illum de salute,
Cujus mundus stat virtute.

5. Deo laudes referamus,
Illi soli serviamus,
Cujus virtus veneranda
Est in sanctis admiranda.

Brev. Tarraconense imp. Barcinonae 1483. A. — Brev. ms. Illerdense saec. 13. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. ms. Illerdense saec. 14 Cod. Capit. Illerden. 12. C. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. D. — Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Arch. Coron. Arragon.

Rivipullen. 145. E. — Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. F. — Brev. Caesaraugustanum imp. Venetiis 1496. G. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. H. — Ad Vesperas BCD. — 4, 1 cum laetaris E. — 4, 2 tu praedaris oder praeclaris E. — 4, 3 Tegat illum de AE; Rogat illum B.

446. De sancta Thecla.

In Laudibus.

1. Optatus dies rutilat,
In quo sanctum solemnium
Beatae Thecla radiat,
Lucis Tarraconensium.

2. Haec hausit Pauli semina
Doctrinae victis hostibus,
Cunctis in bonis gemina
Fluit florens in floribus.

3. Haec est puella placida
Hostis minas abjiciens,
Constans virtute virida,
Carnem, mundum devinciens.

4. Cujus corpus virgincum
Flammis, feris expositum,
Ut prius purum, nitidum,
Remansit Dei fervidum.

5. Ista fulta miraculis,
At post multa martyria,
Protomartyr est titulus,
Summis tendit in patria.

6. Virgo translata mirice,
Praesta clero praesidium
Ad cunctam plebem respice
Loci Tarraconensium.

7. Ut ad Christi convivium
Recto intendat tramite.
Post vitae hujus exitum
Sint in sanctorum requie.

Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. — 2, 4 Lies: Fuit oder cluit? — 3, 4 deviciens. — 4, 4 Lies Deo fervidum? diu fervidum?

447. De sancta Thecla.

Ad Nocturnum.

1. Pangat chorus coelestium,
Exsultet vox psallentium,
Thecla Christum glorificat,
Quam castitas clarificat.

2. Devota plebs fidelium
Hoc sanctum natalitium
Theclae beatae virginis
Hymnis triumphet inclitis.

3. Virgo decora, fulgida,
Cruciatus non timida,
Urso, tauro non pavida,
Impetra nobis lucida,

4. Gloria tibi, Domine,
Qui coronasti hodie
Theclam tantae prosapiae
In sempiterna saecula.

Brev. ms. Illerdense saec. 13. Cod. Capit. Illerden. s. n. A. — Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. B. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. C. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. D.

448. De s. Thoma Cantuariensi.

Ad Vesperas.

1. Deo, fratres, concinite
In laude vocis plaudite,
O martyr Thoma inclite,
Audi clamantes debite.

2. Ecclesia te nunc pium
Gaudet habere filium,
Caput trivisti hostium,
Pugnasti quia nimium.

3. Sanctum tuum exsilium
Conversum est in gaudium,
Fides firmat coelestium
Hoc fuisse consilium.

4. Junge nos, cui servisti,
Membrum esse meruisti
Sancte Thoma, Jesu Christi,
Pro quo sanguinem fudisti.

5. O Cantuaria, gaude,
Pium Deum ora laude,
Laureatum sponsum plaude
Ore, corde, sine fraude.

6. Gloria tibi, Domine,
Cujus superno munere
Sancti Thomae per merita
Cuncta fulget per saecula.

Antiph. ms. saec. 14. Cod. Capit. Oscen. s. n. A. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. B. — 1, 1 grates concinite B. — 2, 2 haeredem filium B. — 2, 4 Pugnasti quoque B. — 4, 3 Thomas servus Jesu B. — 5, 4 cordis sine B. — 6, 2 Cujus servo munere B. — 6, 4 fulget fehlt A.

449. De s. Thoma Cantuariensi.

Ad Nocturnum.

1. Hymnum concinentes
Thomae gesta gentes
Narrant mente pia
Dulci melodia.

2. Praesul honoratus,
Probus, fatigatus
Est pro Christi lege
Ab Anglorum rege.

3. Sicut sol in caelo
Ardens Dei zelo
Oppugnavit regem
Defendendo legem.

4. Et ut agnus mitis,
Expers quidem litis,
Hostem suum stravit
Ut Goliam David.

5. Qui ut leo fortis
Calcans poenam mortis
Fulget modo signis
Omni laude dignis.

6. Sospitas leprosis,
Mente furiosis
Et lux caeco datur,
Claudicans curatur.

7. Martyr praecelecte,
Aures ad nos flecte
Et accepta laudes,
Qui cum Deo gaudes.

8. Sit laus patri magno,
Flamini et agno,
Hymni hujus munus
Sumat Deus unus.

Antiph. ms. saec. 13. Cod. Capit. Oscen. s. n. A. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. B. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. C. — 1, 1 concinentes martyris B. — 3, 1 Sicut sidus caelo B. — 6, 1 Hospites B. — 6, 2 Mentisque AB. — 7, 3 Et acceptas AB; acceptaque C. — 7, 4 cum fehlt B.

450. De s. Thoma Cantuariensi.

Ad Laudes.

1. Praesulis Thomae, summa laude digni,
Gesta, plebs, prome gaudio insigni,
Ut ejus prece a peccati faece
Purificemur.

2. Hic agonista mire laureatus
Est die ista sanctis sociatus,
Fervido zelo orat nunc in caelo,
Ut coronemur.

3. Martyris Dei, Thomae collaetantur,
Serviunt ei vivi et precantur,
Ut socientur illi et laetentur
Vita beata.

4. Aegri sanati grates dant patrono,
Quod visitati sint coelesti dono,
Caeco lux datur, claudicans curatur
Peste fugata.

5. Ecclesiarum Tomas jus tuendo,
Tamquam ferarum iras confringendo
Hostem profanum vicit, inhumanum
Sibi et saevum.

6. Ergo laetetur tota gens fidelis,
Continuetur canticum in caelis,
Sit chorus iste placens tibi, Christe,
Hic et in aevum.

7. Socii cari, festum celebremus
Thomae praeclari atque hunc rogemus,
Ut universa animae adversa
Prorsus vincamus.

8. Altitonantem patrem honoremus,
Nos gubernantem filium laudemus,
Amor amborum cordium nostrorum
Claustra conservet.

Antiph. ms. saec. 13. Cod. Capit. Oscen. s. n. A. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. B. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. C. — 2, 1 Sic agonista B. — 4, 1 Aegra sanata B, sanatos A. — 5, 1 Thomas nisi tuendo B. — 5, 3 Hostem profanavit B. — Str. 5 fehlt C.

451. De s. Thoma Cantuariensi.

In 2. Vesperis.

1. Gaude, coelestis curia,
Gaudeat virgo Maria,
Pro solemni victoria
Laudent Deum in gloria.

2. Fulget dies laetitiae
Martyris Thomae jubare,
Quem suae lux justitiae
Coeli fixit in cardine.

3. Hoc sidus Romae primitus
Visum splendere coelitus,
Papae, claro lucifero,
Se conjungit Alexandro.

4. Laudes Deo Britannia
Voce clamet hymnidica,
Quod praesul Thomas tenebras
Interrupit Britannicas.

5. Thomae decus eniteat,
Thomae clarescant opera,
Thomae dulcis memoria
Corde nostro refulgeat.

6. Gloria tibi, Domine,
Cujus superno munere
Sancti Thomae per merita
Cuncta fulget per saecula.

Antiph. ms. saec. 13. Cod. Capit. Oscen. s. n. A. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. B. — 1, 2 Zu lesen vermutlich: Gaudeat Cantuaria. — 3, 1 situs A. — 3, 2 Virium splendere A; Visum splendore B. — 4, 1 Gaudes Deo B. — 4, 2 clamat A. — 4, 3 Quo praesul B. — 6, 2 Cujus servo munere B. — 6, 4 fulget fehlt A. — Dieser Hymnus bildet in beiden Quellen nur einen mit dem Hymnus *Deo fratres concinite* und steht in der 2. Vesper. Indes zeigt die ganze Haltung desselben, dafs er ein selbständiges Lied, was auch die Verschiedenheit des Reimes in beiden Hymnen bestätigt.

452. De sancto Toribio.

Ad Vesperas.

1. Lauda, mater ecclesia,
Hujus sancti memoriam,
Cum ejus nunc praeconia
Mittis ad coeli patriam.

2. Ex nobili prosapia
Natus dogma haereticum
Fugat, agens officia
Et jussum apostolicum.

3. Priscilianum penitus
Urit, pravam Palentiam
Ignis missus divinitus
Ob sui reverentiam.

4. Deserens vitam labilem
Locum vidit dominicum,
Jerusalem amabilem,
Munus tulit hic coelicum.

5. Sacrosanctas reliquias
Praevidit Dei gratia,
Venit degens Asturias
Vita nunc solitaria.

6. Honor detur et gloria
Domino in coelestibus,
Qui nos ad lucis gaudia,
Ducat istius precibus.

Brev. ms. S. Isidori Legionen. s. n. anni 1475. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. B. — 2, 2 doma B. — 2, 4 Et fehlt A. — 6, 2 Deo in coelestibus AB. — 6, 4 hujus precibus B. — Ad Vesperas et Laudes B.

453. De sancto Toribio.

Ad Nocturnum.

1. Bonus athleta virginis
Construxit oratorium,
Ubi nullius hominis
Habuit unquam consortium.

2. Vacans in solitudine
Fortis in orationibus
Repertus cum dulcedine
A regis venatoribus.

3. Ferunt huic, quod viderant,
Et inventa capsaria
Aperire non poterant
Claudente Dei gratia.

4. Nam vir Dei, vigiliis
Mundum calcans sub pedibus,
Instat sacris jejuniis,
Vim infert Christi hostibus.

5. Audito ejus nomine
Rex secum eum detulit,
Et munus tantum culmine
Oveti regi obtulit.

6. Honor detur et gloria
Domino in coelestibus,
Qui nos ad lucis gaudia
Ducat istius precibus.

Brev. ms. S. Isidori Legionen. s. n. anni 1475. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. B. — 1, 1 Novus athleta B. — 2, 2 Fultus in orationibus B. — 2, 3 Raptus cum A. — 3, 2 casparia AB. — 5, 1 Christi nomine A. — 5, 2 intulit A. — 5, 4 Eveti B.

454. De sancto Toribio.

Ad Laudes.

1. Adsunt signa laetitiae,
Festum cunctis fidelibus,
Quo pater migrans hodie
Fruitur coeli sedibus.

2. Unde micat miraculis,
Sanat dolores dentium,
Proficit aegris oculis
Mittens post vota palium.

3. Periclitatis subvenit,
Passos mortis contagia
Indesperate praevenit,
Vovent et reddunt pretia.

4. Curat leprosum nobilem,
Mutis dat eloquentiam,
Binos habere sterilem
Facit per Dei gratiam.

5. Curatur alvearia,
Frater statim maniacus
Dat cuncta cum angaria,
Lumen recepit Didacus.

6. Honor, detur et gloria
Domino cum coelestibus,
Qui nos ad lucis gaudia
Ducat istius precibus.

Brev. ms. S. Isidori Legionen. s. n. anni 1475. — 3, 1 Vericlitatis Hs. — 3, 4 Novunt Hs.

455. De sancta Ursula.

Ad Vesperas.

1. Chorus exsultat virginum
Nova coruscans virgine
Et patrem laudans luminum
Miro decorus lumine.

2. Ursula virgo splendida,
Orta regali germine,
Ut stella fulget fulgida
Virtutum pulchritudine.

3. Virgo, decore praedita,
Dux coetus admirabilis,
Pugnat, triumphat inclita
Sexus oblita fragilis.

4. Dum redit cum victoria,
Quot natura sideribus,
Tot virgo fulgens regia
Venustatur virginibus.

5. Fert obviam dum virginis
Sponso regina virginum,
Coeli refulgent ordines,
Corda laetantur omnium.

6. Gloria tibi, Domine,
Dux nostrae fortitudinis,
Qui natus es de virgine,
Nos salva prece virginis.

Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. A. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. B. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569 C. — 3, 1 decora A.

456. De sancta Ursula.

Ad Nocturnum.

1. O virgo prudentissima,
Ursula delectabilis,
Te nostra quaerunt intima,
Alma, desiderabilis.

2. Nostro pensamus modulo
Quanta sit illi gloria,
Cujus praefulget titulo
Inter pudoris lilia.

3. Te quidem ornant, credimus,
Tot coronae quot merita,
Et quot ornatos cernimus
Per te coronis, inlita.

4. Quot ergo nostra crimina,
Tot sint medelae criminum,
Adsis in morte, domina,
Nos perduc ante Dominum.

5. O virgo regis regia,
O rex coelorum inclite,
Tu prece, tu potentia,
Tu vota nostra perfice.

6. Te petimus suppliciter,
Felicem votis terminum
Praesta misericorditer,
Jesu, corona virginum.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. A. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. B. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. C. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. D. — 1, 1 O fehlt A. — 2, 1 medulo A. — 4, 1 erga D. — 4, 2 sunt D. — 6, 2 natis terminum BD.

457. De sancta Ursula.

Ad Laudes.

1. O lux aeterni luminis,
Corda servorum visita
Et nos in nostrae virginis
Laudes potenter excita.

2. Virgo regalis Ursula
Tot exstat digna laudibus,
Quot laude digna sedula
Conjungit coeli civibus.

3. Si quaeris, ut recenseas
Missos per hanc ad aethera,
Summo labore studeas,
Stellas, si potes, numera.

4. Nam aeque grave senties
Fore, quot coetus virginum,
Quot militantum acies
Haec affert ante Dominum.

5. Hinc meritis innumeris
Laudes dentur innumerae,
Laus regi detur aetheris,
Qui nobis praestet vivere.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. A. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. B. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. C. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. D. — 2, 3 Quos laude A. — 3, 1 recenseam D; recenseat B. — 3, 3 studeam D; studeat B. — 4, 1 Nam aeque graves A; Hanc haec grave B. — 4, 2 Ferre quod A; ortus virginum C. — 4, 3 Tot militantum B. — 4, 4 offert BC. — Diese ganze Strophe verändert D also:

Haec ut redit victoria,
Parta dux sic polo intulit,
Agmen decorum gloria
Et Domino illud obtulit.

5, 1 Si meritis D; Sic meritis B. — 5, 3 Lux regi D; Qui laus regi detur B; aetheris fehlt B. — 5, 4 Qui nobis fehlt B.

458. De sancta Ursula.

Ad Vesperas.

1. Age, coetus virginalis,
Diem laetum hodie,
Ursula, virgo regalis,
Tuae causa gloriae
In hujus occidentalis
Insula Britanniae.

2. Ursula, virgo regalis,
Pulchra surgit specie,
Tamquam virens flos vernalis
Hiemali gratia,
Voto casto quae mortalis
Thori sprevit debitum.

3. Ursula, virgo regalis,
Et servat politum
Dum fallit sponsi mortalis
Inane propositum,
Roris plena spiritalis
Novum fert exercitum.

4. Ursula, virgo regalis,
Ad triumphum inclitum
Et ad palmae triumphalis
Sagax trahit meritum,
Spectat belli dux navalis
Tam multa, tam gravia.

5. Te petimus suppliciter.

Brev. ms. Zamoranum saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. — 2, 5 quae fehlt. — 3, 2 fehlt eine Silbe; lies: sponsum servat policum? — Die Doxologie (vergl. No. 456) fällt aus dem Versmafs. — Nach 1, 5 sq. scheint der Hymnus in England entstanden zu sein.

459 De sancta Ursula.

Ad Vesperas.

1. In magni maris insula,
Vocabulo Britannia,
Lucens surrexit Ursula,
Occumbens in Colonia.

2. Pater virtute similem
Ex pari prolem genuit,
Licet sexu dissimilem,
Non minus regno profuit.

3. Hujus crescente corpore
Decens laudatur quantitas,
Crescebat sine tempore
Tempus non sequens caritas.

4. Intellectus subtilitas,
Decor incomparabilis,
In hac sensata gravitas,
Sermo dulcis et stabilis.

5. Auro fulgens exterius,
In carne crucem bajulans,
Christo placet interius,
Bonos in bonis aemulans.

6. Quod patuit in posterum
Per ejus facta singula,
Iter ostendit prosperum
Atque bibentis pocula.

7. Clarum praestans ex nubilo,
Jesu, precamur supplices,
Laudes dantes cum jubilo
In bonis nos multiplices.

Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. — 1, 2 Britanniae. — 3, 1 crescente tempore. — 7, 2 Jesum.

460. De sancta Ursula.

Ad Nocturnum.

1. In aula patris utique
Manens fatur subtilia,
Fama vulgatur undique
De tanta regis filia.

2. Pulsat puellam precibus
Alto functus consilio
Cum satrapis et ducibus
Rex Angliae pro filio.

3. Sancta poscit inducias,
Sponsum lavari flumine,
Plures pudicas socias
Sancto spirante flamine.

4. Nec mora sponsus perficit,
Quidquid injungit Ursula,
Tractus amore proficit
Vana contemnens idola.

5. Jam conglobatas pariter
Virgines Deo dedicat,
Dehinc credentes firmiter
Pati pro Christo praedicat.

6. Clarum praestans ex nubilo,
Jesu precamur supplices,
Laudes dantes cum jubilo
In bonis nos multiplices.

Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547.

461. De sancta Ursula.

Ad Laudes.

1. Intrans Maurus palatium
Dixit salutans filiam:
Nunc, patrium solatium,
Transibis, heu, in Galliam.

2. Sis exemplum munditiae,
In te sit omnis puritas,
Propter legem justitiae
Non moriatur pietas.

3. Non te frangat adversitas,
Haud pavescas supplicia,
Nec attollat prosperitas,
Sis fortis contra vitia.

4. Jam vade Christum quaerere,
Quaere, donec invenias
Disce, commissos regere,
Artem factis praevenias.

5. Ursula valefaciens
Abyssum gaudens transiit,
Tandem pro Christo patiens
Coelum cum suis adiit.

6. Clarum praestans ex nubilo,
Jesu, precamur supplices,
Laudes dantes cum jubilo
In bonis nos multiplices.

Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547.

462. De sancta Ursula.

In 2. Vesperis.

1. Splendor lucis et pax dulcis,
Aeterna consolatio,
Sunt optata tibi data
Summi regis palatio.

2. Labe carens, leve clarens,
Sumens corpus subtilius
Sustentabit, qui praestabit,
Semper cum patre filius.

3. Decus legis, vultum regis
Placa servans in medio,
Da minori velle mori
In paupertatis praedio.

4. Tu splendoris et decoris
Congaudes privilegio,
Nos locari fac, dotari
In coelesti collegio.

5. Stella cadens secum trahens
Maximam partem siderum,
Ad majora, meliora
Lingua vocavit operum.

6. Ergo lassos multa passos
Mundans a labe criminum,
Audi preces, pelle faeces,
Jesu, corona virginum.

7. Spreto mundo corde mundo
Culpis abjectis longius,
Deus trine, sine fine
Te perfruamur largius.

Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. — Nach 3, 3 ist der Hymnus, was schon das Versmafs vermuten liefs, von einem Franziskanerdichter. Dasselbe ist folglich auch mit den drei vorhergehenden Hymnen der Fall.

463 De sancta Ursula.

Ad Vesperas.

1. Ad Christum, patrem luminum,
In solemniis virginum
Proferamus eximia
Nova laudum praeconia.

2. Prima in nostro carmine
Virgo rosea sanguine
Sacra promatur Ursula,
Digna Dei discipula.

3. Haec Mauri regis filia
Constans, prudens, mitis, pia,
Dum regna tempsit terrea,
Pervenit ad aetherea.

4. Hanc sequitur collegium
Undecim sacrum milium,
Quae rubicatae sanguine
Vindica, clamant, Domine.

5. O virginum tot milium
Reverendum martyrium,
Quae vox poterit dicere
Vel quae lingua exprimere.

6. Trucidantur ab hostibus
Cultris, sagittis, ensibus,
Passim per agros funditur
Sanguis, qui nunc exquiritur.

7. O Agrippina civitas,
Quantum te summa deitas
Dilexit, quae tot milibus
Te ditavit virginibus.

8. De virginum certamine
Finito, Christe, carmine
Largiri indulgentiam
Nobis velis et gloriam.

9. Gloria sponso virginum,
Gloria patri omnium,
Gloria sacro flamini
Sit nunc et in perpetuum.

Brev. ms. S. Benedicti Vallisoletani saec. 14. Cod. Scorialen. P II 1. A. — Diurn. ms. Legionense saec. 15. Cod. Capit. 36. B. — 2, 2 roseata B. — 2, 4 Digna Christi B. — 4, 1 Eamque sequitur B. — 5, 4 reprimere A. — 8, 3 Largire AB.

464. De sancta Ursula.

In Laudibus.

1. Jam surgit hora tertia,
Qua virgines scandunt coelos
Ibique dulces jugiter
Cum angelis canunt melos.

2. Exsultet coelum laudibus,
Cum mundus saevit stragibus,
Quas hostis ferit gladiis,
Has Christus replet gaudiis.

3. O quam luce clarifica
Virgo ascendit Ursula,
Turmas suarum virginum
Recenset ante Dominum.

4. Hinc festiva jucunditas
Et jucunda festivitas
A cunctis coeli civibus
Patratur in coelestibus.

5. Laeti pusilli et magni
Ante sedem cantant agni
Novaque modulamina
Depromunt post certamina.

6. Vos ergo, virgines piae,
Natum placate Mariae,
Ut nos purgatos vitio
Suo locet palatio.

7. Gloria sponso virginum.

Brev. ms. Benedicti Valisoletani saec. 14. Cod. Scorialen. P II 1. A. — Diurn. ms. Legionense saec. 15. Cod. Capit. Legionen. 36. B. — 1, 1 fehlt; der Hymnus beginnt: Virgines scandunt coelum B. — 3, 4 Recensit A. — 5, 1 pusilles A. — Der Hymnus steht in obigen Quellen in den Landes, ist aber nach 1, 1 offenbar für die Terz geschrieben.

465. De sancta Ursula.

Ad Completorium.

1. Ad complenda officia
In sacra natalitia
Psallamus nunc melliflua
Laude ad Christi gloriam.

2. Ut excitetur caritas,
Praesens movet solemnitas,
Exsurgat ut mens torpida
Ac fragilis et morbida.

3. Tu ergo, Christe, noctium
Illustratorque cordium,
Obscura sunt, illumina,
Vera infundens lumina.

4. Ut cum dies advenerit,
Qua justis dices: venite,
Simus de his, qui audient:
Ad regna patris ite.

5. Gloria sponso virginum.

Brev. ms. S. Benedicti Vallisoletani saec. 14. Cod. Scorialen. P II 1.

466. De sancta Ursula.

In Vesp. et Laud.

1. Flores legant venustatis
Amatores castitatis,
Laudes promant desponsatis
Regi pudicitiae.

2. Sectatrices veritatis,
Servatrices puritatis
Nunc victrices cum beatis
Lustrat sol justitiae.

3. Orta stirpe generosa
Cunctis fuit gratiosa,
Sagax, constans, speciosa
Ursula prae ceteris.

4. Turris fide radicata,
Spe virtutis elevata,
Caritate dilatata
Dat exemplum posteris.

5. Aethereo desponsatur,
Maurus pavens consolatur,
Rex gentilis baptizatur
Suadente filio.

6. Hinc etenim confluentes
Virgines sunt exercentes
Belli ludos, nunc vincentes,
Nunc fugam dissimulant.

7. Laudes Deo referamus,
Illi soli serviamus,
Cujus vita veneranda
Est in sanctis admiranda.

Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. C. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. D. — 2, 4 Perlustrat CD. — 3, 1 Mira stirpe C. — 4, 4 Da exemplum D; Ad exemplum C. — 5, 1 Sthreo C; falsche Initiala C. — 6, 3 Bella CD; non fugantes CD.

467. De sancta Ursula.

Ad Nocturnum.

1. Mare nautant portum dantes,
Romam vadunt praedicantes,
Plures illis admirantes
Se gratis accumulant.

2. Illas papa comitatur,
Delirare deputatur,
Sponsus Ursulae truncatur
Cum his in Colonia.

3. Julius dux Uriorum,
Prece ductus Romanorum,
Manu fultus impiorum
Exspectabat haec milia.

4. Dire saevit in puellas,
Orbat luce claras stellas,
Durus hostis nam tenellas
Sectat ense, jaculis.

5. Jesu, salus infirmorum,
Robur, dulcor animorum,
Pastu pasce nos amorum
Cum sanctis in gloria.

Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerdens. 12. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. C. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. — 1, 1 Maure nautant B; Nautae nautant A. — 2, 1 Comitantur D. — 2, 2 Delitare C; De litore reputantur D. — 3, 1 dux Hunnorum D; lies Ubiorum? — 4, 1 Mire saevit C. — 4, 3 fehlt A.

468. De sancto Valerio.

1. Christi miles ad fidei
non tardus praeconia
Haud expavit Daciani
praesidis supplicia.

2. Christum Deum in ipsius
confitens praesentia,
Unde potens et praeclarus
in coelesti curia.

3. Ab obsessis corporibus
ejicit daemonia,
Pontificem relevavit
sepultum ad ostia.

4. Quam plurimis captivatis
praebuit auxilia,
Languentibus et aegrotis
contulit remedia.

5. Ipsum ergo deprecemur,
ut sua clementia
Nos commendet Deo, cujus
redundavit gratia.

Brev. ms. Pinnatense saec. 13. Cod. Scorialen. P III 14. A. — Brev. Caesaraugustanum imp. Venetiis 1496. B.

469. De sancto Victoriano.

Ad Vesperas.

1. Christe, rex saeclorum decus,
sensus nobis aperi,
Laudes ut Victoriani,
confessoris incliti,
Decantare valeamus
corde tibi humili.

2. Sanctus hic Victorianus
gente fuit Italus,
A primordio vivendi
bonis pollens moribus,
Orbem fere qui replevit
monitis salubribus.

3. Primum pater monachorum
fuit in Italia,
Hinc amore fervens Dei
praedicat in Gallia,
Tandem ejus vitae metas
tenuit Iberia.

4. Montibus sub Pirenaeis
locus quidam positus,
Ad australem plagam versus
ductus est ad sanius,
Hic vir Dei conversatus
annis est compluribus.

5. Fructum vitae seminando
congregat discipulos,
Quos justitiae sub norma
fecit esse liberos,
Donec secum per virtutem
evehat ad superos.

6. Nunc precamur, sancte Dei,
tuum ut per meritum
Sublimari mereamur
ad coeli palatium,
Quo gaudere valeamus
tecum in perpetuum.

7. Sit honor patri natoque,
laus cum sancto flamine,
Qui Deus trinus et unus
regnat sine tempore,
Suis servis conferendo
regnum semper gloriae.

Brev. ms. Illerdense saec. 15. Cod. Capit. Illerden. s. n. — 4, 6 est cum pluribus Hs.

470. De sancto Victoriano.

Ad Nocturnum.

1. Festivo plaudat munere
Concentus Christi mystice
Hujus diei debite
Celebritatis gloriae.

2. Nam hic sacer perlurida
Calcata saecli machina
In hac die praecipua
Coeli conscendit aethera.

3. Qui virgula florifera
Sed cum flore fructifera
Processit ex Italia
Sacra propagans semina.

4. Cujus non expers Gallia,
Polita gerens intima,
Mollita divo saxea
Cordis nectare pectora.

5. Sed, o felix Hesperia,
Felicior Asania,
Gleba tanti dignissima
Potiri quae sis merita.

6. Condigna Dei xenio
Tripudiantis gaudio
Nunc plectri dulcis consono
Festum sustolle jubilo.

7. Qui sui florem nominis
Ope beavit operis,
Chelydri caput zabuli
Divino subdens cuspidi.

8. Hoc nam victore victus est,
Qui protoplasti victor est,
Victoriaeque particeps
Victorianus dictus est.

9. Nunc, o generale decus
Sed tuis specialius,
Fac nos tecum coelestibus
Consublimari sedibus.

10. Sit perpes laus ingenito,
Essentiali genito
Procedentique flamini,
Qui regit cuncta saecula.

Brev. ms. Illerdense saec. 15. Cod. Capit. Illerden. s. n. — 5, 1 o felix spiria Hs. — 5, 2 lies Ausonia?

471. De sancto Victoriano.

Ad Laudes.

1. Supplici voto jubilemus alte
Coelicos sacrae modulos camoenae,
Utque nobiscum jubilent superni,
Poscite cuncti.

2. Noxiis vitae — — — vetustae
Et seris mundi premimur gravati
Subveni clemens famulis, beate
Victoriane.

3. Pangimus sacrum, pie pastor, hymnum,
Tu libens votum cumula tuorum,
Qui diem festi celebrant colendi
Carmine dulci.

4. Lucis aeternae benedictor alme,
Urbis et sanctae speculator altae,
Patris electe, vitiosa terge
Crimina, Christe.

5. Te Deum trinum resonans et unum
Ordo coelestis veneratur omnis,
Donet ac nobis veniam misellis
Arbiter orbis.

Brev. ms. Illerdense saec. 15. Cod. Capit. Illerden. s. n. — 1, 3 Ut qui Hs

472. De sancto Vincentio.

In Vesp. et Noct.

1. Christi miles pretiosus,
levita Vincentius
Ut tribunal sponte rogum
conscendit intrepidus,
Amoris igne coelestis
succensus divinitus

2. Cujus salis crepitantis
per corpus minutiae
Sparsim ibant atque prunae
vernabantur sanguine,
Carne caesa novo vulnus
renovatur vulnere.

3. Ignis urit, patent plagae
viscerum hiatibus;
Inter haec manet immotus
ille Dei famulus
Orans Christum in sublime
erectis luminibus.

4. Ex equuleo assumptus,
raptus ad patibulum,
Properans ad poenam mortis
arguit, carnificum
Efficaci caritate
sustulit supplicium.

5. Hinc horrendo clausus martyr
carceris ergastulo,
Angelorum venerando
fovetur obsequio,
Dentur ergo laudes Deo
resonante organo.

6. Gloria sit Deo patri
atque ejus filio
Ab utroque procedenti
sanctoque paraclito,
Qui est vera peccatorum
omnium remissio.

Psalt. ms. Rotense anni 1191. Cod. Capit. Illerden. 11. A. — Brev. ms. S. Johannis de Pinis saec. 13. Cod. Scorialen. P III 14. add. saec. 15. B. — Brev. ms. Oscense saec. 14. Cod. Capit. Oscen. s. n. C. — Brev. ms. Oscense anni 1324. Cod. Capit. Oscen. s. n. D. — Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. E. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. F. — Brev. ms. Illerdense saec. 15. Cod. Capit. Illerden. 44. G. — Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. H. — Psalt. ms. Oscense saec. 15. Cod. Parisin. 1329. I. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. K. — Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. L. — Brev. Caesaraugustanum imp. Venetiis 1496. M. — Brev. Tirasonense imp. Venetiis 1497. N. — Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. O. — Brev. Segoviense imp. Valisoleti 1527. P. — Brev. Caesaraugustanum imp Caesaraugustae 1527. Q. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533. R. — Brev. Aptense imp. Lugduni 1532. S. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. T. — Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1544. U. — 1, 5 Amore ignis I. — 2, 1 Qui salis I. — 2, 6 renovantur sanguine I. — 3, 1 urit, patet, plangit S. — 3, 2 hiantibus I; vitantibus S. — 6, 3 Interim manet I. — Str. 4 fehlt S. — 4, 4 Arguit fehlt I; Arguebat H. — 5, 5 Deo fehlt I. — P hat folgende Anordnung der Strophen: 1, 2, 3, dann Doxologie; 4 und 5 ad Laudes mit Str. 1 und 2 des folgenden Hymnus. Str. 3 ist folgendermafsen verändert:

3. Inter haec manet immotus ille Dei famulus,
Orans Christum in sublime erectis luminibus,
Quem purgatum velut aurum acceptavit Dominus.

Vergl. Analecta IV, 254 den kürzern Hymnus gleichen Anfangs.

473. De sancto Vincentio.

Ad Laudes.

1. Hoc agnosce, o Vincenti,
miles invictissime,
Quod, pro cujus decertasti
triumphando nomine,
Ipse tibi donativum
fert in arce curiae.

2. A latrante Daciano
trahitur ad lectulum,
Quo felici famulatu
exhalavit spiritum,
Scandit coelum laureatus
regis ad palatium.

3. Alme martyr pretiose,
vota nostra suscipe,
Prece culpas purga nostras
dansque locum veniae,
Ubi regnas, nos praesenta
ante regem gloriae.

4. Gloria sit Deo patri
atque ejus filio
Ab utroque procedenti
sanctoque paraclito,
Qui est vera peccatorum
omnium remissio.

In denselben Quellen wie der vorhergehende Hymnus, von welchem dieser nur eine Divisio. — 1, 3 Ut pro cujus S. — 2, 1 Ablatrante S; Oblatrante KP. — 2, 3 famulatu felici I. — 3, 2 voces nostras IK; preces nostras S. — 3, 3 Preces I; nostras fehlt I; Pia prece culpas purga K. — 3, 6 ante thronum I.

474. De sancto Vincentio.

Ad Vesperas.

1. Vincentii martyrium
Et insigne praeconium
Celebrantes cum gaudio
Psallamus cum tripudio.

2. Hic gemina scientia
Et morum excellentia
Florens levitae solium
Ascendit per Valerium.

3. Virus serpentis invidi
Cor Daciani rabidi
Accendit in insaniam,
Ut deleret ecclesiam.

4. Hic praesulem Valerium
Et levitam Vincentium
Multis caesos suppliciis
Afflixit modis variis.

5. Sit laus, honor ingenito
Patri, nato, paraclito,
Qui certantes fideliter
Remunerat feliciter.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. B. — Die Doxologie fehlt B. — 5, 1 honor fehlt A.

475 De sancto Vincentio.

Ad Nocturnum.

1. Athletae beatissimi,
Vincentii fortissimi
Festum colentes hodie
Psallamus regi gloriae.

2. Stirpe natus egregia
Moribus et scientia
Jesu Christo complacuit
Virtutibusque floruit.

3. Verbum Dei diutius
Seminando felicius
Deo reddebat populum
Deceptum per diabolum.

4. Multa perpessus verbera
Tormentorumque genera
Martyr devicto zabulo
Emicuit e saeculo.

5. Corpus campo projicitur,
Feris vorandum linquitur,
Sed Dei providentia
Corvus adest custodia.

6. Hinc maris datur fluctibus
Devorandum a piscibus,
Sed quia Deo placuit,
Illaesum litus tenuit.

7. Ulisibona civitas,
Te summa Christi pietas
Magno ditavit foenore,
Martyris sui corpore.

8. Laetatur nunc Hispania
Pro civis sui gloria,
Quem Christus pro martyrio
Locavit coeli solio.

Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. — 4, 4 lies: Emigravit e saeculo? — 7, 1 Elisibona.

476. De sancto Vincentio.

Ad Laudes.

1. Post ducis ira fervida
Levitae membra splendida
Praecepit carnificibus
Torreri super ignibus.

2. Hinc taetro trusus carcere
Cunctipotentis munere
Angelorum obsequio
Laetatus est alloquio.

3. Devictis carnificibus
Stramentis mollioribus
Sanctum corpus repositum
Deo reddidit spiritum.

4. O Christe, spes fidelium,
Per levitae martyrium
Da nobis frui gaudio
In martyrum consortio.

5. Sit laus, honor ingenito
Patri, nato, paraclito,
Qui certantes fideliter
Remunerat feliciter.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. B. — Dieser Hymnus ist nur ein Teil (divisio) des Hymnus Vincentii martyrium, mit welchem er auch in B nur ein Ganzes bildet. Die Doxologie hat nur A.

477. De sancto Vincentio.

Ad Vesperas.

1. Venustam plebs martyrii
Palmam cantet Vincentii,
Qui stolam agni sanguine
Lavit imbutus flamine.

2. Qui crudelis supplicii
Poenam signo prodigii
Tulit cordis conamine
Daciani certamine.

3. Pro fide constans exstitit,
Pugil tutamen praestitit
Rationis cum proelio
Christi fultus praesidio.

4. Nec hostis minis territus
Sed in amore deditus
Dei mansit, ut gaudio
Coeli maneret atrio.

5. Audaci verbo protulit:
Sum fidelis, cur sustulit
Passionem equuleo
Vero dando laudes Deo.

6. Triumphavit viriliter,
Dum pateretur acriter,
Ut gauderet aethereo
Coeli sanctis empyreo.

7. Tuis, Vincenti, precibus
Fac, ut sanctorum coetibus
Jungamur crucis merito
Regno coelorum tradito.

8. Deo patri cum filio
Sit honor, virtus proprio
Procedentique inclito
Ab utroque paraclito.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — Verfasser: Anonymus Celsonensis.

478. De sancto Vincentio.

Ad Nocturnum.

1. Praecelsis laudibus psallat ecclesia
Devotis mentibus digna praeconia
Summi martyrii sancti Vincentii,
Qui Christi vicit perfidos.

2. Virtutis actibus, mentis constantia
Saevit tortoribus, tulit supplicia
Obvians praemii coeli egregii
— — — spernit invidos.

3. Videns Valerium conferre tepide:
In me colloquium converte, rabide
Canis, audacia pleno malitia
Daciano sic intulit.

4. Praeses militibus stridore dentium:
Poenis atrocibus cito Vincentium
Rebellem tradite et alto ponite
In equuleo, protulit.

5. Corpus inficitur sanguinis maculis,
Caro exuritur fervidis tegulis
Atque attrahitur nudatis ossibus
Et mollis lectus sternitur.

6. Ad coelum spiritus volat cum gaudio,
Quo gaudet coelitus sanctorum concio,
Sed corpus traditur feris et ponitur
Agris, corvo defenditur.

7. Vincenti, recole, ut tuis precibus
Sint semper incolae fideles civibus
Coelestis patriae, supernae gratiae
Dono laetentur Domino.

8. Laus, benedictio sit a fidelibus
Patri et filio recte credentibus,
Pneumati gloria, coelesti patria
Qui regnat sine termino.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — Verfasser: Anonymus Celsonensis. — 4, 4 In fehlt.

479. De sancto Vincentio.

Ad Laudes.

1. Vincentii plebs devota
Extollat martyrium,
Qui pro fide mente tota
Sustulit supplicium,
Cur coeli poena remota
Amplectitur bravium.

2. In rebelles triumphavit
Et objecit fortiter,
In quem tormenta paravit
Dacianus acriter,
Donando non superavit
Fide Christi proelium.

3. Impie judex crudelis
Atque fera pessima,
Atrox, nequam, infidelis,
En tractas nequissima
Contra regem, qui regnavit,
Protulit Vincentius.

4. Tunc iratus Dacianus
Praecipit militibus
Fremens veluti vesanus:
Poenae dentur artubus;
Sic impletur, ut mandatur,
Extorquetur acrius.

5. Equuleus praeparatur,
Levita suspenditur,
Ab ossibus separatur
Caro, sanguis funditur
Ardens, ut sanctus uratur,
Tegula supponitur.

6. Dum quiescit infra thorum,
Deo dedit spiritum,
Delatum coelo per chorum,
Paradiso traditum
Laetantium angelorum,
Quibus consors sistitur.

7. Pro nobis ora, Vincenti,
Ut jungamur Domino
Gaudentes omnipotenti
Sancto sine termino,
Abscissa poena tormenti
Perfruamur gaudio.

8. Trinitati, patri, nato
Sit honor et gloria
Pneumatique sociato,
Quibus summa gratia
Perfectis fine beato
Orthodoxis traditur.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — Verfasser: Anonymus Celsonensis. — 3, 5 regnat.

480. De sancto Vincentio.

Ad Vesperas.

1. Pia mater ecclesia,
Magnis attolle laudibus
Regnantem cum victoria
Victis mundi erroribus.

2. Doctrina pollens gemina
Christi miles Vincentius
Dat sancti verbi semina,
Quo pugnat sic ardentius.

3. Dirum responsis judicem
Pius miles aggreditur,
Spei conscendens apicem
Qua coelum jam complectitur.

4. Pro fide stat intrepidus
Multa passus ludibria,
Pro qua sic ardens fervidus
Carbonum fert succendia.

5. Crate distentus ferrea
Tyrannum pascit impium,
Foris labuntur viscera
Nec tamen fert dispendium.

6. Athleta stat immobilis
Torquentis ridens furiam,
Nec mens terretur nobilis
Ad coeli spirans curiam.

7. Cuncta vincens supplicia
Armis praecinctus bellicis
Transcendit ad felicia
Cum canticis angelicis.

8. Exustus derelinquitur
Devorandus a bestiis,
Sed ab illis defenditur
Custodiis angelicis.

9. Tyrannus hunc in flumine
Sanctum demergi praecipit,
Sed mare retro tramite
Corpus ad litus projicit.

10. Fideles ossa colligunt
Magno referti gaudio,
Cum honore sepeliunt
Ingenti cum tripudio.

11. Praesta, beata trinitas,
Ut hujus precaminibus
Nobis detur amoenitas
Cum supernis agminibus.

Brev. Romanum imp. 15**. A. — Antiph. Ord. Praedicatorum imp. 15**. B. — 1, 4 mundi terroribus B.

481. De s. Vincentio Ferrerio.

Ad Vesperas.

1. Alma parens ecclesia,
Sacrum lauda Vincentium,
Quem protulit Valentia
Praeclarum lumen gentium.

2. Hic omni labe caruit
Cultor vitae sanctissimae
Et instituta tenuit
Religionis optimae.

3. Sub autore Dominico,
Qui toti mundo profuit,
In viro apostolico
Nostro aevo refloruit.

4. Paterno fulgens sidere
Orbem lustrat exiguum
Et praedicandi munere
Nomen refert perpetuum.

5. Coelestis regni thesauros
Dum ore dulci personat,
Hebraeos simul et Mauros
In puro fonte renovat.

6. Hinc illi nos alacriter
Juge demus praeconium,
Qui possidet feliciter
Aeternae vitae praemium.

7. Patri, nato et flamini
Sit laus et benedictio,
Qui nos sanctorum agmini
Adscribat cum Vincentio.

Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547.

482. De s. Vincentio Ferrerio.

Ad Nocturnum.

1. Lactare nunc, religio
Praedicatorum inclita,
De qua coeli collegio
Serena lux est addita.

2. Atras errorum nebulas
Novis pellit fulgoribus
Et veritatis regulas
Sanctis ornat operibus.

3. Virorem pudicitiae
Casto conservat corpore,
Exemplar poenitentiae
Se praebet suo tempore.

4. Digna voce prophetica
Arcana pandit plurima,
Doctrina evangelica
Floret illustris anima.

5. Flagrantis vir obsequii
Terras terit et maria,
Palmam tenens eloquii
Alta prodit mysteria.

6. Occasum mundi nesciens
Amorem coeli suggerit,
Spem a terrenis auferens
Superna nobis ingerit.

7. Patri, nato et flamini.

Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. — 5, 1 vix obsequii. — 5, 3 Plenam tenens.

483. De s. Vincentio Ferrerio.

Ad Laudes.

1. Deferamus devotius
Laudes datori munerum,
Cujus ope Vincentius
Sanctorum auxit numerum.

2. Nitet virgo purissimus
Inter piorum agmina,
Praedicatorum maximus
Corona pollet gemina.

3. Dum alta petit aetheris
Plausu laetus angelico,
Ossa pudici corporis
Liquit orbe Britannico.

4. Ubi signis ingentibus
Ampla virtus ostenditur,
Cum sanitas languentibus,
Defunctis vita redditur.

5. Ad priscae laudis cumulum
Nunc Venetensis patria
Ob tanti patris tumulum
Majori splendet gloria.

6. Qui stupendis prodigiis
Totum decoras saeculum,
Tuis serva praesidiis,
Quem decorasti populum.

7. Patri, nato et flamini.

Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. — 6, 4 Qui decorasti.

484. De ss. Vincentio, Sabina et Christeta.

Ad Vesperas.

1. Ecce, promat laudes, dicat
jubilando carmina
Noster chorus indefessus,
laudet et miracula
Creatoris et regentis
angelorum agmina.

2. Qui redemit et reduxit
ad coeli palatia
Suum plasma condemnatum
voluntate propria,
Serpentini cum veneni
assumpsit mortifera.

3. Legem dedit, quam implevit
immolatus hostia,
Crucifixus et sepultus
mundi lavit crimina,
Resurrexit et ascendit
ad polorum culmina.

4. Sanctis suis praeelectis
potestate tradita,
Corporibus ex obsessis
fugandi daemonia,
Plurimorum defunctorum
suscitandi corpora.

5. Baptizabant, qui credebant,
trinitatis gratia,
Resolvebant, quos lavabant,
peccatorum vincula,
Jussu tactuque expellebant
saluti contraria.

6. Judaeorum perfidorum
exarsit invidia
Stulta nimis, novae legis
non credens magnalia,
Idolatrae gentis turbae
facta est consocia.

7. Ex utraque nigra cordis
caecitatis nebula
Verbi Dei incarnati
negando mysteria
Innocentis ritus gentis
deridet vesania.

8. Sepulturae quia dignae
meruit obsequia,
Gloriose tibi, Christe,
grates reddat Albua,
Cui laus et potestas
per aeterna saecula.

Brev. Abulense imp. Salamanticae 1551. — 1, 4 laudat. — 8, 5 laus dreisilbig.

485. De ss. Vincentio, Sabina et Christeta.

Ad Nocturnum.

1. Daciano truculento
data sunt imperia,
Cruciare et mactare,
quos tenet Hispania,
Christianos, Dei sanctos,
crudeli vesania.

2. Diversorum tormentorum
conquiruntur genera,
Quae ministris ab iniquis
mox adstant composita,
Christiani ad haec magna
currunt cum laetitia.

3. Vincentius et Sabina
trahuntur et Christeta
Et equulei constanter
conscendunt suspendia,
Verberati et contorti
Contemnunt supplicia.

4. Glorianter et laetanter
sequuntur vestigia
Christi sui crucifixi,
dum ferunt martyria,
Pro terrenis perituris
commutant coelestia.

5. Laxis lignis tunc conjunctis
exprimuntur cerebra,
Sicque vitae dato fine
exuunt mortalia,
Sed hos coelicus conventus
suscipit in gloria.

Brev. Abulense imp. Salamanticae 1551. — 5, 1 Lies Saxis lignis? — Der Hymnus zu den Laudes ist de Communi.

486. De sancto Volusiano.

1. In martyris solemnio
Canonica professio
Dignis exsultet vocibus
Sacris adhaerens moribus.

2. Plaudat Faxentis concio
Et tota sit in gaudio,
Quae ad salutis cumulum
Pignus habet ac tumulum

3. Volusiani praesidis,
Cujus laus est in populis
Et in coelesti solio
Sacro fulget martyrio.

4. Deo patri sit gloria,
Laus Christo cum victoria
Una cum sancto spiritu,
Qui nos conservat gemitu.

Brev. Tarraconense imp. Barcinonae 1484. — 3, 4 in martyrio.

487. De ss. Voto et Felice.

1. O Vote et Felix, meriti patroni,
Ut queat nostrum resonare quisque
Gesta tantorum, date, monachorum
Quaesumus omnes.

2. Insequens cervum Votus in suprema
Rupis advenit juga devolando,
Quo cadit cervus nimis inde lassus,
Undique pressus.

3. Inscius casus eques ipse tanti,
Mox equi pinnae pedes applicantur,
Cum ruens clamat: mihi tu faveto,
Sancte Johannes.

4. Hinc reviviscens vepribus putatis
Gratias reddens Domino tetendit
In specum, quo funus erat Johannis,
Quod sepelivit.

5. Parce nunc nostris, Deus alme, culpis
Et domum semper tuearis istam,
Qui globum mundi regis et gubernas
Trinus et unus.

España Sagrada XXX, 304 ex Breviario S. Johannis de Pinis.

488. De uno Confessore.

In Nocturno.

1. Confessor hic probabilis
Extorris aevo confluens
Veri ad aram luminis
Oris Deo fert hostiam.

2. Quam patris acceptant manus,
Quam Christus ipse comprobat,
Ratam, fidelem, vividam,
Qua lucidantur intima.

3. Nil tam Deo probabile
Munusque acceptum manet,
Quam si per oris victimam
Litemus ei hostiam.

4. Hic ergo filium Dei
Confessus ore nobili
Coelestis aulae curiam
Intrat perennis incola.

5. Per hunc, redemptor Domine,
Nos confitentes protege,
Quo passione vulnerum
Coeli petamus meritum.

6. Praesta, pater piissime,
Patrique compar unice
Cum spiritu paraclito,
Regnans per omne saeculum.

Brev. ms. Exsiliense saec. 15. Cod. Parisien. Nouv. acq. 2190. — Dieser Hymnus stammt aus dem Mozarabischen Ritus.

489. De Pluribus Confessoribus.

Ad Vesperas.

1. Laus confessorum resonat sanctorum
Arce serena gloriaque plena,
Quos agonia in hac vitae via
Mire probavit.

2. Misericordes, mites, mundicordes
Pie languentes, reos delinquentes
Christus allexit, quos mundus despexit
Et reprobavit.

3. In praesulatu quidam digno statu,
Longo labore, spiritali rore
Sic concurrerunt, quod promeruerunt
Regna polorum.

4. Christum secuti de mercede tuti,
Quod docuerunt, facto compleverunt,
Sine mucrone martyrum agone
Freti sanctorum.

5. Sit laus illi culminis tranquilli,
Qui coeli lumen tenet et cacumen,
Vitam et funus dans et vitae munus
Trinus et unus.

Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. — 2, 4 Et probavit. — 5, 1 laus dreisilbig. — 5, 2 tenet cutionem. — 5, 4 Dans et unus.

490. De Pluribus Confessoribus.

Ad Nocturnum.

1. In perferendis eminet
Fortitudo conviciis,
Sic confessorum praeminet
Virtus veri indiciis.

2. His, quos longaevo tempore
Quotidiana passio
Affligit, carnis onere
Gravi studet martyrio.

3. Ut quanto diuturnius
Eorum labor viguit,
Tanto accumulatius
His meritum resplenduit.

4. Viventes evangelice
Perfecta patientia,
Jucunditatis coelicae
Prata colunt virentia.

5. Praestet pater ingenitus,
Eorum nos consortio
Post nostri finem exitus
Jungamur sine divortio.

Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. — 1, 2 imminet. — 1, 2 convicis. — 1, 4 judiciis. — 5, 3 Post fehlt. — 5, 4 Lies: abs divortio?

491. De Virginibus.

In Vesp. et Laud.

1. Virginum palmas veneremur almas
Consonis odis, praemium melodis,
Alleva moles leviter, ut soles,
Virginis proles.

2. Sexus imbellis deditus procellis,
Reges ac duces superando truces
Sunt labe tonsae, coelitus absconsae
Hae tuae sponsae.

3. Fuso cruore gravi cum dolore,
Integritate mentis illibatae
Fragiles fortem non timent cohortem,
Unde nec mortem.

4. Ipse reatum deformantem statum
Ordine dele celeris medelae,
Crebro proventu piorum concentu
Harum obtentu.

5. Regi superno, pariter aeterno,
Genitae proli dominoque poli,
Rectori soli Deo, chaos atri,
Gloria patri.

Brev. ms. Tirasonense saec. $^{14}/_{15}$. Cod. Capit. Tirasonen. s. n. A — Brev. Tirasonense imp. Venetiis 1497. B.

492. De Virginibus.

Ad Nocturnum.

1. Votis precantum subveni,
Vires fove debilium,
In fide lapsis proveni,
Jesu, corona virginum.

2. Virginalis collegii
Dux regens mille milia,
Ducatum da praesidii,
Qui pascis inter lilia.

3. Te natum almae virginis,
Ut docet rerum series,
Sequuntur cum laudibus,
Quocunque pergis, virgines.

4. Ure scrutator cordium
Nos igne sancti spiritus
Rejecta labe sordium,
Te deprecamur largius.

5. Amborum flante flamine
Comparque patris unice
Nunc et aeterna requie
Praesta, pater piissime.

Brev. ms. Tirasonense saec. 14/15. Cod Capit. Tirasonen. s. n. A. — Brev. Tirasonense imp. Venetiis 1497. B. — 4, 1 Ure, scrutator alme cordium AP. — 5, 3 Nunc fehlt A.

493. In Natali plurimorum Virginum.

Ad Nocturnum.

1. Virgines sacrae, Deo timoratae,
Mundum spernentes, Christo servientes,
Sponso gaudendo, prava fugiendo
Vere laetantur.

2. Saeculi laudes a se repellentes,
Nuptias mundi semper abhorrentes,
Gaudia vere lucis amplectentes,
Sic coronantur.

3. Virgines piae sponso adhaerentes,
Domino Christo semper congaudentes,
Laudibus coeli semper exsultantes
Luce laetantur.

4. Gloria patri sit Deo aeterno,
Gloria proli, semper lux perennis,
Flamini nec non lumen et aeternum,
Virtus aeterna.

Brev. Placentinum imp. Venetiis 1503. A. — Brev. Ord. S. Jacobi de Spata imp. Legione 1532. B. — Brev. Salmanticense imp. Salmanticae 1541. C. — Brev. Placentinum imp. Venetiis 1554. D. — 1, 1 Dei timoratae C. — 1, 2 Deo servientes C. — 3, 2 semper gaudentes A. — 3, 4 Vere laetantur AD; luce laetentur C. — 4, 3 aeternum et C.

494. De Virginibus.

Ad Vesperas.

1. Festo sanctarum virginum
Christum laudemus Dominum,
Qui sacris dat virginibus
Gaudere in coelestibus.

2. Prudentes vero virgines
Suas ornantes lampades
Adveniente Domino
Occurrunt huic cum gaudio.

3. Laetetur orbis inclita
Ecclesia catholica,
Exsultans velut propriis
Virgineis solemniis.

4. Cuncti laetemur hodie
Dantes vocem laetitiae
Sub virginum tripudio
Et castitatis gaudio.

5. Deo patri sit gloria,
Proli sit semper gratia,
Virtus sit sancto flamini
Salus Deo et homini.

Brev. Segoviense imp. Valisoleti 1527. A. — Brev. Ord. S. Jacobi de Spata imp. Legione 1532. B. — Brev. Salmanticense imp. Salmanticae 1541. C. — Brev. Abulense imp. Salmanticae 1551. D. — Brev. Placentinum imp. Venetiis 1554. E. — 1, 1 Festum BC. — 1, 4 cum coelestibus B. — 2, 4 Occurrunt ei AD; Currunt huic C. — 5, 4 In sempiterna saecula E.

495. De una Martyre tantum.

Ad Vesperas.

1. Turba cantanda est pia continentum,
Quae Deum pura coluere mente,
Hostibus diris simul et sub umbra
Bella tulerunt.

2. Saepe nam dulci parat, ecce, fraudem
Melle subridens ferus ipse mundus
Atque post tristis subit, ecce, amaro
Ora sapore.

3. Sed piae mentes animis ad alta
Templa coelestis Domini repostis
Corpore casto superata calcant
Agmina mundi.

4. Corde cantantes veneremur alti
Atheris patrem simul atque natum,
Gratias demus pariter colentes
Pneuma sacratum.

Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1527. A. — Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1544. B.

496. De una Martyre tantum.

Ad Nocturnum.

1. Atterunt corpus vario labore
Membra pungentes subeuntque tristem
Sitim et famem fugiuntque somnos
Noctis opacae.

2. Nulla fraus hostis truculenta diri
Terruit mentes vigiles et alto
Semper haerentes precibus beatis
Omnipotenti.

3. Inde per totum celebrantur orbem,
Laudibus dignis referunt coronam
Orbe calcato superisque regnis
Jure triumphant.

4. Corde cantantes veneremur alti
Aetheris patrem simul atque natum,
Gratias demus pariter colentes
Pneuma sacratum.

Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1527. A. — Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1544. B.

497. In Festis Continentium.

Ad Vesperas.

1. Jesus ab ore omnium
Collaudetur fidelium,
Qui fecit mentem feminae
Constantem in certamine.

2. Honoravit miraculis
Eam, nam a periculis
Multos salvavit Dominus
Hujus beatae precibus.

3. Hanc oremus suppliciter,
Ut nos juvet salubriter,
Ne damnemur cum impiis
In adventu jam judicis.

4. Praesta, pater ingenite,
Jesu cum sancto pneumate,
Ut ejus sanctis meritis
Coeli fruamur gaudiis.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren s. n. A. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. B. — Brev. Placentinum imp. Venetiis 1503. C. — Brev. Hispalense imp. Hispali 1521. D. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. E. — Brev. Zamorense imp. 15**. F. — Brev. Ord. S. Jacobi de Spata imp. Legione 1532. G. — Brev. Gienense imp. 15**. H. — Brev. Placentinum imp. Venetiis 1554. I. — Brev. Civitatense imp. 1555. K. — 3, 4 jam fehlt C.

498. In Festis Continentium.

Ad Nocturnum.

1. In hujus nunc praeconia
Linguam solvat ecclesia,
Novam praeconiis gloriam
Promat sperando veniam.

2. O sancta Dei famula,
Quae regnas per saecula
Apud eum veniam
Nobis poscas et gloriam.

3. Praesta, pater piissime
Patrique compar unice,
Cum spiritu paraclito
Regnans per omne saeculum.

Brev. Civitatense imp. 1555.

499. In Festis Continentium.

Ad Laudes.

1. Pia mater et humilis,
Naturae memor fragilis,
In hujus vitae fluctibus
Nos rege tuis precibus.

2. Te deprecamur largius,
Nostris adauge sensibus
Nescire prorsus omnia
Corruptionis vulnera.

3. Sit, Christe, rex piissime,
Tibi patrique gloria
Cum spiritu paraclito
In sempiterna saecula.

Hymn. ms. Olgensis s. n. saec. 15. add. saec. $^{15}/_{16}$.

500. In Festis Continentium.

1. Femina sacra celebranda nobis
Hodie Christi meruit superna,
Quae sibi prudens sociare novit,
Regna videre.

2. Casta despexit peritura mundi,
Justa per legis limina coelestis
Corpus impellens eminet Olympo
His tribus alma.

3. Nata libavit dulcia venena
Orbis, ut scivit, fugienda tamen,
Quaeritat cibo satiare mentem
Diva beato.

4. Terra si quando retinendo corpus
Hujus eduxit, maculare nequiit,
Mentis acumen generosa flexit
Omnipotenti.

5. Sprevit ornatus veneranda turpes,
Quaerit ardenter domitare membra,
Sponsus ut idem Dominusve regat
Corporis actus.

6. Gaudet hanc pater genuisse dignam,
Quae renascendo se patre plus cernens
Debitam Christo, jussa recreantis
Corde volutat.

7. Inde decrevit morituris haustis
Coelica secum retinere felix,
Vilia calcans pretiosa micat
Celsa corona.

8. Grandis haec virtus, superare carnem
Quae dedit carne meritis impendat,
Trinus et unus miseris remittat
Crimina nobis.

Brev. ms. Oscense saec. 14. Cod. Capit. Oscen. s. n. add. saec. 14. — 6, 4 voluptat Hs. — 7, 1 auctis Hs.

Inhalts-Übersicht.

	Seite
Ad Christum patrem luminum	264
Ad coenam agni providi	55
Ad complenda officia	265
Adest dies gratissima	213
Adest dies laetitiae	65
Adest dies laetitiae	94
Adest dies laetitiae	142
Adest dies laetitiae	154
Adest dies laetitiae	161
Adest dies laetitiae	231
Adest dies sanctissima	156
Adesto sancte Jacobe	158
Ad festum sanctae virginis	191
Ad Francisci famam prisci	134
Ad laudem o rex hagie	244
Ad laudem o rex hagie	244
Ad laudem patris dulces	67
Adsunt signa laetitiae	260
Aegra currit ad medicum	215
Aeterna Christi munera	73
Aeterna coeli gloria	113
Age coetus virginalis	262
Agne Dei per quem rei	70
Aliquanti post elapso	83
Almae laudes Eulaliae	119
Alma parens ecclesia	275
Almi patris praeconia	134
Andreae festum incliti	73
Andreae festum pariter	72
Angelorum consortium	130
Antonii de Padua	82
Athenis editus	66
Athletae beatissimi	271
Atterunt corpus vario	282
Audi paterna caritas	89
Augustine praesul magne	85
Augustini Dei cari	84
Augustini solemnia	86
Augustini solemnia	86
Augustinus praesul magnus	85
Aurorae lux resplendeat	125
Aurora lucis rutilat	56
Auroram remeans	209
Aurora rutilans sol	176
Ave fluens mella	44
Ave porta coeli	47
Ave praesul Barcinonae	249
Ave stella cujus splendor	51
Beata lucens sacrata	100
Beata matris viscera	55
Beata nobis gaudia	108
Beatum ergo concinant	178
Benedictum monachorum	95
Bonus athleta virginis	260
Caesaris namque praecepto	83
Calagurra martyribus	112
Candor aeterni flaminis	43
Celebris dies martyris	198
Celsi confessoris	168
Celsus in astris micat	188
Chorus exsultet virginum	260
Chorus fidelis hodie	144
Chorus fidelis varia	131
Chorus fidelium pangat	149
Chorus noster solemniter	195
Chorus noster solemniter	197
Christe caput ecclesiae	192
Christe rex sanctorum decus	267
Christe salus credentium	171
Christe sanctorum pie	106
Christi miles ad fidei	267
Christi miles pretiosus	269
Christi sacrata praesule	135
Cives aetherei laudibus	78

	Seite
Cives polorum plaudite	189
Civitas nobis Tagaste	82
Clangant coetus gloriosi	41
Clara praeclara meritis	102
Clara stella movet bella	102
Clara voce melodiae	98
Coelestis vox militiae	153
Coeli sidus amabile	88
Coelitum festum merito	76
Coelorum Christe rex pie	130
Coetus gaudet coelestium	140
Collaetare triumphanti	134
Collaudet plebs fidelium	139
Compar patris et filii	36
Concinat noster chorus	31
Conditor alme siderum	175
Conditor rerum omnium	95
Confessor Domini gemma	245
Confessor hic probabilis	278
Confessor iste meruit	105
Congaudeat ecclesia	181
Consona plebs jubilet Domino	241
Consors lucis sempiternae	111
Cordis oris tripudio	98
Creator Deus omnium	42
Cujus membra pulcherrima	212
Cum tuas pleno canit	167
Custos suorum militum	76
Daciano trunculento	277
De cruce jam depositum	54
Deferamus devotius	276
Deo fratres concinite	257
Deum verum et hominem	224
Devota plebs fidelium	180
Dies praeclara rutilat	252
Digna laude Laurentium	194
Dilectus veniens	60
Diu mundo exspectatum	48
Divino tactum verbere	120
Dominice dignissime	110
Dominici Christi militis	108
Dominico patri supero	109
Dulci depromat carmine	120
Dum Christiano purpurata	87
Dum orat virgo fervide	137
Dum pietas multimoda	33
Dux martyrum da veniam	116
Ecce jam dies inclinat	42
Ecce jam sidus	174
Ecce luce expulsa nocte	248
Ecce nunc tempus	174
Ecce promat laudes dicat	276
Ecce quem Christi genitrix	173
Electa Dei famula	221
Exsultans prava deserat	232
Exsultantes decantemus	247
Exsultantes et psallentes	110
Exsultemus concorditer	96
Exsultent modulis sobria	148
Exultent omnes pariter	213
Exsultet claro sidere	65
Exsultet coeli curia	202
Exsultet coelum laudibus	73
Exsultet coelum laudibus	254
Exsultet jam angelica	71
Exsultet nostra concio	162
Exsultet nunc ecclesia	139
Exsultet nunc Hispania	193
Exsultet vox angelica	248
Felicem sortem canimus	178
Felix fidele munus	184
Felix Narcisse paradisi	128
Felix proles Davidis	179
Femina sacra celebranda	284
Festivo plaudat munere	268
Festo sanctarum virginum	281
Festum colamus Jacobi	159
Festum colentes hodie	80
Festum colentes martyris	221
Festum Marinae virginis	222
Festum sacrarum virginum	102
Fidelis Christi Barbara	93
Fili ex patre genite	109
Flagellis igne caeditur	93
Flores legunt venustatis	266
Flos patriae decus	119
Fons Deus vitae perennis	128
Formeri martyr inclite	130
Francisci in visceribus	131
Franciscus amat unice	130
Franciscus mundi prospera	131
Fulgent membra gloriosa	205
Fulget dies victoriae	160
Fulget hic honor sepulchri	117
Fulget jam nova lux	101
Gabrielem veneremur	135
Gabriel fulgidus	138
Gaudeat coelum retinendo	106
Gaude coelestis curia	259
Gaude coeli curia	54
Gaude felix Britannia	189
Gaude felix collegium	156

	Seite
Gaude felix Hispania	161
Gaude fides catholica	46
Gaude fulgens Barcinona	121
Gaude mater ecclesia	27
Gaude mater ecclesia	92
Gaude mater ecclesia	146
Gaude mater ecclesia	153
Gaude mater ecclesia	157
Gaude mater ecclesia	202
Gaude miles bone	165
Gaude virgo dulcissima	243
Generosa virgo surgens	50
Gens cuncta credens symbolo	164
Gentes redemptae plaudite	177
Geraldus gemma praesulum	143
Gesta mente vox fidelis	69
Gloriae decus domine	170
Gradum supernum eligens	221
Granum quod moriens	61
Gratuletur plebs fidelis	205
Gregorius mirabilis	143
Hac noctis hora Gabriel	141
Haec nostri chori concio	112
Haeres aeterni luminis	210
Hic dies venerabilis	193
Hic judicandis ovibus	164
Hic pater confessor	171
Hierarchia trina gaude	124
Hilario pontifici	151
Hinc fides verbis sequitur	167
Hispaniarum gloria	166
Hoc agnosce o Vincenti	270
Hora diei tertia	36
Hora surgendo congrua	35
Hujus diei gratia	163
Hymnis ac cantu variis	80
Hymnos chorus cum modulo	165
Hymnum canamus gloriae	97
Hymnum concinentes	257
Hymnum mirae dulcedinis	220
Hymnum novae laetitiae	154
Hymnum novelli carminis	192
Hymnum novae laetitiae	131
Hymnum novae laetitiae	65
Hymnum novum decantate	149
Hymnus canorus personet	157
Hymnus cantetur hodie	107
Jacobe ductor inclite	166
Jam noctis umbra tenuis	240
Jam nunc est magni decoris	64
Jam pura fragrant balsama	183

	Seite
Jam saeculi per spatia	135
Jam sol Olympo aureis	207
Jam stella maris fulgida	53
Jam surgit hora tertia	265
Jesu coronae virginum	223
Jesu corona virginum	180
Jesu corona virginum	224
Jesu decus fidelium	144
Jesu decus illibatum	251
Jesu dulce refugium	214
Jesu lumen de lumine	223
Jesu mater virga	57
Jesu panis angelorum	27
Jesu redemptor omnium	40
Jesu redemptor omnium	234
Jesu rex clementiae	28
Jesus ab ore omnium	283
Jesus aeterni soboles	30
Jubet insanus praeses	90
Jucunda voce carminis	69
Illuxit celebris	250
Illuxit dies inclita	32
In aula patris utique	263
In cantico laetitiae	39
In coelesti collegio	92
In coelesti collegio	133
In coelesti rosario	137
In Dei laude canticum	211
In domo quippe Simonis	216
In excelso coeli throno	211
In festo Leocadiae	200
In hoc festo solemniter	71
In hujus almae virginis	124
In hujus nunc praeconia	283
In jubilo mirabili	136
In laudem summi principis	131
In lucis hujus termino	36
In magni maris insula	262
In martyris solemnio	277
In matutinis Domine	97
In perferendis eminet	279
In sedibus hierarchicis	45
Inter laudum praeconia	99
Inthronizetur hodie	108
Intrabat sol oceanum	52
Intrans Maurus palatium	263
In virginum rosario	43
Iste qui coelos meruit	252
Laeta quae nullo peperit	52
Laetare nunc religio	275
Laetare Toletum	200

	Seite
Laetetur coeli curia	178
Laetificati pretio	185
Latro qui dextram tenuit	104
Lauda mater ecclesia	214
Lauda mater ecclesia	259
Laude devota hymnos	169
Laude infinita	88
Laudemus Christum Dominum	203
Laudemus Christum pariter	112
Laudemus nunc in vesperis	130
Laudes Christi psallant isti	156
Laudes Deo magnificas	227
Laudes dignas Laurentii	198
Laudes Mariae virginis	219
Laudes profundit Zosimas	215
Laudes promamus hodie	199
Laudetur Deus celebris	46
Laudibus templum sonet	127
Laus confessorum inclita	279
Lazari festum Domini	199
Leocadia laude digna	202
Levitae Christi solemnia	198
Lingua prome Balearis	243
Luce micans purpurea	160
Luce privatum	168
Luciae festo virginis	203
Luciae laetetur gestis	204
Lux de caelis dux fidelis	155
Magnae virtutis titulo	182
Magne doctor Isidore	181
Magnum salutis gaudium	225
Magnus athleta moritur	113
Magnus Johannes emicat	181
Mare nautant portum dantes	226
Maria Aegyptiaca	212
Maria Aegyptiaca	212
Maria dolorosa	55
Martyr Dei sanctissime	81
Martyr Eugeni celebris	115
Martyr o Christi	253
Mentibus summis	207
Miles Christi piissime	165
Mille cum Roma jam globos	241
Mox renatus sacro fonte	152
Mucro secat Iberorum	41
Mundi hujus creaturas	62
Nam draco magnus rumpitur	162
Nobilium genitus genio	67
Nocte psallendo vigilet	29
Nocte surgentes pariter	176
Nocte surgentes praeparemus	224
Noctis juges excubias	239
Nomen excelsum Domini	28
Nos imago trinitatis	37
Noster chorus modulatum	28
Nostra cantet ecclesia	215
Nostris intende laudibus	98
Nova resultent gaudia	114
Novo fulgore rutilans	220
Novum sidus verae lucis	151
Nunc chorus grandem vigilans	122
Nunc gloriosae virgini	121
Nunc sacerdotes media	78
Nunc sancte nostra spiritus	147
O beata quae beasti	242
O beata sponsa Christi	118
O Christi martyr inclita	91
O Christi miles fortibus	142
O cleri fulgens lilium	232
O Dei templum genitrix	57
Odo confessor Domini	232
Odor Geraldi tumulo	143
O felix genitrix sancta	218
O felix illa meretrix	216
O felix memoria	55
O felix permutatio	197
O Felix valde paradisi	128
O feminarum gloria	231
O Gabriel archangele	141
O gloriosa Barbara	89
O lux aeterni luminis	261
O lux beata trinitas	225
O magnum privilegium	47
O maris portus pia	63
O miles tu fortissime	141
O mira patientia	196
O nimis Gerunda felix	129
O praesul beatissime	86
O praesul honorabilis	153
Optatus dies rutilat	256
O quam glorifica luce	234
O quam odorifero	59
Orbis creator hominis	105
Orbis immensi decor	32
O rex aeterne Domine	56
O sole Jesu clarior	30
O vere felix femina	214
O virgo clementissima	53
O virgo prudentissima	261
O vita Jesu cordium	31
O Vote et Felix	278
Pande pastor egregie	172

	Seite
Pange Chalcedo	123
Pangat chorus coelestium	256
Pangat chorus fidelium	152
Pange Gallaeca patria	126
Pange lingua gloriosi	38
Pange lingua gloriosi	74
Pange lingua gloriosi	232
Pange lingua praedatoris	103
Pange lingua voce alta	38
Pange nunc cleri	78
Pange polis Zamorensis	172
Parata poli praemia	159
Pastor egregius Raimundus	247
Pia mater ecclesia	274
Pia mater et humilis	283
Plaudat chorus coelestium	93
Plaudat Christi familia	144
Plaudat mater ecclesia	188
Plaudat phalanx angelica	239
Plaudat plebs laetis cordibus	91
Plaudat turba fidelium	158
Plaude Jerusalem	49
Plaude lingua gloriosum	87
Plaude mater ecclesia	177
Plaude turba fidelium	210
Plaude turba terrestrium	226
Plebs fidelis resonando	99
Pneumatis igne succensus	204
Pontifex ingens simul	208
Post ducis ira fervida	272
Praecedentem nos in via	48
Praecelsis laudibus	273
Praeclarae lucis radio	44
Praeclara natalitia	190
Praeparavit atque stravit	180
Praesulis Thomae summa	258
Precamur tantum praesulem	254
Proles praecelsae virginis	255
Proles patris praeconia	133
Promat per mundi machinam	146
Pro speciali linteo	216
Prudentii militia	245
Psallat chorus ecclesiae	192
Psallat in coelis chorus	217
Psallat odis hymnidicis	145
Psallere verum mira	187
Quam terra pontus aethera	77
Quem cuncta super sidera	54
Quem pia virgo genuit	56
Quis sicut noster Dominus	183
Quo pascuntur coeli cives	216
Raimundus pastor bonus	246
Rerum creator optime	91
Resultet in imagine	45
Rex aeterne rex superne	155
Rex Christe ductor praevius	81
Rex coelorum et terrarum	226
Rex dominator gentium	249
Rore divini balsami	240
Sacris solemniis juncta	38
Sacris solemniis juncta	75
Sacris solemniis jungamus	103
Salamandra vivit igne	222
Salve vitae lignum	37
Sancti Eugenii digna	115
Sanctorum decus praesulum	150
Senatus apostolici	72
Severi sancti merita	251
Sidus aurorae maris	59
Solis mundo lux jucundo	235
Sonis sonet symphoniae	89
Splendida nempe dies rutilat	227
Splendoris lux eximia	120
Splendor lucis et pax dulcis	264
Sublimetur martyrii	194
Suggerat nobis veniens	146
Summi regis paranymphus	140
Supernae matris filiae	125
Supernae matris inclitae	179
Supplici voto jubilemus	269
Surgamus arcti latria	40
Surgant resurgant mortui	199
Surgat omnis ad canendum	127
Surge mater ecclesia	94
Surgimus laudes merito	147
Te lucis in principio	36
Tempora fulgida nunc	236
Tempore hoc noctis	58
Tempore quo seritur	64
Thecla tibi congaudentes	255
Tibi Christe dux et decus	96
Tibi Christe lux et vita	220
Totus affectu reverenter	33
Triumphans novis gaudiis	145
Turba cantanda est pia	282
Tu veniae vena	49
Ut queant laetos	235
Utquid in Christum	206
Venceremur inter omnes	136
Venustam plebs martyrii	272
Verbum supernum dimicans	39
Verbum supernum prodiens	76

	Seite
Vexilla nobis prodeunt	64
Vincentii martyrium	271
Vincentii plebs devota	274
Virga de Jesse prodiit	62
Virgines sacrae	281
Virginis alto	53
Virginis planctum	51
Virginis sanctae	201
Virginitatis lilium	190
Virginum palmas	280
Virgo laudetur Agatha	68
Virgo praecluens rutilat	122
Virtute vocis benignae	70
Visitat virgo Dei mater	111
Vitam quam Lucifer	138
Voce cantet exsultante	195
Voces addamus vocibus	100
Vota promat herilia	186
Votis precantum subveni	280
Vox clara dulcis sonuit	50

Pierer'sche Hofbuchdruckerei. Stephan Geibel & Co. in Altenburg.

L6 #10796

THE INSTITUTE OF MEDIAEVAL STUDIES
59 QUEEN'S PARK CRESCENT
TORONTO — 5, CANADA

10796.